

ნაზვარი რის უცნობა

გიორგი მამიაშვილი

ზ უ რ ა ო დ ი ლ ა გ ა ძ ე

იზვახირის ოქსუცოტა

ზურა ოდილავაძე
იპავრიის ორსულობა

ყდის დიზაინერი: თამუნა თათელაძე
დამკაბადონებელი: ლადო ლომსაძე

© ზურა ოდილავაძე, 2013
ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა
თბილისი, 2013
ყველა უფლება დაცულია

შპს „ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა“
დავით აღმაშენებლის 150, 0112 თბილისი
ელფოსტა: info@sulakauri.ge

www.sulakauri.ge

ISBN 978-9941-15-255-9

Zura Odilavadze
AMERICAN FAIRYTALES

Cover design by Tamuna TaTeladze

© Zura odilavadze, 2013
All rights reserved

Bakur Sulakauri Publishing, Tbilisi 2013
150 Agmashenebeli Ave. 0112 Tbilisi, Georgia
E-mail: info@sulakauri.ge

სარჩევი

კინოეპოპეა – „ტოტალიტარიზმის ძეგლი – ტორტი რესპუბლიკური“	5
ხაშურის საავადმყოფოს ტუალეტის სურნელება	81
სპექტაკლი – „ორ ცეცხლს შუა“	119

ქრონოლოგია - „ტოტანიტაჩიზის ქაბცი - ტოხტი ჩასვუბციჟუი“

ქრონოგრაფი

ისმის საბჭოთა კავშირის ჰიმი...

დათო ჩიჩუას ბავშვობის ყველაზე ტკბილი მოგონება: მამა ფხიზელია, ტახტზე წევს და ჟურნალ „Хирургия“-ს ცისფერყდიან ნომერს კითხულობს; ხალისიანი დედა საახალწლოდ ფენოვან „ნაპოლეონს“ აცხობს; ის ნამცხვრის საოცრად მომხიბვლელ მოყვითალო კრემს დათოს ლამბაქზე უღებს; ოთახში ღუმელი გიზგიზებს.

ფიცილი ჰიქვილი. იბვიჩია იბვიჩიანი

ქახი I.

ხინჯოდე პინჯიჯა ახანჯიჯი

მკეთებლის თვალთ, თბილისის №1 რესპუბლიკური კლინიკური საავადმყოფო მადისალმძვრელი ოთხკუთხა ფენოვანი ნამცხვარია. განსაკუთრებით გემრიელი, კრემიანი ფენები მე-8-დან მე-12 სართულამდეა განთავსებული. აქ კოპნია სეიფებში გარეშე თვალს ორნი განრიდებულან – 1% მორფინის ჰიდროქლორიდი 2%-იან პრომედოლთან ერთად. შეყვარებული წყვილის განმარტობას შიგადაშიგ უხეში და თავქარიანი 1%-იანი ომნოპონი არღვევს. მე-12-ზე საოპერაციოებია – ეს ხავერდოვანი 0,005%-იანი ამპულირებული ფენტანილისა და ნახევარლიტრიან შტანგლასებში მოლივლივე, მომაჯადოებელი 2%-იანი კოკაინის სამყაროა... მოდით, ნუ დავაფრთხოთ მათ უმანკო, ბავშვურად მშვიდ ძილს – სანახებიდან ფეხაკრეფით გამოვიდეთ და ჩუმად მოვიხუროთ კარი. ჩუუ...

მაშ ასე, გავაგრძელოთ. ტორტ „რესპუბლიკურს“ სხვენის სახით ბეზე ამშვენებს – უკრემო, ჰაეროვანი და იღუმალი. ნამცხვრის მართკუთხა პარალელეპიპედს შუანელში კიბე და ლიფტი კვეთს. მათი დანიშნულება, მორფინისტის აზრით, მხოლოდ ისაა, რომ სუსნიებმა სანადელ ფენებში

როგორმე შეაღწიონ და მადიანად მიირთვან კრემი.

ვინ დათვლის, საავადმყოფოს შენობისთვის ექიმ-ინტერნს – დავით ჩიჩუას – რამდენი წრე ჰქონდა შემოვლილი, რა რთული გზა განვლო გურმანმა კრემის საბადოებისკენ სავალი ბილიკების გასაკაფად?! ერთი შეხედვით, სამწლიანი მოგზაურობის მანძილი არ გახლდათ დიდად შთამბეჭდავი და სულ რაღაც 1500 კილომეტრს შეადგენდა... თუმცა, დათოს შემთხვევაში კილომეტრაჟი სრულიადაც არ გახლდათ ნამყვანი მაჩვენებელი, რადგან ინტერნს ხიფათიანი გზა შენობის გარედან გაველო – საბურთალოს ზურგის ქართა და თეთრი ხალათის ამყად აფრიალებული აფრით!

ერთი სიტყვით, დავით ჩიჩუას ექიმობასთან ერთად მთამსვლელობაც აეთვისებინა. გაბედული ალპინისტი 12-სართულიანი საავადმყოფოს კარნიზისა და რამდენიმე ფანჯრის რაფის გავლით, ყოველგვარი დაცვის გარეშე, როგორც ეს დიდ რაინჰოლდ მესნერს სჩვეოდა, მთავარი ექთნების ოთახში აღწევდა, კობტა სეიფებს აღებდა და ამპულირებულ „პატარებს“ იტაცებდა. შეიძლება ასეც ითქვას – პანანინა ჭიანჭველა ტკბილ ტორტზე დაცოცავდა და გემრიელ ნამცეცებს შეექცეოდა.

კრემოვან ფენებთან მიახლოება შედარებით უხიფათო 5-6 საათის შემდეგ ხდებოდა, როდესაც თანამშრომლები თავიანთ სოროებში გაძვრებოდნენ და ცენტრალური ლიფტის წინა პატარა მოედანი გარეშე არსებათაგან თითქმის ცარიელდებოდა. საბაზისო ბანაკი მწვერვალის დასალაშქრად სწორედ აქ იშლებოდა. ექიმი დავით ჩიჩუა, „სვია-ზკაში“ თავის მეგობარ ნიკოლოზ ბუჩუკურთან ერთად, თეთრ ხალათებში შემოსილნი, ამ იმედის კუნძულზე დგებოდნენ და მოჩვენებითი გულგრილობით ოპერატიულ სივრცეს „ალივერებდნენ“...

როგორც კი დერეფანში მოსეირნე მარტოსული

ავადმყოფი თუ თითი-ოროლა მომსვლელი ჩაივლიდა, დავითი დიდ ფინურ ფანჯარას მარდად აღებდა და ღიობის გავლით, შენობის გარე კარნიზის მოლიპულ ტრასას ადგებოდა. წინ საბჭოური თბილისის პეიზაჟი იყო გადაშლილი: ნახევრადმიძინებული ქალაქი, იშვიათი მსუბუქი ავტომობილები, ტროლეიბუსები, „გმირთა მოედნის“ თავზე – ფაბრიკის საკვამურიდან ამოფრქვეული ბოლის ღრუბელი... ზურგში კვლავ საბურთალოს ქარი იკრევიებოდა ხელს და დროდადრო ფეხებქვეშა უფსკრულის რუხი, ხორკლიანი ასფალტი ახსენებდა თავს – ამ დროს, საავადმყოფოს შიდა ეზოს მწვანე, იშვიათი ბუჩქნარიც კი მეტად იმედის მომცემად გამოიყურებოდა. გაშლილი ხელიბითა და კედელზე აკრული ტანით დათო წინ მიიწევდა, ნიკოლოზი კი თითქმის მიხურულ ფანჯარასთან „ატასზე“ იკავებდა პოზიციას. ლიფტის წინ, ერთ ციდა ადგილზე, მენყვილესთან ერთად, დათოს გულის ნაწილიც ფრიალით რჩებოდა, რათა მთამსვლელი უხილავი, მაგრამ ყველაზე გამძლე თოკით დატოვებულ სამყაროსთან დაეკავშირებინა. სივრცეში დაკიდებულ ექიმ-ინტერნს ცალი თვალი სულ ოდნავ შეღებულ ფანჯარაზე ეჭირა და ხშირი, ჩუმი შეძახილებით – ბიჭო, მანდა ხარ?! – ამონებდა, რამდენად მზად იყო ნიკა, მთელი ხმით დაუყოვნებლივ დაეყვირა: „გადავარდა, დათო გა-და-ვარ-დაა!!!“.

„მიდიხარ მარცხნივ ან მარჯვნივ, გააჩნია, რომელი განყოფილების მთავარი ექთნის სეიფში გინდა შეყო თავი, სადაა მეტი კრემი“ – გვიყვებოდა დათო სამწლიანი ალპინიადის დასრულების შემდეგ. სანამ ყველა „8000“-იანს მრავალგზის დალაშქრავდა, როგორც ეს გაბედულმა იტალიელმა მთამსვლელმა რაინჰოლდ მესნერმა შესძლო, სულ რაღაც ხსენებული 1500 კილომეტრი იყო გასავლელი...

– დაითვალე, ძმაო, და ნახე რამდენი გამოვა – კალკულატორით ხელში გვიმტკიცებდა დათო მასთან გასაბოლევ-

ბლად ასულ ბიჭებს. ეჰ, დრო გახლდათ მართლაც ჰეროიკული და თანაც – ჰიპური. მას შემდეგ ბევრმა წყალმა ჩაიარა – ჯიშიანები წავიდნენ, „დვარნიაჟკები“ გადარჩნენ და მეტად მომრავლდნენ. სადღაა მესწერები, ოცნება გაქრა.

– ჰო, ასე ვიანგარიშოთ: საშუალოდ, 50 მეტრი მთავარი ექთნის კაბინეტამდე, აქეთ-იქით გამოვა 100 მეტრი. თითო სართულზე ორი ქირურგიული განყოფილებაა თავისი ორი სეიფით – ესეც შენი 200 მეტრი. სულ სამი კრემიანი სართულია. ხომ არ გამოვტოვებდი რომელიმეს – ცოდოა ამპულები, ძილში რომ გაიპარონ?! გამოგვივიდა 600... გგონიათ, ტრაპეზი დასრულდა? სუფრას ვინ აალაგებს, გარეცხილ თეფშებს ადგილზე ვინ დადებს? ძმაო, ხომ უნდა დაბრუნდეს გამოცვლილი ამპულები სეიფში, პონტი რომ არ დაიწვას? ესე იგი, ორ-ორი გზა გინევს და დღეში გამომდიოდა 1200 მეტრი! ეს ყველაფერი სამ წელზე გამრავლე და მიიღებ... 1314 – ...1317,6 კილომეტრს... ვაა?! მაიცა, რაღაც არ ემთხვევა, ადრე 1500 გამომდიოდა... ნუ იყოს, ცოტაც არ წავიტრაბახო?!

– 1317 და 6 რაღაა ვითომ, შე მელოჩნიკო, აკი მესწერი ვარო? – წამოაძახა ნიკამ თვითმარქვია ალპინისტს. სიცილს ერთბაშად ყველანი აგყვეით, როგორც ეს გრძელ, მეგობრულ გაბოლებას სჩვევია ხოლმე.

– ეეე, ამ კუანას უყურე, ბიჭო! კაი იყო არა, შე ჩემა, ლიფტთან დგომა და მერე დარმავი ამპულების კეთება?! 6 – ძმაო – 600 მეტრია! 600 მეტრი მეთორმეტე სართულის ვინრო კარნიზზე, საბურთალოს ზურგის ქართი! მიდი, აბა, ერთი, სცადე, თუ ეგეთი მაგარი ხარ! მესწერს კიდე თავი დაანებე, შე ფარჩაკო! ახლახანს ძმა დაებრიდა ჰიმალაებში. ძმის ამბავი რომ შეიტყო, მწვერვალიდან ახალი დაბრუნებული იყო და ისევ ზემოთ უჟანგბადოდ მიანვა! უკანა გზაზე შვიდი თითი მოეყინა და მოაჭრეს! ჩემი ძმაა,

კაროჩე, ნაღდია! ეჰ, შენ რა იცი ჩვენი, მთამსვლელების, შენი საქმეა ა-ტა-სი და მორჩა!

ამ ხიფათიანი გზის მეტრი კი არა, მართლაც რომ ყოველი სანტიმეტრი, თითოეული მილიმეტრიც კი უნდა ჩაგეთვალა. რაფის სიგანე ტერფს ბევრად არ აღემატებოდა და დაახლოებით 20-25 სანტიმეტრს შეადგენდა. ფანჯრის გავლის შემდეგ კი „ცხოვრების გზა“ იმდენად ვინროვდებოდა, რომ შენობის გასწვრივ დაყოლებულ კარნიზზე გაცოცებისას დათოს ფეხის წვერებზე დადგომა უწევდა, ის ტერფებს ბალერონივით შლიდა და კედელს ისე მიუყვებოდა. „ამ დროს მთელი იმედი თითებზე იყო!“ – აღნიშნავდა იგი – „თითები ობობასავით მქონდა, ბეტონის ხორკლებში შეზრდილი“.

გზად სანიტრების სათავსო ოთახს გაივლიდა, შემდეგ ექთნების საპროცედუროს, რამდენიმე პალატას მწოლიარე ავადმყოფებით, და ბოლოს – მთავარი ექთნის კაბინეტი.

– კარგი, თუ ზაფხულია, ფანჯარა ღიაა, ანიავებენ, კრემი რომ არ გაფუჭდეს. სხვა დროს კი ფანჯრის ღრიჭოში მაკრატლის გაყრა მიწევდა. ცალი მუხლით მაკრატელს მთელი ძალით ვაწვებოდი და გაჩენილ სანათურში გრძელი სამედიცინო კორცანგით ფანჯრის საკეტს ვწევდი. ახლა უყურე: ასეთი საკეტი ორია, ზემოთ-ქვემოთ და მთავარი საფრთხე! – მუხლით მიწოლისას, ხშირად, მაკრატელი ღრიჭოდან უცებ სხლდებოდა და ქვემოთ, უფსკრულში მიექანებოდა – ინერციით მთელი ტანი წინ იწევდა. ერთადერთი შანსი წონასწორობა შეგენარჩუნებინა, კედელში შეზრდილი მტევანი იყო, ცალი თანაც! მეორე ხელი ხომ კორცანგის გაყრით მქონდა დაკავებული. არც ვიცი, რა ძალამ გადამარჩინა. უბრალოდ, ვაორმაგებდი კედელთან თითების მიწოვის ძალას, „პრისოსკებივით“, ხომ იცი. მოკლედ, ხელი კი არა, რვაფეხასავით საცეცი გამოიმება! აქამდე ერთი რამ მესიზმრება – რესპუბლიკურის ეზოს

ბეტონზე თავისუფალი ვარდნა: ნინ საბურთალოს პეი-ზაჟია – „გმირთა მოედანი“, „ვაჟა-ფშაველა“, „პავლოვი“; თეთრ ხალათს აფრიალებს ქარი; ქვემოთ – ასფალტი, მწვანე ბუჩქები, ეკლიანი, უფოთლო, გამხმარი ტოტები სახეში მესობა; გული ფართხალებს, კისერში მანვება, მახრჩობს... ოფლში მეღვიძება. მაშინ ისე არ მეშინოდა, საფრთხე მხოლოდ შემდეგ აღვიქვი.

ქაღი II.

„ბაჩთიანაბუნი საპაფოს“ პონაქი

სასაცილო დათოს თხრობაში მხოლოდ ერთი რამ გახლდათ. წარმოიდგინეთ, ვთქვათ, გულ-მკერდის ქირურგიაში წევხართ და წიგნს კითხულობთ, მაგალითად, რ. კარელინის „Тайна спасения“, ან დეკანოზ ზ. ანთაძის „რატომ გვსჯის ღმერთი?!“ სხვას აბა ფილტვში საეჭვო წარმონაქმნის გამო ოპერაციის წინა დღეს რა წაგაკითხებს?! თქვენ პირდაპირ ფართო მინაა და წითელი ჩამავალი მზე. ამ დროს გარეთ, ფანჯრის რაფაზე, თეთრხალათიან მამაკაცს ხედავთ. მე-10 სართულია! მოჩვენებამ თქვენ წინ ჩაიფრინა და უკვალოდ გაქრა ეთერში!

– მერე შეხვალ პალატაში, ავადმყოფს თვალს ჩაუკრავ, გაუღიმებ და იღუმალი გამომეტყველებით გაანდობ: „სუუ... ნაშა მყავს იქით, მორიგე ექთანია!“ – ნაშად ალბათ „რესპუბლიკურის“ გარშემო მფრინავი ანგელოზი თუ ჰყავსო... აბა, ამგვარ აბსურდულ ტყუილზე სხვა რა უნდა ეფიქრა გაცივებულ ავადმყოფს?

...მთავარი ექთნის კაბინეტი პატარა ოთახია, ასე, 3X3-ზე. შიგ მაგიდა, სეიფი, „უპონტო“ წამლების კარადა, ბინ-

ტები, მარლა, კედელზე ჩამოკიდებული ხალათი. გასაღები ხშირად ხალათის ჯიბეშია, თუ არადა მაგიდის მარჯვენა ზედა უჯრაში – მოსახერხებელია, „ქათმის“ ხელი კარგად სწვდება, ალბათ ტვინიც და იმიტომო. მოგვიანებით, ეჭვების გაჩენასთან ერთად, გასაღებს იატაკზე დაგებული ლინოლეუმის ქვეშ გადაუნაცვლებია – „რალაც იყიდეს, მაგრამ რა – თვითონაც არ იცოდნენ. მთავარ ექთნებს ყნოსვა სხვანაირად აქვთ განვითარებული. ბიჭო, ეგრევე გრძნობენ ამპულების მშვიდი ძილის დარღვევას!“

– დღეში 200-250 ამპულა მაინც გამომქონდა, მეტიც! წარმოიდგინე, რამდენი შრომა მიწევდა! 100 ამპულის წვერის კარგად მოხერხვა, ფრთხილად წამლის ამოღება და მერე მათი შედუღება-თავების მობმა არ გინდა?! ჯერ მარტო ალზე კუკლები რომ დაამზადო, რამდენი სპირტიანი შარიკი უნდა გააკეთო?! მაგრამ წამალი ხომ იცი, რას არ გაგაკეთებინებს! ზურა, იმდენი მქონდა, ხშირად ჩაყვინთულებს ბოთლებით გვექცეოდა! ჰკითხე, თუ გინდა, ნიკას.

მოპოვებული წამლის შესანახად დათოს ფრანგული სუნამოს პატარა ბოთლები ჰქონია გამზადებული – „ხომ იცი, სპირტიანია და ამიტომ გარანტირებულად სტერილურიო. აბა, როგორია, ამდენს იშრომებ და ნიკოლოზის მოთრეული ჭუჭყიანი ბოთლის გამო ყველაფერი წყალში გეყრებაო?!“

– სისხლში წამალთან ერთად ფრანგული დუხის ნარჩენებიც შედიოდა. აბა, „რესპუბლიკურის“ სხვენზე ბოთლების გამოსარეცხად ამდენი ადუღებული წყალი სად მექნებოდა? დავდიოდით მე და ნიკალა დუხის და „ტულეტანია ვადას“ სუნებით აყროლებული – პირი მქონდა „იორ“-ის ფლაკონივით. ასწორებს ფრანგული სუნამოს პუზირში ჩასხმული წამალი – ქალებთან მაგრად ვპაკაზუხობდი! დაბადების დღეზე ნაშების დასანახად ჯერ წამლიან „

იორ“-ს გავაძრობდი და მერე ბიჭებს ვუკეთებდი! ვალერიანის პუზირში გადასხმულ ფრანგულ სუნამოებს ისევ ქალებს ვჩუქენიდი. ნაშებსაც სულ ვალერიანკანარევი დუხის სურნელი ასდიოდათ. ნიშტიაკ, რესპუბლიკურში მიდის, საავადმყოფოს არომატის ფონზე, კოცნისას ვერც გაარჩევ. ეჰ, ნეტაი იმ დროს!

იმჟამად დათო იმდენად გაუთამამდა სიმაღლეს, ნიძლავიც კი დადო მერაბასთან – ერთ საათში რესპუბლიკურს მთლიანად შემოვუვლიო. რაღა თქმა უნდოდა, ისედაც „იასნი“ იყო, გარედან, კარნიზზე სვლით... საავადმყოფოს ეზოში შეკრებილი უდარდელი გოგო-ბიჭები აღტაცებით უცქერენ, „რესპუბლიკურის“ კედელზე აფრიალებულ თეთრი ხალათის პატარა დროშას! „მაზიანი არ შესდგა, 1000 მანეთი დიდი ფული იყო მაშინ, ვერ გაბედა მერაბამო“.

ქუთაისელი მერაბა დათოს დიდ მეტოქეობას უწევდა ძველი ბიჭობით, მორფინისტობით და რაც მთავარია, გოგონებთან წარმატებით. ცოდნა-განათლებით და საუბრის სტილით ვერა, ქუთაისურად ბაზრობდაო. ნაკლებად, მაგრამ ამასაც აფასებენ ქალებიო – სიამაყით ამბობდა ინტერნი და მრავალმნიშვნელოვნად თითი საფეთქელთან მიჰქონდა. შეძლებულიც იყო, ჩემსავით ექიმი მშობლები ჰყავდა, თან ისეთი სიმპათიური მამაკაცი, იშვიათადო.

– თითქოს ვმეგობრობდით კიდევ. ერთად ვჩალიჩობდით „დუბლიონკებს“. მე და მერაბა ლამაზმანებთან ვინყებდით ბაზარს. ისე უბნელდებოდათ ქალებს მერაბას დანახვაზე თვალები, ვერც კი ამჩნევდნენ, როგორ ვაცლიდით ჯიბიდან გასახდელის ნომერს. ნიკა მიდიოდა გარდერობში კანადური „დუბლის“ გამოსატანად. აბა, მისგან სხვა პონტი მაინც არ იყო, ხომ გახსოვს რა მორიდებული კლიენტიცაა. ცირკი იყო, რომ შეგეხედა! რესპუბლიკურის დერეფანში გაკვირვებული გარდერობშიკის თვალწინ,

ჩქარი სვლით მიაბიჯებს ქალის ფართხუნა ბენვიან ქურქში გამონწყობლი, გრძელთმიანი მამაკაცი.

ასევე უნდა აღინიშნოს, რომ დათოსთვის ფულისა და სხვა მატერიალური ფასეულობების მოპოვების საკითხი ჯერ ისე მწვავედ არ იდგა – წამალი ხომ საკმარისზე მეტი ჰქონდა. ქურქების მოპარვა, ძირათადად, მერაბასთან სიმარჯვესა და სიმამაცეში შეჯიბრების ერთ-ერთი სახეობათაგანი იყო. ფულის პრობლემა მეტად საჭირობოროტო მხოლოდ შემდგომში შეიქნება, იმჟამად კი უდარდელი, იღბლიანი ხანა იდგა. ნარკოტიკისადმი ლტოლვა ძლიერი ჰქონდა, თუმცა სენი იმ სტადიაში იყო, როდესაც ჯერ კიდევ მთელი ნებისყოფის მოხმობით სხვა, არანარკომა-ნული საქმეების კეთებაც შეიძლებოდა.

მერაბამ და დათომ ერთმანეთი რესპუბლიკურის სხვენზე გაიცნეს. ისე ნაკლები შეხება ჰქონდათ, რადგან მერაბა ქართულ სექტორზე სწავლობდა. საავადმყოფოს შენობის თავზე მე-13 სართულად სხვენია. მისი არსებობა მხოლოდ განსაკუთრებით საქმეში ჩახედულებმა თუ იცოდნენ. აქ „რესპუბლიკურის“ „ელიტარული“ საზოგადოება გასართობად და დასასვენებლად იკრიბებოდა. სხვენზე იკეთებდნენ ქვედა სართულებზე მოპოვებულ წამალს, ახალგაზრდა ექთნებთან „ტასაობა“ და სიგარეტის გრძლად გაბოლება ჩვეულებრივი ამბავი იყო, ხშირად ქალებთან უფრო მჭიდრო კონტაქტის დამყარებაც. აზარტული თამაშების მოყვარულებს ქვემოთ მოპარული რამდენიმე მაგიდა ჰქონდათ ჯოკერის, კინგის, სეკას ან დებერცის სათამაშოდ გაშლილი. ერთი საცურაო აუზიდა გვაკლია სახურავზეო – ღიმილით აღნიშნავდა დავითი.

რალა უნდოდა გარეთ?! ისე გაივლიდა თვე, წელიც, დათოს იშვიათად თუ მოუწევდა სახლში ტამსაცმლის გამოსაცვლელად მისვლა. „რესპუბლიკური საავადმყოფოსა და წამლის გაერთიანებული სამეფო“ – ასე უწოდა

მან, დიდი ბრიტანეთისა და ირლანდიის გაერთიანებული სამეფოს ანალოგიით, ამ შენობაში განთავსებულ სამყაროს. „ბიტლები“, დედა-დედოფალი და ბობი ჩარლტონი დათოს გულით უყვარდა, უფროსი გულშემატკივრების გადმოცემით – სტენლი მეთიუზიც, თითქმის წაუკითხავად და საუბარში მოსახსენიებლად – ჯოისიც. „ამერიკელებიც ჯიგრები არიან, მაგრამ მაინც ახალი ერია, სულ 200 წლის ისტორიის. არა, ამერიკაც მიყვარს, ოღონდ ინგლისი მაგრად ასწორებს, სვეტური ამერიკაა, რა!“ დათოც ამ „გაერთიანებული სამეფოს“ მონარქად მიიჩნევდა თავს – უკეთესი გამოსავალი მაინც არ ჩანდა, დათოც მონდომებით აკეთილშობილებდა ტოტალიტარულ „სახელმწიფოს“ სახელწოდებით – „ტორტი რესპუბლიკური“:

– ყველაფერი ადგილზე გვაქვს „რესპუბლიკურში“ – ნამალიც, ნაშებიც და ფულიც. ძმაო, სწავლა-განათლება გინდა? ნაირ-ნაირი კათედრებიც აქაა, ჩემს სამეფოში. რაღაზე გავიდე ქალაქში?!

იმავე წელს ბაკურიანში შემთვრალმა მერაბამ გოგონების თვალწინ „რუსული რულეტკა“ გაითამაშა. შემთხვევითი ტყვია გავარდა, საცოდავ მერაბას თავის ქალა აეხადა...

– არ უნდა დაეღია, ბიჭო! მკეთებლის დაღვევა ვის გაუგია, ხომ იცი, აგიჟებს. ნავიდა მერაბა საიქიოს „ნაგანის“ ტყვიით თავში. რას შვება ნეტავ ახლა, სადაა?..

მოკლედ, დათოს სასიცოცხლო სივრცე შეუმჩნევლად „რესპუბლიკური“ საავადმყოფოთი შემოიფარგლა. კრიტიკულად განწყობილმა ადამიანმა ამ საცხოვრებელ ადგილს შესაძლოა ზოოლოგიური ბინადრობის არეალიც უწოდოს, ან ბუნაგი... შეიძლება – სოროც. გემოვნების და არჩევანის საკითხია. ასე იყო თუ ისე, „გაერთიანებული სამეფოს“ მონარქი საკუთარი ცხოვრების წესით ტკბებოდა და კიდევ იტანჯებოდა:

– ესაა, ბიჭო, ქვეყანა?! მეცნიერი და მწერალი „ვოლგებს“ ჩალიჩობს, თუ შავი „ოცდაოთხი“ გაართყა, ხომ ვააბშიე კოსმონავტია! „ერის მამებს“ ბეთჰოვენი იმიტომ უყვართ, „ლუნაია სონატას“ დედამოტყნული ლენინი რომ უსმენდა! მექრთამე პროფესორები მორალს გვიკითხავენ! რაზეა, ბიჭო, ბაზარი?! ეს ფარჩაკები ჯინსებს ვერ უშვებენ! თუმცა, ვინ ჩაიცვამს ამათ ჯინსებს, ტრაკზე „სლავა კუსს“ დააწერენ! აღარც გავიკეთო, მაგის დედას შევეცი?! ეჰ, მხოლოდ ჩვენ, მორფინისტებს გვიყვარს „ბიტლები“ და ვუდსტოკი...

ქახი III.

„ჩინის ჯახის“ პილა

დათოსთვის ინფორმაციის, მუსიკის, ზოგადად კი თავისუფლების ერთადერთ ცხოველმყოფელ წყაროს იმდროინდელი „ამერიკის ხმა“ და „C“-ის რადიოსადგურები წარმოადგენდა. მხოლოდ ტრანზისტორიდან გაგონილ შეძახილს – „This is a voice of America“ და „BBC world service“ – შეეძლო გარეთ მიმდინარე მოვლენებისადმი სრული აპათიიდან ინტერნის გამოყვანა, რალა თქმა უნდა, თუ წამალს არ ჩავთვლით. ამ ჩახშობილი, შიშინებიანი, ხან სრულიად გამქრალი, ხან კი ოდნავ გასაგონი „ღვთაებრივი“ ხმისთვის მას მთელი დღეები შეეძლო ესმინა. სიმღერაც კი დაწერა ლ. ბერსტაინის ცნობილ მელოდიაზე, რამელსაც მუდამ ღიღინებდა თავისთვის. დათოს ყურისთვის „ვესტ საიდური ისტორიის“ მუსიკაზე დადებულ „ამერიკის ხმის“ მისალმებაში ყველაზე ტკბილად მოსასმენი ერთი, თავისუფლების სიმბოლოდ მიჩნეული, მომწუსხველი სიტყვა ჟღერდა –

„This is a voice of America, This is... of America, This is... of America, Americaaaaa!“.

რადიომიმღებიც საუცხოო ჰქონდა – „Sharp“! ვ. ი. ლენინის 100 წლისთავთან დაკავშირებით, რაიკომის განაწილებით, როგორც რაიონის „ელიტის“ წარმომადგენლებს, მის მშობლებსაც 100 მანეთიანი იაპონური ტრანზისტორის ყიდვის ნება დართეს. კარგა ხანია, ჯერ კიდევ სკოლის უკანასკნელი კლასებიდან მოყოლებული, დათოში საბჭოთა რეალობისადმი, მისი სიცრუით გაჟღენთილი ყოველდღიური ყოფისადმი პროტესტის გრძნობა დღითიდღე მატულობდა. რადიოეთერით სინიავსკის, ბუკოვსკის, გინზბურგის, სახაროვის, ბონერისა და სოლჟენიცინის ძლივს გაგონილმა გამოსვლებმა კი საბჭოთა წყობის არსში საბოლოოდ გაარკვია. დამწყებმა სტუდენტმა უკვე კარგად იცოდა, რომ მისი მთავარი მტერი კოლექტივიზმი იყო:

– ამ დაშაბლონებულ ტიპებს ყველაფრის ვირთხებით ეშინიათ, შენ კიდევ, ბიჭო, „პროტესტანტი“ ხარ და გოიმები ამიტომ ვერ გიტანენ! მაგათ ერთი კაიფი აქვთ – როგორმე თავის მონურ კოლექტივში ჩაგითრიონ და იცოდე, არ დანებდე! – ხშირად ახსენებდა ხოლმე დათო, ჰიპებისა და მორფინისტების მაღალი დანიშნულების შესახებ, ბეჭებამდე თმამოზრდილ, წამლით გაჟღენთილ, დაყვინთულ ნიკოლოზს.

– თვალები გაახილე, უყურე, ბიჭო! შიშმა ჯერ შვა მონობა, შემდეგ მას დაემატა სიაბანდი და კომუნისტური სიმღერაც წავიდა: „შიშმა – მონობა, მონობამ – სიაბანდები და... თხაი ვენახი შეჭამა!“ – იდეალიზმი, კაი ტიპობა, მოკვდა – დადგა „ათას ყლეზე გადამხტარი“ ლიპიანი ბიძების, ნაზი ტოტალიტარული დეიდებისა და მათი კდემამოსილი ქალიშვილების ეპოქა!.. ეჰ, გკიდია, არა?! კაროჩე, შენ კვადრატულ თავში მხოლოდ ოთხკუთხა აზრები შედის. ისმინე, ჭაბუკო: ფარისევლობავ ქართველების კისერზე

გამობმული ლოდი უნდა გერქვას შენ! – ასე ვიქნებით გერასიმეს „მუმუსავით“ კარგა ხანს... არ გავიჩხიროთ?

არანაკლებ მნიშვნელოვანი მომნუსხველ „რადიო-ხმებში“ მუსიკალურ-გასართობი პროგრამების მოსმენა შეიქნა. როკ-ენ-როლის ჰანგებს მოჰყვებოდა ის თავისუფლების მაცოცხლებელი წყარო, რომელსაც დათო ხარბად, მთელი არსებით იწოვდა. ჰიპები და „LSD“, ჯიმი ჰენდრიქსი და სიუზი ქვატრო, რომ არაფერი ვთქვათ „ბიტლებზე“ და „როლინგებზე“, ხმაურიან, ენერგიულ „Black Sabbath“-ზე, „Deep Purple“-სა და „riaH Heep“-ზე, „Led Zeppelin“ -ელ რობერტ პლანტისა და „Pink Floyd“-ელ დავიდ გილმორის ვოკალზე – მომავალი ექიმისთვის ყველანი სათაყვანებელ კერპებად იქცნენ. ინტერნი მოსკოვიდან ჩამოსული „ფარცოვსჩიკებისგან“ მათ სურათებს იძენდა და რუდუნებით კედელზე აკრავდა. დათო ამ „ღვთაებებს“ გარეგნობითაც ბაძავდა, ცხოვრების წესითაც და როგორც წარმოდგინა, მსოფლმხედველობითაც. ერთი გაგების ხალხი ვართო – ხშირად უთქვამს ჯიმი ჰენდრიქსზე.

რადიომიმღები განსაკუთრებით კარგად „რესპუბლიკურის“ სხვენზე იჭერდა. აქ მოისმინა დათომ ალტა-მონტში მომხდარი საზარელი ამბავიც! „გოლოსმა“ გადმოსცა, თუ როგორ მოკლეს „როლინგების“ კონცერტზე დაქირავებულმა მცველებმა – „შავმა ანგელოზებმა“ – ადამიანი და იმედგაცრუებული ამბობდა:

– ალტა-მონტში მოკვდა, ძმაო, თავისუფლების სული... ჰიპური როკი ბიზნესად იქცა! ჰიპი, ჰიპობა, როგორც უტოპია, როგორც „ყვავილების შვილების“ ოცნება, გარდაიცვალა და დასამარდა! ალტა-მონტმა დაადო სამგლოვიარო ლენტი ჩემი მორიგი ოცნების საფლავს.

ფილმი პიოჩა. სიყვარული და წაბადი

ქაღები I.

თიქა და აბაზი გაბონაბისა დაპითისა, „ჩასუბანიჩისი“ პონაჩისა

რადგან „რესპუბლიკურის“ სხვენზე ესოდენ აქტიური, გარეშე პირთაგან დამალული ცხოვრება ჩქეფდა, დათოს იმდროინდელი თავგადასავლებიც ხშირად ამ ადგილთან იყო დაკავშირებული. სწორედ აქ დაიწყო „სამეფოს“, ერთი შეხედვით წყნარ, უშფოთველ ყოფაში საგანგაშო ამბავი.

დათომ იმდენი ცვალა და ცვალა ამპულეები, იმდენი უკეთა ძმაბიჭებს, რომ რაღაც კრიტიკული დროისთვის მთელი რესპუბლიკური საავადმყოფო გამოცვალა. ყველა სეიფში მონყენილი, წყლიანი ამპულეები დაგროვებულიყო. უბრალოდ, ვერც ავადმყოფები ასწრებდნენ ექიმ-ინტერნის მიერ ჩამოსხმული წყლიანი კუკლების საკმარისი რაოდენობით მოხმარებას და ვერც მთავარი ექთნები ახალი, ჩხრიალა ამპულეების საავადმყოფოს აფთიაქიდან ამოზიდვას. ასე გაჩნდა ვეებერთელა დისბალანსი დათოს მიერ გაჩხერილი და ავადმყოფების მიერ მოხმარებული ნარკო-

ტიკების მოცულობათა შორის. როგორც იტყვიან, დაირღვა დებეტ-კრედიტი. მკეთებელის ყოველდღიური დესერტი შეიცვალა: მენიუში მორფინისა და პრომედოლის ადგილი ნაზმა ფენტანილმა დაიკავა. ეს უკანასკნელი კი მხოლოდ მე-12 სართულზე, საოპერაციოებში მოიპოვებოდა. საშოვარზე გამოსულ დათოს მოქმედების არეალისა და კონტაქტების გაზრდა ანუ – „გაბაზრება“ მოუწია. დაიწყო ამ საზარელი და ამავედროულად მომაჯადოებელი ზღაპრის შემდეგი თავი – „ტრაგიკული ამბავი დაცემისა და გაფარჩაებისა დავითისა, რესპუბლიკურის მონარქისა“.

...თიკა იყო მრგვალთვალეა ექთანი ანესთეზიოლოგი, რომელსაც ნებისმიერი ხერხით სურდა დაგებულ ბადეში ექიმი საქმრო გაეხა. მახის ძირითად სატყუარას, თუ გნებავთ საკენკს, თიკას გაბედული ყოფაქცევის გარდა, წამალი წარმოადგენდა. ამიტომაც მრავალრიცხოვანი საქმროები მხოლოდ ერთი სოციალური ჯგუფიდან ჰყავდა – კარგპატრონიან, ბევრფულიან, ლამაზგარეგნობიან მკეთებელთაგან. უკანასკნელი მახასიათებელი თიკას მამაკაცებისადმი ჩამოყალიბებულ მოთხოვნებში მარტოოდენ სასურველი და არა აუცილებელი პირობა იყო.

მორფინისტებსაც თავისებურად უყვარდათ თიკა – ძირითადად დილით, ჰა-ჰა შუადღემდე, სანამ ექთნის მიერ ოპერაციაზე განეულ ფენტანილს სხვენზე გაიკეთებდნენ – როგორც იტყვიან, სანამ არსებობდა სიღრმისეულ ინტერესთა თანხვედრა.

დათო იყო ბიჭი, რომელიც თითქმის არ ატყუებდა თიკას და ექთნისადმი ტრფობაში საკუთარ თავსაც ადვილად არწმუნებდა. მამაკაცის სიყვარული განსაკუთრებით უწამლობის ჟამს მატულობდა და ისეთ ხარისხს იძენდა, რომ დათოს არც კი სჭირდებოდა ვნების ხელოვნურად გაღვივება. ფენტანილის გაჩხერის პირველ 20-30 წუთში თიკასადმი ინტერნის ლტოლვა მატულობდა კიდევ. შემდგომ

პერიოდში გრძნობის ინტენსივობა სწრაფად იკლებდა და პირველივე საათის ბოლოს ნულოვან ნიშნულს უბრუნდებოდა. ასეთი ტრაგიკული, წინააღმდეგობებით აღსავსე გახლდათ თიკას და დათოს სიყვარულის ისტორია.

ეს მოხდა, როგორც სხვა ყველაფერი – კარგი და ცუდი, რესპუბლიკურის სხვენზე...

მანამ კი დათო ფენტანილის ძიებაში თიკას საოპერაციოში შებოდილდა. ნარკოზი მორფინისტების რისხვას, რუხი მგელივით ბრაზიან კათედრის ასისტენტს ექიმ-ანესთეზიოლოგ მათილდა მალაზონიას მიჰყავდა. დიდი ხანი არ გაჩერებულა. დაბლვერილი მათილდას მრისხანე მზერით განადგურებულმა, ბრძოლის ველის მინიმალური დანაკარგებით დატოვება გადაწყვიტა და საბოლოოდ დახედა თიკას ფენტანილის ყუთისგან გამობერილ ჯიბეს.

იმხანად ნარკოტიკი ექთნებს ედოთ, რათა დათოსნაირ ხელმაჯვე ოსტატებს წამალი არ გაენიათ. შემდეგ ექიმებმა ჩაიჯიბეს და საჭიროებისამებრ თითო ცალობით აძლევდენ ექთნებს, თიკასნაირ მოხერხებულ ანესთეზისტებს „დათოებისთვის“ რომ ვერ მოეპარათ. ბოლოს აღბათ „ცეკას“ მდივანს გადასცემენ და ის გაანაწილებს ფენტანილს სპეცმალაზიებიდანო – მწარედ ხუმრობდა ინტერნი.

ასე იყო თუ ისე, თიკას ფენტანილიანი ჯიბის თვალღერებისას მან იქვე, ხალათის გასწვრივ, ექთნის საიდუმლოდ მოძრავი მოკლე თითები შენიშნა. ისინი ინტერნს მკაცრად და ამავდროულად სიყვარულით უბრძანებდნენ – „წადი, წადი! ნუ მწვავ! დამელოდე, გა-მო-ვალ!“ თითქმის უცნობი თიკას „ზახოდით“ გაოგნებულმა დათომ ზემოთ აიხედა და, რაოდენ გასაკვირიც არ უნდა ყოფილიყო – ქალის დიდი, მრგვალი, წყლიანი თვალებიც იმავე ტექსტს იმეორებდნენ.

საბჭოთა საქართველოში „სექსი არ იყო“, სასიყვარულო გრძნობების აშკარად გამჟღავნებაც სამარცხვინოდ ითვლებოდა. დათოც მკაცრი საბჭოური სექსუალური

აკრძალვებით გახლდათ აღზრდილი – ბავშვობაში მშობლები ხშირად სჯიდნენ და ყოველდღიურად საკუთარ მანკიერებას ასხენებდნენ. ამის გამო ის მეტად მორცხვ, უინიციატივო პიროვნებად ჩამოყალიბდა. სწორედ დაბალი თვითშეფასების გამო უფრთხოდა ის ქალთა სქესს, თუმცა შორიდან, პლატონურად მუდმივად რამდენიმე გოგო ერთდროულად უყვარდა: ზოგი – მეტად, ზოგიც – ნაკლებად, ერთი-ორი კი – თავდავინწყებით. რა ექნა? – იკეთებდა წამალს ექიმი-ინტერნი და ასე ებრძოდა არასრულფასოვნების კომპლექსს.

– ბიჭო, პრინციპში, არც ვიცნობდი, ერთი-ორჯერ მერაბასთან ერთად მყავდა სახურავზე ნანახი, სიგარეტს ეწეოდნენ. კაროჩე, პირველმა თვითონ დამიზახოდა. წამალიც მაგრად მიწოდდა, თან მერაბაც დაბრედილი იყო უკვე.

... სხვენზე, საკმარისად მჭიდრო დაახლოების შემდეგ, შეყვარებულები დათოს სახლში განმარტოვდნენ, სადაც მათი ურთიერთობის სტილი საბოლოოდ გაირკვა. პირველივე ხანმოკლე კონტაქტის შემდეგ დათომ უკმაყოფილო ექთანს განუცხადა: „მე, თიკა, ჩემო კარგო, ამის კეთება წამლის გარეშე არ შემიძლია, თან, ხუთი ამპულა მაინც უნდა იყოსო... იქნება წამალი – იქნება სექსი, არა და არაო“. იქვე, მოშტერო თიკასთვის დააზუსტა, – არაო კი არა, უწამლოდ ვერაო, არ გამომდის კარგადო! თიკაც დაუყოვნებლივ ნარკოტიკების მოპოვების ეკლიან გზაზე შედგა. კარდიოლოგიის ინსტიტუტში მომუშავე ბიძის, რაიონში მცხოვრები ექიმი მშობლებისა და მრავალრიცხოვანი ნაცნობ-ნათესავების შავი დღისათვის გადანახული მორფინ-პრომედოლები დათოს და თიკას ვნებიან რომანს შეენირა.

ქალი სულ მეტად და მეტად გაუმადლარი ხდებოდა, მან გემო გაუგო ნარკოტიკით გახანგრძლივებულ სქესობრივ აქტს, გაჭიანურებული პროცესით წარმტაც ტკობას!

თუმცა აქვე უნდა ითქვას, რომ ფიზიკური სიახლოვის მომ-
ხიბვლელობა ურთიეთდაკმაყოფილებაშია და მხოლოდ ამ
შემთხვევაში მოაქვს მას ორივე პარტნიორისთვის ბედნიე-
რება. გაუთავებელი, არასასურველი შრომით დაკავებული
ინტერნი კი სატრფოს სულ უფრო იძულებდა:

– ცუდი ნაშა ნალდი არაა, მაგრამ ძალაინ გოიმურად
იცვამს, რა. დამბრიდა თავისი ყვითელი პლატფორმებით
და ჟაბოიანი ბლუზებით. რუსთაველზე არ გინდა გახვიდე
ეგეთთან?! კიდე... გამოგიტყდები და გეტყვი! საზარელი
ლოშნია ტიპია! საზიზლარი წებოვანი ნერწყვი და ტურები
აქვს! რომ მკოცნის, ასე მგონია „ნΦ-2“ წებო აქვს იმ დღით
პირში ამოვლებული! ფუფ, ჩემი დედას...! – ზიზლითა და
საკუთარ თავზე გაბრაზებით გამანდო დათომ, მოულო-
დნელად ლომკაში რომ დამიძახა მე-8 საავადმყოფოდან
განუელ ფენტანილზე, მაშინ.

თიკასთან შეხვედრისას მუდამ ცდილობდა, წამალი
სასიყვარულო პროცესის დაწყებამდე გაეთრია და შემ-
დეგ რაიმე მიზეზით მოტყდომოდა. მამაკაცის ერთი-ორი
წარმატებული მცდელობის შემდეგ, გმირული ღვაწლის
გარეშე ჩაეგდო ხელში ჯილდო, ექთანმა ჭკუა ისწავლა.
ქალი ისე ღრმად ინახავდა ამპულებს, რომ თიკას მიმოხილ-
ვითი სინჯვა-ფერების დროს დათოს ნარკოტიკის ძიებაში
განაფული ხელიც კი ვერსად პოულობდა სანახს. მამაკაცი
დანებდა, მისი და თიკას ვნება ხომ ერთ საერთო ადგილას
იმალებოდა. ამ შემთხვევაში ალბათ სიტყვა „იმალებოდას“
ნაცვლად, უფრო უპრიანია ვიხმაროთ სამედიცინო ტერ-
მინი – „ლოკალიზება“.

ორივე შეყვარებულის სრული გაშიშვლების შემდეგ,
დათოს არსაიდან გაჩენილი ულუფა ეძლეოდა, შიშველივე
იკეთებდა და პრიხოდის დასრულებისთანავე ზურგზე წვე-
ბოდა. სულ ეს იყო მამაკაცის შრომა, დანარჩენი თიკას აწვა
კისერზე! დათო კი ცდილობდა, ზიზლის ობიექტისთვის არ

შეეხება, საერთოდაც ნაკლები ყურადღება მიექცია და შეგრძნების კონცენტრირება წამლის მოქმედებაზე მოეხდინა – იყოს და იხტუნაოს, მაგ ჩემისამო.

ასე თვალბმილული ინვა დათო და ფიქრობდა თავის სასტიკ ხვედრზე: რაინჰოლდ მესნერზე, „ბიტლებზე“, „როლინგებზე“, რატომღაც ნაკლებად, მაგრამ სინანულით იხსენებდა გაპარულ ჯიმი ჰენდრიქსს და წინა დღეს სიგარეტით ამომწვარ, ძლივს ნაშოვნ „ლევისებს“. ყოველივეს კი წითელ ხაზად მოწყენილ საბჭოთა ყოფაზე დარდი გასდევდა... „ჭერზე წყლის ჟანგიანი ლაქაც გადიდებულა, ხორთუმიანი სპილოს ფორმა მიუღია, გვერდზე მოყვითალო ბაჭია... ნამგალით და უროთი?! ფუი, აქაც არ მანებებენ თავს ეს დედაძაღვები!“ – საოცნებო დრო საკმარისზე მეტი ჰქონდა.

თაფლობის თვე დიდ ხანს არ გაგრძელებულა. ქალის მზარდი მადის დასაკმაყოფილებლად საჭირო წამალი ფრიად ძნელი მოსანახი შეიქნა – თიკამ ყველა შესაძლებელი წყარო ამოწურა. მას მხოლოდ „რესპუბლიკურში“ ოპერაციებზე ყოველდღიურად მოტეხილი 2-3 ამპულა ფენტანილიდა შველოდა. დათოც მონყალედ იღებდა შემცირებულ ქრთამს. ამიტომაც შაბათ-კვირის დადგომა თიკას ჭირივით სძულდა – უქმე დღეებში ხომ გეგმიური ოპერაციები არ ტარდებოდა. დადგა სიყვარულის უწამლობით გამოცდის ხანა.

ქახი II.

ჩაქაქსანათოზ - მოქონისის ლაქატი უნდა ბაქქვას ზან!

ერთ ლომკიან კვირა დღეს, დილაადრიან შეღვიძებულ დათოს ქვემოთ სისველე უგრძნია... ინტერნი მიხვდა – ეჰ,

ისევ ძილში გავათავებო. მწარე, ცივი, მყრალი ოფლისა და ლაბისებრი მასის, დამწვარი ძვლის მსგავსი სუნი. პირში – საზიზლარი, „დამპალი კატის“ გემო. ადგა, ამოიბანა, გამოიცვალა და ისევ ჩანვა. ჟამთა სვლა ორშაბათს სავარაუდო გაჩხერვამდე შეჩერებულიყო... ლომკისგან გახევებული და სივრცეში დაკიდებული დათო მესხიერებით სატელეფონო წიგნაკს ფურცლავდა: „ზურა?... „ბანაჯუ“?... ამ ნიკალას ხო პასტაიანნი არაფერი აქვს! უი! ვანო არ ჩანს?!.. არა, გუშინ დამირეკა...“

უცებ კარზე ზარი! მოულოდნელობისგან შეცბა – ვაა, რა გაასწორებს ლევანა თუა?!.. დრო ისევ გაეშვა! წამოვარდა, კარები გააღო... თიკა თავის დაქალ ექთნებთან ერთად, ბამბანერკითა და შამპანურებით ხელდამშვენებული, ლომკაში ლოგინად გაშხლართულ დათოს თავზე დაადგა! მამაკაცის სიძულვილმა უკანასკნელ ზღვარს მიაღწია! მაინც მოსინჯა სავარაუდო წამლის არსებობა და... არაფერი. დათოს გული ჩაუწყდა. „მაგის დედას შევეცი! რაღაც იმედი გამიჩნდა, რამე ექნება-თქო. აბა ისე იმ გოიმთან სუხიოზე ნძრევა როგორია, ბიჭო!“ გაბრაზებით მიაბობდა დათო, მე-მ საავადმყოფოდან გათრეულ ფენტანილზე და „გორილასგან“ დაადებულ ორ ქილა კოკაინზე რომ დამპატიჟა.

– ეს კრახი უწამლოდ არ დამადგა, თანაც შამპანურებით ხელში! ხომ იცი, დებილის როჟა აქვს, მილიმის ძროხის თვალებით – დღეს ჩემი დაბადების დღეაო! მეერე მე პრიჩომ, მაგის დედას რო შევეცი, ჰა?! მე ლომკაში ვარ! ოო, როგორ ვერ ავიტანე იმ წუთიდან! ერთი სული მქონდა, პანლური დამეადებინა და გარეთ გამეგდო! მონობა ძნელი ასატანია, ძმაო, სიაბანდი სიყვარულის თამაშთან ერთად – ორმაგად. დავიღალე რა, მომბეზრდა! არა და ისეთი სიფათი მქონდა, ყველასთან დავინვი, მიხვდნენ, ამხელა კაცი წამალზე ტყნაურობსო. რაგორია, ჰა?!

ერთი-ორი ჭიქა შეუსვამთ, თიკა მოშინაურებულა, ყავაც გაუმზადებია, მაცვივრიდან ხილიც გამოუღია. შემდეგ ფეხზე სახლის ფლოსტებიც მოურგია.

– ჩემს ტერიტორიაზე, დაქალების დასანახად ცოლივით იქცეოდა, ეს ჩემისა! სულ გადავირიე, შენ აზრზე ხარ, ამ პრასტიტუკას ფეხზე დედაჩემის ჩუსტები ეცვა! ზემოდან, ხომ იცი, ნასვამი ქალი და, თან მეხვევა! ეს ჩემისა, თავის მოკლე ჭკუით პრელუდიას ატარებს, ანუ მახურუშებს, რა, – განგვიმარტა დათომ მე და ოდნავ გაჩხერილ ნიკოლოზს. – ამასობაში ცოტაც შევთვერი და ვხედავ, ის რომაა, მირანდა, რეანიმაციის ექთანი, თვალებს მიუჭუჭუნებს. იმ დებილს ხელი მოვკიდე, ბებიაჩემის ოთახში გავიყვანე და პირდაპირ ვუთხარი: გოგო, ხომ გახსოვს, ისე პონტი არ არი-თქო! და, რას მეუბნება ეს კრახი, ნახე რა! – ჩვენ ვქნათო და საღამოთი ბიძაჩემი წავა ლაბორატორიიდან და ასიანი მოვიპარავო. ასიანიო, ბიჭო, გაიგე! ზალოგში ტყნაურს მთხოვს, ეს დედაშეცემული! ჯერ ისე როგორია და ახლა პოსლეზე! სულ გადავირიე! აბა, ეხლა შენი დაქალებიანად დაახვიე, თორე შენი დედას შევცემ-თქო! უცებ მოტყდნენ! გამოცდილი ექთნები იყვნენ, ეგრევე აზრზე მოვიდნენ, იცოდნენ, მთვრალი მორფინისტი რაცაა...

თვალეებიბნედილი, შემთვრალი მირანდა კი 15 წუთში ამობრუნებულა...

– საღამოა, ვწევართ ბიჭო, მირნად სიგარეტს ვაბოლებთ... ზარი! ერთი, ორი... ხანგრძლივი რეკვა! წამოვლასლასდი, ლომკაში ვარ, ძლივს დავდივარ, თან ესეც მთელი დღე არ წავიდა, არც მე მინდოდა მარტო ყოფნა. გლაზოკში გავიხედე – თიკა! წამალი აქ ნაღდი მოტანილი! დავეტაკე მირანდას – დავაი შუსტრად ჩაიცვი-თქო! ის გიჟი განუწყვეტლივ რეკავს, კარებს ანგრევს! მერე გავიგე, მიმხვდარა! ქალს რას გამოაპარებ? პლატფორმიანი ფეხები დასცხო კარებს! მირანდამ ჩაიცვა, თმები

შეისწორა. ვუყურებ – აუფ, უკრასკოდ ესეც რა სტრაშნია! კაშმარია, ნატყნაურები დასიებული სახით და დანითლებული თვალებით! ლოგინს ოდნავ ხელი გადავუსვი და კარი გავაღე. დგას აცრემლებული, ტირის მრგვალი, ცისფერი თვალებით, მუშტისოდენა ცრემლებით, ეს საწყალი... უცებ შემოვარდა, ტრუსიკიდან ერთი პაჩკა პრამედოლი გააძრო და იატაკზე არ დაფშვნა! ყვითელი პლატფორმებით, 10 ამპულა, მაგის დედას შევეცი! ვერაფერი ვერ მოვასწარი, ბიჭო! რა ლომკა მომიწყო, წარმოიდგინე! თან სპეცომ ნოხზე ქნა, ბამბითაც რომ ვერ ამელო ვერაფერი! კაროჩე, ღამე მარტომ 2 ბოთლი არაყი დავლიე! აი, ამას ამოვატანინე. პირველად ვიყავი ასეთ ლომკაში! კინაღამ გავაფრინე!

– ძლივს გავაკავე, ღამით ვენებს იჭრიდა! – დაამონმა ნიკამ.

დილით, 7-ზე დადგომია თიკა, 5 ამპულით. თითქოს შერიგებულან და იგივე... ჩამქრალი სიყვარული აალებადია ხორციტ, მაგრამ ტკბობის დასრულების შემდეგ პარტნიორებს შორის უარეს ზიზღს იწვევს. დათოსა და თიკას ურთიერთობა ძლიერ დაიძაბა, ექთანი ჩასაფრებაში ჩამჯდარ ცხოველს დაემსგავსა...

ერთ მშვენიერ დღეს ცუღლუტმა თიკამ „რეკორდ“-ის შპრიცში ამოღებული ფენტანილი დათოს ჯიბეში ჩაუსრიალა. ინტერნიც სხვენზე ავარდა და დაუყოვნებლივ გაიჩხირა. აქვე უნდა ითქვას, რომ ამ დროისთვის დათოს მორიგი ახალი ექთანი ჰყოლია ვნებიანად დაკერილი. ახლად ამოკვირებული რომანის შესახებ თიკამ სხვა, „პერეხვატისთვის“ მზად მყოფი მორიგი მორფინისტი საქმროსგან დაუყოვნებლივ შეიტყო.

გაკეთებისთანავე დათოს ფეხები მოეკვეთა, პირდაპირ სახით სხვენის მტვრიან ფიცარნაგზე ნაჯახივით დაენარცხა. შპრიცში აქამდე დაუდგენელ ბოროტმოქმედს რელა-

ქსანტი ჩაესხა!

რელაქსანტი არის წამალი, რომელიც შეყვანისთანავე მთლიანად აღუნებს (თიშავს) ყველა კუნთს და ამითი 5-7 წუთით სრულიად აჩერებს სუნთქვას. პრეპარატი გამოიყენება ანესთეზიოლოგიაში ოპერაციის დროს, რათა სუნთქვა იქნას გათიშული და შესაძლებელი გახდეს სპეციალური აპარატურის მეშვეობით ავადმყოფის ხელოვნურ ვენტილაციაზე გადაყვანა.

ვინ აუტანდა დათოს სხვენზე ხელოვნური სუნქვის აპარატს?! – აი, რაზე უნდა ეფიქრა ფიცარნაგზე გაშხლართულ, სუნთქვაშეკრულ, ღია პირით მტვრის სქელ ფენაში ჩარგულ ექიმ ჩიჩუას. ისე, რაღაც დადებითის დანახვაც შეიძლებოდა მის მდგომარეობაში – სახისა და კისრის კუნთების სრული მოდუნების გამო მტვერს კი არ ყლაპავდა, არამედ სველი ტუჩებით უნებურად აგემოვნებდა.

რელაქსანტის სასახელოდ და გიორგის საბედნიეროდ უნდა აღინიშნოს, რომ წამალი მხოლოდ კუნთებს თიშავს და სრულიად არ ეხება გულს და გონებას. გასაჭირისგან ათასმაგად გააქტიურებული ინტერნის ტვინის უჯრედები გამოსავალს ეძებდნენ... დათოს ქვედა, მე-12 სართულიდან ანესთეზიოლოგ მათილდა მალაზონიას ხმა მოესმა. ის ავადმყოფის პატრონს ფულის აღებისას პრანჭვით უძალიანდებოდა. ტოტალიტარული დეიდა მათილდა დასანახად ვერ იტანდა ნარკომანებს და განსაკუთრებულად სდევნიდა კოლეგა დავით ჩიჩუას. ერთხელ პირდაპირ სახალხოდ უყვირა კიდეც – საოპერაციოში შენ რა გინდა, შე მორფინისტო?! ამ დროს დათო ექთნის მაგიდიდან მოპარულ ფენტანილიან შპრიცს ჯიბისკენ მიაქანებდა და ის-ის იყო უნდა მომტყდარიყო. მკეთებელიც განუსაზღვრელი, მაგრამ ჩუმი, შიშნარევი ზიზლით პასუხობდა მტარვალ კათედრის ასისტენტს. ამგვარი განსაკრთომელი ურთიერთობა ჰქონდათ ქალბატონ მათილდასა და ინტერნ

დავით ჩიჩუას.

ამ ფონზე ადვილი მისახვედრია, თუ რა საწინააღმდეგო აზრის მატარებელი სიგნალები ცირკულირებდნენ დათოს მტვერში ჩადებულ თავში – დავიბლავლო „მი-შვე-ლეთ!“ თუ გავჩერდე? დრო გადიოდა, წინ უსასრულოდ გრძელი, უჟანგბადო 5-7 წუთი იყო. ტვინიც ფიქრობდა და აზროვნებდა... დაძახებამდე დათომ სცადა, ოდნავ მილაგებულყო. თვალწინ სისხლიანი „რეკორდ“-ის შპრიცი ეგდო, ბლაგვი ნემსით გაგლეჯილი ვენიდან ნაკადით ჰიპოქსიისგან გაშავებული სისხლი მოედინებოდა... მეტი ვერაფერი შენიშნა ისეთი ღირსშესანიშნავი, მოსატყეხი, რადგან თვალის კაკალსაც ვერ ამოძრავებდა. ამ მოქმედებასაც ხომ პანანინა, მაგრამ ესოდენ აუცილებელი თვალის კუნთები რელაქსაციის გამო ველარ ასრულებდნენ. „ხალათიც, სავარაუდოდ, მტვერში ამოგანგლული მექნება და მათილდასთან საბოლოოდ დავინვებო“ გაიფიქრა დათოს საღად მოაზროვნე ტვინმა. სცადა რაიმე მოძრაობა გაეკეთებინა, თუნდაც თითი მოეკაკვა, რათა სხვენზე სავარაუდოდ ამოვარდნილი მათილდას გამჭრიახი მზერისგან შპრიცი მაინც დაემალა... ამაოდ! გააქტიურებული ტვინის უჯრედებს თითის კუნთებიც, როგორც სხვა დანარჩენი, ოდნავადაც არ ემორჩილებოდნენ. დათომ ყოველგვარი მორიდება გვერდზე გადადო და მთელი ძალ-ღონით დაიყვირა: „მატილდა დე-იდა-ა! ჩემო საყვარელო მათილდა დეიდა, მიშველე რა-ააა!“

...ისევე ფიასკო! კრინტიც ვერ დაძრა! საკუთარი ხმა ვერ გაეგო მის დაცქვეტილ ყურებს! სულ ერთი, პანანინა ბგერის დაბადებასაც ხომ ნეკნთაშორის კუნთების შეკუმშვა სჭირდებოდა, მას მოჰყვებოდა ფილტვებით ჰაერის ამოსუნთქვა, მისი ხმოვან იოგებში გავლით და შემდგომი ხმის წარმოქმნით. პირიქით, გარშემო რაღაც განსაკუთრებული სიჩუმე ჩამონოლილიყო... „ხმა მლალადებლისა უდაბნოსა

შინა“ – გაიფიქრა მტვრიან სხვეზე განოლილმა დათომ. ამ დროს, მხოლოდ ერთი სართულით დაბლა, მთავარ ექთანთან მათილდას საუბარი და მისი მაჯის საათის წიკნიკიც კი ესმოდა... ქალის „Orient“-ია, 300 მანეთი ებრაელებთან“.

ტვინის უჯრედები 4-5 წუთს ძლებენ უჟანგბადოდ და მერე იბრიდებიან. ეს ჭეშმარიტება რენანიმატოლოგ დავით ჩიჩუას ნეირონებმა და მათგან შემდგარმა ორივე ნახევარსფერომ კარგად უწყოდა... და მაინც! – ლიძავისა და „კორპუსების“ პლაჟზე, ქალებთან საპაკაზუხოდ ყვინთვისას ნავარჯიშებმა ინტერნის ტვინმა ტოტალურ ჰიპოქსიას 7-8 წუთს გაუძლო!

ამასობაში სართულით ქვემოთ მათილდა დეიდამ ფულის ალებაც მოასწრო და შემდეგ მთავარ ექთანს გაესაუბრა. ქალმა „Orient“-ზე სიამოვნებით დაიხედა და საოპერაციოში შემოხეტებული ექიმ-მორფინისტების გამოსავლენად გაეშურა. დათოს ჯერ ფეხის თითები აუმიძრავდა, შემდეგ რელაქსანტისთვის დამახასიათებელმა ტრემორმა, ანუ კრუნჩხვებმა დაუარა და.... მტვერში ამოსვრილი ინტერნი ზეზე წამოდგა! პირველი ფრაზა, რომელიც მას უნებლიეთ წამოსცდა, ასეთი გახლდათ: „მატილდა მალაზონია, მაინც შენი დედიკოს შევეცი!“ . მტვერი ჩამოიფერთხა და დაამატა: „ოხ თიკა... თიკაა, მე შენი პრასტიტუკა დედასაც შევეცი-ი!“.

ქახი III.

„აჰ ბანოქითხო“ და „აჰ ბასინჯო!“

მაგალითს უდიდესი ძალა აქვსო. თიკამ იმდენი უყურა დათოს, რომ დაინტერესდა – ასეთი ნეტა რა ხილია ეს წამალიო?! ცნობისმოყვარეობა წარსულში გაცდლილმა

ალერსის სიამოვნებამაც გააღვივა. სექსისგან მიღებულ კაიფს ქალი მისდაუნებურად ნარკოტიკს უკავშირებდა და წამლისგანაც იმავეს ელოდა. ყოყმანის შემდეგ გასინჯა და როგორც ეს ყველას ემართება, შეჯდა... შეჯდაო?! კაცუ-ბსაც გაუსწრო! ექთანი ნაირ-ნაირი საავადმყოფოების სეიფებში ადვილად აღწევდა და იკეთებდა და იკეთებდა. დანვისთანავე ახალ საავადმყოფოში იწყებდა სამსახურს და ისევ წამალი, წამალი, წამალი... მერე გაბარიგდა. „რომ ვნახე, ველარ ვიცანი სანყალი!“ – გულწრფელი სინანულით ყვებოდა დადარდიანებული დათო.

– სახეზე სინიაკი, დიდი ჩავარდნილი ცისფერი თვალები, გაშეშებული მზერით... კაროჩე, ქერათმიანი ჩონჩხი, დიდი, გამხმარი ბაგეებით! პატარა, კობტა ცხვირი, ფხანისგან შესივებული. თმები?!.. აი, ძველ, ნაგავში ნაგდებ თოჯინას რომ აქვს, ისეთი: მეჩხერი, გაქონილი, თითქოს წყლით გადავარცხნილი. ფეხზე დავხედე... ჩულქის ქვეშ კოჭ-წვივი გადახვეული ჭუჭყიანი ბინტით. კოჭში დაუნყია კეთება, ვენები აღარ ჰქონდა ჩემსავით.

თიკასგან „ნოქსირონ ატ კაშლია“ ვიყიდე. ერთი ზახოდი დამიადა, წესიერი მყიდველები მომიძებნეო. ვიფიქრე, გაუსწორებ და გავჟიმავ-მეთქი. ძალიან არც მე მინდოდა, მაგრამ ისე – „ради старой дружбы“... „ეჰ, თუ ძმა ხარ, რაღა დროს ეგააო, დამთავრდა ჩემი ტყნაური, მე ქალი აღარა ვარ, დათოო. ხომ კარგად იცი შენ მაინც, მორფინისტებს სქესი არ გვაქვსო“. ბარიგობაზე დაუჭერიათ. ხაშურელმა მშობლებმა სახლი გაყიდეს, ფული გადაიხადეს და გაათავისუფლეს. მერე არც მინახავს. ვილაცამ მითხრა, მგონი „от передозировки“ დაბრედილა...

გავაგრძელებ ამ საშინელი და ამავედროულად მიმზიდველი, მორფის მსგავსად ორბუნებოვანი ამბის თხრობას. ანესთეზიოლოგ-რენანიმატოლოგი დათო ჩიჩუა, გადატანილი ჰიპოქსიისგან გაბრუებული, სისხლსა და მტვერში

ამოვლებული ხალათით მე-12 სართულზე კოლეგასთან, განყოფილების გამგე ზაზა (ზიზი) ძაგანიასთან ჩალას-ლასდა.

– რას გავხარ, ბიჭო?! კუბოდან ამოგიღეს?! რას გიგავს ხალათი?!

მედიცინის მეცნიერებათა კანდიდატი, ანესთეზიო-ლოგ-რეანიმატოლოგი ზაზა ძაგანია დავითის უფროსი მეგობარი გახლდათ და როგორც ინტენსიური თერაპიის განყოფილების გამგე, ექიმ ჩიჩუას დამრიგებელიც. ზიზიმ დაუდგენელი ლოგიკური ჯაჭვის აგებით დათოს თავს დამტყდარი გასაჭირი ზუსტად გამოიცნო:

– ბიჭო, რელაქსანტი გაიკეთე სახურავზე? კარგად გადარჩენილხარ, აი! სანამ უნდა სდიო წამალს, შე მორფინისტო, ჰა?! კარგი რა, კარგი რა, არ კმარა?! მოეშვი რა მაგ საზიზღრობას და მაგარი ექიმი გახდები. ახლაც კი შენ-ნაირი მცოდნე განყოფილებაში არავინ გვყავს! დაარტყი რა, ტორმუზი, მოიყვანე ცოლი და ეგაა, რა!

პირდაპირ გასაოცარი გახლდათ ექიმ ძაგანიას გამჭრია-ხოზა – საიდან იცოდა სხვენი, რელაქსანტი? სახეზე ხომ მხოლოდ „კარგად გადარჩენილი“ დათო იყო. ეს საიდუმლო ბოლომდე გაურკვეველი დარჩება ჩვენთვისაც... აღნიშნულ საკითხზე დიდად არც დავითის ჟანგბად-მონყურებული და ამიტომ დაჩლუნგებული ტვინი დაფიქრებულა. ინტერნი პირდაპირ საქმეზე გადაერთო:

– ვსიო, ძმაო, ბოლოა! წყალი არ გაუვა! არ გჯერა?! მე ვიყო არამზადა... განდონი ვიყო, თუ არ მოვიყვანო ცოლი. ამ თვეშივე! სიტყვა – სიტყვა! პირობას ვდებ ამათ წინაშე!

ასეთი მაღალი საზოგადოების მოხმობა, დათოს აზრით, პირობას გარკვეულ დამაჯერებლობას სძენდა და მომენტის სიდიადესაც ხაზს უსვამდა. ზიზიმ გარშემო მიმოი-ხედა, კედელზე უხვად ეკიდა ანესთეზიოლოგ მამა-დამა-არსებელთა დიდი პორტრეტები: უელსი, მორტონი, ჰიკ-

მენი და პიროგოვი მკაცრი გამომეტყველებით უცქერდნენ დათოს ოდნავ შელურჯებულ სახეს.

განყოფილების გამგემ სიცილი ძლივს შეიკავა:

– ბიჭო, შენ თავი ხომ არ მიგირტყია? რეებს ბოდავ?!
ჰიპოქსიისგან ჭკუიდან გადახვედი, თუ რა გჭირს?

დათო მიხვდა, რომ აშკარად გადააჭარბა და სხვენზე მომხდარი ამბის თავის სასარგებლოდ შემოტრიალება კვლავ სცადა:

– არა, რა, მეცნიერების ამბავში ვთქვი, გაიგე? ცოლსაც მოვიყვან და დისერტაციასაც დავიცავ კიდე! თემაზე ხომ მოვილაპარაკეთ – „შოკი, ნარკოზი და ჰემოდინამიკა“.

ის-ის იყო, გადატანილი უბედურების სანაცვლოდ დათოს სულ ორიოდ ამპულის მათხოვრობა უნდა დაენყო, კარები გაიღო და კაბინეტში ქალბატონი მათილდა შემობრძანდა. ხალათიანმა „აფთარმა“ განყოფილების გამგეს პირადად ხელში ოპერაციიდან მორჩენილი ფენტანილი გადასცა:

– მთავარი ექთანი წავიდა, შენ ვერ გნახა, ქვემოთ ყოფილხარ, რეანიმაციაში. მე დამიბარა და მანდ, შენთან შევიინახე. ესეც ჩაიბარე, ბოლო ოპერაციისაა. კარგად ჩაკეტე, იცოდე! ხომ იცი, *ХОДЯТ ТУТ ВСЯКИЕ!*

„აფთარმა“ დათოს შეშინებულ სახეს ზიზლით დახედა და საკუთარი ძალაუფლებით მოხიბლულმა ბრძოლის ველი დატოვა. ზიზიმ იქვე მდგარი პირადი მცირე სეიფი გახსნა და მსუქანი ფიგურით შიგთავსს გადაეფარა. დათო სიხარულისგან ოდნავ შეხტა კიდეც. სხვენზე გაგონილი, მთავარი ექთნისთვის მათილდას დაბალი ხმით ნათქვამი ფრაზა გაახსენდა:

„...კარგი, კარგი ვეტყვი... არა უშავს, დღეს ზიზისთან შევინახოთ...“

საქმე კი შემდეგი გახლდათ: ძირითადი, სტრატეგიული დანიშნულების სეიფის გასაღებიან, ტოტალიტარულ

დეიდა მთავარ ექთანს, ხაშურში მეზობლის ქვისლის ბაბუა გარდაცვლოდა. ხომ ვერ მოაკლდებოდა სატი-რალს?! გასაღებსაც ვერავის ანდობდა, რადგან მთავარ სეიფში მოთავსებული ფენტანილის ძირითადი მარაგი მის კისერზე ირიცხებოდა. ექთანმა სავარაუდო ოპერაციების-თვის საჭირო წამალი მატყილდა მალაზონიას დაუტოვა და ახლობლის დასაფლავებაზე გაეშურა. შაბათ-კვირა დგე-ბოდა, ფენტანილის რაოდენობაც, შესაბამისად, 3-4 დღისა იყო... ასე რომ, დათოს ამგვარი ემოცია სავსებით გასაგები იყო – გაუხარდებოდა, აბა რა იქნებოდა?! „გადატანილი გასაჭირისთვის ღმერთა ამდენი ფენტანილის პრასვევით დამაჯილდოვაო!“ – გაიფიქრა.

კოლეგებს ბევრი აღარ უსაუბრიათ, კაბინეტი მალე დატოვეს. სეიფის გასაღები ისევ მარჯვენა ზედა უჯრაში განთავსდა, რადგან ვერც ზიზის წარმოედგინა, რა საფრ-თხე უნდა დამუქრებოდა მე-12 სართულზე, ჩარაზული კარის მიღმა, არანვად კარადაში შენახულ ფენტანილს?

შაბათ დილით შემოვლაზე მისულ განყოფილების გამგეს სანახი კარგად ჩაკეტილი, ოღონდ ცარიელი, უწამლოდ დახვდა. ფანჯარა ქარს ოდნავ შეეღო... ვითომ ქარს? თითქოს მიხურა წასვლის წინ?... საკეტებიც ჩამონია ფინურ ფანჯარაზე... აღშფოთებულმა ზიზიმ მორიგე ექიმს, ქმარგაცილებულ დონარა გაბედავა-ვასილევსკაიას საორდინატოროში შეუარა და მომხდარის შესახებ უამბო.

– რაღაც საეჭვოდ ჩამომიჯდა გუშინ ჩვენი ინტერნი. შენთან ერთად მორიგეობა მაგრად მევასებაო და დალა-მებამდე აქ იყო. მერე მოულოდნელად გაქრა.

ქალბატონ დონარას ის აღარ უთქვამს, რა ტკიბილი ტუჩები ჰქონდა დათოს. „რა უცნაური, რაღაც მტვრის მსგავსი ეგზოტიკური სურნელი ასდიოდაო!“ გაუფიქრე-ბია დონარა გაბედავა-ვასილევსკაიას, დათოს მოულოდ-ნელი გაუჩინარების შემდეგ. მთელი ღამე მამაკაცს ამაოდ

ელოდა და გამთენიისას სასტიკად გაბრაზებულა, საბანში გახვეულა და ჩაუძინებია.

მორიგეობიდან ჩემთან მოვარდა ტაქსით, როგორც არაერთხელ გაუკეთებია, ოთახებში ხალათის გაუხდელად დაქროდა. კარგად გავიჩხირეთ! გავაბოლეთ – ესეც მაგრად, გრძლად! ზედ კაი ჩაიც დავაყოლეთ, ინდურ-ქართული. ფენტანილის და დონარას ამბავსაც იქვე მომიყვა. ქალბატონს „დამპალი საფერფლის“ სუნი ჰქონია პირში და ჩაცმულობაზე აღარაფერს ვამბობო:

– ზურა, აი, ინდურ კინოებში რომ აცვიათ ჰაეროვანი ჭრელაჭრულები, ტანზე შემოხვეული, ტომარასავით უფორმო! მუხლებზე მეჯდა პირსახოცის ნითელ წინდებში, თვალნასულ ჩულქზე ჩაზმანული, მაგარია, ჰა?! ქალს, ბიჭო, ნებისმიერი ნაკლი ევატიება, კაი ტიპი თუა და „სვეტსკად“ ჩაცმა უნდა იცოდეს, ხუთიანზე, არა? ხომ არ დავიმატოთ?

ამოიღო, სამ-სამი გავიწეულიეთ... ისევ კაი „ქიშვარდი“ და ზედ – ჩაი. არ ანებებს თავს დონარას მორთვა-მოკაზმულობას.

– დავაი, ერთი ყანნიც მაგლეჯინე... უუუ, რა გაასწორა!.. კაროჩე, ლიშბი კაი ტიპი იყოს, რა... ზეიდან კაი ფრანგული სუნამო და ეგაა, რა! დონარას ლურჯი-ოქროსფერით თათრული ჩუსტები, ძალიანაა, ხომ მეთანხმები? დავტოვე კიდეც მარტო, რა მექნა როო? სანამ ეგ ხავერდებს გაიხდიდა პირსახოცებთან ერთად, მე ჩემი დამემართებოდა! თან შეთვრა და ნასვამი ქალი ხომ იცი, რა საზიზღრობაცაა. ფენტანილიც შემომხვდა ზიზის სეიფში, მოუწყენიათ უჩემოდ პანანინა ამპულებს... მოდი, ხუთ-ხუთი ვიგლიჯოთ და ნავედი მორიგეობაზე!

ზიზის მეცნიერულ კვლევებში გამობრძმედილმა ტვინმა ფენტანილის გაუჩინარების შემოქმედი ადვილად გამოიცნო. შემდეგ იმასაც მიხვდა, რა გზით შეაღწია

ინტერნმა კაბინეტში. ერთი იყო მეცნიერისთვის გაუგებარი:

– რა მიკვირს იცი, დონარა, როგორ სიამოვნებას უნდა განიჭებდეს რაიმე, იმის გულისთვის ასე რომ გარისკო?! ღამით, მე-12 სართულზე, ჩაკეტილ ფანჯარაში?!

– რაზე ამბობ, ზიზი?

– რა და ვიცი ვისი წაღებულიცაა და როგორც – გასაოცარი! მაგრად მაინტერესებს, რა არი ასეთი?!

ასე ერთი საათი გულითადად ისაუბრეს, ყოველივე ნარკომანიის შესახებ მიმოიხილეს. განსაკუთრებით ის, თუ რა თავგანწირვით, დილიდან საღამომდე, დაღამებიდან დილამდე იღვწოდნენ „რესპუბლიკურის“ მკეთებელი ექიმები, რათა თავიანთი სარჩო მოეპოვებინათ. ყველა სათითაოდ გააჩჩიეს.

– ადამიანმა ყველაფერი უნდა გამოსცადოს. მით უმეტეს, ანესთეზიოლოგები ვართ. არ გავსინჯოთ ერთი, რისთვის იკლავს ეს ხალხი თავს?

დონარას გასული ღამე გაახსენდა, დათოს გულწრფელი, შეყვარებული თვალეები... ის, თუ როგორ ერთმნიშვნელოვნად მიახვედრა მამაკაცს მზაობის შესახებ და... მისი უეცარი გაუჩინარება:

– ჰო, გასაოცარია, სექსზე მაგარი რა უნდა იყოს?! მოდი, გავსინჯოთ, ჰა?...

ბევრი არც უფიქრიათ, ქალი ინტენსიური თერაპიის პალატაში შევიდა და 5 ამპულა გამოიტანა – ორი 1%-იანი მორფინი და სამი 2%-იანი პრომედოლი. კუნთში გაიკეთეს...

დონარას გაუმართლა! ისე ცუდათ გახდა, რესპუბლიკურის ტრამალებზე მოძიებულმა დათომ მდგომარეობიდან ძლივს გამოიყვანა – კუჭის სოდიანი წყლით ამორეცხვებით და დაუსრულებელი რწყევით. მედიცინის მეცნიერებათა კანდიდატ ზაზა ძაგანიას – „ზიზი ექიმს“ კი – არა! მან

წამალს გემო გაუგო და დაჯდა! ანუ ფენტანილზე შესკუ-
პდა და, როგორც ეს ჩვეულებრივ უფროს ასაკში ნარკო-
მანიის გზაზე შემდგარებს ემართებათ, მალევე დავიდა იმ
ფსკერამდე, რომელსაც დათო მხოლოდ ოცდაათწლიანი
კეთების შემდეგ მიაღწევს. იმდენი იკეთა, იკეთა ვნებია-
ნად, თავდავინწყებით, სანამ ორჯერ ინფარქტმა არ გლიჯა
და სამწლიანი ჩხერის შემდეგ არ დაიბრიადა...

აქედან დათომ დიდად შთამაგონებელი დასკვნები
გამოიტანა! პირველი – არ განიკითხო! არ თქვა სხვაზე,
ამას შეხედეო, ამ მორფინისტო, თორემ გაჭირვება შენ,
ან უარესი – შენს შვილს მიუკაკუნებს, და მეორე – არ
გასინჯო! არ მიეკარო წამალს, ვინც არ უნდა იყო შენ და რა
მაღალი წარმოდგენაც არ უნდა გქონდეს საკუთარ თავზე!
განსაკუთრებით ნუ დამშვიდდები უფროს ასაკში, თორემ
აუცილებლად დაჯდები, როგორც ეს თიკას და ზიზის მოუ-
ვიდათ – ექთანს, ზრდასრულ ქალს და მედიცინის მეცნიე-
რებათა კანდიდატს, განყოფილების გამგესა და ქართველ
მეოჯახეს. ნუ მიიჩნევ შენს უპირატესობას საკუთარ დამ-
სახურებად, უბრალოდ იცოდე, ნარკოტიკით გამოცდას
რატომღაც ღმერთმა აგაცდინა.

**ფიცი პასაჟი.
სოციალიზმი და დასავლური
ხელოვნება, ღაბანი და ქოქინი**

ქაქი I.

პიქასო და ჭაჭი

დათოს შედარებით უდარდელი ცხოვრება ჩვეულ კალაპოტში მიედინებოდა. ნარკოტიკულ დამოკიდებულებას, როგორც საერთოდ ყოველგვარ მონობას, ადამიანი გვიან აღიქვამს, ბრძოლა თითქმის შეუძლებელი რომ გახდება, მაშინ. იმხანად თბილისის ჩამყაყებულ კულტურულ ცხოვრებაში საბჭოეთისთვის წარმოუდგენლად გასაოცარი რამ მოხდა! „გასაოცარიო?!“ – აბა, სხვაგვარად როგორ შეფასდებოდა ზედიზედ ჩატარებული იმპრესიონისტების, მათთან ერთად პაბლო პიქასოს ნახატების გამოფენა და საერთაშორისო ჯაზფესტივალი! საზოგადოების მაღალი ფენების აზრის და საკუთარი ინტერესის გათვალისწინებით დათომ, როგორც იქნა, რესპუბლიკური საავადმყოფო დატოვა და ქალაქის სახელოვნებო ბოჰემის ცხოვრებაში ჩაება. საბჭოთა საქართველოს ხელოვნება რიხიანი კოლექტივიზმით დუნედ სუნთქავდა:

– ბიჭო, თითქოს დამოუკიდებლადაც აზროვნებენ, წიგნიც იციან, ატრაკებენ კიდეც, მაგრამ ზომიერად, დამ-
ვებულ ფარგლებში... როგორ ვთქვა?.. დისიდენტობით
იპრანჭებიან, რა... ანუ პროტესტიც ჯოგურია. კაროჩე,
„რამკიანი პროტესტანტები“ არიან. ეგ ბოზები, ზურა,
მხოლოდ „საამურ“ მონობას აფერადებენ, ეგაა მაგათი
როლი – დაახლოებით ეს სიტყვები ჩამესმოდა მე, ფილარ-
მონიის რბილ სავარძელზე მიყვინთულს. დათო კი ყურში
მონდომებით ჩამყვიროდა, რათა როგორმე ჯაზის ველური
ვნებით გაჟღენთილი ჰანგები გადაეფარა...

მანამ კი ექიმ-ინტერნი დავით ჩიჩუა, ლამაზმანებთან
გამართულად რომ ესაუბრა, შესაბამისი ლიტერატურის
მოძიებას შეუდგა. პიკასოზე ბევრი წაიკითხა, ჯაზზე
– ვერა, ლიტერატურა არ იყო. იმპრესიონისტებით
დიდად არ დაინტერესებულა, ისინი თითქოს საბჭოეთსაც
მოსწონდა და არ იკრძალებოდნენ, მოსკოვში პუშკინის
მუზეუმში ბევრი რომ ჰქონდათ, ალბათ იმიტომო. კომუ-
ნისტური რეჟიმის ლოიალობა კი დათოსთვის სავსებით
საკმარისი მიზეზი იყო, არა მხოლოდ იმპრესიონისტების,
არამედ ყველაზე საყვარელი ადამიანის მოსაძულებლად-
დაც. თან იმჟამად ექიმ-ინტერნის მოწყენილ ნატურაზე
ნათელმა, მხიარულმა ფერებმა სათანადო ზეგავლენა ვერ
მოახდინა.

მიუხედავად პიკასოსადმი საბჭოეთის სიმპთიისა,
დათოს ნეგატიური დამოკიდებულება რატომღაც
მხატვარზე არ გავრცელებულა. ნახატების გამოფენაზე
კარგად გაჩხერილი მივიდა. ნანახმა დატეხილმა ფიგურ-
ებმა, მათმა იდუმალმა, დაშიფრულმა მნიშვნელობამ,
პიკასოს ხან მკვეთრმა, ხან კი სევდიანმა ვარდისფერმა
და ცისფერმა, დათოზე წარუშლელი შთაბეჭდილება მოა-
ხდინა! ლამეები არ ეძინა და გადანწყვიტა დროებით მაინც
რაინჰოლდ მესნერის ბანაკიდან პიკასოსთან გადაბარგე-

ბულიყო. ის პაბლოს აღტაცებული ფანი შეიქნა. ხანმოკლე დაკვირვებების შემდეგ, მხატვრის შფოთიან ცხოვრებასთან სიღრმისეული პარალელებიც გაავლო და სულ მალე გააიგივა კიდეც თავი მის შემოქმედებასთან:

– ერთი განსხვავება ისაა, ბიჭო, პიკასომ ცისფერი პერიოდით დაიწყო, მე კიდეც – ვარდისფერით. მელანქოლიური „ცისფერი“ მიახლოვდება. სილატაკე, სიკვდილი...

იმხანად ხშირად იმეორებდა მხატვრის გამონათქვამს: „ვინც სევდიანია, ის გულწრფელია“...

სულ უფრო მზარდი სიმაღლის პესიმისტური ნოტები უთუოდ დათოს კუბიზმის ელემენტებისკენ გარდაუვალ სწრაფვას მიანიშნებდნენ.

– ნატურის დეფორმირება და ნატურალიზმის უარყოფა – როგორია?! ასეთია ჩვენი აწმყო და მომავალი! ფორმების გარდაქმნა გეომეტრიულ ბლოკებად? ოჰ, მოცულობების სიბრტყეებად და წახნაგებად გაკვეთამ და მონოქრომატულმა პრიზმებმა სულ ბოლო მომიღო, ძლიერ ჩამაფიქრა... მოკლედ, ასეთია თანამედროვე ადამიანი – პიროვნება სულიერ ლომკაშია! აბსტინენციაა ჩვენი მომავალი!

ასე თავისებურად აჯამებდა მაგრად გაკეთებული დათო საკუთარ შთაბეჭდილებებს. ნიკოლოზი მეგობრის წინასწარმეტყველურ სენტენციებს მომავალ ცხოვრებაზე გაცეხებული უსმენდა. მან დათოს მუხლებში ჩარგულ, მთვლემარე თავში წარმოქმნილ პაბლოსეული რებუსიანი კოლაჟების შესახებ არაფერი უწყობდა და კვლავ მოთმინებით პატრონის მონყალებას ელოდა. დათომ შეიღვიძა, როგორც იქნა, ტახტიდან წამოდგა, ბებიამისის ოთახში გავიდა და ორი ამპულა გამოიტანა:

– ბოლოა, იცოდე! არა და, ჯაზის ფესტივალი გვიახლოვდება, ჯაზის! რაღაც ახალი ჩალიჩი უნდა მოვიყვანოთ, ჩემო ნიკალა.

მუსიკალური ფესტივალის მოახლოება დავითის მკვეთრ გააქტიურებას მოასწავებდა. ამიტომ ნიკამაც სიტყვა ჯაზი ძლიერ შეიყვარა:

– დათო, მე-8-ში იძლევიან თურმე ანესთეზიოლოგები ფენტანილს...

– ვინ გითხრა, შენ ვილაც სიაფანდი გეტყოდა?

– ვანომ, მე ლიჩნად გამოვართვიო.

– ოოო! ვანო სერიოზული კაცია! აბა მიდი, მოყევი.

ერთ საათში ვანოც მოქროლდა თავისი წითელი „06“-ით და ბრიგადა მე-8 საავადმყოფოსკენ დაეშვა. ნიკოლოზი მანქანაში დატოვეს და განყოფილებაში ისე ავიდნენ. ჯერ ნაცნობ ექიმ-მორფინისტებთან „გააიასნეს“ ოპერატიული ვითარება. გაირკვა – იყო და აღარ არიო, იქვე თავიანთ ოთახში ედოთო. ვილაც „ბეზპრედელშჩიკებმა“ დაწვეს ანგელოზივით დირკაო.

– ვანო, ამხელა გზაზე წამოვედით, მოდი, მაინც შევუაროთ ანესთეზიოლოგებს, ეგებ ნაცნობი გაეჩითოთ.

დათომ სახე დაალაგა, ვარცხნილობა შეისწორა და კარზე დააკაკუნა – არავითარი პასუხი... ყური მიადო – სიჩუმე... ინტერესით შეათვალიერა საკეტი და სახელურს ძალით დაქაჩა. უცებ საორდინატოროს კარი გაიღო:

– რა გინდა?! ვის ეძებ?!

თვალწინ მათილდა მალაზონიას განრისხებული ორეული იღრინებოდა.

– ფუ, შენი დედას შევეცი! – ჩაილაპარაკა დათომ და დამდულრულივით უკან გადმოხტა.

– „რესპუბლიკურის“ მათილდას უფროსი დაა, ესეც გაუთხოვარია, მაგის... – დაამშვიდა ვანომ.

– ბედი არ გინდა! ეს სად გამეჩითა, ამის დედას რო შევეცი!

დამწუხრებული წყვილი „მატილდას“ გინება-გინებით წითელ „06“-ში დაბრუნდა. პირდაპირ დათოსთან მივიდ-

ნენ. კარი გიტარიანმა, კარგად შენახულმა ბებიამ გააღო. მარცხნივ, ოთახში შევიდნენ, შემდეგ დათო სამზარეულოსკენ გაეშურა და უცებ ადგილზე გაშეშდა! თვითონ ასე ჰყვებოდა:

– ბიჭო, როგორც კი ჩემი ოთახის კარი გავაღე, ხელის გულმა თავისით დაინახა და მახსოვრობით იცნო – მე-8-ს საკეცია! თვალით არც შემიხედავს, ძმაო! „რესპუბლიკურის“ ხორკლიანი კედლის დამსახურებაა, ხომ გეუბნებოდი – ხელი კი არა, საცეცია-თქო!

დათოს წამალმონყურებულ მტევანს ანესთეზიოლოგთა საორდინატოროს სახელურის ფორმა დემახსოვრებინა!

– ეგრევე ჩემი ოთახის კარებს ვეცი! ისევ სახელური, საკეცია... კარგად დავათვალიერე, ხელიც შევაველე. ნაღდად ისაა! ნახევარ საათში გასაღებით ჯიბეში ადგილზე ვიყავით – მე და ვანო. დავაცადეთ, სანამ მათილდას ორეული სასწრაფო ოპერაციაზე გავიდოდა. მიმოვიხედე... გასაღები ღრიჭოში შევჩარი, დავატრიალე... არის! ზუსტად ისაა! ოთახში შევვარდით, მე კარადას ვეცი, კარი გამოვალე... ხალათები, ხალათები, ზემოთაც არაფერი საინტერესო... ქვემოთ დგას ორი მუყაოს ყუთი, „Сгущенное молоко“ აწერია, ზემოდან ზენარი, შიგ?... პირამდე სავსეა ფენტანილით! ვანოს გავხედე, გაშეშებული დგას, მე მიყურებს... ზაფხულია, ჯინსის კურტკაში ვარ, ვანო – მოკლემკლავიან პერანგში. სად გინდა ამოდენა დოვლათი ჩაიტენო?! დახამებულებმა ფენტანილის ყუთების უბეებში ჩაკვებება დავინწყეთ, ათ-ათი ყუთი ძლივს ავისხით ტანზე, ამდენს რას განვდები?! იქვე ექიმების საწოლი დგას, ბალიშს პირი გადავაძვრე, ახლა იმაში ვტენით, ისიც გაივსო. საბანს ვეცი, კონვერტიდან ამოვაგდე, დარჩენილი ფენტანილი შიგ ჩავყარეთ. ისე გავლორდით, ვანომ გამოსვლის წინ ბარემ ლოგინთან მდგარი ტუმბოც გატეხა. უჯრაში სულ ერთი, ნახევრად ცარიელი ფენტანილის ყუთი იდო, ისიც

წამოვიღეთ. გარეთ გამოვედით, გრძელი დერეფანი გვაქვს გასავლელი, გავსებული ავადმყოფიანი საწოლებით, მნახველებით და რაც ყველაზე საშიშია, ექთნებით – მორფინისტების დაუძინებელი მტრებით! მოვდივართ მე და ვანო, ზურგზე მოკიდებული ფენტანილით სავსე ორი უშველებელი ტომრით. 20-30 მეტრი არ გვაქვს გამოვლილი, მთავარი ექთანი დაგვედევნა. ქვეშაგებელი სად მივაქვთო?! მაშინ საყოველთაო დეფიციტი მეფობდა, საავადმყოფოებში თეთრეულს იპარავდნენ. „რა დაგემართათ, ქალბატონო?! მომაკვდავი ავადმყოფი განერეს და ჩვენი ქვეშაგებელი სახლში მიგვაქვს-თქო!“ – გაბრაზებით ვუთხარი და შეუჩერებლივ გავაგრძელეთ გზა. ავადმყოფის გარდაცვალებამ გააშტერა, დაიბნა გოიმი... ნინ, დერეფნის ბოლოს, ორი ძალი შევნიშნეთ – ალბათ გამოძიებლები! ჩვენკენ მოუყვებინან, ექიმს ესაუბრებინან... მე და ვანომ შიშისგან კინალამ ჩავიფსით! არა და, რა უნდათ ჩვენგან? წესიერი მორფინისტები ვართ, ჩვენთვის ვიკეთებთ და ვართ ასე. გამოძიებლებს კი საავადმყოფოში თავისი საქმე აქვთ: ავარიის ვითარება ან ვინ ვინ დაჭრა, ვინ იყო დამნაშავე, მოკლედ, ვის რამდენი ფული შეაწერონ. ჩვენი ზემოცანაა – ფენტანილი სამშვიდობოს გავიტანოთ. უფფ, როგორც იქნა, ერთმანეთს ავცდით!

ქახი II.

წინა ბაზო და ფანსანილი

მეხუთე სართულზე გიყვებით აირბინეს და საქმეს შეუდგენენ! დათო კეკელიძეზე ცხოვრობდა, ვარაზისხევში, 70 წელს მიტანებულ ბებიასთან ერთად. კარგად შენახული მოხუცი ნაღვლიანი სახითა და წითელსაცხიანი ტურჩებით,

უმზადებდა საჭმელს, ურეცხავდა სამოსს და უკერებდა მონყვეტილ ლილებს. შემდეგ ეტყოდა: „Ну, дорогой, я пошла к Циале“ – და გვერდზე გადაქინდრული თავით დათოს დეიდასთან ვარაზისხევეს ჩაუყვებოდა, რათა იქაც იგივე ეკეთებინა. ციალასთან მისული ნინა ბებო ჰყვებოდა – „რალაც საეჭვოდ ჭამა გუშინ დათომ ღამის 2 საათზე ბორში. Ну а потом еще чай выпил! სამი ჭიქა მაინც იქნებოდა?!... прямо не знаю, что и думать?!“.

მარტოობის გამო ბიჭები დათოსთან ვიკრიბებოდით, იქ იყო ჩვენი ახალგაზრდული გართობის ცენტრი. ის, რაც ახლა გარეთაა, ღიად – კაზინო, კაფე-ბარი, დისკოთეკა, საროსკიპო – იმჟამად დათოს ოთახში გვექონდა გაშლილი. „დიოგენეს კასრში“, როგორც თვითონ უწოდა თავის სამყოფელს, იდგა მოზრდილი, ფართე ტახტი, მაგიდა სკამებით. ერთი კედელი მთლიანად, ჭერამდე, წიგნებიან თაროებს ეკავა – დათოს სიამაყის და განსაკუთრებული ზრუნვის საგანს. შუაში ნიშა, ფირფიტების საკრავით „Бердск-2“, 50-ვატიანი, მუდამ ბოლო ხმაზე აწეული დინამიკებით. სწორედ აქ, „დიოგენეს კასრში“, შეაფარეს თავი მე-8 საავადმყოფოს მთავარ ექთნებს განრიდებულმა ფენტანილის ამპულებმა.

მთელი ღამე ნარკოტიკს, რატომღაც, ამპულებიდან იღებდა და ოდეკოლონის ბოთლებში ასხამდა, ამდენს სუნამოსაში რალას ჩაატევედა! ამჯერად ბიჭები ერთი კვირა „რომეო ი ჯიულიეტას“ და „სპარტაკის“ სურნელით ვყარდით – ოდეკოლონები იყო ასეთი. ნადავლი ორად გაუყვია: გასაკეთებელი – ბოთლებში, ვითომ გადასანახი – მტვერსასრუტის ცარიელ ყუთში. „ეჰ, წამალი ხომ იცი, რა გადაგირჩება?“...

მაღალი კლასის მორფინისტებს მომავალში ლომკაში დარჩენის მუდამ თანმდევი შიში სჩვევიათ. მიუხედავად ამისა, განუწყვეტელი წამლის მოპოვება-გროვების პრო-

ცესი, დათოს ხელგაშლილობაზე სულაც არ აისახებოდა. ერთი ტონაც რომ ეშოვა, ჰა-ჰა დილამდე გაჰყოლოდა. შეიძლება ითქვას, მასში ერთმანეთს ორი ურთიერგამომრიცხავი ვნება ებრძოდა – ნამლის ძლიერი სიყვარული და ნარკოტიკისადმი ასეთივე დიდი სიძულვილი:

– ბიჭო, ჯერ იმას ვჩაღიჩობ, როგორ დავიადო, მერე ისე მბებზრებს თავს ამდენი ნამლის კეთება, ერთი სული მაქვს, როდის მოვიშორებ – ამბობდა ის სინანულით. იმჯერადაც ჩვეული გულუხვობით მოიქცა. დამირეკა:

– გაუმარჯოს ჩემს ძმას! როგორ ხარ? დადიხარ გარე-გარე, არა?

– რა არი, როო?

– როგორ მომიტყდით გუშინ?! ფილარმონიაში უსმენთ ჯაზს, კაიფობთ არა, შენ და ის ნუკრი?!

– რა იყო, ბიჭო, სულ ორი ცალი ჰქონდა და ეგ იყო, არ გაიყოფოდა. ახლა ვაგდივარ ლომკაში...

– ეეე, ამო ჩემთან! დროზე!

მივხვდი, ასე თამამად რახან მებაზრება, უეჭველი ბევრი წამალი აქვს დათრეული! საერთოდ, გარკვეული რიდითაც მელაპარაკებოდა – ნესით და რიგით, ქუჩის მხრიდან მე ვიყავი ჩვენ ორში წამყვანი და იმიტომ. ქუჩურ იერარქიაში მდგომარეობის გარდა, განსხვავება თვითგამოხატვისადმი მიდგომებშიც საკმარისი გვქონდა. დათო მუხიკით ამყლავნებდა პროტესტს – დილიდან საღამომდე „Led Zeppelin“-ს, „Deep Purple“-სა და „Grand Funk Railroad“-ს აბლავლებდა მეზობლების გულგასახეთქად. მე უკმაყოფილებას ქუჩაში ვაფრქვევდი, სამაგიეროდ, სახლში – „Blood, Sweat & Tears“-ს და ფრენკ ზაპას ვუსმენდი. საერთოც ბევრი გვქონდა: „ბიტლები“ და „როლინგები“, ფოლკნერი და კაფკა, ჯინსები, კარგი გრძელი გაბოლება და, რაღა თქმა უნდა, წამალი. მთავარი მაინც არსებულის წინააღმდეგ პროტესტი იყო და ამაზე გათენებამდე გულდანყვევით ბჭობა.

საბჭოეთის კრიტიკაში ბადალი არ ჰყავდა! ერთადერთი, რაშიც დათოს ვერ შევედრებოდი, ამ საკითხების ცოდნა და მისი უკიდევანო პესიმიზმი იყო:

– ზურა, ხანგრძლივმა ძალადობრივმა წნეხმა და თვალთვალმა ისე დააშინა მასა, ხალხი ისე მიეჩვია მორჩილებას, რომ საკუთარ მონობას ვერც კი ამჩნევენ. რა გინდა, რო ქნა?.. დღეს პრესი აღარცაა საჭირო, შიში სადღაც ქვეცნობიერში ბუდობს და ამ გოიმებს იქიდან მართავს. მონობამ გენეტიკური ხასიათი შეიძინა, შენ გესმის, დედა გვაქვს მოტყნული!

... კეკელიძეზე ერთ წუთში გიჟივით ავქროლდი! ცუდად ვიყავი, იმ დღეს ვერაფერი ვიშოვე. მანამ ვინმეს რომ ეთქვა, აჰა, ვაკეში, ბარნოვზე ოქროს ზოდებს არიგებენ, წადი და აიღეო, დედას გეფიცვებით, ფეხის გადამდგმელიც არ ვიყავი. აი, რას აკეთებს წამლის სახელის გაგონებაც კი, გაკეთებაზე რომ არაფერი ვთქვა!

ავედი, წვანან ოთხნი თუ ხუთნი, შეიძლება მეტნიც. სიგარეტის ბული და პარფიუმერიის სურნელი. დათო დამსწრე საზოგადოებას უჩხირავს, ოღონდ სასტიკად „გამოზომილად“, ოდეკოლონის ბოთლიდან. მაგიდაზე უდგათ მალვიძარა, დაყენებული 15-20 წუთიან ინტერვალზე. როგორც კი საათი დარეკავს, ინტერნი საქმიანი სახით დგება, ხსნის თავსახურს ოდეკოლონის ბოთლს, ყველანი ერთსულოვნად იკეთებენ. გადის ნახევარი წუთი, ნაზი პრისხოდი... ხელებზე მაცივრიდან გამოღებულ სველი პირსახოცის საფენებს იდებენ, სიგარეტს უკიდებენ და ისევ წვებიან. ვენიდან ნემსის გამოღებისთანავე ერთდროულად ჰყვებიან რაღაც გიჟურ ისტორიებს, ასეთივე შიზოიდური კომენტარებით... გადის 10 წუთი, საზოგადოება ნერვიულობას იწყებს, 15 წუთისთვის შფოთი პიკს აღწევს! ისევ რეკავს საათი, დათო ისევ დგება... და ასე მესამე დღე-ღამე მიდის! საჭმელზე არავინ ფიქრობს, ჩაის სვამენ.

კარებზე ზარია, რეზო შემოდის. დათოს ხელში უჭირავს დიდი სია, ჩამონერილია მეგობარი მკეთებლები: ბიძინა, ზურა, რეზო, ვარდენა, „ბანაჯუ“, კოკა, მერაბა, გოგიტა... ასე, 30-ზე მეტი ახლობელია დავთარში. ისევ საქმიანი სახით დგება, რეზოსთვის ულუფა გამოაქვს, ამჯერად ბებუის ოთახიდან, 2-დან 5 ამპულამდე – „რეზოს“ გააჩნია – და სტუმარს უკეთებს. მისი სახელის გასწვრივ პლუსს სვამს. მორიგი „რეზოც“ ყველასთან უნისონში იწყებს თავისი ისტორიის მოყოლას. დათო ახალი რეციპიენტის ნომერს კრეფს: „ალო, ალო... შენა ხარ? გამო ჩემთან, შუს-ტრად!“

ფენტანილი ძლიერი სინთეტიკური ნარკოტიკული ანალგეტიკია. ნარკოზის დროს გამოიყენება ოპიუმის ჯგუფის პრეპარატების შემცველად. ტკივილგამაყუჩებელი ეფექტით 100-200-ჯერ ძლიერია სხვა ნარკოტიკებზე. მორფინს იმიტაც სჯობს, რომ მისი მოქმედება, ოპიატებისგან განსხვავებით (5-6 საათი), სულ 20-30 წუთი გრძელდება და ამიტომაც ანესთეზიის სიღრმის მართვა მეტად ხელსაყრელი ხდება. ასეთი ხანმოკლე ეფექტი, ნარკომანული თვალსაზრისით, რაღა თქმა უნდა, დიდი ნაკლია. პრეპარატს არც ეგრეთ ნოდებული „პრიხოდი“ ახასიათებს, რითაც იგი ძალიან ჰგავს პრომედოლს, რომელიც, თავის მხრივ, მოქმედების მეტი ხანგრძლივობით (2-საათი) ხასიათდება, ვიდრე ფენტანილი. ამიტომ უწევდათ ბიჭებს ასეთი დიდი შრომა – ხშირი, თუ საშუალება არის, დღეში 5-10-ჯერაც, პრეპარატის შეყვანა დაგლეჯილ, ჩხვლეტისგან დალურჯებულ ვენებში და მაცივრიდან გამოღებული სველი საფენების დასიებულ მკლავებზე დება. კაიფი მსხვერპლს მოითხოვს, ძმაო, აბა, როგორ გინდა?!

იმხანად სწორედ ეს ორი ნარკოტიკი – პრომედოლი და ფენტანილი – შეადგენდა ექიმ დავით ჩიჩუას მამოძრავებელ ძალას, როგორც თავად ამბობდა გაკეთების შემ-

დეგ – „ბენზინი ჩავისხიო!“ მოკლედ, ასვლისთანავე მეც მკეთებელ-მთხრობელ ბიჭებს შევუერთდი.

ქაზი III.

ნინა ბაბო, „პოჩიდა“ და კოკაინი

– რა ხდება ფესტივალზე, ჯაზი ასწორებს?
– რა არი იცი, ბიჭო, ადრე ყოფილა მაგარი ჩამოსული, დიზი გილესპი. ახლა ვ ასნავნომ სსსრ-ი უკრავს ფილარ-მონიაში....

ეგ იყო და ეგ, ხათრით ერთხელ წამომყვა და შემდეგ დათოს აღარც გაუხედავს ფესტივალისკენ და ჯაზიც კარგა ხნით მოიძულა.

– ხვალ, ზურა, დაბადების დღე მაქვს, 31-ია, ამო, გავიკეთოთ. წესით, ერთი უნდა მოვიდეს, გახსოვს, კოკაინზე რომ მოგიყევი, მერე გეტყვი, ცალკე..

– ჰოო! კანეშნა, ამოვალ... მაგარი მოსაწვეიც მაქვს, იცოდე! ხვალამდე არ გაიჩხირო მთლიანად. ესენიც მოტეხე რა, ბიჭო. რა ჩემს სირათ გინდა ეს ჩემისები?!

მეორე დღეს ოდნავ შემაგვიანდა, მამის საფლავზე უნდა გავსულიყავი, დედამაც იგივე მთხოვა. საფლავი მივალაგე, კიდევ შევლებე. დათოს მოცემული 20 აშკულაც თან მქონდა. შევყევი ჩალიჩს, მამასაც ვესაუბრე. ცოცხალი რომ ყოფილიყო, მაგარი ცემა არ ამცდებოდა. თუმცა, მაშინ ამას ხომ ვერც გავბედავდი... არც გულწრფელი საუბარი შედგებოდა.

ავგისტოს თბილი ღამეა, ავედი. ახალი დაწყებული აქვთ „შარაფი“! მაგიდაა განწყობილი! რვა თეფში, ხილი, ბლომად წვენები, ყველას თითო ყუთი „მარლბორო“, დანა-

ჩანგლის მაგიერ ხუთკუბიანი ბაიანები, ზედ დაკრული ლეიკოპლასტიკის ლენტები წარწერებით: ბიძინა, კოკა, ვარდენა, რეზო, „ბანაჯუ“, ვანო, „გორილა“, დათო. ყველას ვიცნობ, ამხანაგებიც ვართ, ერთის გარდა – ვილაც „გორილა“? თითქოს ნანახიც მყავს? ზის დაქაჩული, გამტერებულ თვალებით. სახე პირველყოფილ ადამიანს მიუგავს, უფრო პითეკანტროპს, მკაფიოდ გამოხატული, კლდეებივით გადმონოლილი წარბსზედა რკალებით და გამონეული ყბა დიდი პირით, წვრილი, გამხმარი ტუჩებით. ვატყობ, ეშინია, თვითონ არ იცის რისი. უსხედან სუფრას, თითო ჭიქა-ბაიანი ჩემამდე აქვთ მიღებული. დათო მაჯარიმებს 10-კუბიანი შპრიცით! გამოვართვი, სადღეგრძელო ვთქვი, დაბადების დღე მივულოცე, ერთი მასტირკაც დაუადა, გავიჩხირე... რა გაასწორა! ოდნავ გული ამიჩქარდა, გამიარა და შევიქენი „Perpetuum mobile“! კედელში გადიო, რომ ეთქვათ, დარწმუნებული ვარ, თავისუფლად გავივლიდი! არა და ფენტანილია, ასე მაგრად არ უნდა ემოქმედა! შემდეგ გაირკვა: კოქტიელია – ფენტანილი კოკაინით!

მე ეგზოტიკური ნარკოტიკები მაინტერესებდა, წიგნების ბრალია ეგ. დათოს საიდანლაც კოკაინი დაუთრევია! როგორც სხვა ნარკოტიკი, ესეც გიჟური რაოდენობით ჰქონდა – ორი ნახევარლიტრიანი შტანგლასი (სამედიცინო ბოთლი სითხეებისთვის) 5%-იანი სტერილური ხსნარით! ვაა, ნეტა საიდან?.. მომიბრუნდა, ნდობით მატყობინებს:

– „გორილა“ გატყდა, როგორც იქნა! თვალში რომ მუშაობს ისაა, არ გახსოვს? ის ნაგიჟარია, შეშინებულ რაკეტასავით რომ დაქრის „რესპუბლიკურის“ დერეფნებში. სულ ვეჭვობდი, ვინ თუ რამ დააშინა ასე? თურმე რამ – ცარიელა კოკაინის მარტო ხშირ-ხშირად კეთებამ. კედელზე ცოცვის დროს არ დავუნვივარ ამ შიზოიდს! მე შევხვდი წამლიანი, თორემ სიგიჟის პირას ყოფილა მისული,

თვითონ მითხრა ჩუმად. რა მექნა, ვუშველე მეც. თვალის საოპერაციოში ამოაქვთ თურმე კოკაინი, შატილოვას დაუჩემებია ადგილობრივი ანესთეზიისთვის, ხომ იცი, ძველი სკოლის პროფესორია. ესეც იქ მუშაობს და ითრევს, შტანგლასებში კოკაინის ხსნარის მაგიერ ნოვოკაინს ასხამს, რა!

კოკაინს, როგორც ქალს – კაცი, ისევე აუცილებლად სჭირდება მორფინი. უყვართ ერთმანეთი და რა ქნან?! თუ უმორფინოდ იღებ, ფობიები იცის. საკმარისია, კოკაინის კოკორმა სულ პატარა დოზით მიიღოს მამაკაცის ძალა, ანუ მორფინით დაიმტვეროს, და იგი იფურჩქნება, ახალი ძალით ყვავის, ინყებს ულამაზესი სურნელოვანი ნაყოფის გამოსხმას!

ამასობაში „გორილა“ წამოხტა, სადღაც გარბის, საქმე მაქვსო! სინამდვილეში ეშინია, თვითონ არ იცის, რისი. წელზე მეტია, ცარიელ კოკაინზე ზის! ასე უცებ ვერ უშველის „გორილას“ ჩამხმარ კოკორს სუსტი მამაკაცის – ფენტანილის – ძალა. ძლიერი მორფინით მრავალჯერადი დამტვერვა სჭირდება და გაუვლის კოკაინური კლიმაქსი ქალიშვილური უმანკოების კომპლექსებთან ერთად, ანუ არამოტივირებული შიშები.

– მაიცა რა, სად მიდიხარ? მთავარი წინაა! ოღონდ ჯერ გავიკეთოთ.

დათოს გამოაქვს თავისი ცნობილი ოდეკოლონის ბოთლი ფენტანილით და კოკაინიანი შტანგლასი. ბაიანებს ვავსებთ, ჩავუჯექით, კოლექტიურად ვიკეთებთ და სახეზე მკვდრებივით ცხვირსახოცნაფარებულეები ნოხზე ვიშხლართებით. ყველა ხმამაღლა მიუთითებს ერთმანეთს: „ბიჭო, ჩუმად! სუუ, ჩუუ, რა!“ ცხვირსახოცი ფობიებისგან დამცველის როლს ასრულებს, უფრო სწორად კი სინათლისგან, რათა კოკაინის პრიხოდში კაშკაშა სხივებმა არ გაგალიზიანოს და არ დარჩე სამუდამოდ „გორილა“. ამგვარი ფსიქიატრიული სეანსი ბევრჯერ მეორდება, ასე

კოკაინის ხავერდოვანი ტალღა მოითხოვს, სულ რამდენიმე წუთს გრძელდება. ამიტომაც ხშირი გამოვრება აუცილებელი. შედეგად – ეგრეთ წოდებული „შუშის ვენები“. უამრავი გაჩხერისგან ვენები ტრავმირდება, ხმება, საცოდავი სისხლძარღვები შუშის სიმყიფეს იძენს. მოყვითალო-მომწვანო ლურჯი ზოლები, ვენების სახით ხელს რომ დაუყვებიან, ოდნავი შეხებისგანაც შეიძლება დაიმსხვრეს. იდაყვი უბრალო მოხრაც კი დიდ სისხლჩაქცევას იწვევს... ასე რომ, თუ ვინმეს მოგეწონათ – გაიკეთეთ, დროზე გაიკეთეთ და უფრო ადრე დაიბრიდებით!

დათო გადის ბებიამისის ოთახში და შემოდის! თავზე ფენტანილის ყუთებისგან გაკეთებული კბილოვანი გვირგვინი ადგას, ხელში სტუმრებისთვის საჩუქრები უჭირავს – ინგლისური წინდები, გდრ-ის „პადტიაჟკები“ და ჩინური ცხვირსახოცები „ფირმა“ პარკებთან ერთად. თეატრალურად ხელს მალღა წევს და მკაფიოდ წარმოთქვამს: „ელჩობო და ვეზირებო! საზეიმო ცერემონიას „რესპუბლიკური საავადმყოფოსა და ფენტანილ-კოკაინის გაერთიანებული სამეფოს“ მონარქის კორონაცია-კურთხევისა გახსნილად ვაცხადებ! და-და-დაან! და-და-და-დანნ!“ ამ ეჭს არ დაზარებია და გვირგვინზე ქონგურებიც ამოუჭრია! ყველას გვირიგებს საჩუქრებს, თითო ყუთ ამერიკულ სიგარეტსაც გვიმატებს.

– მონარქი ვარ, ძმებო, ერთპიროვნული, მაგრამ გულმონწყალე მმართველი! ხომ ყველას ვუკეთებ, არა?! მთავარი ექიმი, პროსტა, პრაქტიკული საქმეებისთვის მყავს დანიშნული, აბა მე ხომ არ დავიხარჯები!

საჩუქრების ჩამორიგება ძლიერ უყვარდა, განსაკუთრებულ გულუხვობას კაიფში იჩენდა. ნივთებისადმი დამოკიდებულებას ასე გამოხატავდა: „ვეშჩი მაშინაა კარგი, როცა შენ ხმარობ, თუ ის გხმარობს, უნდა მოიშორო. ეგეთი რამეები უნდა გაყიდო და წამლად აქციო, ისე ტყუილად

გაგანვალეხს.“

იმ ფანტასმაგორიულ ღამეს დათოსთან დავრჩი. დათი-
შულეხს დაგვიძინებია. ბებიაშისის მოსვლა არც გაგვიგია.
შუადღისთვის გამეღვიძა, დათოს ჯერ სძინავს. კარს უკან
ბებია ნერვიულობს: „Дата, чай, пора просыпаться!“ – ოთა-
ხში შემოსვლას ვერ ბედავს. ბებია ხმას უწევს... უცებ
დათო სანოლიდან ნამოხტა, თვალეხი დახუჭული აქვს,
კარებისკენ გაქანდა. შეუჩერებლად, ერთი სვლით, ვითომ
სიცარიელე დახვდა, მინაში გაიარა და ტუალეტში შეი-
ბინა. დამსხვრეული შუშა ხმაურით დაცვივდა იატაკზე,
ზედ აფარებული თეთრი მიტკალი ჩამოიხა... ტუალეტი-
დან მალევე გამოვიდა, თვალეხი არც შეუხელია, ღიობს,
რომელშიც სულ ახლახანს მინა იყო, გადმოაბიჯა და ჩანვა.
შეშინებული ბებია უშუშო კარებიდან მიყურებს, ხელში
გახეული ფარდის ბოლო უჭირავს:

– Что с ним?!..

– Не знаю, ნინა ბებო, გუშინ ბევრი დაღია, არაყი...

დათოს დავხედე – ერთი ნაკანრიც არ აქვს, არა და
იმისიქე მინაში გაიარა!

ბევრი ფენტანილის კეთება გულს სტკენს. თან ამდენი
სიგარეტი, ლომკაში დარჩენა... კინალამ დავიბრიდეთ.
გაყინულეხს გაგვეღვიძა, უწამლოდ, ჯიბეში უკაპიკოდ.
რა ვქნათ? ცარიელი გავიკეთეთ. გატეხა... 1000 ამპულა
გათავდა. ვსხედვართ... მაინც რომ არ გავცდეთ, 5 ნუთში
ერთხელ კოკაინს ვიკეთებთ, თვალეხზე ცხვირსახოცებსაც
ვიფარებთ და ვართ ასე, დაყინული ვირთხებივით... უცებ
ბებია შემოდის აცრემლებული: „Давид, что это такое?!“ – და
თავისი ოთახისკენ მიგვითითებს.

– რა იყო ბებია, რაზე ტირი? რა მოხდა?

ნინა ბებოს მივყვებით. კარადის კარი ღიაა. ძველმო-
დური, ბრჭყვიალა, წარსულში არისტოკრატიზმზე პრეტენ-
ზიის მქონე შმოტკები... ზედა თაროზე, ნინა ბებოს შავვუა-

ლიან შლაპაში... ორი ყუთი ფენტანილი არ დევს! ბარო ნინა ბებო, ბარო! დათოს გადაუნახავს გუშინდელ განამანიაში და გადასხმა-გადმოსხმაში. ფენტანილი თავისით მოინახა და რაც თავისით ხდება, ის ღმერთს ბრალდება! ასე ცხოვრებაში არაფერი გაგვხარებია! ნინა ბებო უცებ დავკერეთ, რაღაც გიჟური ტყუილი ვუთხარი. სასწრაფოდ კოქტეილი შევამზადეთ და წავიდა!

პირველი, რაც გაკეთების შემდეგ გავარკვიე, შუშაში გასვლის ამბავი იყო. მანამდე ვის ჰქონდა მაგის თავი.

– ბიჭო, დამესიზმრა ისა, ჩვენ რომ ვიცით – ქეთი მილიმის... უნდა მივიდე, ვაკოცო, უცებ მაგრად მეფსმება, ისე, რომ თავს ვერ ვიკავებ და ვინყებ ჩაფსმას! როგორია?! ქეთი მიყურებს! სირცხვილისგან ვინვი, დროზე უნდა მოვტყდე! ფეხები თავისით წავიდა, სიზმრიდან პირდაპირ ტუალეტში გადავედი. მინა თითქმის არც გამიგია, მერე აღვიქვი.

დათოს ჩვენი ქუჩელი გოგო შეყვარებია, როგორც თვითონვე გამანდო, ცოლად მოყვანაც დაუპირებია. მაშინ პირველად შეიგრძნო, სად ძგერდა მისი ახალგაზრდა, მაგრამ უკვე მტკივნეული გული, ოღონდ რა იყო ამის მიზეზი – ფენტანილ-კოკაინიანი კოქტეილი თუ სიყვარული – კარგად ვერც თვითონ გაერკვა.

კოკაინიც, როგორც ყველაფერი ამქვეყნად, დამთავრდა. კიდევ კარგი, თორემ დამფრთხალები სახლიდან ველარ გავდიოდით! მთელი დღე დათოს ოთახში ვისხედით, ჩამოშვებული ფარდებით, სიბნელეში, ვირთხებივით. ცხვირსახოცაფარებულები, უხმოდ (სუუ.., ჩუუ..), ცარიელ კოკაინს ჯიუტად ვიკეთებდით და ვიკეთებდით. ამასობაში „გორილა“ გამოცვლაზე დაუნვიათ. დაშინებულა და გადაუბიჯებია მარადისობაში – მე-7-დან, თუ მე-8-დან ან მე-9-დან? რა მნიშვნელობა აქვს, ხორკლიან, მწვანე ბუჩქებით ასფალტს ასიანი ვერ ასცდებოდა! საცოდავი

„გორილა“ ფინური ფანჯრიდან უსასრულობაში გავიდა, „რაკეტასავით“ გავფრინდებო, იქ, სადაც ამდენი მტერი და მდევენელი არ მეყოლებო... როდის იყო გორილები დაფრინავდნენ? სანყალი „შეშინებული ვირთხა“ დათოს მაგიერ „რესპუბლიკურის“ ასფალტზე დაენარცხა. ბიჭებს უნახავთ, ფეხებით დამხტარა – კისერი პირდაპირ მუცლიდან ეწყებოდაო, ბარძაყის ძვლის თავები ილღიებთან ამოსვლიაო!

ფილმი ბაიოსა. ქურა

ქაღიჩი I. ტაიფანი „დაპითი“

ყველანაირი გათვლით ამ დროისთვის „რესპუბლიკურის“ გამოცვლილი სანახები „ცელკა“ ამჟღავნებით უნდა გამდიდრებულიყო. პირველივე საცდელი გადაძრომა წარმატებული გამოდგა. მთავარ ექთნებს, ჩვენდა გასახარად, ნამდვილი ამჟღავნებით გაუზიზინებიათ სეიფები! დათოს ალპინიადა საბურთალოს ზურგის ქარით განახლდა. მართალია, „გორილას“ ნახტომის შემდეგ ფინური ფანჯრები ქალაქის ლენტეხით გადაუნებებიათ, მაგრამ ეგ შეაჩერებდა ამხელა მთამსვლელს! ერთ-ერთი ლაშქრობისას ყელ-ყურში ფული უნახავს, 3000 მანეთი! მთავარი ექთნის სეიფში ინახებოდა კათედრის და განყოფილების თანამშრომელთა გაერთიანებული „ლატარია“, რომელიც მონანილეთა სიაში იყო გახვეული.

– დავათვალიერე, სია გადავიკითხე, გადავითვალე კიდევ, დანერილს ზუსტად ემთხვევა – 3000 მანეთია!

– მერე დავაი რა, მოვტეხოთ, ზაფხული მოდის, დათკა!

– ასეთი იყო ნიკას მყისიერი რეაქცია ამხელა თანხის გაგონებაზე.

– ბიჭო, მაგ ორგანიზმში ცოტა ტვინი ხომ უნდა გქონდეს, შე ჩემა! მაყუთი რომ მოვტეხო, ამპულებს ვინლა დაგიტოვებს სეიფში, ჰა?! თუ მაგაზე არც გიფიქრია?..

საიდუმლო მეც გამანდეს. არადა, ბატონი ნიკოლოზი სრულ ჭეშმარიტებას ბრძანებდა, ზაფხული მართლაც გვიახლოვდებოდა. უკანასკნელი სტუდენტური არდადეგები, ბიჭვინთა, ზღვა, კაი რუსი ნაშები – „კორპუსებში“ და კეკლუცი ქართველი სვეტები – ლიძავაში! ეგაა ცუდი, ფული არ გვაქვს საკმარისი. ასე დაიწყო ცნებები საზღვაო რომანებზე, ჩქარ და შემდეგ ნელ, „ჭიპხახუნა“ ცეკვებზე, უძილო ღამეებზე...

ამასობაში ნიკალამ მოახერხა და ჯგუფელ იაშასთან 1000 მანეთი დომინოში წააგო. რა ექნა დათოს, ძმაკაცს ფუფლოს ხომ არ გააკატავებინებდა?! მეორე დღეს ყელყურის განყოფილებიდან ამპულებთან ერთად დერეფნებში განთავსებული პატარა სეიფების გასაღებები და 3000 მანეთიც წამოაყოლა ხელს.

– უკანასკნელად, როგორც ტაიფუნმა, ისე გადავუქროლე და დავემშვიდობე გაძარცვულ „რესპუბლიკურს“ – ეჰ, „Прощай оружие“, прощай! გამოცვლილები აღარც დამიბრუნებია, მაინც დავინვებოდით, რალა აზრი ჰქონდა? მთავარი ექთნების სანახების შემდეგ გარეთა სეიფებს დავუარე, სულ მუსრი გავავლე. ყოველ სეიფს ქარხნიდან ხომ ორი გასაღებით უშვებენ. სათადარიგო გასაღებები ინახება მთავარი ექთნების კაბინეტებში. აი, ეს გასაღებები მოვიპარე ფულთან და ამპულებთან ერთად.

– ბიჭო, მერე მოყევი რა, წამალი გაქვს? ცუდადა ვარ!

– მთავარი ექთნების წამალი მე და ნიკოლოზმა გავიკეთეთ, ცოტა იყო, მთელი ღამე რას გვეყოფოდა ორ კაცს?.. მაიცა, მომისმინე, მოგიყვე...

აკი ვთქვი, ჩვენ ორში ლიდერი მე ვარ და ასეთი გაჩხერილი ამდენ მოყოლებს ვერ გაბედავდა, არც იკადრებდა, იცოდა – ცუდად ვიყავი. ეგრევე ვიყიდე, რალაც სურპრიზი აქვს ჩემთვის, ასე იცოდა სულ. უნდა მოვუსმინო ბოლომდე.

– მიდიხარ ღამის მორიგე ექთანთან და უმართავ სიაბანდ ფლირტს. მორიგეობისგან მოწყენილი ახალგაზრდა გოგოს დაბმას რა უნდა? ეგრევე დნება. გასაღებიც ჯიბეში უდევს, იმედიანადაა – სეიფის უსაფრთხოებას თითქოს არაფერი ემუქრება. შენ, გოგო, სჯობს სხვა რამის უსაფრთხოებაზე იფიქრო! კაროჩე, სანამ მე და დამშვიდებული ექთანის სხვენზე სიგარეტს ვაბოლებთ და ვეხუტებით ერთმანეთს, სათადარიგო გასაღებებით შეიარაღებული ნიკალა განყოფილების სეიფებს აცარიელებს. ადრეც გამიკეთებია, ოღონდ გამოცვლილებს ვაბრუნებდი. ახლა რალა აზრი ჰქონდა, „ლატარიის“ ფულის გამო მაინც დავინვებოდით... არა, ჩვენ არა. ფოკუზის მთავარი სეკრეტი გასკდებოდა, ფანჯარაზე გადაძრომით რომ აცარიელებს ვილაც სეიფებს. აბა ფულის კუკლას ხომ ვერ დავდებდი! შენ პროსტა აზრზე მოდი, დილით რა ხიპიში ატყდებოდა! 3000 მანეთი გაქრა! მას მიჰყვა მთავარი ექთნების სეიფები და გარეთა განყოფილებების ამპულები! ტაიფუნის „დავითი“! დაინგრა საავადმყოფო! 500-მდე ამპულა მორფი გავითრიეთ! ზურა ხარ თუ ოჩილა, გაიღიმე, ბიჭო, გაიღიმე, ეს წუთია სახლში ავაცანცულე, ხუთ-ხუთი გავიკეთეთ და სახარებლად შენთან წამოვედი!

ჩვენთან ვართ ეზოში. ბოლო შეტყობინებამ ნიკალას წაგება, საზაფხულო განცდები და საერთოდ ყველაფერი გადაფარა! იუდას ხეც კი შეზანზარდა ჩვენი სიხარულით. თუ ატირდა... არ ვიცი. დათოსთან აფვრინდით! ამპულები სასწრაფო შველას ითხოვდნენ!

ასე უხეშად დასრულდა სიზმარივით ტკბილი ზღაპარი

სახელად „ამჟღახების მოპარვები რესპუბლიკურის მალ-ლივი სეიფებიდან“... ფანჯრებს დიდი ბოქლომები დაადეს, ყველა კარი საიმედოდ ჩარაზეს, რალა თქმა უნდა, ახალი „დავითს“ გამოჩენამდე. ყოველ სეიფს, საკეტს თუ სანახს ხომ ქარხნიდანვე თავისი, ჯერ ჩვენთვის და მთავარი ექთნებისთვის უცნობი გამლები მოჰყვება. აღბათ ახლაც არის ის სხვა და ახალი გზებით დაძვრება ვილაც ისეთივე მაგარი და გაბედული, როგორიც იტალიელი მთამსვლელი რაინ-ჰოლ მესნერი.

ქახი II.

ნაბვის ზაღაჰიზა ანოსიჰიჰის ხანა

მაშინ გაიხსნა პირველად საბურთალოს რაიონის მილიციის ქვეგანყოფილება რესპუბლიკურ საავადმყოფოში და სამმართველოს „ნარკამანიის“ ხელმძღვანელს, პოლკოვნიკ ჯანაშიას, უფროსად საკუთარი მოადგილე, ან დაშტრაფული ლეიტენანტი გ. ვეშაგური გამოუშვია. „პალაჩას“, როგორც მას „უგ-როზისკის“ თანამშრობლები ეძახდნენ, ისე და იმდენჯერ უცემია მორფინისტი პატიმარი, რომ ეს უკანასკნელი სამმართველოს მე-8 სართულიდან გადმოფრენილა. „გორილასავით“ ისიც დახეთქებია ასფალტს, ოღონდ სამმართველოსას. პატარა „პალაჩას“ ბავშვობაშივე შეყვარებია ფანჯრიდან ქალაღდის თვითმფრინავების გაშვება. სამსახურებრივმა მოკვლევამ ვერ დაადგინა, ლეიტენანტმა გ. ვეშაგურმა პირადად გაუშვა ქალაღდის ფურცელი ჰაერში საფრენად, თუ ქარმა გამოსტაცა ხელიდან, დღესაც არავინ იცის „პალაჩას“ და „თვითმფრინავის“ მეტმა.

– ...მე დავაარსე, ძმაო! ჩემი მიზეზით საბჭოთა კავშირში პირველად სამედიცინო დანესებულებაში საძალღეთი გაიხსნა. ასეთი რამ არ ახსოვს მედიცინის ისტორიას! ერთი არაქურდული საქციელი მეც ჩავიდინე, რა მექნა? ნიკოლოზამ წააგო, ხომ არ გავაფუფლოშნიკებდი?! ყელ-ყურში 3000-ის მაგიერ კუკლას ხომ ვერ დავდებდი? დავწვი „დირკა“ და „რესპუბლიკურში“ გულავიც მოკვდა. გატეხა მაგრად! თუ არც ვიცი, ეგებ ასე სჯობდა. როდესაც ნაღდი მომიწევდა „გორილას“ შეცვლა – „ჩაის სახლში“ ტრაბახობდა უბნელ ბიჭებთან ოპიუმჩაყლაპული დათო, ნოქსირონიც რომ შეეხსნა, მერე. დამწყები ექიმი იძულებული გახდა „რესპუბლიკურის“ ბუნაგი დაეტოვებინა. წამალმა ის ქუჩაში გამოიყვანა. დათოს აქ უცხო, მტრულად განწყობილი გარემო დახვდა, რომელშიც ძაღლები და ძველები ბატონობდნენ. „რესპუბლიკურის“ მესწერს ქუჩაში არავინ სცნობდა მონარქად, აქ არად მიაჩნდათ მისი ძველი დამსახურებები. პირიქით, რადგან დათოს სულ მუდამ ჰქონდა, მას მთელი მონდომებით დასდევდნენ დასაჭერად ძაღლებიც და ძველებიც, პირველები – ფულის დასაწერად, მეორენი – წამლის გასაკეთებლად.

– ქუჩაში მივხვდი, რას განიცდიდა ჩარლზ პირველი ნესბისთან კრომველისგან დამარცხების შემდეგ, შოტლანდიაში რომ გაიქცა – მაშინ... თუმცა შიგნით, გულში, მარია სტიუარტად უფრო აღვიქვამ თავს – ისტორიული სინანულით შემომჩივლა ქუჩის მკაცრი კანონებით გატანჯულმა დათომ, მაგრად გაკეთების შემდეგ, ჩვენი ხშირი, თითქმის ყოველდღიური „ღამის საუბრებისას“. მე, რაც შემეძლო, ვიცავდი და ვეხმარებოდი მიმდინარე ადაპტაციაში. თუ ძველებს კიდევ დროთა განმავლობაში შეეჩვია და შავებმაც მეტ-ნაკლებად თავისიანად მიიღეს, ძაღლებთან ურთიერთობა დღითი დღე მძაფრდებოდა. დაჭერისას, რბილი ხასიათის გამო, ვერ ახერხებდა სათანადო

პასუხი გაეცა ძაღლებისთვის, ენაგლა ან რაიმე წინააღმდეგობა გაენია. დათოს ტყუილის თქმის რცხვენოდა, არადა მართალსაც ვერ ამბობდა – ხომ არ იბოზებდა?! უწევდა გაურკვეველი ლულლული. „თანამშრომლები“ გრძნობდნენ – დათო აშკარად სხვანაირი იყო, არა მათნაირი და არც მათი მსგავსი შავებისა. კანონზომიერება ასეთი მათემატიკაში და არა მხოლოდ მათემატიკაში: წინააღმდეგობები სადღაც აუცილებლად ეყრებიან და კვეთენ ერთმანეთს. ასე იყო ეს ორი კრიმინალური ჯგუფი – შავები და ძაღლები – ერთი მანერები, ერთი მორალი.

უხმოდ, მორცხვად მყოფი დათოს დანახვაზე ძაღლებს სულ ეგონათ – აი, შეშინებული არიფიც, ცოტა დაწოლა და ყველაფერს დაფქვავს. მას კი, უბრალოდ, არა ქუჩის კანონი, არამედ სინდისი არ აძლევდა უფლებას, თავის გამოხსნის სანაცვლოდ ვინმე ჩაეშვა. ამიტომაც იჭერდნენ და, ინფორმაციის მიღების იმედით, მაგრად ურტყამდნენ. ხშირად აკავებდნენ და უმოწყალოდაც სცემდნენ. ასე ნარნარად შეენაცვლა კუბიზმის პერიოდს დათო-პიკასოს ცხოვრების დინებაში უღმობელი სიურეალიზმი. დაიწყო ზღაპრის ნაწილი, რომელსაც თვითონ დავითი „ლურჯპერანგიან, ნაცრისფერჰალსტუხიან, შარვალზე წითელზოლებიანების ეპოსს“ უწოდებდა. „ეპოსიო“ – ასე ეძახდა, იმდენად გმირული და ხანგრძლივი იყო ეს უმძიმესი ხანა.

– თავი ახლაც მტკივა, განსაკუთრებით ყურები მენვისო – შემდეგ მიყვებოდა – თავსა და სახეში „დვუხუილინი“ ზონარები უყვართ „ლურჯპერანგიან ვარსკლავბიჭუნებს“ და იმიტომო. კიდევ ცელოფნის პარკების თავზე ჩამოცმა და ისე ხრჩობაო. კიდევ ფული უყვართ ძალიან, თავის დედაზე მეტადო, მაგათ დედებს რო შევეციო!

ქახი III.

ქახიხუცია

დათოს წინაშე ფინანსური პრობლემები მთელი თავისი სიმწვავეთ დადგა. ფული სულ უფრო მეტი სჭირდებოდა. ყოველდღე ამდენი საიდან?! ვანომ შესთავაზა რეალური წყარო, ცოტა იყოყმანა კიდევ, მაგრამ ლომკა...

– ბიჭო, მე დიდი ხანია ასე ვჩალიჩობ „რესპუბლიკურში“. პროსტა, კაი პადელნიკი მინდა, ნიკოლოზი კარგად ვერ მუშაობს, ხომ იცი.

– ნიკალა პრიჩომ? დაკარგულია ბოლო დროს, აღარ ჩნდება ეგ გაიძვერა... რამე იშოვა მაგ არამზადამ და მე მემალეა?!

ჯერ კიდევ ახლობლების ღალატს შეუჩვეველი დათო ვანოს მიაჩერდა:

– ჰო, ეს დღეებია მე-9-ში ვიღებთ სანიტრებისგან. წყნეთელი გეო და კომპანია, არ იცი?

– უუხ, მაგის ნაბომბარი... აზრზე ხარ, ბიჭო, რა ქნა?

– კაი, ბიჭო, შეეშვი ამ იდეალიზმს, არ იცი – სადაც იქნება წამალი, იქ გაიქცევა მორფინისტი. აბა, რას ელოდი? დღეს მაქვს სტრელკა მე-9-ში, კოლასთან, ამჟღავნებია 15 მანეთად. ავილოთ?

– ფული?

– კაროჩე, უყურე... წამომყევი...

ვანოს ფულის შოვნის განსაკრთომელი მეთოდიკა შემდეგში მდგომარეობდა: მოქმედების ადგილი ისევ და ისევ „რესპუბლიკური“. მოქმედი პირები – ვანო, დათო და ფულიანი ავადმყოფები, რომელთა ერთადგილიანი პალატები განთავსებულია საავადმყოფოს დერეფნის ერთ მხარეს.

– მრცხვენია, მაგრამ იყო და ხომ არ დავმალავ, ამის

დედას რო შევეცი! იყო, იყო და ამას ვერსად გავექცევი!
ვიპარავდით, ავადმყოფებს ვპარავდით! წარმოიდგინე,
კიბის მხარეს, „ადინოჩკებში“ ბლატნოები წვანან. მე და
ვანო თეთრ ხალათებში, ფონენდოსკოპებით კისერზე
დერეფანში დავდივართ, ვუყურებთ, როდის გამოვა პალა-
ტიდან ავადმყოფი დომინოს სათამაშოდ ან ტელევიზორის
საყურებლად. ერთი „ატასზე“ დგება, მეორე შერბის პალა-
ტაში და აცარიელებს. ერთნამიანი საქმეა... არც მოწმეა
ვინმე, პაციენტი ხომ მარტო წევს ოთახში. ფულსაც სად
წაიღებს? ან „ტუმბორკაშია“, ან ლეიბის ქვეშაა ამოდე-
ბული... და პარავ, რა... წარმოიდგინე, კაცი რაიონიდან
ჩამოვიდა, ბოლო ფული შეაგროვა, ისეხბა კიდეც და შენ
პარავ! თავიდან არ შევდიოდი, მხოლოდ „ატასზე“ ვიდექი.
მერე გამიჭირდა... ჩემით დავრბოდი, მარტო, ვანოს გარე-
შეც... აბაა.... წარმოიდგინე, ჩამოსული კაცი რჩება რეი-
ტუზებში – საავადმყოფოში უფულოდ! უარესის ღირსი
ვარ, გაცილებით უარესის! დამსაჯა ღმერთმა მაგისტვის
და კიდევ ბევრი რამისთვის – სუბუტექსის გაჩხერისა და
მაგარი დაბოლების შემდეგ შემომჩვილა დათომ, ინფექ-
ციურის რეანიმაციაში რომ იწვა მუცელში წყალჩამდგარი,
მომაკვდავი.

ნარკომანი ადრე თუ გვიან, გაუსაძლისი ყოფისგან,
მარტოობისგან და იმ იმედით, რომ ნარკომანიის მოჯა-
დოებულ წრეს თავს დააღწევს, ცოლს ირთავს. იწყება
დანებებების ხანგრძლივი პროცესი. ათიდან რვა-ცხრა
შემთხვევაში ეს ცდები წარუმატებელია – მიუხედავად
ტიტანური ძალისხმევისა და საშინელი წვალეებისა, უარესი
სასონარკვეთით და ნარკომანიის უფსკრულში საბოლოო
ჩაძირვით მთავრდება. მორფინისტი დაუსრულებელი
დანებებებით იღლება, ცოლ-შვილი კი – იმის ლოდინით,
თუ როდის დაანებებს მამა და შეწყვეტს ბავშვის თვალწინ
წამლის ხარშვას. ოჯახი ინგრევა.

მე და დათომაც მოვიყვანეთ ცოლები. მე შევინარჩუნე, მან – ვერა. ერთი სიტყვით – ბიშკეკით, ჩემით, ცოლით, შვილებით, გადასხმებით... როგორც იქნა, დავანებე!

ცოლი ორი დღის მოყვანილი მყავს, ამხანაგები არიან სტუმრად, ვქეიფობთ, ვერთობით. მოვიდა. დაბერებული, წვერგაუპარსავი, სახედასიებული, არყისგან ამღვრეული მზერით. ნამდვილი ბომჟი. გარშემო გოგო-ბიჭები მხიარულობენ, ცეკვავენ, ზოგიც აბოლებს. ერთ დროს „რესპუბლიკურის“ მონარქი, რომელსაც მრავალი გოგო ნატრობდა, განათლებული, ოდესღაც წესიერიც... იდგა მარტოდმარტო, ამდენ ახალგაზრდებში და არა მხოლოდ ჩვენ, არამედ თვითონაც მიხვდა – იგი აქ ზედმეტი იყო! წარმატებამ მას გვერდი აუარა, თუ თვითონ აიცილა იგი და ამის გამო ჩემთან, ჩემს ახალ მეუღლესთან, ჩემს მეგობრებთან აშკარად შეუსაბამო შეიქნა... მარცხს მაინც არ დანებდა! მაგიდასთან მივიდა, სავსე ჭიქა ვისკი დალია და გავიდა – მალე მოვალო. ლამაზმანებმა დამცინავად შესძახეს – აბა, შენ იცი, დათკაო... მკვეთრად მოტრიალდა, ჩამქრალი მზერით შემომხედა და გაიმეორა: „ძმოო, მე ახლავე მოვალ, ახ-ლა-ვე!“.

ნახევარ საათში დაბრუნდა. ხელში უჭირავს წითელი ლენტით თავნაკრული, გამჭირვალე ცელოფანში შეფუთული პირამიდის ფორმის დიდი საჩუქარი. სამი ბოთლი კონიაკი, შამპანური, ტკბილეული, ამასთან ერთად იმხანად ძნელად საშოვნო ფრანგული პარფიუმერია. ასეთი გახლდათ საბჭოური ხრიკი: თუ გინდოდა სატროსთვის მისართმევად ფრანგული, „იმპორტული“ კოსმეტიკა, თავისასაც გტენიდნენ. ამგვარი სასაჩუქრე ნაკრებები ძირითადად პოპულარული გასტრონომების ვიტრინებს ამშვენებდა. ყველამ დათოს მიაქცია ყურადღება. სუვენირი 300 მანეთი მაინც ეღირებოდა! მან საზეიმოდ მიართვა ლამაზად შეფუთული საჩუქარი ჩემს მეუღლეს და მალევე

დაგვეტოვა. მანამ ვკითხე:

– საიდან ამდენი შესაძლებლობა?

– მაღაზია გავტყეხე... ჰო, რა გეცინება, კეკელიძის გასტრონომის მინას დავეტაკე თავით და ჩავამსხვრიე. ხომ გახსოვს, ჩემთან სახლში რომ ვქენი, კოკაინი რომ გვქონდა, აი, ისე...

არც ამჯერად ეტყობოდა დათოს თუნდაც ნაკანრი. მთვრალეებს სწყალობთ ღმერთი. დილით სპეციალურად შევამონმე – დათოს მონათხრობში მაინც ეჭვი შემეპარა, ალკაშებმა ტყუილები იციან, უფრო სწორად კი – ხატოვანი ფანტაზიები და ტრაბახი. მაღაზიის უშველებელი, სქელი მინა, რომელიც ზემოდან თითქმის ასფალტამდე ჩამოდიოდა, მართლაც ჩამსხვრეული დამხვდა. იქვე სირენიან „პპს“-თან მილიციელები ფუსფუსებდნენ. მხოლოდ მოგვიანებით შევაფასე თუ რა და რატომ გააკეთა დათომ, მაშინ კი გიჟად ჩავთვალე, მეგობრებთან დავცინე კიდევ. საკუთარი მდგომარეობით გულდანწყვეტილს, უბრალოდ, არ სურდა სამეგობროდან გამორჩენა და დაჭერის, თავის გადახლეჩის რისკის ფასად, ჩვენ სიხარული მოგვანიჭა, ყოველ შემთხვევაში, მაგრად ეცადა ამას.

სანამ სმას დაიწყებდა, დაცემის უკიდურეს ხარისხს მიაღწევდა და საბოლოო უიმედობას მიეცემოდა, დათომ 15 წლიანი საექიმო კარიერის გზა განვლო. ნებისმიერ საავადმყოფოს ჰყავს თავისი, ყველასათვის ცნობილი ნარკომანი, რომელსაც სამედიცინო პერსონალი იტანს, ეცოდება ის და როგორც ეგზოტიკურ რელიქტს, უვლის კიდევ. ოღონდ ასეთი ტიპის მორიდებული მკეთებლები, გარკვეულ დაშვებულ ზღვარს არ გადადიან და თავიანთ მორიგეობაზე 1-2 ამპულით კმაყოფილდებიან. დათო არ გახლდათ ამგვარი ფინია მარტოხელა მორფინისტი. მაქსიმალიზმის გამო მას აუცილებლად მთელი აფთიაქი უნდა გამოეცვალა, მრავალრიცხოვან მეგობრებთან ერთად

წამლის წლიური მარაგი გაენადგურებინა და საავადმყოფო ერთ დიდ „კუკლად“ ექცია. ამას გარდა, არ ერიდებოდა კომუნისტური სისტემის კრიტიკას, მრავალრიცხოვანი პარტკომების და პროფკომების წინაშეც კი. აშკარად, ღიად დასცინოდა რეჟიმთან თანამშრომლობას და მის მონურ მორჩილებას. თვითონ საკუთარ ძირითად ამოცანას, ცხოვრებისეულ დანიშნულებას, ჯერ კიდევ როდესაც გამართულად საუბარი შეეძლო და, რალა თქმა უნდა, კარგად გაჩხერის შემდეგ, ასე აყალიბებდა: „ბიჭო, მინდა ამ ტიპებს როგორმე გავაგებინო, თუ როგორ „შეუმჩნევლად“ შეიქნა ბოლშევიკური უღლის ქვეშ მათი ყოფა „მხიარული“ და „საამური“! მინდა საკუთარი მონობა, რომელიც მათ ბუნებრივ მოთხოვნილებად იქცა, რეალურად შეიგრძნონ და შეიზიზღონ! მინდა მივახვედრო, რომ ამ ცხოვრებაში „კალბასზე“ ბევრად მნიშვნელოვანი – იდეალებია! ამიტომაც მიძულეებს კოლექტივი...“

თუ იმასაც გავითვალისწინებთ, რომ დავითი პროფესიონალიზმით ყველა თანამშრომელს ბევრად სჯობდა, ადვილი მისახვედრია, რამდენ შურს, გაღიზიანებას იწვევდა კოლექტებში თავისი ორიგინალობით, იმ ეპოქისთვის, შეიძლება ითქვას, მარგინალობითაც.

... „ომის ინვალიდების ჰოსპიტალი“, სადაც დათო ინტერნატურის დამთავრების შემდეგ ანესთეზია-რეანიმაციის განყოფილების გამგედ მოენყო, განსაკუთრებით უხვმორფიანი აღმოჩნდა. სულ ერთი შტრიხია საკმარისი, რომ დაგანახოთ, თუ რა ბობოქარი მოღვაწეობა გაშალა ახალბედა ექიმმა საავადმყოფოს სეიფების დასაცარეილებლად. თვითონ ასე იხსენებდა ცხოვრების ამ ეტაპს:

– გვიან ზაფხულია, შვებულება დამთავრდა, ცოლმ-ვილთან ერთად გაგრძედი ჩამოვედი. არ ვიკეთებ. ამოვ-დივართ სახლში, ვლაგდებით, ქეთი რთავს ტელევიზორს, გადაცემა „ჯანმრთელობა“... ნაცნობი ექიმები თეთრ

ხალათებში, რატომღაც დამნაშავე სახეებით. ასევე საავადმყოფოს ჩვეული გარემო. წამყვანის ხმა: „ამას წინათ, ოცდამეოთხე ყრილობის გადაწყვეტილებების თანახმად, ომის ვეტერანების სოციალური მომსახურების გაუმჯობესების მიზნით, თბილისში ომის ინვალიდებისთვის საზეიმოდ გაიხსნა შესანიშნავი ჰოსპიტალი. ის აღჭურვილია უახლესი სამედიცინო აპარატურით და დაკომპლექტებული მაღალი კვალიფიკაციის პერსონალით...“ – ვაა! – გავიფიქრე, – ცუდადაა საქმე და სასწრაფოდ ტელევიზორი გამოვრთე. სანამ დასასვენებლად წავიდოდით, მთავარ ექიმს ჩაკეტილ კარქვეშ განცხადება შევეუგდე და ისე წამოვედი. მორიგეობაზე უცებ შიშმა ამიტანა! იმდენი ამჟულა მქონდა გამოცვლილი, დაჭერა არ ამცდებოდა და იმიტომ. ჩემი ასეთი ორიგინალური წამოსვლა მთავარ ექიმს მაგრად გაუკვირდა, თანამშრომლებსაც. რეკეს და რეკეს, ხალხიც მომიგზავნეს – ეგებ გადაიფიქროსო. მაგრამ რა ექნათ? სამ დღეში ავტომატურად გამათავისუფლეს. კანონი იყო ასეთი... ცოლი ეცა ტელევიზორს: „დათო, თქვენს ჰოსპიტალზეა, ბიჭო!“. მე ისევ გამოვრთე. მოკლედ, ქეთიმ თავისი გაიტანა. დიქტორი ბაზრობს: „...ვიღაც-ვიღაცებმა სათანადოდ ვერ დააფასეს პარტიისა და ხალხის ნდობა...“. ბიჯოს! როგორია?! პარტიის ნდობა თუ ვერ დააფასე, ესე იგი, დახვრეტის ღირსი ყოფილხარ და ზემოდან კიდე ხალხი – გადაგასახლებენ, ციმბირს უკან მოგატოვებინებენ! მოკლედ, კომისია მისულა შესამოწმებლად, აფთიაქში ნარკოტიკები უნახავთ და ბევრი მახინჯი, წყლიანი „კუკლები“. იმდენს ვიკეთებდი, სტუმარიც უხვად მყავდა, კარგად აღარც ვაბამდი თავს, უბრალოდ ვიჩხირავდი და ვიჩხირავდი... მთავარ ექიმს საყვედური – პოლკოვნიკი იყო, თუ გენერალი, სანიკიძე, იმ სანიკიძის ძმა... დანარჩენები დახსნეს, დედა უტირეს. დაჭერას ძლივს გადაურჩნენ, მოხსნას ვინ ჩიოდა?! მე დროზე ვიყნოსე და

წამოვედი, გადავრჩი პარტიის ნდობის უგულბელყოფის გამო სამჯერ დახვრეტას გადასახლებით!

იმ დროისათვის დათო თურმე 100-200 ამპულაზე ასულა დღეში! როგორც განყოფილების გამგეს, სეიფიც თავისი ჰქონდა და ნარკოტიკებიც. მეგობრებს არ ჰყოფნიდათ! საავადმყოფოს აფთიაქში მრავალჯერ მოუწია შეღწევა და ათასობით ამპულის შეცვლა. მთელი დღე იკეთებდა, ნემსი მუდმივად ვენაში ჰქონდა. სწორედ აქ, ჰოსპიტალში, საბოლოოდ გამოიტანა სავალალო დასკვნა: დარჩენილი ცხოვრება წამლის გარეშე წარმოუდგენელი იქნებოდა! ანუ დათომ პარტიის და მთავრობის გარეშეც დახვრეტის განაჩენი გამოუტანა საკუთარ თავს და ნარკოტიკთან ბრძოლა შეწყვიტა. კაპიტულაციის შედეგები დამანგრეველი აღმოჩნდა! ახალგაზრდა, 27 წლის მამაკაცმა თავის მოკვლაზე დაიწყო ფიქრი...

ფილმი მახათა. აჯროზონი

ქაღიჩი I.

...და პაიფს ბაბახჯვაბანიძე

– ისე ჯდება, ოჩილ, ნამალს პროსტა უკვე ვერა გრძნობ, ლიშბი ლომკაში არ იყო... კაროჩე, ვსიო, დამთავრდა! აზრზე მოდიხარ, რო ასე ცხოვრება არ ღირს, თავსაც ვერ ანებებ... რჩება ყურება და ვარდნაზე კაიფი. აი, „რესპუბლიკურიდან“ გადმოფრენაზე რომ იკაიფო ისე, აქ თან ბეტონო-ასფალტიც არაა. მის მაგიერ სირცხვილი, უთავმოყვარეობა, დიდი გულდანწყვეტა... მოკლედ, ცხოვრების ერთადერთ კაიფად, უფსკრულში ვარდნაზე კაიფი რჩება! მორჩა, ეგაა რა – აღსარებასავით მიყვებოდა დათო ინფექციური საავადმყოფოს რეანიმაციაში, კისერში კათეტერგაყრილი, გაშავებული რომ იწვა. გადასხმების და შარდმდენების ფონზე გონება უნათებოდა, ამიტომაც საუბრობდა ამჯერად გამართულად.

მანამდე კი ინერციით მოსკოვს გაემგზავრა და ბაკუნლევის სახელობის გულმკერდის ქირურგიის ინსტიტუტში ინერციითვე საკანდიდატო დისერტაცია დაიცვა. ასე

მოითხოვდა საბჭოური წარმატებულობის ფორმულა და დათოც აღარ ეწინააღმდეგებოდა კომუნისტური ცხოვრების დინებას. გაუთავებელ ჩხერას თუ არ ჩავთვლით, იმას აკეთებდა, რაც არ უნდოდა, რასაც მისგან საზოგადოება და ოჯახი მოითხოვდა. გაჭირვებული ხავსს ეკიდებოდაო. ეგონა, დისერტაცია გადაარჩინდა.

– წარმოიდგინე, ბიჭო, 8 წელი მაინც ვცხოვრობდი მოსკოვში, თან – ცენტრალურ სასტუმროებში, იგულავე რა, რომ გაიკეთებ მერე მაინც. არა! მთელი დღე მე-9 სართულზე ალიკას სამზარეულოში პრატივაგაზით გაზთან დგომა და კოკნარის ხარშვა... ალიკა ერთი ნეიროქირურგი იყო, მაგარი ექიმი და მაგარი ჯიგარი... 8 წელი ვიყავი, ბოზი ვიყო, გოგოსთვის არ მიკოცნია! ამის დედას... ამიაკი, რასტვარიტელი, ხარშვა, ანჰიდრიდი, რასტვორი, პუზირები და ისევ... კვირაში 2-3 იაშჩიკ რასტვარიტელს ვხმარობდი. ხელეზე კანი გადამძვრა, რეზინის ხელთათმანებში მიწევდა ხიმის კეთება, „Крокодиловая кожа“-ო – ასე ეძახდნენ რუსები...

დისერტაციის დაცვის შემდეგ აღარც უმუშავია, უკანასკნელი ძალები იქ, მოსკოვში დატოვა. დაცვიდან გამოსული, სასწრაფოდ „რინოკზე“ გავარდნილა თათრებთან წამლის ასაღებად და გზად ტაქსიში 8 წლის ნაშრომი დისერტაცია დარჩენია. ეგრეთ წოდებულ „დესერტაციის სუფრაზე“ აღარც მისულა, გადაუგდია სუფრის წევრები, ხელმძღვანელთან, დედასთან, მეუღლესთან და შვილთან ერთად.

მხოლოდ „ერთი ეგ ზემპლარია ჩემი დისერტაციის დარჩენილი, ისიც იმ არამზადა ლენინის ბიბლიოთეკაშიო, – მწარე ირონიით შემატყობინა დათომ – ხელზე კანგადამძვრალი, გაძვალტყავებული, მუცელგადიდებული, ფეხებდასიებული და ფეხებგაშავებული ინფექციურის რეანიმაციაში რომ „ეგდო“. საავადმყოფოდან საავადმ-

ყოფოში მოგზაურობის პროცესს კი ხანგრძლივი არყის სმა უძღოდა წინ. გაუთავებელი სმა, დღეში რვაჯერ გამოთრობით, ჩხუბით, შფოთით და ისევ დათრობით. ენა აღარც მიბრუნდება, დათოს ცხოვრების ამ მონაკვეთს ზღაპარი ვუნოდო. ეს გახლდათ ტანჯვა, ტანჯვა და გარდაცვალების გაუთავებელი ლოდინი, რომელიც ბოლოს, სახლში, სასიკვდილოდ გამზადებული დათოს სამწლიანი გაუნძრევლად წოლით სრულდებოდა.

ჯერ კიდევ სანამ ლოგინად ჩავარდებოდა, ყველამ მიატოვა. სულ მარტო დარჩა საკუთარ თავთან და უკიდურეს გაჭირვებასთან. მეგობრებზეც განაწყენდა და საერთოდ, ცხოვრებაზეც. ისე ჩაიკეტა საკუთარ თავში, რომ მეტყველების უნარიც კი დაკარგა. ასეთი რამ ხშირად ემართებათ ნარკომანებს. მათ უყალიბდებათ ეგრეთ წოდებული „გახლეჩილი“ აზროვნება, როდესაც პიროვნება მხოლოდ მისთვის გასაგები ცალკეული ფრაზებით, ხოლო მსმენელისთვის უთავბოლო, აბსტრაქტული სიმბოლოებით მეტყველებს. წინაპირობა მძიმე ცხოვრება და ასეთივე განცდებია, მუდმივი დევნილობა და კარჩაკეტილობა, რაღა თქმა უნდა, ორგანიზმის ზოგადი მოშხამვა და ტვინის ნეირონებზე ნარკოტიკის და ალკოჰოლის ზემოქმედება. ყოველივე ჩამოთვლილი ინვესს აუტიზმის მსგავს თვითჩაღრმავებას, ადამიანი კარგავს კონტაქტს გარესამყაროსთან. ვერც თვითონ აღიქვამს მას ადეკვატურად და არც გარემოცვას შეუძლია შეაღწიოს მორფინისტიკის შინაგან სამყაროში.

ნარკომანები, უკიდურეს სასონარკვეთაში ჩავარდნილნი, გამოუვალი მდგომარეობისგან ეკლესიაში, ღმერთთან მიდიან. მათ მხოლოდ სასწაულის იმედიღარჩებათ და რწმენა იმისა, რომ ამქვეყნად ეკლესიაში მაინც იპოვიან სამართლიანობას, წესიერებას. დათოც მივიდა და გარკვეული დროის შემდეგ წერილი გამომიგზავნა:

„...ეჰ, იქაც იგივე ჩალიჩია... მანქანა, ფული, სკამი, ძალაუფლება. მხოლოდ ეგენი არიან კარგები, ქათქათები და მუღამ მართლები! დანარჩენები ტყუილად ირჯებიან, არსებობენ, რა... და იცოხნებიან ძროხებივით. ისე, ძროხა რძეს მაინც იძლევა, ხორცს, შენ მაგის მაქნისიც არა ხარ... მაგაში მგონი მართლები არიან, ოღონდ რატომღაც მცოხნელებში თავის თავს არ ათვლიან. ერთი აქვთ ყველაზე მაგარი! ჩვენ ვართ, ქართველები, თურმე რჩეული ერი და ღმერთს მაგრად ვევასებით. ჩვენ, ბიჭო?!.. ინგლისელები და ამერიკელები მასონები ყოფილან, ჯოჯოხეთის ლუკმა! მილიარდობით ჩინელი და ინდოელი ხო ვააბშჩე ეშმაკები არიან, განსაკუთრებით ტიბეტი, ლამა... ბეთჰოვენი, სერვანტესი, ფოლკენერი თურმე ჯურღმულში ინვიან მწვადივით. პელეზე, მარადონაზე და „ბიტლებზე“ ხომ ბაზარიც არაა! და სჯერათ ამისი?! შენ წარმოიდგინე, რა ყოფილა ამპარტავნება?! ოღონდ ადამიანს უთხარი – შენ ყველაზე მაგარი ხარ-თქო და ირწმუნებს, რო აინშტიანზე აღმატებულია ყველაფრით! რა გითხრა, აბა? ეს სოფელი გაუხდიათ მიზნად, ხოლო რწმენა – საშუალებათ... იქ არ ვისმინო სიაბანდები, აქ რა, ცოტაა ეგა?“

წერილი ასე სრულდებოდა: „ჩვენი საშველი არაა, ყველგან ერთია! ფარისევლობა – ეს არის ნიღაბი, რომლის უკან იმალება ტოტალიტარული საზოგადოება!“

მიღებული ეკლესიური გამოცდილების შემდეგ, დათომ მკვეთრად უმატა სმას, რამდენიმეჯერ თვითმკვლელობაზეც შეუსწრეს. დათოს გულისთვის ვინ შეცვლიდა ყოფიერების უღმობელ კანონებს? ცხოვრება თავის ჩვეულ კალაპოტში მიედინებოდა. სიმარტოვე, თვეობით სახლში ჯდომა და ალკოჰოლის გაუთავებელი მიღება გაუსაძლისი გახდა. დათო ცხოვრებაზე გაბრაზდა. მანამ სათნო, მშვიდობიან ადამიანს გრანდიოზული ჩხუბის მოსაწყობად სულ პატარა საბაბი ჰყოფნიდა. აგრესიული შეიქნა, შვილების

გარდა ყველას ერჩოდა – ყოფილ ცოლს, მეგობრებს, არაფერს ვამბობ გარეშე ხალხზე. ხშირად ისეთ კონფლიქტებში ყოფდა თავს, თვითონაც უკვირდა – რატომ ვიჩხუბე, რა მეშარებოდაო? ერთხელ, ომიანობისას, სამხედროებს უცემიათ სასტიკად, 7-8 კაცს! ვკითხე – ვერ გაეცალე, მაგათი... ?

– ბიჭო, მართალი ხარ, „სადაც არა სჯობს, გაცლა სჯობს“, მაგრამ... როგორ გითხრა?.. გამარჯვება ცემაზე, მორევაზე ხომ არაა?! მთავარია, უკან არ დაიხიო, პრინციპი არ დათმო და ძალით თუ გაჯობა, რას იზამ? შენ ხომ მაინც სძლიე მორალურად, ერთი ათს არ შეუშინდი და დასცხე, რა... იმ არამზადებმა მითხრეს, რა კარგი „ლაპატნიკი“ გაქვს, თბილისში მივდივართ, გვათხოვეო. „რააო“ არც დაუყოლებიათ, ისე. „მხედრიონი“ მაშინ გულაობდა ორპირში. დამეთმო?! მიმეცა?! ეგ ბებიაშენს სთხოვე მასე-თქო, შენი დედიკოს... მე არც მახსოვს, ვინც სახლში მიმართია, იმათმა მოუთხრეს დედაჩემს – დათო ფეხებით ზემოთ ანიეს და „ატბონინი მალატოკივით“ ნახევარი საათი თავს ასფალტზე არტყმევინებდნენო... 3 თვე გაუნძრევლად ვინექი... მაინც მე გამოვედი გამარჯვებული. არ დაუთმე და იმიტომ!

ამგვარი თავგადასავლები თვეში ერთხელ მაინც ემართებოდა. პერიოდულად იკარგებოდა ხოლმე, ჩვენი „ლამის საუბრებიც“ თითქმის შეწყდა.

ქაზი II.

ქვედა

– ყველამ მიმატოვა, რალად უნდოვარ ახლა ნიკალას... და სხვებსაც... ერთი შენ დამრჩი, ზურა.

...ლამით დამადგა ნარკოლოგიურიდან გამოქცეული, მაგარი მთვრალი. სამედიცინო სპირტი ჩაურტყამს და „მეჩნიკოვის“ შენობის სახურავიდან „გადმოფრენილა“. სამი სართული მაინც იქნება! ბედად, ვარდნისას შარვლით ნარკოლოგიურის ეზოში ამოსულ ხეს ჩამოკიდებია და შედარებით უვნებელი პირდაპირ „ნაბერეჟზე“ დამხტარა. შარვალი ჰქონდა სულ მთლად შემოხეული, ფეხი – მუხლი-დან დუნდულო კუნთამდე ახლეჩილი, ხელი – ნაღრძობი თუ მოტეხილი.

– ამ „რაუნდებით“ ხომ შემცეს ამ ძაღლებმა, ბიჭო! თვეში ერთხელ კაი ძმაკაცებივით დაგადგებიან ლოგინში ავტომატებით და დავაი!

– შე ჩემა, იმ სიმაღლიდან რამ გადმოგახტუნა, სულ გაუბერე, ბიჭო?

– ეეე, მე შენთან გულით მოვედი და... შენ კიდე მიტრა-კებ...

– აბა, რაღაც ერთი კვირა დაგრჩა და რას მორბოდი, მაგის დედას შეეცეცი მე?!

– ძმაო... ახლა გეტყვი რა მოხდა.

– ნადი, შენი კარგიც...!

– ეეე, ისევ რა... გუშინ გამთენიისას 32 კაცი გაიქცა, „რეშკები“ გადახერხეს და ისე. მე არ ნავყევი, არ მევა-სება ეს ძველი ბიჭები და შემეცი თუ გინდა! მთელი დღეა მარტო ვარ, გავგიჟდი კაცი. მთავარ ექთანს სპირტი გაუწიე, ჩავარტყი და გადმოვიფრინე შენთან... მომენატრე რაა... სიმაღლე ხომ იცი, სადაც მკიდია, ადრე ის ვიყავი... რა ქვია? რო დაცოცავს კედლებზე... ახლა არწივი ვარ, არწივი! პროსტა ფრთები მომაჭრეს ამ ბოზებმა და ეგ არი... გულია მთავარი, ფრთების დედა არ მოვტყან!

– ეეჰ, აბა შენა გყავს, დაგაბერინა მაგ არაყმა, სულ გარეკე, ბიჭო?! რა უთხრა ახლა დედაშენს? იმას რაღას ერჩი, შე ჩემისა?!

– ძმურად, ნუ მიტრაკებ რა, ერთს მოგიყვები და თუ არ დავბრუნდე შენი ხათრით ნარკოლოგიურში, ჩემი დედას შევეცი!.. გუშინ უჩვენებიათ ტელევიზორში ისა... უჰ... სახელს ვერ ვიხსენებ...

კინოგმირის სახელზე ჩაფიქრდა, ვერ გაიხსენა. მართალი რომ ვთქვა, სახელებსა და გვარებზე, ნორმალური რომ იყო, მაშინაც ჭედავდა.

– ისე, ძმაო, ეგ ამერიკელები სად იყვნენ, მე რომ „რეს-პუბლიკურის“ კედელზე დავცოცავდი, დღეში შვიდჯერ. ნარკოლოგიურის ბიჭებმა თქვეს, ის ამერიკელი ფარჩაკი ტელევიზორით უნახავთ, წითელ კალგოტკებში რომაა გაჩითული... მე ვერ ვუყურე, ცუგრიამ არაყი შემომიგზავნა, მარტომ ჩავყლაპე პოლ-ლიტრა პრახოდში... აბა ისე წამართმევდნენ, ეს ბოზები... ჰო, რას გეუბნებოდი?..

ერთ დროს საუკეთესო სტუდენტის, შემდეგ უმაღლესი კვალიფიკაციის ექიმის გაბრუებულ თავში ამჟამად ღრმა ამნეზია სუფევდა. თუმცა გონება მაინც ძველებურად ხატოვანი, ფილოსოფიური კატეგორიებით უმუშავებდა. ასეთებზე ამბობენ – ანალიტიკური აზროვნება აქვსო, უფრო სწორად კი, ჰქონდაო.

– რას ვბაზრობდი?.. ისა, ეეე! გამახსენე შენაც, რაა...

– ნუ შემეცი, რა! „ადამიანი ობობაო“!

– ჰოო, ნაღდი ხარ, ეგაა! ბევრი ვიფიქრე და დავასკენი: ობობებიც თავის წებოვან სეკრეტს, აბლაბუდას რომ ქსოვენ, იმას ალბათ შიშისგან გამოყოფენ! კედლიდან ჩამოვარდნის ეშინიათ! ეჰ, ობობები დღეს უნდა გენახა თავში, პახმელიაზე! კიდევ კარგი, ბიჭებმა ცოტა წამალი გამიკეთეს, თორე ვიბრიდებოდი... კაკ ნი კაკ, სტარიკი ვარ მაგათთან შედარებით, ნარკოლოგიურში მე-19-დ ვზივარ უკვე... ეგ მხოლოდ ნარკოლოგიურში და ისე...

– აკი გაიქცნენო, შე სიაფანდო?!.. ტყუილებიც დაიწყე? ოოო, რა გაგიბერია, შე ჩემა!

– ეგ ადრე იყო, მე-16-დ რომ დამანვინეს და ჩაურთე რა... დათესვის რამე პრინჩინა ხომ უნდა მეთქვა შენთვის?!

– ღამე გძინავს, საძილე გააქვს? გამოვატანო დედა-შენს? შენ არ მოგცემ, იცოდე, დალევ მთლიანად და ველარ მიხვალ ნარკოლოგიურამდე.

სანყალი დათო, ოღონდ გათიშულიყო და საძილეებს სვამდა განუსაზღვრელი რაოდენობით, 30-40 ტაბლეტს, რამდენიც ჩაუვარდებოდა, იმდენს.

– გმადლობთ, გმადლობთ, დედაჩემმა მომიტანა, მთელი ნარკოლოგიურის შავებს იქეთ ვამარაგებ.

...დათოს სახლიდან გამოსვლა და დაჭერა ერთი იყო. იქ იგივე – ცემა, ნარკოლოგიური, ფულის გადახდა. სახლში წამოსვლა, სმა, სმა, სმა... ერთხელ სადღაც პრიტონში სხვისი ნარჩენების გაკეთება და ისევ დაკავება... ასე გაუთავებლად. იმდენად დააფრთხო მილიციის შიშმა, რომ გარეთ სპეციალური კომუფლაჟის გარეშე არ გამოდიოდა. ხელში ბაზრის ჩანთა, შიგ კარგად შეფუთული საქონლის ძელები, კარტოფილი და ვაშლი – ვითომ სახლში ბრუნდება წესიერი მეოჯახე კაცი. ვინ ჭამდა დათოს დადგმულ სპექტაკლს? ყველა იცნობდა! იჭერდნენ და სცემდნენ, ფულსაც შეძლებისდაგვარად ახევდნენ.

ასეთ „ძალღურ“ განამანიაში იყო, უკვე არაბუნებრივად ნანვეტებული სახის ნაკვებებიანი დათო, სანამ ლოგინად ჩავარდებოდა. სანოლშიც სვამდა. პერიოდულად დგებოდა, „მარკეტში“ ჩადიოდა და კისერში გაყრილი კატეტერებით გამყიდველს აცოდებდა თავს – არაყს ასე ჩალიჩობდა, ნისიად. ერთი თვის შემდეგ ინფექციურის რეანიმაციაში დაანვინეს. მუცელში სითხე ჩაუდგა, შორს წასული ციროზი დაუდგინდა. ძლივს სუნთქავდა, სითხე დიაფრაგმას აწევებოდა და ფილტვებს გაშლის საშუალებას არ აძლევდა. ერთი-ორჯერ სისხლიც წასკდომია. მოკლედ, სულს ღაფავდა. საკუთარ ბიძას, აკადემიკოს ვ. ბოჭორიშვილს,

დათოს დედისთვის უთქვამს: „რას აწვალვით ამ კაცს? წაიყვანეთ სახლში, აღარც თქვენ გაიტანჯებით და... ესეც ბარემ საკუთარ ლოგინში მაქსიმუმ ერთ თვეში მოკვდებო“.

„მაგარი ექიმი იყო, ეგეთი ინფექციონისტი საქართველოს არ ჰყოლია, იმას სიკვდილის მოახლოვება არ შეეშლებოდა,“ – მომწერა დათომ საავადმყოფოდან დის ხელით გამოგზავნილ წერილში, სანამ საკაცეზე დადებულს სახლისკენ გაუყენებდნენ გზას, რათა ბარემ საკუთარ სარეცელზე დაეღია სული.

... იწვა დათო მუცელში წყალჩამდგარი, დალეული, შარდმდენებისგან სიქაგამოცლილი, ღამის ჭურჭლით სანოლის ქვეშ და სიკვდილზე ფიქრობდა, ელოდა ზღაპრის ბოლოს და ალბათ სურდა კიდევ აღსასრულის დროზე დადგომა. იწვა და იწვა გაუნძრევლად. მწელი ილეოდა, რაც არ ამდგარიყო. დღეში ერთ მოხარშულ კარტოფილს ძლივს იტენიდა პირში. მნახველები მოდიოდნენ. ჯერ წინა ოთახში დედამისთან მოიოხებდნენ ტირილით გულს და შემდეგ აწითლებული სახეებით, მომაკვდავის სანახავად ცრემლშემშრალი შემოდოდნენ. დათო კი გაუნძრევლად იწვა და სიკვდილს ელოდა. მესამე შემოდგომა ილეოდა, დათოს სანახავად ძველი ძმაკაცები, „ერთი“ და „მეორე“ მისულან.

– ბიჭო, შემოვიდნენ ოთახში, ვწევარ. რაღაცეები მკითხეს, მეც ვუპასუხე, რაც შემეძლო... ჩამოჯდნენ, აღარ მიდიან. დედას ესაუბრებიან ჩემი მკურნალობის შესახებ. მივხვდი, ყნოსავენ თავიანთი ჭუჭყიანი ცხვირებით, წამალი ხომ არ მაქვს დანიშნული, კიბოიანის პონტში, რა. მინდა ორივე დავბრიდო. ისედაც ვერავის ვერ ვიტან, გაეგოისტებული ვარ მაგარი. მე უნდა მოვკვდე, ეს ნაბოზერები უნდა დარჩნენ?! უუხ, თქვენი ყველასი! „ერთი“ მომიტრიალდა და მეუბნება: „ბიჭო, ზამთრისთვის ბატინკები არა მაქვს

და მაიტა რა ესენი...“ – ზამშის „შუზები“ იქვე საწოლთან იდო, ჩემს დას გამოუტანია, ალბათ გასამზეურებლად. რა მითხრა, შენ აზრზე ხაარ?! შენ ფეხსაცმელი რა ჩემ ფეხებზე გინდა, მაინც მალე უნდა დაიბრიდო! გავსკდი ბოლმისგან! ცრემლი მომანვა. არ მინდოდა დაენახათ, ზურგი შევაქციე. გავიდა ნახევარი საათი, ვტირი ჩემთვის ჩუმად. დედაჩემთან სამზარეულოში გავიდნენ, ერთი-ორი ჭიქა არაყიც ჩაუფინეს და წასვლამდე ჩემთან შემოიარეს. დამხედეს, იფიქრეს, ალბათ ჩაეძინაო. „ერთი“ „მეორეს“ ეუბნება: „ბიჭო, ამ ნაბოზარს შეხედე, რა ჟმოცია?! რა ჩემს ყლეთ უნდა ამას ფეხსაცმელი, კვდება და ბატინკებს მაინც არ იძლევაო!“. „მეორე“ პასუხობს, – „აბა, აბა, ხომ გახსოვს, ადრეც რა კრახაბორი იყო“ ... რა მომივიდაა, გავრეკე! შენით წარმოიდგინე, ძმობა, ამდენი ამაგი – ყველაფერი წყალში ჩამეყარა! გავგიჟდი! გავსკდი ტირილით!.. მაგრამ მონებს რა გინდა მოსთხოვო? ყველაზე ამაზრზენი კი ჩემს მდგომარეობაში ის იყო, რაც დედაჩემს წამოსცდა – „ასეთ სიცოცხლეს სიკვდილი სჯობსო“... ეს სიტყვები უროსავით თავში მომხვდა! სპორტული ველოსიპედივით, დღემდე მახსოვს! მანამ ერთი-ორი ამპულა ვთხოვე და ალბათ იმიტომ გამიმეტა, ისე არ მეტყოდა. ყველას მოვაბეზრე თავი, კაროჩე!

ამ ვიზიტის შესახებ დათომ, საბოლოოდ რომ წამოდგა, მაშინ მიაბზო. გაბრაზებულა, ისე გაბრაზებულა, რომ უთქვამს – არა, მე სასიკვდილოდ ჯერ არ მცალიაო, ამათ ჯინაზე ფარჩაკულად არ ჩავკვდებო, გამშორდი სიკვდილო!

„ჰაჰიანლი“

დათო დღესაც ცოცხალია, რაღა თქმა უნდა, ფხიზლად ცხოვრობს. ოცდაათლიანი ჩხერვის შემდეგ ყველაფერს დაანება თავი!

– ბიჭო, ოჩილ, პიკასოსაც გაუმართლა ცხოვრების მიწურულს! ერთ ცნობილ ნაშას დაუახლოვდა, რომელმაც ორი შვილი გაუჩინა. შვილების რა გითხრა, უკვე მყავს ორი. საფრანგეთის სამხრეთით დასახლებულა. მზის, პლაჟის და ზღვის სიხარული აღმოუჩენია!.. და მთავარი – სიყვარულის! ერთი რამ არ მაძლევს მოსვენებას. გუშინაც იგივე დამესიზმრა – საბურთალოს ზურგის ქარი... ამდენი წელია გასული, მაინც სულ მახსოვს, სიმაღლის შიში არ მანებებს თავს. ძილში თეთრი ხალათით ვარდნა და სახესთან მოახლოებული „რესპუბლიკურის“ რუხი ასფალტი... ჰო, მართლა, ვანო უპოვიათ – ზამშის „შუზები“ უშოვნია და გაპარულა „რესპუბლიკურის“ ტუალეტში. გარეთა კარებამდე ვერ მიუღწევია, საშველად რომ დაეძახა ვინმესთვის. ასე მიაბგეს, იწვა ხალათში, გამოსასვლელისკენ ხელგანვდენილიო. ალბათ, სიკვდილის წინ გაქურდული ავადმყოფებისთვის ფულის დაბრუნება დააპირა... თითები ჰქონია მოყოლილი კარის სანათურში, გამოღება ვეღარ მოუსწრია, ისე დაბრედილა.

დათოს ისე აქვს სიმაღლის შიში გამჯდარი, ამჟამადაც პირველ სართულზე ცხოვრობს. მეორე სართულიდან გადმოხედვის დროსაც კი თავს უცნაურად გრძნობს, უფრო ზევით ხომ ფანჯრიდანაც აღარ იხედება. დგას თავის გისოსებიან აივანზე და პირველი სართულიდან შეაქვს

განათლება მასებში – დასავლურ ფასეულობებს ქადაგებს და დაუნდობელ ანტინარკოტიკულ პროპაგანდასაც ეწევა. საბჭოეთს მაინც არ ივიწყებს და გამვლელ გამომვლელს აფრთხილებს: „სსრკ-ს ტერიტორია იყო და რჩება იმედების, იდეალების ერთ დიდ სასაფლაოდ, სადაც მილიონობით ადამიანი იბადება და ეგრევე კვდება.“

„რესპუბლიკური“ საავადმყოფოც ადგილზეა! დღესაც არემონტებენ, ალამაზებენ, ცდილობენ თანამედროვე იარსახე მისცენ, ის კი დგას უცვლელი, ურყევი, ბაბილონის კოშკივით გიგანტური, მონუმენტური, როგორც ტოტალიტარიზმის ცოცხალი სიმბოლო – დაუნდობელი ძეგლი – ტორტი „რესპუბლიკური“.

რაც შეეხება დათოს: ერთი მწვერვალი ყოფილა დედამინის ზურგზე დაულაშქრავი – მთა მონტ-სიპლი ანტარქტიდის კუნძულ სიპლზე. აქამდე ჯერ არავის დანებებია. დათომ თავისი მონტ-სიპლი დალაშქრა და ამითი აჯობა კიდეც ლეგენდარულ რაინჰოლდ მესნერს – გაბრაზდა და დაულაშქრავ მწვერვალზე ავიდა!

ԵՆՁՆԻՈՒՆ ՆԱՆՅԱԸԶՅՄՈՋՈՒՆ
ԵՆՁՆԻՈՒՆ ՆԻՏԵՐԵՐԵՐ

ნახოვანის „ფონსეა“ უკვანოდ ბავჩიან ბიჭვას ვაქცნი

ეს მოხდა 1974 წლის 31 აგვისტოს. „თათარმა ბარიგამ“, ყვერებში ამოდებული ამპულებით „ბადენ-ბადენის“ სასტუმრო „ქიაფაზში“ შეაბიჯა. თვალების ცეცებით ფოიე გაიარა და თბილისიდან ჩამოსული სტუმრების ნომერში აირბინა. ბიჭებმა წამალი გაიკეთეს, ერთმანეთი გადაკოცნეს და ლამის კიროვობადში „სატასაოდ“ გასვლისთვის მზადებას შეუდგნენ. უთქმელადაც ყველამ იცოდა – გასეირნებისას რუსი ნაშების დაბმის მცირე, მაგრამ რალაც შანსი მაინც არსებობდა. აი, ამ დროს თბილისელების გულმოდგინე ოდეკოლონ-დეზოდორული პროცედურებით გაკვირვებულმა „ნარიმანამ“ ისტორიული ფრაზა წარმოთქვა: „თავარიშჩი! ზაჩემ ეთა დუხი? დეზადორ ვ იაიცა?! ნასთაიაშჩი მუჟჩინა, თემ ბოლეე ნარქამან, დოლჟენ ფახნუთ: ფოთომ, ს ფერმოი ი გავნომ!“.

ამ სიბრძნით „გაჩხერილმა“ ნარიმანმა ნარკომანების განსაკუთრებული ვაჟკაცობა აღნიშნა, ხოლო ბიჭებმა ეს სიტყვები მის გომობას მიაწერეს და „საკაიფო“ გამონათქვამი სამუდამოდ დაიმახსოვრეს. ახალბედებმა ჯერ არ იცოდნენ, რომ ნარკომანიაც ამგვარი სამბუნებოვანი ბუკეტით ყარს – „ლომკის“ ოფლით, აბსტინენციის პოლუციებითა და ფალარათით.

I. აქიზი, პაქნიჩი და საპროფიტორიუმის გამოცდა

ვაკელი ექიმი დევი კრამნიკი საკუთარ ხუთთახიან ბინაში მარტო ყოფნის დროსაც კი წამალს რატომღაც მხოლოდ ტუალეტში იკეთებდა. თუ განაცხადები ცოლისთვის ერთი დღით ნათხოვარი შვილი სტუმრად არ ჰყავდა, მაშინ საპროფიტორიუმს კარს ღიას ტოვებდა, ხოლო თუ პატარა ლიკა სახლში იყო, საგულდაგულოდ ირაზებოდა და ისე იჩინავდა. ათი წლის გოგო ხვდებოდა, რომ მამა რაღაც აკრძალულს, „დედიკოსთვის“ საზიზღარს, სჩადიოდა. ტუალეტის კარზე მიყრდნობილი ბავშვი „მამიკოს“ ვენაში მოხვედრის კენესას უსმენდა, მასთან ერთად წვალობდა, ხოლო დევიკას გამოსვლისთვის დიდ ოთახში გარბოდა და ტელევიზორს არაბუნებრივად აშტერდებოდა.

უცნაური ქცევისკენ ექიმ კრამნიკს ნარკომანის ხიფათიანმა ცხოვრებამ უბიძგა, ხოლო დროთა განმავლობაში მალვა ჩვევად გადაიქცა და ის ტუალეტების ჭეშმარიტ ესთეტიად ჩამოყალიბდა. დადგენილ წესს იშვიათად თუ უღალატებდა. მაგალითად, ერთხელ მარნეულიდან ჩამორბენილმა ველარ მოითმინა და სანამ ჩაკეტილ კარს მიღმა სახლში დატოვებული ძმაცაცი „ძროხა“ იჭინებოდა, სამზარეულოშივე გაიკეთა.

დევიდ (ასეთი ჟღერადობა დევიკას სახელმა მას შემდეგ შეიძინა, რაც სტომატოლოგმა დედამ ამერიკის შეერთებულ შტატებში წასვლა გადაწყვიტა) ლეოპოლდის ძე კრამნიკი უმაღლესი კვალიფიკაციის ანესთეზიოლოგ-რეანიმატოლოგი გახლდათ. მან ორი მწვერვალი ერთდროულად დაიპყრო – კოლეგებს შორისაც წამყვან სპეციალისტად ითვლებოდა და ამავდროულად, მედიკოს-მკეთებელთა კასტაშიც მოხმარებული წამლის რაოდენობით პირველობას არავის უთმობდა. მე ის ჯერ კიდევ სამედიცინო ინსტი-

ტუტში სწავლისას გავიცანი და შემდეგ დავრწმუნდი, რომ ასეთ საქმეებში სწორედაც რომ დაეჯერებოდა.

პრაქტიკულად მთელი შეგნებული ცხოვრება ექიმი დევი კრამნიკი კაიფში იმყოფებოდა, რის გამოც მას მუდმივად კუჭში შეკრულობა აწუხებდა და ამიტომ ტუალეტის ძირითადი დანიშნულება მისთვის მეორეხარისხოვან ხასიათს იძენდა. დევიკას თეორიის მიხედვით, თუ სამედიცინო მანიპულაციების ჩატარება მხოლოდ სპეციალურად განკუთვნილ საპროცედუროებში იყო ნებადართული, სრულიად ლოგიკურია ვივარაუდოთ, რომ ტუალეტები ნარკოტიკის უცხო თვალისგან მალულად შესაყვანადაც შეექმნათ. „რალაც, იმის... სუნი ასდის მთელ ამ საქმესო“, აღნიშნავდა ის და მეცნიერული ირონიით, მორფინისტის ბედისწერას „ჩეჩმის გარდაუვალობის ფენომენს“ უწოდებდა. მას ხომ კომაროვის სახელობის ფიზიკა-მათემატიკური სკოლა-ინტერნატის რუსული სექტორი ჰქონდა დამთავრებული, ხოლო შემდეგ სამედიცინო მეცნიერებაშიც საკმაოდ წარმატებით მოღვაწეობდა.

II. ჩაჩუბის პიპინაჟი

იმ საბედისწერო დღეს დევი კრამნიკს ტუალეტების შედარებითი შესწავლის ჩინებული საშუალება მიეცა. ყოველივე ერთ დღე-ღამეში მოხდა: ქუთაისში იყო, ექიმ მშობლებთან სტუმრად ჩავარდნილი – ძირითადად წამალზე, არც ზედმეტი ფული აწყენდა; იქვე, „სანავიაციიდან“ („სანიტარული ავიაცია“ [საბჭ.] – რაიონში კვალიფიციური ექიმის სასწრაფო გამოძახება) დაურეკეს; ღამითვე მატარებლით თბილისში გაემგზავრა. სანამ ბილეთებს აიღებდა, ვაგონების შემადგენლობა ჩამოდგებოდა,

რალა თქმა უნდა, დევიმ შარდოვანასა და ქუთაისის სადგურის ამიაკის სუნით გაჟღენთილ ფეხსალაგში გასაჩხერად შეივრბინა. არც კაბინის კარი იკეტებოდა, შემობარბაცებულმა მექორნილებმაც შეუსწრეს... როგორც იქნა, ვენაში შევიდა, „კანტროლი“ მისცა და წამალი გაუშვა. შემდეგ იყო გზა. მატარებლის საპირფარეშო სასტიკად სძულდა:

– გარედან სულ ვილაც გიკაკუნებს, კარების საკეტს ეჭიდება, ყურებში მატარებლის გრუხუნის განვება და, რაც მთავარია, იატაკი უხეშად ირყევა. რიტმს ვერ აუბამ, შეყვანის პროცედურა ძლიერ ძნელდება, თან ეს ფორმიანებიც სახიფათოდ მიდი-მოდიან.

შემდეგ მოვლენები მისთვის ჩვეული სქემით განვითარდა. „კალინინზე“, ტრავმატოლოგიურ კლინიკაში შეიარა, ქირურგს შეხვდა და მასთან ერთად ავადმყოფის პატრონის ცისფერი „ვოლგა-21“-ით, რიკოთის უღელტეხილის გავლით, სურამის ტრავმატოლოგიურ საავადმყოფოში ჩავიდა. გზის სიგრძე დევიკასთვის, კილომეტრაჟის მაჩვენებელ ბოძებთან ერთად, შემხვედრი საპირფარეშოებით იყო მონიშნული. გზისპირა ტუალეტები, როგორც მანანწალა ძაღლს, სპეციფიკური სუნითა და მოსალოდნელი საფრთხით ამახსოვრებდნენ თავს. „თბილისშივე იმ დებილს– „ძროხას“ შევუარეთ, ვიფიქრე: „წამომყვება, ცოტას წამალსაც გაიკეთებს, მაინც ჩიტის დოზა ჰყოფნის და მეც გავერთობი“.

სურამში ღირსშესანიშნავი არაფერი მომხდარა. „ცისფერვოლგაიანი“ მსუქანი მამაკაცის მეუღლეს ფეხი წვივში მოუტეხია. „მცირე“ ოპერაცია ჩატარებულა – ოსტეოსინთეზი (ბერძ. osteon – ძვალი, synthesis – შეერთება). მას ნაავარიებ ავადმყოფებზე ორი „უმნიშვნელო“ ქირურგიული ჩარევაც მოჰყოლია. დევიკა ოპერაციის მოცულობას, არა როგორც ანესთეზიოლოგი – ტრავმის სიმძიმისა და დაკარ-

გული სისხლის რაოდენობით აფასებდა, არამედ როგორც მორფინისტი – ქირურგიულ ჩარევაზე საჭირო ნარკოტიკის – ფენტანილის რაოდენობის მიხედვით მსჯელობდა. მთავარი მედდის მიერ ოპერაციებისთვის გამოყოფილი 25 ამპულა ფენტანილი ასე გადაუნაწილებია: 18 ამპულა – ექიმ დ. კრამნიკს, 5 – ავადმყოფებს, 2-ც „ძროხას“ (მომკვდარა რწყევით) და 200 მანეთი ფულიც ჩაუჯიბავს.

სალამოსკენ ცოლზე გადაყოლილ ღიპიან ქმარს დაუჩემებია – პური უნდა ვჭამოთო. „ცისფერვოლგიანი“ ხაშურის რაიონში განთქმული ღვინის ტექნოლოგი და თანაც სურამის ტრავმატოლოგიური საავადმყოფოს მთავარი ექიმის ძმაც ყოფილა.

– ბიჭო, გაჩხერილს რა მექეიფებოდა, „პოლნი ბაკი“ მქონდა ჩასხმული! მაგათი მჭავე ღვინო ვის უნდოდა, მაგრამ ბიძამ ვენები გადაიჭრა, თანაც ქირურგს და „ძროხას“ მაგრად შიოდათ. არ უნდა დავრჩენილიყავი, კაიფში არწყევდა და მაინც ჭამდა, „ძროხას“ ღორი დედას რო შ... იო – თავგადასავლის მხოლოდ მესამედ მოყოლისას დაამატა დევიმ. „ძროხა“ ხომ ჩემი მეგობარიც იყო და ამის გამო მხოლოდ განსაკუთრებულ შემთხვევებში აგინებდა:

– თან ღამდებოდა. ვიფიქრე: გამოვიძინებ და დილით სახლისკენ მივანგები. იმხანად სახლში ცოლი – ნანაც მელოდებოდა, ჩემი ნანიტა და პანანინა ლიკა... ეჰ... ფულს ჩავუტანდი, გავახარებდი!

„მესამე ჭიქა მჭავე, ცივი ღვინის შემდეგ, ამ ლოთების გადამკიდე, ასო „ღ“-ც კი გულს მირევდაო“ – შეზარხოშებული ტექნოლოგი გვერდზე გაუყვანია და ნაუცბათევად მოგონილი ტყუილი უთქვამს:

– ბატონო მურმან... თქვენს მეუღლესთან უნდა მივიდეთ სასწრაფოდ! წამოსვლისას რომ დავხედე, ჰაბიტუსი რაღაც არ მომეწონა... ძლიერი ტკივილი ჰქონდა, წნევამ არ აუწიოს. ჰიპერტონიის ფონზე არაა სასურველი, საში-

შიცაა! გამაყურებლები გვჭირდება, ოღონდ ფენტანილი – ეს წამალი სუნთქვას არ აჩერებს... გულში ხინჯად დარდს ღამით ნუ დავიტოვებთ.

აღელვებული მურმანი აფაცურებულა – ხრუსტალის ყანწით განსხვავებული შეუსვამს, ერთი შამფური მწვადი მიუყოლებია და „ზამენა“ თამადაც დაუნიშნავს.

– მეღვინის დასთან მივედით, სურამის ტრავმატოლოგიურში გადარეკა. მთავარ ექიმს ვინ გაუბედავდა უარს?!

ერთი ყუთი ფენტალინი დევიკას ჯიბეში განმარტოვდა. წინ მთელი ღამე იყო: მჭავე, ცივი, საზიზღარი ღვინო, მთვრალეების მომაბეზრებელი ღრიანცელი და მეღვინის განკრიალეული, „ვერორემონტიანი“ საპირაფარეშო. მასპინძლის ტუალეტი: მუხის კარებით, ოქროსფერი საკეტით, „დაკიდული“ შუშის ჭერით, ჩეხური სანტექნიკითა და იტალიური კაფელ-მეტლახით ძლიერ მოსწონებია! ღია მწვანე კაფელი, ცისფერი უნიტაზი და შავი მეტლახი, ზედ შემთვრალი დევიკას სისხლის წვეთებით – „წითელი სისხლი შავ მეტლახზე არ ჩანდაო“. არც მოუწმენდია, მხოლოდ ფეხსაცმელი გადაუსვამს.

III. პუნჯის აოხება გასქდა!

დილით ადრე, 7 იქნებოდა, ხაშურის რკინიგზის საავადმყოფოს მთავარი ექიმი მილიციის უფროსთან ერთად დასდგომიათ თავზე. მილიციელის მამისთვის მუცლის აორტის გარშემო მდებარე სიმსივნე უნდა ამოეკვეთათ. იმხანად კარგი ანესთეზიოლოგი წართმევაზე იყო, თბილისიდან ჩამოსული „პროფესორი“ ხომ – საოცნებოც.

– ბედად, დილის ლოთობას ავცდი! მე და „ძროხა“, როგორც საპატიო სტუმრები, შავი, სახურავზე მოკლე ანტენიანი „24“-ით ხაშურის რკინიგზის საავადმყოფოში

მიგვაბრძანეს.

...შუა ოპერაციისას მუცლის აორტა გასკდა! დილით მეღვინის „ევროტუალეტში“ ცოტა წამლის გაკეთება კი მოვასწარი, მაგრამ 5 ამპულა რას გეყოფა? დიდი შიში ვჭამე, მთელი საოპერაციო ალისფერი სისხლით გაიჟღინთა! გულის ყოველი შეკუმშვისას მუცლიდან წითელი შადრევანი ასხამდა: „ფშშუუ! ფშშუუ!“ მე და ქირურგები სააღდგომო კვერცხებივით შევიღებეთ. საოპერაციო ლამპა სისხლით დაიფარა, განათება პრაქტიკულად აღარ გვექონდა. წნევა ნულამდე დავარდა, პულსი არ ისინჯებოდა... სასწრაფოდ, კათეტერი: ნაკადით გადასხმა, პრედნიზოლონი, მუცელში ქირურგების ბრმად ხელების ფათური... და... დაა, გა-დავ-რჩიით! გული გაეშვა, წნევა 80-ზე გაჩერდა. ყველანი ოფლში გავინურეთ. მთელი ფენტალინი გარეთ გამოვიდა, შემამცივნა. მხოლოდ ჩემი ალისფრად შეღებილი ხალათილა იყო კაიფში. ბევრი ნარკოტიკი მიაქვს ავადმყოფზე ნერვიულობას, ბევრი...

3-4 საათის შემდეგ ოპერაცია, როგორც იქნა, დასრულებულა, ნაოპერაციევი მოხუცი რეანიმაციაში გადაუყვანიათ:

– ამჯერად ენდემურ ფენტანილს გავუსინჯეთ გემო, იქვე, საოპერაციო ბლოკში, ტუალეტში გასვლა არც დაგვჭირდა. მარტო რომ დავრჩით, „ძროხას“ ვთხოვე, მედღების მაგიდიდან ბაიანი მოენოდებინა. დაღლილი ლომკაში ველარ ვინძრეოდი. მაინცადამანც სტერილური ზენარი ასნია და საოპერაციოდ გამზადებულ ინსტრუმენტებში დაიწყო ხელის ფათური! ასეთი რეგვენი არაფერი მინახავს!

დავუყვირე: ბიჭო, ეგ სტერილურია, შე ჩემა, რას შევები?! მანდ ჭუჭყიანი ხელის შეყოფა როგორ შეიძლება?!

დებილმა მიპასუხა: „შე ჩემა, დავიბანე, საჭმელი რომ ვჭამეთ, მერე... ბოზის შვილი ვიყო! არ გჯერავს?“

რა გინდა უთხრა, გვიანლა იყო, „ძროხას“ მუდმივად შორისის ფხანით დაკავებული ხელის მიკრობები საოპერაციო ინსტრუმენტებზე გადაბარგდნენ. მივვარდი, 20-იანი შპრიცი თავისი ნემსითურთ ორი თითით ამოვასრიალე და ზენარი ისევ გადავაფარე. საოპერაციო მედდას ხომ აღარ ვეტყოდი – თქვენ მიერ გასტერილებულ ინსტრუმენტებში „ძროხამ“ ყვერებიანი ხელი აფათურა-თქო. ისე დარჩა.

მონაპოვარი: მე – 10 ცალი, „ძროხას“ – 2. კვლავ რწყევით გასკდა, ტუალეტში სირბილი მაინც მოუწია და იქაური სურნელის ყნოსვა. მაგის! ფენტანილნარევი ოფლით სველი, გასისხლული ხალათი გავიხადე. ისეთ კაიფში იყო, ღონემიხდილი, კრახმალგამოცლილი და უფორმო. საცოდავს, იქვე, ემალის ტაშტში მიეძინა – ინვა თავისთვის საოპერაციო ტაშტში და ჩემ მაგიერ ყვინთაობდა. ოფლი, სისხლი და წამალი.

გაკეთების შემდეგ ისევ მოვყორადი, სამედიცინო პერანგი მოვიცივი და რენანიმაციისკენ გავსწიე. სიგარეტს მოვუკიდე და მადიანად დავქაჩე. დერეფანში მილიციის უფროსი დამედევნა, ჯიბეში 100 მანეთს მიკუჭავდა. გავუძალიანდი, თავისი გაჭირვება ეყოფა-მეთქი – რამდენიმე თვეში პანკრეასის კიბოთი მამა მოუკვდება.

IV. საბუჩის №1 საავადმყოფოს ქიხუხიბიანი განყოფილების სპანაბი

– ამ ქიდაობაში ვართ, წინ დიდი ჩორქოლია. ამჯერად, ქალაქის საავადმყოფოდან არიან მოვარდნილნი, თოფით მუცელში ბიჭი დაუჭრიათ. ხომ იცი, ანესთეზიოლოგი რაიონში ახლაც დეფიციტია, ისეთი კვალიფიკაციის, როგორიც მე, თბილისშიც არ იყო ბევრი. ნაოპერაციევ ბაბუს დავხედე – ნორმალურადაა. მილიციელმა ისევ

ჭიდაობა დამინყო. დავუთმე და „თეთრი ხალათის შავლა-ქებიან ჯიბეში“ ხელი, როგორც იქნა, ჩამისრიალა. 20 ექთანს ვაჩუქე, 30 ბაბუს ბალიშის ქვეშ ამოვუდე, 50-იც – მე. ნავედით დაჭრილის გადასარჩენად, წინ!

დევიკა, როგორც ყველა ნარკომანიაში დაძირული ადამიანი, საშინელი პესიმისტი იყო. გამუდმებით კაფკას კითხულობდა, ერთსა და იმავეს ბევრჯერ, განსაკუთრებით ტარაკანებზე, ვირთხებსა და თხუნელებზე. შავ თხელ ტომებს, ფრანცის ვერცხლისფერი ხელმონერით, აკადემიკოსი მამის ბიბლიოთეკიდან, „ძროხას“ ჰპარავდა. „კაფკას გონებით რაც უფრო ვერ ვიგებ, გულით მით მეტად მევასებაო“.

– ადგილზე მივედი. საავადმყოფოს მონყენილი, გატანჯული გამომეტყველება მიელო. სახის კანი – კეთროვანივით ხორკლიანი, სველი, ხავსმოკიდებული ბეტონი. შენობა ჩამსხვრეული ფარჯრებით მიმზერს. დაღებულ, ყოველივეს შთანმთქმელ ალუმინის პირს მივუახლოვდი და შუშის მაგიერ აჭედილი, ფანერის დამპალი კბილები გავიარე. წინ – ბნელი გამოქვაბული, თხუნელების მრავალი შესაძრომით. ქირურგიაში ავედით. ავადმყოფი სადაცაა საოპერაციოში უნდა შეიყვანონ. უკვე წყნარადაა, მშვიდად კვნესის – შერიგებულია სიკვდილს. დროზე უნდა შველა, სიკვდილი უნდა გადავაფიქრებინო.

ბლოკში შევაგორე, საკაცეზევე სწრაფად გავსინჯე. მუცელი ამოტრიალებულია კატლეტის აზელილი ფარშით. სისხლი და დენტის მური. შავი ნასაფანტევი იარები ფუყფუყებს. მიბჯენითაა ნასროლი. მოკლედ, დასაწყისისთვის ორივეს წამალი გვჭირდება. მედდას გამაყურებლის გაკეთება დავავალე, გადასხმა დავუყენე და პირადი მარაგებიდან დექსამეტაზონიც მივაყოლე. საოპერაციოდან ქირურგებთან სასაუბროდ გამოვედი. ჩემი კატეგორიული მოთხოვნა ასე შედგა:

– ჩქარა ფენტანილი! ორი ყუთი – დროზე!

რალაც ყოყმანობენ, ერთმანეთს გადახედეს, განძის გაცემა არ უნდათ.

– ორი ყუთი! სას-წრა-ფოდ!

ექიმები მტკიცე უარზე იდგნენ, განსაკუთრებით, ერთი დაბალი, მსუქანი, წვრილი უღვაშით. საუნჯე მას ჰქონია ჩაბარებული – ჩვენ საიდან ფენტანილიო? მაშინვე უნდა მივმხვდარიყავი, რალაც ესენი ცუდად იპრანჭებიან, ნარკობიზნესში იქნებიან ჩართულნი და ამიტომ ძუნწობენ. უნდა მეყიდა, ბიჭო, უნდაა! სიფრთხილე დავკარგე – წამალი საჩქაროდ გვჭირდებოდა ორივეს – მეც და დაჭრილსაც.

დებატების დასასრულს დაბალმა მოკლე, მსუქანი ხელი არაქირურგიული, კოტიტა თითებით ჩაიქნია, ზიზლით შემომხედა და დერეფანში გაუჩინარდა. მთავარმა უთხრა, მიეციო, იქ ხომ პირობებს მე, „თბილისელი პროფესორი“, ვკარნახობდი.

ჯერ კიდევ იყო დრო, კოლეგების ლალატი მეგრძნო! „ძროხამაც“ მითხრა დაბალ-მსუქანზე, – „სომეხია, რალაც არ მევასება ეგ როჟა, არ ენდოო“. ნეტავ დამეჯერებინა, მაგრამ „ძროხაა“, როგორ გინდა მოუსმინო?

სანამ წამალს მომიცუნცულეებდნენ, დამხმარე ექთანი – „ანესთეზისტკა“ – დავარიგე, ავადმყოფი წინა საოპერაციოდან მაგიდაზე გადავანვინე და მეორე ვენაში „რინგერი“ დავუყენე, მაინც, რა იცი, რა ხდება... მუცელი – აზელილი სისხლი და დენტის მური, კვლავ ფუყფუყებს. ახლოდან უსვრია, ნაბიჭვარს, მიბჯენით!.. თუმცა, რას გაიგებ, ვინ იყო დამნაშავე?

რელანიუმი, დიმედროლი – ატროპინით დავამატე, სულ მიყუჩდა, თვალეები მილულა. ქირურგებმა ხელის ბანა დაიწყეს. საოპერაციოს ალუმინის კარის ჭრიალი მომესმა, მივხვდი, შიკრიკი მობრძანდა! მოვიდა ჩემი გაო-

ფლილი, აქოშინებული, მსუქანი – ფენტანილის ულვაშიანი მაცნე! გულდანყვევით მომანოდა, შუბლზე ეწერა – ოჰ, ეს დაჭრილი რომ არა, მე კი ვიცი, შენ რას მოგცემდიო. მიღწეული გამარჯვებით აღელვებულს შემეფვარდა კიდეც „კოტიტა“. ქირურგებს დავუბარე:

– თქვენ საოპერაციო ველი მოამზადეთ, გაპარსეთ, განმინდეთ, მე ახლავე მოვალ. საოპერაციოდან გასვლისას უკან მოვიხედე: მთელი მედ-პერსონალი დაკვირვებით მიცქერდა, თვალებით მაცილებდნენ და მზერით ხაშურის №1 საავადმყოფოს ქირურგიული განყოფილების ტუალეტშიც შემომყენენ. ოცი თვალი მაინც იქნებოდა, რომ წამომყვა, დერეფანში კიდეც ამდენივე ამდევენა, ავივსე მონებებული თვალებით... და ზედმეტი ყურადღებისგან საკუთარი დამიბნელდა – ამჟღავნების სიგრძეს ყურადღება არ მივაქციე!

არა და მანამ უნდა მეყიდა! „კოტიტას“, ყუთებს რომ მაძლევდა, თვალები დაურბოდა, მზერას ვერ მისწორებდა. ვერ დავწვი მე გოიმმა, მეჩქარებოდა – სულ სისხლში იყო მუცელი! შავი ნასაფანტევი იარები, სუნთქვისას ფუყფუყებდა, შველას ითხოვდა, მაგის დედაც!

საოპერაციოდან გასვლამდე ერთი ყუთი ფენტანილი ექთანს დავუტოვე და „ანესთეზისტკის“ მაგიდიდან 20-იანი „რეკორდი“ შეუმჩნევლად ჯიბეში ჩავიცურე. მანამ დაჭრილის მუცელს გაპარსავდნენ (სანიტარი, როგორც ეს ყველა საავადმყოფოში ხდება, „ბრიტვას“ ეძებს დუდღუნით, დიდხანს), ქირურგები საოპერაციო არეს ანტისექტიკური ხსნარით დაამუშავებდნენ, გაჩხერასაც თავისუფლად ვასწრებდი და სიგარეტის გემრიელად გაბოლებასაც. მაგრამ ხომ იცი, ბიჭო, წამალმა არ იცის სიდინჯე. საოპერაციო ბლოკიდან მაინც გიჟივით გამოვვარდი, „ძროხას“ ჩავუქროლე და ხაშურის №1 საავადმყოფოს ქირურგიული განყოფილების ლირშესანიშნავ ტუალეტში

ფეხი შევდგი... ოჰ, ნეტავ სულ არ დავბადებულებიყავი, ან იქ შესვლამდე მომტეხოდა ფეხი! ოღონდ იქ არ შევსულიყავი, მაგის დედაც!

მუჟავე სუნი, ხაშურის ქირურგიული განყოფილების ფეხსალაგში რომ იდგა, რიკოთის უღელტეხილისა თუ ქუთაისის ვაგზლის ჩეჩმების მეთანის ჩამყაყებული სიმყრალისაგან, ნაკლები სიმძაფრით აშკარად განსხვავდებოდა, თუმცა, იგი არ იყო იმგვარად დამახასიათებელი სამედიცინო დანესებულებისთვის, როგორც სურამის საავადმყოფოს და მით უმეტეს, თბილისის ტრავმატოლოგიური, ო. ლუდუშაურის სახელობის კლინიკის, სუფთა ტუალეტების დახვეწილი, ქაფურნარევი სურნელებაა. ექიმ დევი კრამნიკს ხაშურის ფეხსალაგის არც თუ ისე სასიამოვნო არომატი თავიდან მოსწონებია კიდეც: „ასეა, როდესაც ჯიბეში წამალი გიდევეს, კაიფის ასოციაცია მყრალ სუნსაც კი კეთილსურნელებად აქცევს“.

– ბიჭო, მე ამდენს ვპრომოზ, სიქა გამძვრა, ვნერვიულობ, ეს დებილი მაინც ვერ მოვიშორე. შემცა, გამიკეთე, გამიკეთე! არადა, მეორე დღეა არწყევს, რალად უნდა?! მაგის ფენტანილი დედაც! სულ ამირია დებილმა თავგზა, „ძროხას“ დედაც! ერთი კი არის, არ დავმაღავ, გამაფრთხილა – სომეხია, თვალეებში უყურე, მაგის დედაცო! ძმაო, ოჩილ, არ გეწყინოს, ამდენ „დედეებში“ სულ დავიბენი: „ძროხას“, სომეხის, ფენტანილის – ჩემი დედას რომ შ.....ი!

ასე მეტყველებდა – ბაზრობდა დევიკა შემდეგაც, როდესაც მედიცინის მეცნიერებათა კანდიდატი გახდა. აღელვებულმა დევიკამ მორიგ სიგარეტს მოუკიდა, ღრმად დაანაფაზა და თხრობა განაგრძო:

– ფეხსალაგში შევევარდი, აცახცახებული ხელებით 10-ვე ამპულას თავები კბილებით მოვაკვნიტე. ენა გამეჭრა, პირი წვეტიანი შუშებით ამევსო, ტუჩიდანაც სისხლი მდიოდა, პირში მუჟავე გემო ჩამიდგა. წამალი ამოვსრუპე – 20 კუბი

და ხერხივით ბლაგვი „რეკორდის“ ნემსით შევუდექი ვენე-ბის თხრას. „ცენტრალკა“ (ანუ დიდი, ცენტრალური ვენა) ბლაგვი ნემსით, როგორც იქნა, შევგლიჯე და გავუშვი. დგუშმა ერთი-ორი კუბი უკნიდან გააპარა. 10 კუბის ნიშნულზე რაღაც ცუდი ვიგრძენი – თითქოს, ვიღაც თავში ხელს მკრავდა, არასასიამოვნო ტალღამ დამიარა... მაინც ბოლომდე მივანექი დაა: დროპერიდოლი აღმოჩნდა – 20 „კუბი“ დრო-პე-რი-დო-ლი!!!

ეს ამბავი 7-ჯერ მაინც მომითხრო, შვიდჯერვე ერთნაირად, მოყოლიდან მოყოლამდე მხოლოდ „ძროხას“ გინება მატულობდა. დროპერიდოლის პირველად ხსენებისთანავე მთელი ტანით შეკრთა, მხრები ჩამოუვარდა, ცრემლიანი თვალებით უმნეოდ მიყურებდა: „ძმაო, ოჩილ, ერთადერთ შემთხვევაში ნაღდი წავიბოზებ!“ – დროპერიდოლი, რომ გამიკეთონო. არადა „ძაღლებს“ სულ რტყმაში ჰყავდათ, ერთხელაც არ გამტყდარა, ის ხომ „ღირსების კოდექსს“ ზედმინვენით იცავდა.

– ბიჭო, შენ მაინც ხომ იცი დროპერიდოლი რაცაა!

– ჰო, ნეიროლეფტიკია, 10-ჯერ ძლიერია ამინაზინზე...

– არა! არა! ეგ სტუდენტურ წიგნებში, არიფებისთვის წერია – მაგრად აწყნარებსო, ამშვიდებსო... მერე აღმოვაჩინე, დისერტაციას რომ ვწერდი – დროპერიდოლის ავტორებს მუნ დე ლეერსა და დე კასტროს ადამიანის ფსიქიკაზე პრეპარატის მოქმედებისთვის „გაქვავების სინდრომი“ უწოდებიათ! ანუ გაქვავებს და ძეგლივით უმოძრაოს გხდის. გვერდიდან თითქოს მშვიდად ხარ, პროსტა, განძრევის ტრაკი არა გაქვს, ქვა ხარ, ერთი დიდი ლოდი! თან ეს ლოდი რაღაც საშინელებებზე ფიქრობს! სიძლიერეს რაც შეეხება, ზოგი მონაცემით, ამინაზინზე 16-ჯერ ძლიერია! შენ, აზრზე ხარ?!..

V. ახანაოსნობა ახანა-ბანა-ბანი

სულ ბოლოს ხაშურის ამბავს უკანასკნელად, მე-7-დ რომ მიყვებოდა, ანესთეზიოლოგობა კარგა ხნის მიტოვებული ჰქონდა, ზოგადი მედიცინაც აქა-იქ ახსოვდა. ამერიკაში გადასახლებული დედის ვაკის ხუთოთახიანი ბინა თავისი ავეჯით გაუყვია და ხილიანზე ერთოთახიანში გადასულა. „შტატებში ოპიუმი, ანჰიდრიდი, „რასტვარი-ტელი“ და მარნეულელი მესიკა სად ვეძებო“ – დედისთვის უთქვამს და თბილისში დარჩენილა. მთელი ფულით, 80 000 მაინც იქნებოდა, წამალი უყვია და გამხმარ, დაკარგულ ვენებში გაუშვია.

იმჟამად ექიმად აღარც მუშაობდა, დილიდან მარნეულის გავლით ოპიუმის საყიდლად კიროვობადში დაქროდა. მარშრუტი: რუსთაველი „სვეტაფორა“, მარნეულელი მესიკა და „კიტაია“, ყაზახელი ილხამა, კიროვობადელი ნორიკა და ამირა.

მორიგი შეხვედრისას მიაბზო: „ახალი გამოსული ვარ. კირავაბადში დამიჭირეს და სანამ ჩემები ფულს გადაიხდიდნენ, საგიჟეთში დამამწყვდიეს! „ბადენ-ბადენის“ (დღევანდელი განჯის, ყოფილი კიროვობადის მორფინისტული სახელი) პირველი მაისის რაიონული განყოფილების „უგროზისკის“ უფროსმა დაკითხვაზე მითხრა: „თი ნე ქანდიდათ მედიცინისკიხ ნაუქ, ა თი ქანდიდათ ნარქოლოგიჩესკიხ ნაუქ!“

დევი ორ რაიმეს არ ითვლიდა და ყურადღებასაც ნაკლებს აქცევდა – დროს და ფულს:

– ამბობენ: „დრო – ფულიაო“... ოღონდ, ზოგს გროვება იტაცებს, ზოგსაც – ფლანგვა. მე უკანასკნელთა რიცხვს მივეკუთნები – ფულის დედაც მ...ნ და ზევადან გაცდენილი დროისაც! ჩემი თავისთვის ბევრჯერ მიკი-

თხავს: ბიჭო, წამალმა ამდენი გაჭირვება გამოგაცდევინა, პროფესია, ოჯახი, მთელი ცხოვრება დაკარგე და თავიდან რომ დაგანწყებინა, როგორ მოიქცეოდი? ბევრი ვიფიქრე და დავასკვენი: წამალს მაინც გავიკეთებდი, ოღონდ უფრო ჭკვიანურად. ეს დედა მ...ი, ხომ იცი, როგორი მაგარი რამეა, ერთხელ თუ გაუსინჯე გემო, დამთავრდა – ასი ცხოვრება რომ იცხოვრო, კაიფს მაინც ვერ დაივინწყებ! ჭკვიანურად კეთებაზე რა გითხრა, აბა? მოკლედ, წამლის ერთადერთი პრინციპია – თავიდან ერთხელაც არ გასინჯო! თუ არა და მ...ი გაქვს დედის ტ...ი!

ასეთი „იდეინი“ მორფინისტი გახლდათ დევიდ ლეოპოლდის ძე კრამნიკი. ბოლოს „ძალღებისგან ატმაზკისთვის“ ლიკასთან ერთად მხოლოდ მარნეულში დადიოდა – მესიკასთან, დღეში ორჯერ: დილით ადრე და შეღამებისას. კიროვობადი უკვე შორს იყო, ძალღების გამოც ჭირდა წასვლა. შვილს თუ არ ჩავთვლით, წამლის გარდა ვეღარაფერზე ფიქრობდა – იმიტომ ვიკეთებ, რომ ლიკა ვნახო, აბა, ისე სანოლიდან ვერ ვდგებიო:

– ამ ცხოვრებას, ბიჭო, ვერაფერი გავუგე. რისთვის ცხოვრობს ეს ხალხი? რა უნდათ? ისე მოვკვდები, ჭიანჭველების საქმიანი ფუსფუსის აზრს მაინც ვერ გავიგებ... თუ ტარაკანების ან ვირთხების? არც ვიცი, მაგათ რა ჰქვიათ? ცხოვრების ერთადერთი აზრი შვილებია! მაგარი რამეა! ისეთი ძლიერია, რალაც ცხოველურია მაგ სიყვარულში, პირველყოფილი.

უკანასკნელად რომ შემხვდა თავისი წარინჯისფერი „06“-ით, ზამთარი იდგა. შიშველ ფეხზე შავი „ბასანოუკები“ ჩამოეცვა – ახლა ჩამოვედი მარნეულიდან, გზაში მესიკასთან კარგად გავიკეთეო! მასთან ბინაში ავედი: პატარა 5 X 4-ზე ოთახი, სამზარეულო, გაერთიანებული აბაზანა-ტუალეტი, გამჯდარი სიგარეტის, „რასტვარიტელის“, ანჰიდრიდის და მარტოობის სუნით. ოთახში „ლეჟანკა“,

გვერდზე დაბალი მაგიდა, ზედ „ბიჩოკებით“ სავსე საფერ-ფლე, ტელევიზორი, სკოტჩ-გადაკრული პულტი. აბაზანაში შემყვანა, ჩამქრალი მზერით მომიტრიალდა:

– იმ ფულით მარტო აბაზანა-ტუალეტი გავარემონტე, დანარჩენზე აღარ მეყო, წამალი ხომ იცი, დაითვალე, მეტი არც გამოდის. პრინციპში, მთელი დღე მაინც აქ ვზივარ, ჩემმა მაინც იყოს ნორმალური. რომ ვიკეთებ, მიჭირს, 1 საათი მაინც ვეძებ ვენებს და ოთახში ხომ არ ვიჩალიჩებ. მერე კუჭის გამორეცხვებს ვინყებ, ხომ იცი, ზაპორების ამბავი. თან „ჩ“ – მაქვს, ციროზით... ერთი, სპიდს ამაცდინა ღმერთმა. ამასობაში ღამეც მოდის და ისევ მარნეულში მიწევს წამალზე წასვლა.

დევიკამ ხელი შორისში ჩაიყო, ვერცხლის ქალაღში გახვეული ოპიუმანი ცელოფანი გააძრო და კარგა მოზრ-დილი – 2-3 გრამი იქნებოდა – ბურთულის ხარშვას შეუდგა.

– გაიკეთებ?

– ...

– კარგი, არ გინდა, არ გინდა, არ დაჯდე ისევ. ისევე, რა იშუსტრე, ბიჭო! ვინ როგორ გამოიყენებს უარყოფით გამოცდილებას. მა-ლა-დეც!

ამასობაში, საცოდავი დევიკა თავის გაერთიანებულ ევრო-აბაზანა-ტუალეტში სხეულზე ბაბოჩკით ქარგვასა და გამქრალი ვენების ძიებას შეუდგა. ჯერ ილიაში სცადა, მერე „პახში“ ანუ შორისში. იტალიური ვარდისფერი კაფელით განყობილ საპირფარეშოში, თეთრ ჩეხურ უნი-ტაზზე, შიშველი, გასისხლული იჯდა – დანყლულებული, გაშავებული ჩონჩხი, თავის ქალაში მწარე ცრემლით სავსე ჩასმული კაკლებით. ოფლი, სისხლი და ცრემლები.

10 კუბი ოპიუმის „ბანია“ თავისი რელანიუმით, პიპოლ-ფენითა და როჰიპნოლით, როგორც იქნა, გაიკეთა. იქვე პეშვით რაღაც ტაბლეტები მიაყოლა. ერთი საათი შარვალ-ჩახდილს და ყბაჩამოვარდნილს ეძინა. შემდეგ თვალელები

ოდნავ შეახილა, წამოდგა, ბარბაცით ოთახში გამოვიდა, სიგარეტს მოუკიდა:

– ბიჭო, მაგრად ცუდად ვარ, დავიბრიდები მალე, სტოპრო დავიბრიდები. ღმერთის საკითხმა მაგრად დამაინტერესა, მაგრამ შენ არ გეცოდინება, ჯერ ჯანმრთელი ხარ, რომ დაგენძრევა, მე რე მიხვდები. გინდა გაიგო ხაშურში რა მომივიდა?.. რალაც მინდა გიჩვენო, ოღონდ არ დამცინო...

დევიკამ ლეიბი ასნია და იქედან გადაკეცილ გაზეთში ჩადებული თაბახის გაყვითლებული ფურცლები ამოიღო:

– მე დავწერე, დროპერიდოლი რომ გავიკეთე ხაშურის საავადმყოფოს ტუალეტში. ვიცი, შენ რალაცეებს წერ, ნახე, ეგებ გამოგადგეს. თუ გამოაქვეყნე, იცოდე, ჩემი სახელი შეცვალე, ძაღლები ხომ იცი!

სიკვედილის პირას მდგარსაც კი, დევიკას მილიციის აჩრდილი მუდამ სდევდა. ეს საზარელი, დამამცირებელი გრძნობა მხოლოდ გარდაცვალებასთან ერთად თუ გაქრებოდა. დევიკა „ლეჟანკაზე“ მიწვა და ჩაყვინთა. თითებში ჩამწვარი სიგარეტი ამოვაცალე, რატომღაც ოფლიან შუბლზე ვაკოცე და გარეთ გამოვედი...

VI. „**ფიანს ქაფქას ბაქვახეხის სინეიზი**“

...ფურცლებს ჩაისა და ყავის ლაქები ამშვენებდა, ზოგიც სიგარეტით იყო ამომწვარი, რამდენიმეს გამხმარი სისხლის ჟანგისფერი წვეთები ეტყობოდა. ოფლი, სისხლი, დროპერიდოლი.

პირველ გვერდზე ეწერა: „დროპერიდოლის 20 კუბი!“.

„ზოგჯერ მიკვირს, ადამიანებმა როგორ შეძლეს ცნება „მხიარულება“ გამოეგონებინათ; სრულიად შესაძლოა,

რომ მათ ის მხოლოდ თეორიულად – წინააღმდეგ სევდისა გამოიანგარიშეს“ – ფ. კაფკა (წერილებიდან მილენას)

ჩამჯდარი ვარ ხაშურის საავადმყოფოს საზიზღარ ჩეჩმაში. დროპერიდოლი გავიკეთე 20 კუბი! მანამ შეუცნობადი ეჭვები სწორი აღმოჩნდა! სომეხი ქართველ კოლეგებთან ერთად ბარიგობდა, ანუ ფენტანილს ყიდდა. შემდეგ ვილაც მცოდნე ფალსიფიკატორი ცარიელ ამპულებში ამ საშინელ დროპერიდოლს ასხამდა. ქირურგებიც კმაყოფილნი იყვნენ, მორფინისტებიც. ნარკოზში მყოფი ავადმყოფი ხომ ვერ იტყოდა, ნარკოტიკის მაგიერ დროპერიდოლი რატომ გამიკეთეთო? რატომ, თქვე ჩემისებოო?!

ღორობამ დამღუპა, ვიჩქარე. აი, თურმე რატომ არ მაძლევდნენ წამალს, მიხვდნენ ვინც ვიყავი, გამხელის ემინოდათ ამ ბოზებს! დროპერიდოლი – ოჰ, ეს მედიკოსი ნარკომანის ბედისწერა და განგება! ჩაკუზული, როგორც ვიჯექი, ისევე დავრჩი. ერთ უშველებელ, დაუცველ, სიმართოვეში მყოფ, ჩაფიქრებულ ქვის ლოდად ვიქეცი. ტვინში ტყვიასავით მძიმე ბურუსი და უსასრულოდ გრძელი გვირაბიდან მომავალი სიჩუმე ჩამონვა. შიში და შფოთი. ბაზრის დახლზე ღორის შეტრუსული თავი. ცუდად გაპარსული დიდი ყურებიტა და დრუნჩით – ასე, 500 კგ-ს მაინც ინონის, ამდენივე ზურგზე დამანვა და ფეხებში მომთელა.

მუნ დე ლეერისა და დე კასტროს ბელგიურ-ფრანგული შედეგრია – „ფრანც კაფკას გაქვავების სინდრომი“! ოჰ, ეგენი დამაჭერინა სადმე ვაკეში და ორივესთვის ორ-ორი კუბი მაინც გამაკეთებინა! ჩემში დიდ კლდოვან მთას უზარმაზარი ტალღები შენელებულად ეჯახება, ოღონდ უხმოდ, ჩუმად. პერიოდულად მთას ვეებერთელა ლოდები სწყდება და ისინი თავში იწყებენ გორვას.

2,0 კუბი დროპერიდოლი სავსებით საკმარისია სრული „გაქვავებისთვის“. 20,0 კი ას გიჟს ადგილზე მიაყინავს. მე

რას მიზამდა?! უკიდევანო, აზვირთებულ ოკეანეში ერთ დიდ, ქვის „ტიტანიკად“ ვიქეცი. ერთადერთ აზრობრივ სხივს, ჯერ კიდევ მიბმულს რეალობასთან, აციმციმებს დაჭრილის დამშვიდებული სახე და კატლეტის ფარშით ამოტრიალებული, სისხლით მოფუყფუყე მუცელი. სადღაც ბნელი გვირაბის უსასრულობაში ჩემი ხვედრიც თრთოლვით ელის მძიმე განაჩენს. წინ ხანგრძლივი, ძნელი ოპერაციაა – რა ვქნა?! ტუალეტში აღელვებული „ძროხა“ შემოვარდა:

– ბიჭო, ამდენი ხანია, სადა ხარ?! არ მიკეთებ?! წამალი ამოიღე დროზე, რაა...

მთამ ნათქვამი შორიდან წარმოთქმულივით გაიგონა და... პასუხი დაეზარა:

– წადი შენითი-ი

საპირფარეოს კარს მიღმა მრავალხმოვანი ბგერები ვიბრირებდა:

– რას შვება? არ გამოდის? ქირურგები ელოდებიან!

კლდე მძიმედ წამოდგა და ბარბაცით, იატაკზე ფეხის დაუბიჯებლად, გემივით ნელი სვლით გასცურა. სანამ საოპერაციომდე მიმავალ დერეფანს გადალახავდა, ხომალდს დიდი თეთრი აისბერგი შეეჯახა. ყინულს დაჭრილი ბიჭის პატრონების იერი ჰქონდა. წამლის მოქმედება ძლიერდებოდა, „ტიტანიკმა“ წყლით ავსება იწყო. სული და ხორცი ერთმანეთს საბოლოოდ გაეყარა.

...საოპერაციო მოცულობაში მეტად გაზრდილა, ჭერი ძლიერ დაწეულა, შიგ მყოფი ადამიანები დაპატარავებულან. მთა გულივერის მზერით უცქერდა ლილიპუტებს: დაბალ ჭერზე – „შ“-ის გრეხილით დაკიდებული, გამაღიზიანებელი ყვითელი სინათლით, საოპერაციო ლამპა, რომელიც იისფერი წერტილ-ხაზებით სამედიცინო პერსონალს ედება; ცენტრში – მაგიდაზე განოლილი გასისხლიანებული არსება, რემბრანტისეული ცეცხლით კამკაშად

განათებული; სურათის სიღრმეში – მწვანე ხალათებში ბნელით მოცული ქირურგები, პირზე აკრული ბადეებით, მხოლოდ თვალები უჩანთ და დიდი, ნანვეტებული ყურები; ხელთათმანიანი ხელები დამახასიათებელ მდგომარეობაში – იდაყვი მოხრილი, ზემოთ აწეული განვდენილი თითები; მსუქან, ღიპიან ქირურგს უღვაში ხაზივით დასწვრილებია, ხელის გულები ერთმანეთზე მიუდია, თითები ერთმანეთში გაუყრია; საოპერაციო მედლა თავის პატარა, ამაღლებულ მაგიდასთან ფუსფუსებს, ნიკელით მოელვარე ინსტრუმენტებს ჩუმად ალაგებს, სისხლის საშრობ ტამპონებს ამზადებს; ქვის ცივი იატაკი.

ერთადერთი ნავთსაყუდელი ამ უცხო, მტრულად აზვირთებულ ოკეანეში ჩემი საყვარელი ექთანი „ანესთეზისტკა“! ისიც რემბრანტის ცეცხლით აღმოღებული დგას, მე მელოდება! საერთოდაც, ამ პროფესიის გოგონები გამორჩევით კოხტები და ლამაზები არიან, ზოგი ქოფაკის გარდა, წამალს ქორივით რომ სდარაჯობენ, ისეთების. „ტიტანიკა“ ამ თვალებშეღებულ, კოპნია ნავთსაყუდელისკენ ნელი სვლით გეზი აიღო. ღუზა ჩუმი გრუხუნით წყალში ჩაუშვა და ავადმყოფის მიძინებულ თავთან, საოპერაციო მაგიდის ცივ რკინას ორივე ხელით ჩაებლაუჭა. მთას ერთი დიდი ლოდი მოსწყდა, შემდეგ – მეორე... და უხმოდ, შხეფებით, ოკეანეში ჩაეშვა. „ანესთეზისტკა“ გაკვირვებული გამომეტყველებით, სექსუალურად, ოდნავ შეღებული პირით ელოდა მთის მითითებებს. ყველა თვალი შემოსულ, დეფორმირებულ ობიექტს ყურადღებით ათვალიერებდა.

კლდეს უშველებელი ტალღა შეასკდა, იგი თითქოს შექანდა. მან ხელები მთელი ძალ-ღონის მოხმობით საოპერაციო მაგიდას ჩასჭიდა და ავადმყოფს ნახევრად მილულულ თვალებში ჩააშტერდა: „ეჰ, შე საცოდავო, რა დღეში ვართ ორივენი“.

– ექიმო, რა გჭირს, ცუდად ხომ არა ხარ? – გაისმა „ანეს-

თეზისტკას“ ხმა.

„თქვენობით რომ აღარ მომმართავს, ცუდი ნიშანია, ეტყობა, არ უნდა იყოს საქმე კარგადო“, გაიფიქრა მთამ:

– ჰო... ძაღლ...ნ ცუ... დთ...

ამ დროს ექთანი ქირურგებთან ზურგით დგება და ვითომ შეუძმნეველად, თვალებს ჩქარ-ჩქარა აფართოებს და ცხვირით მთის მარჯვენა ხელის იდაყვზე მიანიშნებს. გაქვავებული „ტიტანიკი“ ხალათზე დიდ ლაქას უცქერს, ხელი რომ იხრება იქ. სისხლი, სველი ღაჟღაჟა სინითლით ქვემოთ ვრცელდება... „რა ცოცხალი წითელია, რა სხვა-ნაირად ნებოვანად სველი!“ ჩაბნელებული უსასრულო გვირაბი სისხლის სილამაზით მოიხიბლა (სქელი, ბლაგვი ნემსით გავიკეთე. სიჩქარეში, ხელზე ცხვირსახოცის გადაჭერა დამვიწყებია. სისხლი პირდაპირი სვლით ვენიდან მოედინება და თეთრი ხალათის გავლით წითელ, ძალიან ცოცხალ წვეთებად ქვის ცივ იატაკზე ეცემა):

– მკიდ... ცუდდ...თ ვრ... ძღ... ცუდ.. – მთა მთვრალივით მრავალმნიშვნელოვნად თავს აქიცინებდა.

– რა ვქნათ, ექიმო?!

„კიდევ კარგი, შენ მყავხარ, ჩემო ცქრიალა! აბა, „კოტიტა“ მზადაა ხელთათმანები მოიძროს და ყელში მწვდეს. ამ გველს თვალეები სულ დაგინროვებია, სხვებსაც გამარჯვებით უყურებს,– ხომ გეუბნებოდით, ვინცაა ეს თბილისელიო! წუთიერად სული ხორცს შეუერთდა, დროის შეგრძნებაც თითქოს დაბრუნდა! „ოჰ, „კოტიტა“, შენი თავი მომცა კეკელიძეზე!“ – ლოდი ზანტად მრისხანებდა. სული ისევ გვირაბის ბნელ ეთერში განზავდა:

– ვინმე მო... ყვ...ნ... დრზზზზე! მე ვკრ...ნახბ – დიდი ძალისხმევის შემდეგ გამოთქვა მთამ. ხუთ-ათ წუთში, ნახევარ საათზე მეტი არ იქნებოდა (ქვის დრო სულ სხვა, გვირაბის განელილ სივრცეში მიედინება), ახალგაზრდა პრაქტიკანტი ფერია შემოფრინდა: მე არა, მე არაო, ჯერ

არაფერი ვიცი, მეშინიაო – წიკვინებდა. ამასობაში სანიტრებმა ჩემი მფარველი ანგელოზის – „ანესთეზისტკა“ მედდის მითითებით „ლეჟანკა“ შემოიტანეს, საოპერაციო მაგიდასთან, ავადმყოფის პარალელურად განათავსეს და კლდე ზედ წამოაწვინეს. „ტიტანიკი“ შეუდგა ბნელი გვირაბიდან ნარკოზის წარმართვას.

მთავარი ახლა ინტუბაცია იყო, ანუ ტრაქეიდან ფილტვებში (ბრონქებში) დრეკადი პლასტიკის მილის ჩათხრა, რათა შემდგომ ამ მილის მეშვეობით ავადმყოფი შეუერთო აპარატს და ხელოვნური სუნთქვა აწარმოო. სულ ერთნამიანი მანოპულაციაა, მაგრამ სახიფათო. პაციენტის სუნთქვა ამ დროს გათიშულია, მაქსიმუმ 5 წუთში თუ ვერ დააინტუბირე, იქაურია!

ლოდი უსაშველოდ გადიდდა, უკიდევანო გვირაბი გაიწელა, კლდოვან ნაპირს მორიგი ვეებერთელა ტალღა ჩუმად შეასკდა:

– გექ... სე... ნაღლი... შეყვნ... ჰო... ეს... მიდი, ნწუუ გშინი! მიდი! მიდი!

მთამ ქვის სიმტკიცე დამწყებ ექიმს უკლებლივ გადასცა. ინტუბაცია წარმატებით განხორციელდა და დაჭრილი ხელოვნურ სუნთქვაზე გადაიყვანეს. მთამ შვებით ამოისუნთქა. დროპერიდოლის რეზინივით დრეკადმა მასამ საოპერაციოს სივრცე მთლად ამოავსო და გამოტეხა რაკარები, საავადმყოფოს დერეფნებში ჭყლეტით გაფართოებას შეუდგა. შემდეგ რაფებიდან ფანჯრები ამოაგდო და ხაშურის ქუჩებში გაედინა. თვალები დახუჭა, ხაშურის ქუჩებიდან ეზოებში შეედინა და სახლებს მიადგა. მეტად აღარ გავრცელებულა...

ბუნდოვნად მახსოვს მხოლოდ ის, რომ ოპერაცია დასრულდა, ბიჭი გადარჩა! გვიან ღამით ხაშურის საავადმყოფოს ცივ, მიტოვებულ საკუჭნაო-პალატაში გამეღვიძა. გაოფლილი ვეგდე ჭუჭყიან ლეიბზე, თეთრეულის გარეშე.

დროპერიდოლის ვულკანის ამოფრქვევით გამოწვეული მინისძვრა შეჩერებულიყო, ლავა ქუჩებიდან უკანსვლით, საავადმყოფოს ფანჯრების გავლით ყურებში შემოედინებოდა. გვირაბის სივრცის უსასრულობაც შემცირებულიყო. ძველი გამოცდილებით ვიცოდი – საბოლოო გამოჯანმრთელებამდე, როგორც ეს წიგნებში ეწერა, მინიმუმ 48 საათი მაინც უნდა გასულიყო, თან ახლა ახალ მეთოდებს ვეცნობოდი – 20 გრამიანს!

„ძროხა“ შემოეთრია, ისევ იმავეს ითხოვს – ნამალი უნდა ამ დებილს. მაგის თავი მქონდა?!:

– წადი შენი...

– წამოხვალ? გურამა ვნახე, საშარაფოდ მივდივართ – მაგარი ღვინო, კაი მწვადი!

„ძროხას“ ინსტიტუტის ხაშურელი მეგობარი უნახავს და ეს მართლა ძროხა, გასართობად ემზადებოდა.

– რა მექეიფება, თუ ძმა ხარ, ლავა შემდის ყურებში.

– რაა?!

– წადი შენი... ანესთეზისტკა მოიყვანე, რალაც ვუთხრა.

„ძროხას“ ახალგაზრდა ექთნები ძლიერ უყვარს... პრინციპში, ხნიერებიც და არაექთნებიც, მაგ ხურუშიანს! სიამოვნებით გამეგზავნა. გზად გურამას ხატა თუ ექნებო, ფიქრობდა. ჩემი საყვარელი ცქრიალა შემოფრინდა:

– ჩემო გოგო, ჩემო ფერია!

– გისმენთ, დევი ექიმო...

– დაჭრილი რას შვება?

– კარგადაა, დევი ექიმო!

– წადი, ერთი 3-4 ამპულა სედუქსენი ამომიღე და ვენაში გამიკეთე... ჰო, არ დაგავიწყდეს! – იმ კოტიტა ქირურგს გადაეცა – მე მაგის დედას შევეცი ა-ლა-ლი გუ-ლით!!!

დევი კრამნიკი, 1984 წელი

VII. ქუთაისის მოვალეობა - ახორციელდა გაბილად და სწავლად!

დაღონებული, ძალაგამოცლილი დევიკა, ხაშურიდან პირდაპირ ქუთაისში ჩასულა. სახლში მივიდა და ლომკაცთან მიიტანა. გამოსავალი არსაიდან ჩანდა, არც ადგილობრივ მორფინისტებს იცნობდა. მამის ტახტზე მტკიცე გადანყვეტილებით დაიძინა, რადაც უნდა დასჯდომოდა, სანადელისთვის მაინც მიეღწია. ძილშიც კი წამალზე ფიქრობდა. თვალი სულ ნახევარი საათის მიხუჭული ჰქონდა, როდესაც ქვემოთ ჭუჭყიანმა სისველემ გააღვიძა... სიზმრად ხაშურელი, ოდნავ შეღებული პირით, ექთანი „ანესთეზისტა“ ენახა. თვალეზაცრემლებული, ლიმონივით გამონურული დევიკა ტახტზე ეგდო. საწოლის ამობურცული ზამბარა გვერდში უშნოდ ერჭობოდა.

ამასობაში რკინიგზის საავადმყოფოს პოლიკლინიკიდან ექიმი მამა დაბრუნებულა. მამამ გამოიცვალა, წამონოლილ დევიკასთან მივიდა, შუბლზე აკოცა, თავზე ხელი ალერსიანად გადაუსვა:

– დევი, მოდი, ვისადილოთ, საჭმელს გავაცხელებ, კარგი?

მამამ კარადიდან სამედიცინო სპირტი გამოიღო. გაუზავებლად ჩაარტყეს. მამა-შვილი მაგიდასთან ისხდა და ერთმანეთს მიმდინარე პრობლემებს გულითადად უზიარებდა:

– ამ დღეებში სამინისტროდან კომისია ჩამოდის. მთელი ქალაქის ექიმობა ფეხზეა, ისტორიებს ალამაზებენ, ლევს აპრავებენ. აი, მე რომ მთავარი ექიმი ვიყავი, სულ სხვაგვარად იყო...

დანარჩენი დევიკას არც კი მოუსმენია, მამა ხმაჩანეულ ტელენამყვანად იქცა. წამალზე მოწყურებული და მხოლოდ ერთი მიმართულებით მოაზროვნე მორფინისტის ტვინის უჯრედებში გეგმა ელვისებური სისწრაფით მნი-

ფდებოდა. სიგარეტს მოუკიდა, ერთი ჭიქა სპირტიც მიარტყა. სულ ოფლში გაიწურა და დროებით, ისევ მამის საერთო ტალღაზე გადაერთო:

– მამა, დამიჯერე, დაიკიდე. მაგათი დედაც! მომწყინდა მაგ პარტიულ არამზადებზე საუბარი. მაგათი ცხოვრების აზრი მხოლოდ ფული და „კალბასია“... კიდეც მსუქანი, „ნითელპამადიანი“ ბოზები. ეგენი ძროხები არიან და თან რძესაც არ იძლევიან. მაგათი დედაც იქ მ...ნ! დაიკიდე, სხვანაირად მაინც არ გამოდის.

დედას დაურეკა, ერთი-ორი-სამი ტრამალი მინდაო. სამალავი გაუმხილეს, საძილესთან ერთად დალია, ძლივს დაიბანა, გაიპარსა და შედარებით ნყნარად მიიძინა. დილით ადრიანად წამოვარდა, შიშველმა, პირველად, სარკესთან ჩვეულებრივი, არაოპტიკური შუშებით სათვალე მოირგო და რამდენიმე ჩინოვნიკური სახის გამომეტყველება მოსინჯა. კოსტიუმსა და ჰალსტუხში გამოეწყო და გარეთ გავიდა. გზად სახელგამში შეიარა, კონვერტის მსგავსი, სამინისტროს მუშაკები რომ ატარებდნენ, ისეთი, შავი დერმატინის პაპკა შეიძინა. ყალბი საბუთები, ისევე როგორც ოქროსფერ ჩარჩოიანი სათვალე, ხომ ისედაც მუდამ თან ჰქონდა.

10 საათისთვის, დევიკამ საავადმყოფოს შესასვლელში მდგომ დარაჯ-სანიტარს ჯანმრთელობის სამინისტროს ნითელ ტყავში ჩასმული საბუთი დაანახა და ახალი თეთრი „09“ ზედ კლინიკის კარებთან მიაცენა. ნარინჯისფერ „06“-მდე ეს მანქანა ჰყავდა, მანამ რუხი „ვოლგა-24“, შემდეგ ღია ყავისფერი „07“ – საჭესთან ჩაძინებულმა ან მილიციის მიერ დევნილმა ყველა ავარიში დაამსხვრია და ისე გაყიდა.

შენობაში შესვლამდე ჰალსტუხი გაისწორა, ფარულად პირფვარი გადაისახა, ტფუ-ტფუ-ტფუო, თქვა და გრილ დერეფანში შეაბიჯა. მთავარი ექიმის კაბინეტში დილის

კონფერენცია დასასრულს უახლოვდებოდა. საბუთების წარდგენა არც დასჭირვებია. მთავარ ექიმს, ხელმძღვანელი მუშაკის დამუშავებული შესტით, მხოლოდ სამინისტროს წითელი წიგნაკი შორიდან დაანახა, რაც დამფრთხალი ექიმებისთვის საკმარისი აღმოჩნდა, რათა მთელი პერსონალი დევიკას ფეხ-ქვეშ გაგებოდა. მხრებზე გაკრახმალეული ხალათი მოასხეს და იგი საავადმყოფოს შემომემების ღვანლს მიეცა.

არც დევიკას საბუთები, არც მისი რევიზორული გამოცდილება არ გახლდათ სავსებით ყალბი. უბრალოდ, ორივე წარსულიდან იყო, რადგან სამინისტროდან, უამრავი გაცდენის გამო, ის სულ სამი წლის წინ გაათავისუფლეს. ექიმ დევი კრამნიკს წელიწადში ერთხელ მხოლოდ მოძველებული თარიღის გადასწორება უწევდა. ახლადგამომცხვარი კონტროლიორი, განსაკუთრებით დაკვირვებული და მკაცრი, ქირურგიული განყოფილების შემომემებისას შეიქნა. ბოლოს ბრძანა – ნარკოტიკები მთავარი ექიმის კაბინეტში ჩამოეტანათ. იქ დევიკა გულდასმით შეუდგა მთავარი ექტნის მიერ ჩამოცუნცულეებული ნარკოტიკების რაოდენობისა და მათი აღრიცხვიანობის ჟურნალის შესწავლა-შედარებას.

აქამდე გეგმა დასახული მონახაზით წარიმართა, ახლა საქმის კეთილად დაბოლოებალა იყო დარჩენილი. სულ რალაც ერთი სხარტი მოძრაობა და საავადმყოფოს ნარკოტიკიანი ამპულები „კუკლებით“ ანუ წყალჩასხმულეებით შეიცვლებოდა. დროპერიდოლიან „კუკლებს“, ჰუმანური მოსაზრების გამო, პრინციპულად არ იყენებდა!

მსუქანი, უღვაშიანი დეიდა – საავადმყოფოს მთავარი ექტანი – მის მიერვე სათუთად ჩამობრძანებულ ნარკოტიკულ განძს ქორივით დაჰყურებდა. ქალბატონმა ოქროსფერ სათვალეს ამოფარებული ნარკომანის მზერა გამოცდილი თვალით განჭვრიტა. მთავარი ექტნის წინალობის

გადალახვის შეუძლებლობაში რევიზორი ამპულების შეცვლის პირველივე მცდელობაზე დარწმუნდა. როგორც კი დევიკამ დამატებითი საბუთები მოსთხოვა, რათა ზედამხედველი კაბინეტიდან გაეშვა, ქალი ამპულებს ეცა, მაგიდაზე გადმოაწყო და დემონსტრაციულად ორ სახაზავს შორის მოაქცია:

– ხომ ხედავთ, ბატონო ექიმო, ყველა ერთი სიგრძისაა! ექთანმა ზიზლიანი მზერით დევიკას არაოპტიკური შუშები გაბურღა და დავალებულ საბუთებზე გავიდა. ამპულების უმანკოების სადარაჯოზე მდგომ ქალბატონს იმ დროისათვის სრულიად ნოვატორული „კუკლების“ დამზადების საიდუმლო ხერხი სცოდნია. ამპულების ფალსიფიკაციის მეთოდის შესახებ თბილისშიც კი ერთი-ორმა მკეთებლებთან გათქვეფილმა ახალგაზრდა ექთანმა თუ იცოდა. ქუთაისისვის ესოდენ განსწავლულობა დევიკას უკიდევანო ფანტაზიის მქონე გონებასაც კი აღემატებოდა! „ბიჭო, ბედი არ გინდა?! ასიანი მივხვდი, შვილი ჰყავდა ნარკამანი!“ – სამინისტროს რევიზორმა მთავარი ექთნის სასტიკი ხვედრი ბიბლიური წინასწარმეტყველებით ზუსტად განჭვრიტა. „მაინცადამაინც მე შემხვდა, ჩემი ბედის დედას რო შევეცი!“

ამპულების ფალსიფიკაციის ოსტატს – ექიმ-ანესთეზიოლოგ დევი კრამნიკს – ამ ფილიგრანულ ხელოვნებაში დედაქალაქშიც კი ბადალი არ ჰყავდა! შეცვლისთვის წინასწარ გამზადებული გამოცვლილი ამპულებიც დევიკას კოსტიუმის გულის ჯიბეში ედო. ტრაგედიის არსი კი შემდეგში მდგომარეობდა: თავების მოხერხვისა და შემდგომი გახქურაზე შედეგების შედეგად, ფალსიფიცირებული ამპულები ორიგინალთან შედარებისას 2-3 მილიმეტრით მოკლე იქნებოდა.

დევიკას გული ჩაუვარდა და „გენიალური“ გეგმის კრახს მწუხარებით შეურიგდა:

– ვინ დამთარსა, რა საშინელ „პალასაში“ ვარ, რა ხდება, ღმერთო?! – მერამდენედ ამოიოხრა ცრემლმორეულმა დევიკამ. შემონმების დასასრულს რევიზორმა ბოლო ხრიკი მაინც მოსინჯა და... გაუმართლა! მთავარი ექიმისა და ფხიზელი მედდის თანდასწრებით მან თავის ტკივილი მოიმიზეზა და მეორე დღემდე, სანამ შემონმებას გააგრძელებდა, ამპულები იქვე, კაბინეტის სეიფში დალუქეს. ბრძოლის გასაგრძელებლად მზად მყოფი, თეთრ ქათქათა ხალათში გამოწყობილი, დოინჯშემოყრილი უღვაშიანი დედაკაცი გამარჯვებული მხედართმთავრის მზერით დევიკას წელშიგატეხილ სილუეტს დერეფანში მიაცილებდა...

სახლში დაბრუნებულმა ტრამალი მაინც მოიძია, დედის რამდენიმე სამალავი გადაჩხრიკა და დაიძინა. გეგმის დამავკირგვინებელი ეტაპი ღამის სიბნელეს ელოდა...

დევიკა საავადმყოფოსკენ დაიძრა. კოსტიუმსა და ჰალსტუხში გამოწყობილ სოლიდურ მამაკაცს რატომღაც, კვლავ ოქროსფერი სათვალე ეკეთა და ილღიაში რევიზორის შავი დერმატინის პაპკა ჰქონდა ამოჩრილი. მთვარიანი ღამე იდგა. დევიკა ხარაზოვის ბალს მიადგა, გალაკტიონის თავთან შეჩერდა, მასთან ერთად ცაში აიხედა. კუთხეში, გაზონზე, რამდენიმე საეჭვო გარეგნობის მამაკაცი შენიშნა, ისინი რალაცის მოლოდინში, გამუდმებით საათზე იყურებოდნენ და ვილაცას უკანასკნელი სიტყვებით აგინებდნენ. თითქოს, ადგილობრივ „თანაპარტიელებს“ ჰგავდნენ...

შენობას ქუჩის მხრიდან მიადგა. ორი-სამი მარჯვე მოძრაობა და იგი მეორე სართულზე, მთავარი ექიმის კაბინეტის აივანზე დახტა. საზაფხულოდ გახსნილი სარკმლის დახმარებით კარები შეხსნა და კაბინეტში შეაბიჯა. ასანთიც გაკრა და დიდი სანერი მაგიდის უჯრა გამოაღო. გასაღები ადგილზე იდო. სეიფი გახსნა, წამალი გამოალაგა და აკანკალებული ხელებით პრომედოლის ყუთი გახლიჩა.

ხაშურმოვლილი, დამბლაში მყოფი, მიძინებული კუჭ-ნაწლავი წამლის დანახვაზე ხალისიანად ამოძრავდა და დევიკას გამხმარი მუცელი მტკივნეულად გაჭრა. შემდეგ ხანჯალი ჩასცა! მეორედ, კიდევ და კიდევ! საჭმლის მომწელებელი ტრაქტი, ჩამხმარ მწვადებთან, ხარჩოსთან, განსაკუთრებით კი გოჭის ხორცთან თანაცხოვრების აუტანლობას მწარე კონვულსიებით აპროტესტებდა. აღარც ღვიძლს სურდა მომწამვლელი ნარჩენების დესპოტური ბატონობის ატანა. მოთმენა სულ მეტად ჭირდა...

დევიკამ გაიხსენა: ხაშური, დროპერიდოლი, „ანეს-თეზისტკა“, პოლუცია, განვლილი დღე – გულგატეხილი მამის შესიებული სახე, უღვაშიანი ექთნის დამცინავი მზერა და მედიდური დოინჯი... ის მთავარი ექიმის დიდ, მწვანე მაუდ-გადაკრულ მაგიდაზე მარდად ახტა, შარვალი ჩაიძრო და ხაშურში მირთმეული სურსათ-სანოვავის გარეთ გადმოტვირთვას შეუკავებლად შეუდგა. პროტესტი მე რომ ვიცი, ისეთი უნდაო! – გაიფიქრა.

კონვულსიები ოდნავ რომ მოეშვა, აუდგომლად, 10 ამპულა „ხირანის“ შპრიცით ამონრუპა და მთავარი ექიმის ლამპის შუქზე ვენაში შეასრილა. „ღვთიურმა“ სითხემ, რატომღაც „წმინდა ელენეს ცრემლებს“ რომ ეძახდნენ, სითბო ვენიდან სხეულის ყოველ უჯრედამდე მიიტანა. თანდათან დევიკას ფრჩხილები, თმებიც კი ნარკოტიკით გაიჟღინთა – იგი მაგრად ჩაკაიფდა! თითქოს გაუგებარია, რისთვის ითხოვს წამალს, მაგალითად, თმები ან ყურები? ცხვირი გასაგებია – მოსაფხანად! ამგვარ ყოვლისმომცველ ზემოქმედებას ნახევარი საათი მაინც სჭირდება, რადგან დასაწყისში შეყვანილი წამლის კარგა დიდ ნაწილს „ლომკა ჭამს“ – მილიარდობით ორგანიზმის უჯრედი, ყველა ცალ-ცალკე, თავის ულუფას ითხოვს, ხდება დამშეული ქსოვილების გაჯერება, ამას კი დრო მიაქვს. ჩამჯდარმა, თვალე-ბმილულულმა დევიკამ სიგარეტიც იქვე გააბოლა.

...ერთ საათში დევიკა ბლომად ამპულებით ჯიბეში, მამასთან ერთად ტელევიზორს უცქერდა. გახარებული, ოდნავ ჩაფიქრებული დედა სამზარეულოში ვახშამს ამზადებდა. ცენტრალური ტელევიზიით, ლუცერნიდან თუ ბერნიდან (შეიძლება ციურიხიდანაც?) ფიგურულ ციგურაობაში მსოფლიო ჩემპიონატს უჩვენებდნენ. ლუცერნი, ბერნი, ციურიხი... ჩაკაიფებულ დევიკას ამ სპორტის მხოლოდ ესთეტიური მხარე აინტერესებდა და ის, რომ სანახაობა კაპიტალისტურ ქვეყანაში ტარდებოდა: ოფლი, სისხლი და თავისუფლება.

შემთვრალი მამა სიყვარულით სავსე, იმედიანი თვალებით ექიმ დევი კრამნიკს უმზერდა, დედა კუზნეცოვის სერვისს მაგიდაზე სათუთად აწყობდა.

დილით მისულ მთავარ ექიმს კაბინეტში სოციალისტური რეალიზმის ტრადიციებში შესრულებული ნატურმორტი დახვდა: კედელზე მედლებიანი ლ. ი. ბრეჟნევის მოზრდილი პორტრეტი; აივნის ღია კარი და დროშასავით ქარზე აფრიალებული ნეილონის თეთრი ფარდა, რალაცით მაგიდის მწვანე მაუდზე დაწებებული; ცისფრად გადაღებილი სეიფის ღია კარი შიგ გაყრილი გასაღებით. დიდ მაგიდაზე: მწვანე შუშიანი, ანთებული ღამის ღამპა, არეული, დაკუჭული საბუთები, რომელთაც ზემოდან, სოკოს გადაუხარშავი ნაწილაკებით, ყავისფერი მასა გადასხმოდა... ამ ჩათლახს რა უჭამიაო! – გაუფიქრია ღიპიან მთავარს. მთავარ ექთანს გამოუძახა, მდივანს დამლაგებლის მოყვანა უბრძანა.

შემოლივლივებულმა უღვაშიანმა დეიდამ, განავლის გვერდზე ნაცნობი შავი დერმატინის პაპკა შენიშნა:

– გრიგორიჩ, ეგი ვისია?!

– რა ვიცი, ქეთო! ჩავყოფ ცხვირს და გვეგიგებ, ისე! მაგრათ კი უჭამია, ვინცხაა!

– არა, არა! მაი, არა – პაპკა ვისია, პაპკა?!

...დილით ადრიანად გაღვიძებული დევიკა ღვთიურ განგებულებაზე ფიქრობდა და შიშველი, ლოგინზე წამომჯდარი, „ბაიანში“ წამალს იღებდა:

– აი, თუ არაა ღმერთი! ხომ გამისწორა მაგათ ჯინაზე!

ბარემ კარგად გავიკეთებ და სალამომდე აღარ დამჭირდება დამატებო – იფიქრა და ძირითად დოზას კიდევ ხუთი ამპულა მიამატა. ამგვარად წყნარ, იდილიურ მდგომარეობაში, მომავალი შეცვლებისთვის, ამპულებს თავებს აკურატულად ახერხავდა. ხელით შავი დერმატინის პაპკა მოიძებნა – მუყაოს მრგვალი ხერხები იქ ედო, წინა განყოფილებაში... ელდა ეცა! ჯერ საქმეო – უცებ გადაწყვიტა. იქვე მხვრინავი მამის „პადტიაჟკები“ მაჯაზე გადაიჭირა და წამალი გაუშვა. პრომედოლის ნაზ, ხავერდოვან პრიხოდში რევიზორ დევი კრამნიკს შავი დერმატინის პაპკა, შიგ მოთავსებული საკუთარი ნაღდი საბუთებით და გადაკეთებული რიცხვით ელანდებოდა...

დანარჩენი საბუთები: პასპორტი, სამუშაო ადგილიდან პარტკომისა და პროფკომის დახასიათება, საფიჩხიელი ქუჩის კომიტეტის ყალბი ცნობა დევიკას ვითომდა ოჯახის ერთადერთი მარჩენალობის შესახებ მშობლებს მილიციაში ჩაატანინეს. „სროკს“ მათმა ავტორიტეტმა და ფულმა გადაარჩინა. საკანში სამდღიანი ჯდომის მიუხედავად, დევიკა ოპერაციის შედეგებს მაინც დადებითად აფასებდა – შავი „პალასა“ ხომ გადავტეხე წელშიო! რაც მთავარია, დროპერიდოლის ნარჩენები გამოდევნა წამალმაო! პატიმრობიდან დაბრუნებულს კარადის თავზე „ულვაშიანი ექთნის შვილის სახელზე“, 30 ამპულა „უხეში“ მორფინიც ჰქონდა გადანახული.

VIII. ახის თუ ახა ღვაძლი?

ექიმ დევი კრამნიკს ყოფიერების ძირითადი კითხვა დიდად აღელვებდა. ღმერთზე ფიქრი მით უფრო ხშირად უწევდა, რაც მეტად ეფლობოდა ნარკომანიის ქაობში.

მოსკოვში დისერტაციაზე სამუშაოდ ჩასულ დევიკას პროფესორმა ტიგრან მოსეს ძე დარბინიანმა, დალილმა კომუნისტების ათეისტური პროპაგანდით, საკითხი ასე განუმარტა:

– გაუგებარია, თუ ღმერთი არ არსებობს, მისი ამდენი ლანძღვა-გინება რა საჭიროა? ხოლო თუ იგი ნამდვილად არის – მისი ძაგებით ღმერთთან ურთიერთობა რატომ უნდა გავიფუჭოთ?

გავიდა დრო. ამგვარად ზედაპირული, მომხმარებლური მიდგომა მედიცინის მეცნიერებათა კანდიდატის, ანეს-თეზიოლოგ-რეანიმატოლოგ დევი კრამნიკის მომაკვდავ სულს უკვე აღარ აკმაყოფილებდა. მან მთელი ტანჯული ცხოვრება გამოსავლის ძიებაში გაატარა და ბოლოს „ცხოველ ღმერთს“ მიადგა. იმჟამად იგი ნარკომანიის უკანასკნელ სტადიაში იმყოფებოდა, სვამდა კიდეც. მის სიმბოლოებით დაშიფრულ, ნყვეტილ ლულულს ერთი-ორი ადამიანი თუ იგებდა, მათ შორის მეც. ამიტომ მიწვევს წამონოლილი დევიკას მონათხრობის საკუთარი სიტყვებით გადმოცემა.

მაშ ასე, ექიმ-ანესთეზიოლოგ დევი კრამნიკის მიერ „ლეჟანკაზე“ ყვინთაობისას მოთხრობილი ისტორიის დასასრული თავისი თეოლოგიური დასკვნით:

– რა არი, იცი, მე იმდენად ნაგლიც არა ვარ, ღმერთი რომ უარყო, მაგრამ იმათსავით თვითდაჯერებული ბალვანიც ვერ ვიქნები, მის რეალურად არსებობას დარწმუნებით რომ ქადაგებენ – ისე, თითქოს გუშინ „სტრელკაზე“ ნახეს.

არ გაუგრძელებია. „არ განიკითხოო“, ასე ასწავლეს. იმ დროისთვის სანთლის დასანთებად უკვე ეკლესიაში დადიოდა, შვილთან ერთად რომ გაიკეთებდა, მერე:

– ამ ცხოვრების რეალობას მხოლოდ შვილის ჭიკარტით ვარ მიმსჭვალული. ეს ბოლო სამაგრიც მალე მოსწყდება. ჩემი ფურცელი მორფინისტების საპატიო დაფიდან ჩამოვარდება, მას ქარი ააფრიალებს და სადღაც წაიღებს... წამალი კი მორიგი მსხვერპლის სურათს მიაკრავს...

მაგარი რამე გითხრა! ბიჭო, ხაშურელი დაჭრილის ბედი მოვიკითხე, სასწაული მომხდარა, ღვთის მართლმსაჯულებაში საბოლოოდ დავრწმუნდი. აი, მაგისი კი ნაღდათ მჯერა! დაჭრამდე იმ ბიჭისთვის 15 წლის ცოლის დასთან ნათესავეებს შეუსწრიათ. გოგოს ძმას იმ ნაბოზერისთვის თოფი მუცელში ჯიგრულად ჩაუცლია!

ბიჭო, „ძროხაც“ მთლად დამნაშავე არ ყოფილა. ფაქტია – იმ არამზადას, თან ოხრად ეშმაკები მოყვებოდა, ალბათ სულ გარს ეხვივნენ. ყველას გვაცდუნებდნენ – მეც, „კოტიტასაც“ და „ძროხასაც“! ერთი-ორი ეშმა ზურგზე ხომ მეც აუცილებლად შემომახტებოდა. ჰოდა, სომეხმა დროპერიდოლიანი მოკლე ამპულები რომ შემომამჩენა, თვალები დამიბნელეს, ვერ შევამჩნიე...

მოკლედ, ჩემი აზრი ასეთია: რადგან ეშმაკები იავნად არიან, ესე იგი ღმერთიც არსებობს! – სანინააღმდეგოზე დაყრდნობის მეთოდით დაასკვნა მორწმუნე დევიკამ და მიაყოლა:

– აბა, იმ მანიაკს, ჯერ ჩემი გადამკიდე, ცოცხალს რა გადაარჩენდა და მერე ვინ მოკლავდა?! პასუხი ერთია – მხოლოდ ღმერთი!

დაჭრილს ოპერაციის შემდეგ ხელი ოდნავ დასწირქებია – ჭრილობაში ერთი-ორი საფანტი ჩარჩენილა. ანთება ძვალზე გავრცელებულა. 20-მდე ოპერაცია – ძვლის ფხეკითა და საშინელი ტკივილებით – გადაუტანია. ბოლოს

ძალამიხდის ანაერობული ინფექციით სული დაუღვია – ექთნების წყევლაში, ყველასგან მიტოვებულს, საავადმყოფოს ჭუჭყიან ლოგინზე. როგორც ერთი ეკლესიური რიტუალის აღსრულებისას ამბობენ – აქსიოს (ღირსია)!

დევიკა კი წამალსა და თეოლოგიურ ძიებებში ჩაიძირა... პასუხი კითხვაზე, არის თუ არა ღმერთი, ზედმიწევნით ზუსტადაც დაადგინა. ვაკის ბინაში აღებული ფულით, 80 000 მაინც იქნებოდა, წამალი იყიდა, მთლიანად გამხმარ, დაკარგულ ვენებში გაუშვა და ისე დაიბრიადა. სულ რაღაც 10-15 წლის წინ „კაიფში გაპარული“ სახლში უპოვიათ. მონდომებულ მეგობრებს კარები შეუმტკვრევიათ – ეგებ წამალი დარჩა მიმალული სადმეო.

„ძროხა“ დღესაც, გარეგნულად მაინც, თითქოს ცოცხალია. დევიკას გარდაცვალების შემდეგ ოცთეთრიან არყებს სვამდა, ბევრს. აბა, დარმავი წამალს ვინ მიაერთმევდა, „მერძევე“ საიქიოს მოუტყდა. „ზედმეტს შვებოდა და აბა, რა მოუვიდოდაო“, ასე ამბობდა დევიკაზე. „ძროხა“ ექიმებმა ძლივს გადაარჩინეს. ცოლიც გამძლე შეხვდა, ლოგინად ჩავარდნილს უვლიდა. ბედი უნდა, ძმაო, ყველაფერს, ბე-დი!

ჩემთვის ყველაფერი ჩემივე დაბადების დღეს, 31 აგვისტოს დაიწყო – დევიკამ, როგორც იუბილარი, „ისე დამპატიჟა. აი, ასე შემოაბიჯა „თათარმა ბარიგამ“ ყვერებში ამოდებული ამპულებით „ბადენ-ბადენის“ სასტუმრო „ქიაფაზში“ და ჩემს ცხოვრებაში. მაგრამ ამაზე სხვა დროს...

მე იმავე დროპერიდოლმა გადამარჩინა, აღარ გამამეორებინა დევიკას მიერ განვლილი გზა. მეგობარ ექთანს შემთხვევით შპრიცები არევია და ამ საშინელი პრეპარატის 2-3 კუბი გავიკეთე. ჩემს მდგომარეობას ვერც კი გადმოვცემ! გარეთ გამოსვლა და ტაქსიში ჩაჯდომა მოვასწარი. ბარნოვის ხიდზე ჩამოვედი, ვიდექი და ვფიქრობდი – ახლავე გადავხტე და დავეხეთქო კეკელიძის ქუჩაზე,

თუ მეზარება? ერთი კვირა თავში ლოდები დაგორავდა,
თავის მოკვლა საოცნებო შემექნა. განცდილი შოკი იმდენად
ძლიერი იყო, რომ ნარკოტიკზე ფიქრიც კი დამავინწყა!
სულ 2 კუბის ერთმა ინექციამ, აბაა!

სპექტაკლი – „ოი ცაცხელს ზუა“

„ჩემი აზრით, ომის ვეტერანთაგან ყველაზე სიმპათიურები, ყველაზე კეთილები, ყველაზე მომლხენნი და ყველაზე მეტად ომის მოძულენი ისინი არიან, ვინც ნამდვილად იბრძოდა“

კურტ ვონეგუტი, „სასაკლავო ნომერი ხუთი, ანუ ბავშვთა ჯვაროსნული ლაშქრობა“

სჯანა ჰიჰჯანი.

სახლი სასახლეში

ეს ომი რალა იყო? მე კიდევ გაგიჟება მაკლდა?! დაარყე-ბული ტვინი ისედაც ასტრალშია გასული. სულ გადავედი ჭკუიდან. ჯერ მაგრად არ ისროდნენ. აქა-იქ მხოლოდ. ისიც ღამით. საქმე, გართობა? ცოტა გაკეთება. ბევრი პლანი არყით. ვარაზისხევით ტელევიზიის მიტიგზე. ან იშვიათად პარლამენტთან. ტელევიზიის მიტინგი სჯობდა – იქ ნაც-ნობიც მეტი იყო, ცნობილი ადამიანიც, თან, წამალს თუ არა, გაბოლებას მაინც გამოჰკრავდი ხელს. გაუთავებელმა სმამ, პოლიტიკურ კამათში გათენებულმა ღამეებმა ძლიერ დამღალა...

ერთი სიტყვით, თბილისმა თავი მომაბეზრა. არა შუქი, არა გაზი, ცივა. მაგიდიდან, სკამებიდან თუნუქის „კილკები“ ტომატიანი ბიჩოკებით იკრიჭებიან. არა და, გარშემო ყველა გაიძახის – მთელ საქართველოში შუქი მხოლოდ სამტრედიაშიაო! სახლი მაქვს იქ დიდი, დედ-მამა ცხოვრობს. მეც ვიფიქრე: „წავალ, ჩემთვის წყნარად წამო-ვწვები, სმასაც გადავაგდებ, ტელევიზორია, რამე, პლანი... ეს აურზაურიც მე აღარ მეხება – თავიდან ჰო, ყველასი იყო, მათ შორის ჩემიც, ახლა სხვისი გახდა...“

მშვიდობის ოაზისში დილით ჩავედი! სადგურზე ერთი-ორი ავტომატიანი შევნიშნე, არ მევასა, მაგრამ სახლში მისულს გადამაღინყდა. ფორმიანები იყვნენ, ეგ არაფერი, მაგათ „AKM“- ც უხდებათ, ისეა აპასნი – ბენდენებზე და ტყავის ჟილეტებზე. დედის გამომცხვარი ცხელი ხაჭაპური, ლიმონიანი ჩაი, ტარიანშიც საუკუნეა არ მომიწევია

– დახურა! ნამოვუნეკი, „Marlboro Lights“ ტკბილად გავა-
ბოლე, ტელევიზორი ჩავრთე – საკაიფო შიშინია! მაგრად
ასწორებს სამტრედია! ნეტარებაში ჩამეძინა.

ათისთვის გავიღვიძე, კარგადაც გავიზმორე და გავაგრ-
ძელე საწოლში ნებივრობა. ისევ ჩაი, შეცხელებული ხაჭა-
პური, თხელი გაბოლება, ჯერ დილაა მაინც. სამსახურში
ნასულ დედას მაცივარში მწვანე „Heineken“-ბი შეუნყვია
და მესამედი ბოთლი ვისკი. მთლიანი არ დატოვა, სულ არ
დალიოსო. ყველაფერი მივიღე, რამსები გავასწორე და
მომავალზე ფიქრს შევუდექი. ვაზროვნებ და ვფიქრობ, ვარ
ასეთ განცხრომაში. ზღაპარი გრძელდება! ტელეფონის
ზარი, დედაჩემია – ზურა, ეგ ვისკი არ დალიო, აგერ ორი
ამპულა მორფი გიჩალიჩეო, ეგებ, შვილო, ლოთობა გადა-
აგდოო. სიზმარში ვარ?! კაი, ჩემო საყვარელო დედიკო-
მეთქი! აქამდე ნამოვთრეულიყავი, რა ჯანდაბა მინდოდა
ამ დამპალ თბილისში?!

ორი კარგია, მაგრამ სმას ასე ადვილად ვერ გადავაგდებ,
დიდი ხანია ალკოჰოლს ვუბერავ, დედას უნდა ვუთხრა –
მარაგი მჭირდება. ამასობაში ავტოც მოქროლდა, ექთანი
შემოცუნცულდა და მორცხვად გაღიმებულმა, მეც ყველა-
ფრის აზრზე ვარო, ორი შუშა ჩამიჩხრიალა. შევედი, ორი
ამპულა – „ლან!“ ზედ ერთი ვისკიც – „სკოტჩ!“ გავხდი
კოსმონავტი – ნუ, გაგარინი თუ არა, ტერემჰოვა მაინც!
ისევ ნამოვგორდი, თვალმილულული სიგარეტს ვაბოლებ.

მეზობელი გენო შემოვიდა – ბარო ოჩილაო! ბარო, ბარო-
მეთქი! მამაჩემთან ჩუიდან ორი ქალია მანქანის საყიდლად
ჩამოსული, თან მაგარი აქვთ ჩამოტანილიო. ათასი მანეთი
ჭიქაო. ვაა, ეს სადა ვაარ?! ბოლოს და ბოლოს დავბრედელ-
ვარ, ვერ გამიგია და სამოთხეშიც გავჩითულვარ, თუ რა
ხდება?! მაგრამ გამოცდილი გაიძვერა ვარ, ეგრევე გავი-
ფიქრე: „ეე, ჩემო ოჩილ, რაღაც საეჭვოდ გიმართლებს! თუ
დიდ გასაჭირს აუცილებლად მხიარულება მოჰყვება და

პირიქით, შესაბამისად, წესით, შენ ამ დღეებში ბომბი მაინც უნდა დაგეცეს თავზე – აბა, რომელი ღმერთი შეგარჩენს ერთად ამდენ გასწორებას?!“...

ფიქრებმა წამიღო, ღვთიური „ბომბდამშენის“ მოლოდინი გამძაფრდა. შიშს ვისკი უხდება... დავლიე, გამიარა. გენო-გენადი გამოვიძახე.

– რაო, ჩუ-ჩუ დეიდებმა?

– „ჩუ“ რატომ?

– თან ჩუ-იდან არიან, თან პლანი ა-ჩუ-მებს, ჩუუ... ასე.

– მართალს იძახი, ოჩილა... ბიჭო... უფ, არც წეეთრენ ე შობელძაღვლები, დემელალა ტვინი! ბედი არ გინდა – სად ჩუი და სად სამტრედია? რა ვქნათ?

– უყურე, ფული მაქვს, აი, ათი ჭიქისაა! ჰოუ, რა გამტერებული მიყურებ, ცივი წყალი შეისხი, ცოტა აზრზე მოხვალ, ბიჭო! რამ გაგამტერა, მთელი დღე ეწევი, არა?

– უფ, მაგრათ ვარ, ოჩილა, უბედურათ წამიღო... კაროჩე, ათი წამევიღო, ხო?

– ჰო, ჰო და აღარ მონიო. მაიცა, ასი გრამი დაარტყი, ვისკია, ცოტას გამოგიყვანს, თორე სახლს ვერ მიაგნებ, ისე ხარ.

მოიგანა – ათი! ჯიში – „Белый Спирт“! მწვანეა, მოთეთრო და იმიტომ. გავაბოლეთ და წავიდა, ხუთი მასტირკაც თან გაიყოლა. სრული ნეტარებისთვის ყველაფერი მაქვს! გარიჟრაჟიდან ტახტზე იკოტრიალე, მონატრებულ შიშინს უსმინე, გრძლად გააბოლე და იყავი! არა, ჯერ მონევა არ შეიძლება! თავიდან ჩაი უნდა, კატერპინ-ტრამალ-რელადორმებით, შემდეგ – ასი გრამი ვისკი, ნახევარი საათი საამური ციმციმის ცქერა და მერე მოსაწევი, ისე წამლის გახსნას ვერ გაიგებ. დილის რვისთვის გახდები, როგორც სამტრედელეები იტყვიან – „რეიკასავით“! დევხარ ასე, ფიცარივით, მთელი დილა და ცხრისთვის „კურიერსაც“ მიაყოლებ. შემდეგ იმავეს გაიმეორებ, ამასობაში გუშინ-

დელ სერიალსაც შეიყვან. აი, თორმეტნიანი ნიუსების დროც მოსულა! ასე გაიტან თავს 4-5 საათამდე და დედაც მოვა. ერთი-ორი ამპულა, დაბანა, გაპარსვა, ოდეკოლონ-დეზოდორები... სალამოც დამდგარა! ბიჭები-მწველები ინწყებენ შეგროვებას. ვაბოლებთ და ვბაზრობთ, ვბაზრობთ და ისევ ვაბოლებთ. არ აჩერებენ სამტრედიელები ტარიანის ხემს, უკვე ხელისგულები აექერცლათ. აკეთებენ და არიან გვრიტებივით ჩემ გარშემო ჩამომსხდრები. ძილის წინ მშობლებთან საუბარი მომავლის გეგმებზე, დაპირებები, დაფიცებები, ოცნებები, იმედები... ოჰ, რა მშვენიერია ცხოვრება! წამო, შეჩერდი, რა-ა-ა!

...რამდენიმე თვე გავიდა, შეიძლება მეტიც, არც ვიცი. ერთი, რაც შეიცვალა, ტელევიზორის შიშინი იშვიათობა გახდა და კარგად მივლაგ-მოვლაგდი. მაგრად შეცენტრილი ვარ ნესრიგზე და კაიფში ჩემ ირგვლივ ყველაფერს გიჟივით ვალაგებ. სანოლთან, პატარა მაგიდაზე, ნავთის ლამპის მკრთალი შუქია, ერთი-ორი გაზეთი, კურტ ვონე-გუტის რალაც რუსულად, საფერფლე და სიგარეტი. იქვე თავთან კარადაა, აუდგომლად ხელს გადაყოფ, პატარა კარს გამოაღებ, დაინახავ ბოთლს და ტარიანს. იქვე გულმოდგინებით მონესრიგებული დევს: სიგარეტის ბლოკი, საბუთები, გასაღებების აცმა, დანა, შვილების სურათები, პარფიუმერია, მაკრატელი... მოკლედ, აქაა „სათავე ოფისი“. პლანი ლეიბის ქვეშაა, გულთან ახლოს. ახლა უკვე სხვა ჯიშია.

ბიჭო, სიარული დამავინწყდა! ისე მივეჩვიე წოლას, რომ ვდგები, თავი მიბრუნდება! ისე, ყველას გვანწყობს: კაი ბიჭებს – სახლში მნახავენ პლანიანად, არ მოუნვენ ნერვიულობა და ცდა; დედას – ძაღლები ვერ დამიჭერენ და იმიტომ; მე – მეზარება, გარეთ რაზე გავიდე როო? დანარჩენი იგივეა – მე ვაბოლებ, ღმერთი კვლავ დუმს.

რა გინდა ამაზე კარგი, ინექი მხარ-თეძოზე და იკითხე

ნიგნები. აბა, ვნახოთ, რას გვიამბობს ძია კურტი? თბილისიდან წამოვიღე, ერთმა მაგარმა გოგომ მიჩრია. ასე დაგვეგმე: ალკოჰოლს გადავაგდებ, ნავიკითხავ, თან ვიცი, თემაც საომარია. ამასობაში ეს გაუგებრობაც დასრულდება, მეც გამოვსწორდები და ნანასაც ვნახავ – უმაგრესი გოგოა, ჩემი ნანა-ნანიტინო! ტაკს... სტაფილოსფერი ნიგნი – Курт Воннегут. ყდაზე შავი ლაქები თუ გუბები, სისხლის? „Бойня номер пять, или Крестовый поход детей. Колыбель для кошки. Завтрак для чемпионов“. იმედისმომცემი დასახელებაა, მაგრამ... ისე, ჩვენში რომ ვთქვათ, რა დროს ვონეგუტია, თუ ძმა ხარ, ჰა? ეს გახევებული ტვინი მაქსიმუმ საგაზეთო სტატიას თუ გაქაჩავს. მეც ადგილზე ვაბრუნებ ნიგნს და „პერესტროიკის“ ხალისიანი დროის პრესას ვათვალეერებ. ძლივს არ ითქვა – ორჯერ ორი ოთხი ყოფილა – ესეც დიდი მიღწევა იყო მომაკვდავი სსრკ-ისთვის. ისე, ვერავინ იწინასწარმეტყველებდა, თუ კომუნისტურ გოლიათს თიხის ფეხები აღმოაჩნდებოდა და ასე თითის ერთი მიკვრით პირქვე დაემხოზოდა. რა მეტანიები აუტეხა შტატებს! სალოლ რეიგან, ჯიგარი ხარ, რონალდ! უუხ! „შლაუ!“ ხო შეუდეს კარგად! აი, ეგრე!

გვიან ღამით გენო მოვიდა, მეშვიდედ, კვლავ გასაბოლებლად? ეგ თავისთავად და – სადგურში ვაგონებია ჩამომდგარი, ზედ ტანკებიაო! ნამდვილი ტანკი არც მინახავს, მხოლოდ სურათზე. ნავედით. უმოძრაობისგან სახსრებს ტკაცანი გააქვს.

სკანა პოეზია.

ბუნაფოჩიანი ტანჯაბი და სინი თხილი

ღამეა მთვარიანი. სადგურში ორი ნათურა ციმციმებს, ერთი – სალაროსთან, ერთიც – პერონზე. გავედით. განათებული წყვილი, მოყვითალო, რძისფერ ღრუბელს ამოფარებული უშველებელი სავსე მთვარე. მის თეთრ ნათებაში ლიანდაგი ლაპლაპებს. დგას ღია სატვირთო პლატფორმები... კიდევ პლატფორმები... და ისევ, უამრავი პლატფორმა. ზედ მუხლუხა ჯავშნიანი მანქანები, ფოლადის დაჭიმული ტროსებით მიჯაჭვული. ბავშვობის წიგნიდან ზღვის პირზე ლილიპუტების მიერ დაფებით მიბმული გულივერივით. ერთ პლატფორმაზე კუდებით მიდგმული ორი ტანკი დგას. წინა ნაწილი ჩამოდებულია პლატფორმის ბორტზე და ზემოთ იყურება – ცხვირაბზეკილი, ქედმაღალი ტანკები! ერთის ლულა თბილისს უყურებს, მეორის – სოხუმს. მაგარი პირქუში ღამეა, ოო, სერიოზულადაა საქმე?! ათი წლის არ ვიქნებოდი, დედას დავეკარგე მოსკოვის „Детский Мир“-ში. ბევრი ხალხი ირეოდა, დედა არსად ჩანდა. აი, ზუსტად ისეთი შეგრძნება მაქვს ახლაც. შფოთიანი დროის მოლოდინი და გაურკვევლობა. ეჰ, ამდენ ღელვას ველარ უძლებს ჩემი სუსტი გული, დროზე დასალევი!

იმდენი ხანია სახლიდან არ გავსულვარ, გარეთ რა ხდებოდა, ვერც წარმოვიდგენდი. თან მაგარი გაბრუებულიც ვარ, მეჩვენება, თითქოს რაღაც სპექტაკლში ვმონაწილეობ და ყოველივე ეს სიზმარში ხდება. სადგურის ჭუჭყიანი სასადილო, ასეთივე დამლაგებელი დაძინებული სახით. იქვე, დახლზე, მყრალი ჭაჭა. ფუი, რა გემო აქვს! ბარემ ბოთლით მივიყუდე, ყველაფერი თან ჩაიტანა. თითქოს

დარდიც. რალაც სხვანაირად ათრობს, უფრო სწორად კი, წამლავს და ბრუვდები. პერონზე გავედით. გენადი მოტყდომას ჩალიჩობს, არკვევს, მაქვს თან მოსაწვევი თუ არა. ეჰ, ჩემო გენკა, მოგცლია ერთი, ჯერ რა დროს გაბოლებია? ხუთი ტრამალი ამოვიღე, თავისი ორი რელადორმი, პირში ჩავიდე, ვერ ვყლაპავ, სიმშრალეა.

– გენ, არაყი დაიადე რა.

– რა ამბავია, ოჩილა, ხო დალიე პოლიტრა, წევიდეთ სახში...

– მიდი, მიდი! ჯერ შევარტყათ, მერე მოვ-ს-წიოთ!

მიყიდა და უცებ გაქრა. „წადი, შენი კარგიც...! „ს გორლა“ დავუშვი, ბალახზე ჩამოვჯექი. გულის ჯიბიდან შეკეთებული ტარიანი ამოვიღე, უნდა გავაბოლო. ასანთი არ მაქვს. „აოე, ძმაო, მომიკიდე რა, ძმურად...“ – ადგომა ვცადე, არ გამომდის... ეჰ, ცუდადაა საქმე, გენოც მომტყდარია, მაგის კარგიც...! ვილაც მიკიდებს:

– აგი ოჩილე არაა? რაია, ბიჯო, ოუშვი თლაათ? მოსაწვევია?

ვერ ვცნობ, მაგრამ ამ ჩემისას დიდი ავტომატი კი აქვს ჩამოკიდებული. გააბოლოს რა ამანაც, ამის კარგიც... ერთი, ორი, სამი... ფუ-ფუ... ფუუ-ფუუ – და გადავანოდე:

– ჰა, გამომართვი. აჰა, ჰმმ... ჰხა, აჰხა.

– კაია?

– წადი შენი...

– რაი?

– არააფფერიი, იდი ნა ხუი-თქვა!

– ბიჯო, ოჩილა, წაი სახში, არ დაგიჭიროსკენ.

– ჯიგარი ხარ! მაგრამ, თუ ძმა ხარ, წადი შენი...

ამ უკანასკნელმა ფრაზამ, მხოლოდ ტვინში გაიარა, ისიც ძლივს, შენელებული მორბენალი სტრიქონივით. კალიკებიც შეიხსნა, საძილემაც დაქაჩა. ეჰ, რა ვქნა, მივეჩვიე კოტრიალს, არ უნდა გამოვთრეულიყავი – ოხ, გენო, მე

შენი! იქვე კლუმბაზე გადავწევი, დახუჭული თვალებით თეთრ მთვარეს ვუყურებ, ღრუბლებში შავი ტანკი მიცურავს... ფარდა დაეშვა, წავეე-დიი!..

ასე დაიწყო ჩემთვის ომი. იმ დროზე, ჩემდა სამარცხვინოდ უნდა ვთქვა, მუდმივად ისე ძლიერ გაბრუებული ვიყავი, რომ ყველაფერი ბუნდოვნად, ცალკეული ჩაბნელებული სურათებით, ადგილ-ადგილ მახსოვს. ასე რომ, მოვლენათა თანმიმდევრობის სიზუსტეზე პასუხს ვერ ვაგებ. საერთოდ, ნამდვილად იყო ზოგი რამ თუ ჩემი წარმოსახვის ნაყოფია, ან მოჩვენებაა თუ სიზმარი, არც ეს ვიცი, ვერ დავიჩემებ. მოკლედ, როგორც მახსოვს, ისეც ვყვები.

– ბიჭო, ჰოუ, ბიჭო, გაიღვიძე!

ჩამძინებია. „გ-ა-იღვიძე“ – არ მევასა, აპასნია, „გ-ე-იღვიძე“ – სჯობს, სამტრედიულია. თვალები გავახილე, თავზე ავტომატიანი ამბალი მადგას. ვა, შენ აქ რამ მოგიყვანა, შე ჯიშიანო, შენა?! მაიორია მიახლოებით...?

– ვინა ხარ?! საბუთები!

აა, ალბათ სამხედრო პატრულია, გადავრჩი დაჭერას!

– ვინა ვარ და რიხარდ ზორგე! ბალახში განოლილი, ცაში ტანკებს ვითვლი. განყოფს?

ძალიან არ გაბრაზებულა, გაეცინა კიდეც. იუმორის გრძნობა რომ აქვს კაცს, ასწორებს, შენთვისაც და იმისთვისაც, ორივესთვის კარგია.

– ეე, ესა ნახე, რა? სანამ თავს მაცემინებდეს, ნათრით დროზე!

სამტრედიელები მოვარდნენ – ოჩილე, ბიჭო, რამე – ფეხზე წამომაყენეს და დავაი, სანამ მთელი ხარო. სახლამდე ასე, ორასი-სამასი მეტრი მაქვს გასავლელი. მივბარბაცებ. წამილო, რა წამილო! კედელი მეჯახება – ბაახ! ნაპერწკლები არ მცვივა, არც მტკივა, მაგარი მთვრალი ვარ და იმიტომ, მხოლოდ გონებას ვკარგავ უცებ. წამოვ-

დექი, ფეხები მეკეცება, ამჯერად მეორე მხარეს მიმაქანებს, მაღაზიის ვიტრინებისკენ. იგივე – ბუუს! გადარჩა ვიტრინა! კარგი რა, ნუ მკრავ ხელს, თავია თუ ტანკი!... მივალნო, როგორც იქნა! ჩემი შესახვევია, ჩემი საყვარელი ჯერ კიდევ ენგელსის ქუჩა! აქეთ-იქით თხრილებია, კარგა დიდ ლელესავით, სავსე ტალახით, სამტრედისფერად – „ლოყოფოთი“. პირდაპირ და მეზობლებთან მოურიდებლად რომ ვთქვა – ერთი მეტრის სიღრმის საკანალიზაციო, პრეისტორიული ჭაობია, მხოლოდ დინოზავრები აკლია. გავიარე, გავიარე... ჭიშკრამდე ერთი ნაბიჯი-დაა... ეეე! ასე იცის, ვეღარ დავიმახსოვრე რაა! მიზანს რომ მიუახლოვდები, უცებ ეშვები, თავი ქუდში გაქვს, ასე გგონია და... ამერიკული სპირტი მუხანათურად ხელს გკრავს – გვერდზე გისვრის! ადრეც მომივიდა, სამშვიდობოს გასული უკვე ეზოში დავეცი და ზურგით გადაჭრილი ალუბლის ხის ძირს დავასკდი, შუბივით ბასრს. ალუბლის ხემ ნეკნები გაიარა და ჩემს ნაზ, ვარდისფერ ფილტვებში კეთილი ნაყოფი გამოისხა. ზაფხული იყო და ჩანგრეული ფილტვებით იქვე მივიძინე და დედამ მიპოვა. ეჰ, ვერ ვისწავლე ჭკუა – მოდუნება დაუშვებელია, ყველაზე დიდი ყურადღება და ძალისხმევა სწორედ მაშინაა საჭირო, როდესაც თავი სამშვიდობოს გგონია!

ზედ ჩემს ბოგირთან, თხრილში გავიშხლართე! ზაფხულიაო, ვერ იტყვი, ზამთარი იწყება, ოქტომბერი უნდა იყოს. ჯერ ძალიანაც არ მცია, ეგაა, ქურთუკი მაცვია მაგარი, ნაღდი იტალიური „Kappa“, ეგეთს სად იშოვი?! ბამბის ფირმა ბუშლატია, შავი, დიდი ლითონის ელვით! მოსკოვში ვიყიდე, დისერტაცია რომ დავიცავი, იმ დღეს. Sole Mio ქურთუკი სითხით იჟლინთება! რა ვქნა? თავი ტალახიან წყალში გავაქნიე – ბრრ – ცივა, აი. ძალები მოვიკრიბე, ამოდრომა ვცადე – შენც არ მომიკვდე! საშრობ ქალაქად ქცეული „Kappa“ ორ ტონას მაინც იწონის, ნაპირი სრია-

ლებს, ხელს ვერაფერს ვავლებ, წამოდგომა მე არ შემიძლია და როგორღა ამოვბობლდები?! ვწევარ თხრილში და ვფიქრობ: „დავიყვირო? როგორია?! ჯერ ის რომ, გვიან ღამეა, არავინ გამოვა, მერე, სირცხვილია. მაგრამ, აქ სანამ ვინვე? აუ, როგორ ყარს! ეე, ისევე ჩემით ვიჩალიჩებ“. ამჯერად ახალი მეთოდიკით მოვძვრები. ჯერ ფეხი ამოვიღე წყლიდან, მუხლი ჩამოვადე ნაპირს, რობერტ შავლაყაძის პოზაში ვარ, რა! ცალ ხელს თხრილის ძირს ვკრავ, მეორეთი ხავსიან ნაპირს მინდა მოვეჭიდო. ეჰ, ამაოება ამაოთა... სულ მეტად მიწოვს ჭაობის ტალახი და ჩემი სიმთვრალე. ცაში ისევე სავსე მთვარეა, მოყვითალო, რძისფერ ღრუბელს ამოფარებული. სიცივისგან სხვანაირად გამჭვირვალე ჰაერი. ნუთუ ნანიტას ველარ ვნახავ, არადა, რალაც ტკბილი გემო მიდგება პირში, ასე რომ ვეძახი – ნანიტა, ნანიტინო... ისე, კიდევ კარგი, მაგრად მაინც ვარ, თორემ უცებ გავიყინებოდი და ჩავეფლობოდი. მერე სანამ მეზობელი ჯემალი თხრილს არ ამონმენდს, ვერც მნახავენ. ეგ კიდევ, ზაფხულამდე არ იქნება...

ვილაც შეზარხოშებული სამტრედიელი ველოსიპედისტი გამოჩნდა. დავუძახო თუ ტეხავს?.. ამასობაში ჩამიარა. თხრილში ვაგდივარ და ჯემალის დამწუხრებულ სახეს ვხედავ, სხვა მეზობლებიც აქ არიან, ჩემი ნანიტაც – ვა, სანყალი ზურა, უყურე, სად ყოფილაო... ნწ, ნწ, ნწუო – სიბრალულთ ამბობენ.

...მანქანამ შემოუხვია, ჩემს სახლთან გაჩერდა! ღმერთმა დროებით შემიცოდა, შეწყვიტა მძიმე ბომბდამშენებით შეტევა. დედაჩემია საავადმყოფოდან მოვარდნილი – გათენდება სადაცაა, შვილი არ ჩანს, ძებნაა გამოცხადებული. მოდი ჩემთან, საყვარელო ჩემო დედი!

სანიტარი – ექთანს, ექთანი – მძლოლს, მძლოლი – დედას, დედა – მე. წიეს, წიეს, როგორც იქნა, ამომწიეს! აღარ გავაგრძელებ და მთელი დღე მრეცხავდნენ, სუნი

მაინც ვერ გამაშორეს. დედის სუნამოები, ჩემი ოდეკოლონები მივახმარე, დღეში სამჯერ ვბანაობდი – უშედეგოდ! ერთი კვირის თავზე იმედი დაგკარგე – ვაი, თუ ასეთი არომატიზებული დავრჩე?! პირველი თვის შემდეგ სამტრედიის კანალიზაციის სურნელების ინტენსივობამ კლება იწყო. რაღაც ღრმად ჩამპალი, საძაგელი, ნესტიანი – ერთი სიტყვით – „ლოყოპო“! ეჰ, იტალიური „Kappa“-ც ისტორიას ჩაბარდა, როგორც სხვა ბევრი რამ. არადა ისე მიყვარდა, ისე!.. როგორც სხვა ბევრი რამ, რაც სამუდამოდ დაგკარგე! მთელი ცხოვრება ამ დაკარგვებში გავატარე, ეჰ!

სჯანა პასაჟი. წაჩიცი ჟოჟას

გასაგებია – გაიხსნა ღვთიური ცეცხლი, ჩემს თავსა ზედა ზეციდან მოვლენილი. თურმე ჯერ სადა ხარ, ძმაო ოჩილ, სად?!

გამეღვიძა. ყველაფერს ეს საშინელი სუნი ასდის – ლოგინში მორთმეულ საჭმელსაც, ოჯახის წევრებსაც, რაც ყველაზე ცუდია, სიგარეტსაც. მოწვევისას, თითქოს თხრილის ტალახი ჩაგედინება ფილტვებში. ერთი ვისკი თუ უშველის ამ ყოვლისმომცველ აყროლებას! გამოვადე „სათავე ოფისის“ კარები – ვისკი ფა-ფუუ! გასაგებია, დედაჩემი მოტეხავდა, დაიწყო „მშრალი კანონის“ უღმობელი ხანა. დამთავრდა ვისკები, მომიწევს უიმედო გადართვა მეზობლებთან ნამათხოვრებ ჭაჭებზე და მალაზიის ნისია „რუსთაველებზე“, დილის შიშებზე, ხელების კანკალზე და გახევებულ პირზე. უპარაშუტო ვარდნის პროცესი სტაბილურ,

შეუქცევად ხასიათს იძენს. არა და პახმელიაზე ვარ, ვერც ვაბოლებ და საერთოდ, ცხოვრებაც ყოველგვარ აზრს კარგავს! დღეს მეკუთვნის, ამხელა სტრესი გადავიტანე, ავადმყოფი ვარ მაინც, რაც არ უნდა იყოს.

– დედა... დედა-აა!

– ... რა იყო?!

– რა და... ახლა, ასე უცებ ხომ ვერ დავანებებ, ერთ-ბაშად...

– ხმა არ გავიგონო, თორე არ ვიცი, რას ვიზამ!

– გავიგე და, ხომ დაგპირდი, მორჩა, რა! დავამთავრე! მიყიდე ღვინო, ჩავრეცხავ მთელ ტოქსინებს, მერე საძილეები და მოვრჩი! ვინც დალიოს, იმის...!

– არც კი გრცხვენია ამხელა კაცს!

ნახევარ საათში მივიღე ერთი ბოთლი „საფერავი“ ორ ამპულასთან კომპლექტში. პირობა დავდე – ქვას ხეთქავს! უცებ, ერთი განსხვავებული – „ყლუნწ!“ , კალიკები – „შლაუ!“ , ამპულები – „ზიზინ!“ და... არა, მაინც მაგარია! ასწორებს ცხოვრება! გადის ნახევარი საათი, იწყება ღრმა სინანული. „აუ, რა გოთვერანი ვარ, ბიჭო, რეებს ვაკეთებ! ეს, რა მჭირს?! მაიცა, ერთი ჭიქაც მივარტყა. აუ, ეს არ მეყოფა, ღამისთვის უნდა მოვიმარაგო... რა ჰქვია ჩემს ყოფაქცევას, სულ წავედი ხელიდან, რა! სინანულის აღმავალ ტალღაზე შევუდექი კოკასთან წერილზე ფიქრს. ერთი დიდი პაპიროსი გავაფუილე და წავიდა! (მე უშველებელი, ფილოსოფიური წერილები ვიცი, ამიტომ ტექსტს ვამოკლებ, სტილი დაცულია).

„ჩემო კოკა!

გწერს შენი ძმა, ოჩილა სამტრედიიდან. ჩამოვედი აქ და არყებს ვაგდებ. სულ არა, მაგრამ თითქმის შევეშვი. ცოტას იმას ვახმარ, ჩვენ რომ ვიცით – ბალახეულს და ერთი-ორი წელში გამოყვანილი „ბოთლიც“ მოაქვს დედაჩემს. ვარ

წყნარად, მშვიდად და ვფიქრობ გასულ დღეებზე, ეროვნულ მოძრაობაზე, ბიჭებზე, თქვენზე ყველაზე...

გახსოვს ალბათ, როგორ კარგად დაინყო ყოველივე, რა ერთუზიაზმით ვიყავით ყველანი გამსჭვალულნი. შენი საქვეყნოდ ცნობილი, 8 აპრილს ტანკების ქვეშ დაწოლა! მე მაშინაც დასალევზე ვიჯექი, არც იმას ვაკლებდი ხელს (რასაც, მიმიხვდები...), მაგრამ, მიუხედავად ამისა, კარგად მახსოვხართ ყველანი: მერაბი, ზვიადი, კოკო, იასონა, სოსო, ნიკო, ბოცო, ჩვენი რეზო... და რა ვიცი, ბევრი სხვა. შემდეგ მოკლეს მერაბი და ყოველივე თავდაყირა დადგა! ახლაც რუსების შემოგდებულ პროვოკაციებზე აყოლის შედეგებს ვიმკით. თუ გახსოვს, იმ დროსაც მაგ რუსულ „ჩორტებს“ – „შეთქმულების თეორიებს“ ეძახდნენ და თქვენებს დასცინოდნენ. ბატონ ზვიადს – „დიქტატორი“, ხოლო თქვენ – „ფაშისტებიც“ კი გინოდეს. საინტერესოა, სადაა ახლა ის ხალხი, რას ამბობენ ამ ნაბოზვარი შევარდნადის ჩამოყვანაზე?! ისევ იტყვიან – რუსეთის საფრთხე გეჩვენებათ?! ნუთუ ასეთი საშინელი სამოქალაქო დაპირისპირება, როგორც ჩანს რუსებთან გარდაუვალი ომი აფხაზეთში, უკვე წართმეული ოსეთი, აღარ ეყოფა სამუდამო გაკვეთილად ამ „ნითელ ელიტას“?! ნუთუ კიდევ დაუფერებს ვინმე „კგბ“-ს აგენტებს, ნუთუ გაიხედავს ვინმე იმპერიისკენ?! იმედია აღარ...

გემახსოვრება, როგორ მოგწერე – მე თქვენთან ყოველგვარ ურთიერთობას ვწყვეტ, რადგან ჩემი ნარკომანობით არ მინდა რაიმე ჩრდილი მიადგეს ეროვნული მოძრაობის წმინდა საქმეს-მეთქი. ჩემი ჭუჭყიანი ხელებით დამოუკიდებლობის დიადი შენობა არ უნდა შეილახოს-მეთქი! ეჰ, თურმე რა იდეალიზმის ტყვეობაში ვყოფილვართ ყველანი! გაიხედ-გამოიხედე, რა ხდება გარშემო! თურმე ყველაფერიც შეიძლება და ნებადართულია...

ერთი რამ მინდა გიამბო, შენთვის უცნობი, ცხონებული

მერაბის შესახებ. თქვენ ხომ ისე მეგობრობდით, ეგებ როდისმე დავნერო კიდევ.

...როდესაც პირველად დაუპატიმრებიან და ათი წელი მიუსჯიან, ჯერ ტაშკენტის პერესილკაში გაუშვიათ. იქ დახვედრია ქურდული ზონა, თანაც ყველაზე ცნობილი, საბჭოეთის მაცურებლებით დასახლებული. იცი, კომუნისტები ყველა პოლიტიკურს, სიმტკიცის გასასინჯად, ჯერ ქურდულ „ლომკებს“ უწყობდნენ. ჰოდა, მერაბიც ასეთ საპატიმროში გაუშვეს. რომ შევიდა, თავისი სახელიც თან შეჰყვა – მოგეხსენება ციხის ტელეგრაფის შეუფერხებელი მუშაობა. ერთი სიტყვით, ქურდებმაც გარკვეული პატივისცემითა და რიდით მიიღეს. ნარზე სათანადო ადგილიც მიუჩინეს და, რომ იტყვიან, კარგად იყო არიფის პირობაზე. და აი, სულ რაღაც მეორე-მესამე დღეს ხდება ასეთი რამ: ვილაც ახალგაზრდა ქურდს „პეტუხი“ შემოჰყავს და უმონყალოდ სცემს. რამდენიმე ქურდი წამომდგარა და „ზიდარისთვის“ წიხლიც მიუხმარებიან. მერაბი ნარიდან ჩამომხტარა, შევარდნილა ქურდების ხროვაში და გადაფარებია „პეტუხს“! ასე უთქვამს:

– კაცებო, რას სჩადით?! რას ჰგავს თქვენი საქციელი?! აქ ყველანი კომუნისტებისგან ჩაგრულები ვზივართ და რალა გამოვა, თუ ჩვენც იმავეს გავიმეორებთ და უმწეოს, სუსტს დავაბიჯებთ ფეხს?!
ახალგაზრდა „განაბი“ ძლიერ გაბრაზებულია – ეს ვინდა არის და ქურდებზე ჭკუის სწავლებას როგორ ბედავსო?! ბებერ ქურდებს დაუნყნარებიან, მაგრამ ახალგაზრდას უთქვამს – ამ „პეტუხს“ მაინც ვასწავლი ჭკუასო!

ახლა, ამ სიტყვებს რომ გწერ, გული მიჩუყდება, რომელი ვართ ამის ჩამდენი?! უყურე, შემდეგ რა უქნია! ქურდების უკმაყოფილო ბუზღუნის თანხლებით, ეს შენი „პეტუხი“ წამოუყენებია, საკუთარი ხელით გაუნმენდია და საცოდავი სანოლამდე მიუცილებია. შემდეგი ერთი თვე ყოველდღამე

თურმე მასთან ერთად წვებოდა, რათა მისთვის შეურაცხყოფა არავის მიეყენებინა!

როგორია?! საერთოდ ვინმე თუ გეგულება, საკუთარი თავის ჩათვლით, ამის მაგვარის მაინც ჩამდენი?! ქურდების საწინააღმდეგოდ, იმ დროს! დღესაც კი, ბევრი „სიყვარულის ჭურჭელი“ და „კაბოსანი“, მერაბის ვაჟკაციური საქციელის 50 წლის თავზე, ქადაგებს მამათმავლების კოცონზე დანვას! იმხანად ხომ, საერთოდაც ამგვარი გარყვნილების დაცვა გაუგონარი რამ იქნებოდა!!! საკუთარი თავისთვის მიკითხავს: როგორ მოიქცეოდი შენ ანალოგიურ სიტუაციაში? სამწუხაროდ, პასუხი ერთი მაქვს: ქურდებთან თავის გამოსაჩენად, ალბათ „პიდარმონს“ მეც ერთ წიხლს მივაყოლებდი ...

უყურე! წარმოიდგინე, სად იყო მერაბი უკვე 60-70-იან წლებში, როგორ მიუწვდომელ სიმაღლეზე სუფევდა ამ ადამიანის სული, აზროვნება! მარტო კაცი, ციხეში, ქურდებით გარშემორტყმული! მე თუ მკითხავ, სულის არნახული სიდიადეა!

და ბოლოს, რა?! უმადური ხალხი, უშნო ქორები. საუკეთესო შემთხვევაში: „მოკვდა რა... ნაშასთან ერთად... კაი კაცი იყო, შარაფი უყვარდა. ცოტას უბერავდა, თორე...“.

შენგან ვიცი, რომ ციმბირში გატარებული პირველი ათი წლის შემდეგ, მერაბს მონანიების ქალაღზე ხელის მონერა შესთავაზეს. არ დათმო! კიდევ დაუმატეს და ოცამდე წელი ციხესა და გადასახლებაში გაატარა! ენამა ჩვენთვის, რათა ჩვენ მონობიდან ვეხსენით!.. და – „მოკვდა, რაა...?“

ორმა სკოლის მერხის მეგობარმა, მიზნად დაისახა და ოც წელზე მეტი თავგანწირული ბრძოლის შედეგად, სანაგვეზე გადაადგო ამხელა იმპერია! როგორ, რითი?! მხოლოდ თავისი წესიერებით, მართლობით, სიმტკიცით და გაუტყებლობით! ისეთი ადამიანები, როგორებიც იყვნენ

ზვიადი და მერაბი, საუკუნეში ერთხელაც თუ გაუჩნდა ერს, ისიც დიდი ბედნიერებაა! ვისლა ახსოვს დღეს ისინი? ვის?! არადა, მე რომ მკითხო, ყოველ ფეხის ნაბიჯზე უნდა იყოს აღმართული მათი – საქართველოს დამოუკიდებლობის რაინდისა და კლდის ძეგლი! ვინ გვყავს მათსავით დიდი?! ვინ?

და „კაი კაცი იყო, ნიშტიაკ...?!“. აი, დღესაც ეს ვართ ქართველები – ფარისევლები, შურიანები და უმაღურები!

P.S.

კარგი, დავასრულებ. როგორ არიან თქვენები – ნინო, ნინუცი? რას შვება შენი ბიჭი? მე ჯერ აქ დავრჩები. ჰო! ის ნაბოზვარი ხომ არ გინახავთ, მაგის დედას რო...! რა დამიადა, მაგის ძალად ძველი ბიჭი! თუ შეგხვდა, ერთი ჩემ სახელზეც დაუადე! იარალი დაიბრუნე? დაჭრა ტეხავს, ომი იწყება და ხალხი დაგვჭირდება. გიგზავნი კარგ ბალახს, აბა შენ იცი!

მე მაინც იმავე პოზიციას ვინარჩუნებ: მე ამ წმინდათა წმინდა ბრძოლიდან ჩემი ჭუჭყიანი ხელებისა და ქცევის გამო გამოვდივარ, არ მინდა სმით, ნარკოტიკებით ეროვნულ მოძრაობას ზიანი მივაყენო და ეს სუფთა საქმე ჩემ გამო შეილახოს. ხომ იცი, იტყვიან – „შავი ლაქა ეროვნული მოძრაობის თეთრ დროშაზეო“! ასე რომ...

ზურა. სამტრედია... მართალი გითხრა, რიცხვი არ მახსოვს...

გავგიჟდები, ბიჭო, არც წელი ვიცი?!.. სულ გავტყვიურდი ამ სამტრედიაში!

კარგი, ეგ არაფერი, დროებით!“

– დედა! თბილისში წამსვლელი რომ გამოჩნდეს ვინმე, შემატყობინე, რაღაც მაქვს გასაგზავნი.

5 საათიც მოსულა. დალევდა კაცი, ცოტას. სახლში არ გამოვა, ახიპიშდებიან, გარეთ უნდა გავიხედო. ფეხსაცმელი ამოვიცვი.

– საით მიბრძანდები?

– რა ვიცი, მთელი დღეები ვწევარ, გავალ ბიჭებთან.

– გუშინ გახვედი და თხრილში ამოყავი თავი! არ დალიო, იცოდე!

– არა გრცხვენია?! აქვე ვიქნები, ჩვენ ქუჩას არ გავცდები. აბა, ნავედი.

სყანა პაოთხა.

ფრონტი სპირა ქანაქი

რალა ბევრი გავაგრძელო და თავდაპირველად „ფსოუს წყლის დასაღვევად“ მსუბუქ გასეირნებად მიჩნეული საზეიმო სვლა დაუნდობელ ომში გადაიზარდა. აფხაზეთის ტერიტორიაზე ქართველთა, რუსთა, აფხაზთა, ჩეჩენტა, კაზაკთა, სომეხთა, ბერძენტა და სხვათა სასაკლაო ამოქმედდა. შენ ოღონდ სისხლი გაიღე, ხორცსაკეპი მზადაა!

სამტრედია ფრონტისპირა ქალაქად იქცა. აფხაზეთამდე მხოლოდ ცენტრალური მთავრობისადმი დაუმორჩილებელი სამეგრელოს სულ რალაც ასიოდე კილომეტრილა იყო გასავლელი. მემბოხე სამეგრელოსთან მეზობლობამ სამტრედიას განსაკუთრებით მაღალი სტრატეგიული სტატუსი შესძინა. ჩვენთან წარმოებდა თბილისიდან ჩამოყვანილი საჯარისო შენაერთების საბოლოო დაკომპლექტება და მათი შემდგომი სამხედრო მოქმედების ადგილამდე გადასროლა. თუ იმასაც გავითვალისწინებთ, რომ აფხაზეთამდე, სწორედ სამტრედიაში მდებარეობდა უკანასკ-

ნელი მსხვილი სარკინიგზო კვანძი, გასაგებია, თუ რა დიდი მნიშვნელობა ენიჭებოდა ქალაქს, როგორც პლაცდარმს ფრონტის ტექნიკით და ცოცხალი ძალით უზრუნველყოფის საქმეში.

სამტრედიაში ირეოდა ყველა: ვინც აფხაზეთში ბრძოლის ველზე მიდიოდა თუ მხოლოდ იჩემებდა, რომ წასვლას აპირებს და ისინი, ვინც ფრონტიდან ნაომარი ბრუნდებოდა ან უბრალოდ სიკვდილის შიშს გამოუჩნდებოდა; განცალკევებით იდგა ნაკლებად მიმზიდველი ავანტურისტთა ჯგუფი, რომლის წევრებიც საერთოდაც იგონებდნენ, რომ სადმე მიდიან ან საიდანღაც ბრუნდებიან, ხოლო სინამდვილეში გარშემო ტერიტორიების ძარცვა-გლეჯით იყვნენ დაკავებულნი.

ყაჩაღობის მხრივ, არც სამთავრობო ჯარი აკლებდა ხელს. გზად, როგორც აღვნიშნე, სამეგრელო მდებარეობს. აქ მამაცი მეომრები, ფრონტზე გადამწყვეტ ბრძოლებში ჩაბმამდე, მშვიდობიანი მოსახლეობის დატერორებით, „ზვიადისტების“ დარბევითა და მდიდრების ზედაპირული შეპარსვით მსუბუქ მოთელვას გადიოდნენ. აბაშა-სენაკი-ხოზი-ზუგდიდი-გალის მონაკვეთზე გაიჟღერებდა იარაღი პირველად, გაიმართებოდა მეომრების საბრძოლო ნათლობა, სისხლთან შეჩვევა და კიდევ ბევრი არასასიამოვნოდ მოსაგონარი რამ... ზოგიერთისთვის აქამდე გაურკვეველი დარჩა, რუსებს ეომებოდნენ თუ მეგრელებს, თუ ორივეს ერთად?

სამეგრელო-იმერეთის მოსახლეობის საფუძვლიანი, პროფესიულ დონეზე აყვანილი შენჯღრევის მძიმე ტვირთი, ძირითადად მაინც „მხედრონის“ გამხდარ ბეჭებს დაანვა. რა ექნათ წელში მოხრილ, ტყავქურთუკიან და ბენდენიან მეომრებს? ბიჭებიც ცხვირის ქექვას მიეცნენ და კარდაკარ თავდაუზოგავად დარბოდნენ, რათა ადამიანები მატერიალურ ფასეულობებზე ზრუნვისგან ეხსნათ

და ამით მიწიერზე ზედმეტად მიჯაჭვულობისგან გადაერჩინათ.

ჯერ კიდევ თბილისის ქუჩებში დაპატენტებულმა სამხედრო ნოვაციამ, ხოლო შემდგომ აფხაზეთში წარმატებით გამოცდილმა „**Exclusive**“ საჯარისო შენაერთებმა გრივალივით გადაუქროლეს იმერეთს. სამტრედიელებს ეგონათ, რომ ცუნამის ყველაზე დამანგრეველი დაქროლვა ქალაქს პირველივე ტალღაზე გადაუვლიდა და დროთა სვლასთან ერთად ჩაცხრებოდა. იმერლები საბედისწეროდ შეცდნენ – „მხედრიონმა“ საბოლოოდ შერყვნა მათი რწმენა კაცობრიობის ჰუმანურ ბუნებაზე! იმედის გაცრუების მიზეზს კი, მიუხედავად თბილისიდან არაერთგზის თავსდამტყდარი ტაიფუნისა, ძირითადად, მაინც ორგანიზაციის ადგილობრივი უჯრედი წარმოადგენდა. „მხედრიონის“ პროვინციული ფილიალი, იმის გამო, რომ ცენტრის საყრდენი ბაზა სამტრედიაში მდებარეობდა, უფროსობისგან უხვად დელეგირებული განსაკუთრებული უფლებებით სარგებლობდა. იმერული კრიმინალური კადრებით დაკომპლექტებულ სამხედრო ბანდას გენერალ პარმენ აქვსენტის ძე შენგელიას დაუნდობელი ბრიგადა ხელმძღვანელობდა.

ბევრი მიკიბ-მოკიბვის გარეშე რომ ვთქვათ, „პარადი“ სამტრედიაში გენერალ პარმენ შენგელიას ძმებს (ერთი მაიორის ნოდების, ხოლო მეორე ქურდული გაგების გახლდათ) და ქუთაისელ ყაჩაღ-რეციდივისტს, „პავლოვიჩ-გებელსიას“ მიჰყავდათ.

შენგელიების სახელოვან მეომართა ოჯახი კიდევ ერთი პოლკოვნიკი ძმით გახლდათ წარმოდგენილი. ეს გმირი ფრონტისპირა საომარ მოქმედებებში ანუ სამტრედიელების დაყაჩაღება-დაშინებაში უშუალო მონაწილეობას ვერ იღებდა, რადგან მოსკოვის გენერალური შტაბის აკადემიაში იყო სამხედრო ხელოვნების ასათვისებლად

გაგზავნილი. რა ექნა საცოდავს, იჯდა აკადემიის „აბს-ჩეუტიტიაში“ და იჩხირავდა ძმების გამოგზავნილ წამალს. ბრიგადაში ერთი „კანონიერიც“ ჰყავდათ, სამტრედიული წარმოშობის თბილისელი „გლდანელო“. დეკორატიული ფუნქციების მატარებელი და წამლის მკეთებელი „გლდანელო“ სასწრაფოდ წამოყენებულ იქნა ქურდად, იმერეთში საპასუხისმგებლო უბანზე შემდგომი მივლინებით. ახლად-გაგანაბებული „გლდანელოც“ დაულალავად იღვწოდა, რათა უჯრედის ბირთვი ესთეტიკურად შეელამაზებინა და სამტრედიელები „სწორ ცხოვრებაში“ მეტად გაენათლებინა. ერთი სიტყვით, „ადამიანი“ ძალ-ღონეს არ იშურებდა და „ასტეა სტორიო“-თი ხელს მუდამ „მხედრიონისკენ“ იშვერდა.

ახლა იმის შესხენება, რომ ამ ხალხს არც სკოლა ენახა თვალით და არც აფხაზეთზე სმენოდა რაიმე, ზედმეტად მიმაჩნია. უბრალოდ, იმისთვის, რომ „არიფისთვის“, იგივე მკითხველისთვის, გასაგები გახდეს, თუ რა ხილია აბსოლუტური მონარქია „შენგელიების“ შესრულებით, საკმარისია გავიხსენო სახელოვანი კორტეჟის სამტრედიის ქუჩებში დიდებით გატასავება... და ჩემთვის ცემაში სულის ამოხდა.

...„მეფისნაცვალი“ გენერალ-გუბერნატორი პარმენ შენგელია, რალა თქმა უნდა, მაგრად გაჩხერილი, ყავისფერი სიგარეტის „More“-ს ჩამწვარი ბიჩოკით ხელში, კულამის ქალაქგარეთა რეზიდენციის „კუშეტკაზე“ განისვენებდა – „ასტე ევასებოდა პარმენიას და ვსიო! ხმაი არ გევიგო, ბიჯო, თვარა, გაგათავე ადგილზე!“

ლოკალური ტაიფუნის შედეგად კულამის დაცარიელებამდე და ებრაელების ემიგრაციაში გაქცევამდე „კიდო ხანდისხანე დგებოდაო“, ბიჭები ჰყვებოდნენ, „მარა, რაც სამლიტრიანებით ნიკოლოზის თუმნიანები ამოუთხარა კულაშელ „მენაშე ილიჩს“... „აბრაშეა ქუტას“, „დათიკო

კოლოფას“, „ელიაო რიკი-რიკის“, „სიმონა ლამაზოს“, „შათიას“, დუდუ ექიმს და სხვათა და სხვათა... მას მერე წოუნვა და ქე დენაო, ნამეტანი დეერვია დიმედროლიან ნამალსო“. ასეთი სევდანარევი სინანულით იხსენებდნენ სამტრედიაელები სამუდამოდ ჩაყვინთულ მონარქს! სულ ერთხელ თავის „კუშეტკიანად“ გარეთ გამოუტანიათ და მამისეული ძველი, დანგრეული დიდი ჯიხაიშის სახლიდან, კულაშელი ებრაელის მდიდრულ „ასაბნიაკში“ გადაუბრუნებიათ. მანამ გაშეშებული პარმენი გვერდზე გადმო-ბრუნებულა, ოდნავ თვალებიც კი შეუღია(!) და უკითხავს: „სადანე მივდივართ, ბაბაიაო... ლომკაში ვარ, წამალს არ მიკეთებთ, თქვე დედა მოტყ...ოო?!“ არა და მამა კარგა ხნის გარდაცვლილი ყოფილა. ალბათ ერვენა ხილვაში, იცის დიმედროლმა ეგეთები.

სამეფო კორტეჟი მოსკოვის წითელი აგურით ნაშენი, „მარსელის“ კრამიტით გადახურული, იზრავლში დათესილი ებრაელის კოშკიდან სამტრედიის „ცენტრისკენ“ მისრიალებდა. კავალკადას წინ ორი დიდი ვეზირი – ქუთაისელი „მოზგი“, ამავდროულად, „დერზკი“ „პავლოვიჩ-გებელსი“ და ქურდული გაგების, „უნაგლესი“ შენგელია უმცროსი, მოყავისფრო-მონითალო „MW“-თი მოუძოდნენ. იმავე ავტოში, უკან, კუთხეში, განცალკევებით იდო და ცხვირს იფხანდა ავტომატიანი დეკორი „გლდანელო“. ოდნავ ჩამორჩენით, აქეთ-იქიდან მსუბუქი კავალერია მოდიოდა. ორი ავტო – „მერსედეს შისოტი“ და „აი, დიდი შავი“ „ზატემნიონი“ შუშებით, არა კაცმა არ იცის, რა ფირმააო?! – რბილად მოსისინებდა. კულაშის წმ. გიორგის ეკლესიაში შეიარეს, ბიჭებს პირჯვარი ხომ უნდა გადაენერათ!

სამტრედიაელი დიდი გასეირნება ადგილობრივი მოსახლეობის მაღალ მორალურ ტონუსში ყოფნასა და „მეგრული ხიფათის“ პროფილაქტიკის დიად საქმეს

ემსახურებოდა. ერთხელაც სასწაული მოხდა – სასწრაფო გამოძახებაზე საჩქაროდ გამოვარდნილმა ქირურგების ბრიგადამ ყაჩაღების კორტეჟს დანჯღრეული „06“-ით გაუსწრო!... „აი ნაგლი პიდარასტებს შეხედე ერთიო!“ – ერთხმად წამოიძახეს გაკვირვებულმა „პავლოვიჩმა“ და ქურდული გაგების „უნაგლესმა“ შენგელიამ. მხოლოდ ამ კეთილი განზრახვის აღმოთქმა დასცლიათ მთავარ მანქანაში მსხდომთ და მსუბუქი კავალერისტების კორტეჟი დაქვეითებულა... ერთი საათი მაინც ურტყეს, ფეხქვეშ გაგდებულ თეთრხალათიან, ხანშიშესულ „ნაგლ-პიდარასტ“ ქირურგებს!..

...ექიმების ამბავი კი ჩავამთავრე, მაგრამ საკუთარი ცემის მტკივნეული გახსენება არ გინდა?! ო, არა, ნუ მთხოვთ!

სყანა პახოთა.

„ჩაპოს“ პუბლი!

მოგვიანებით, როდესაც დასაყაჩაღებელი აღარავინ დარჩა, ფართომასშტაბიანმა ოპერაციებმა „პლოცკოთი“ კბილების დაძრობით („ფული სად გაქ ჩამარხული თქვი, თვარა აღარ დაგრჩა ოქროს კბილები!“) თითქოს იკლო. სამაგიეროდ, რაც მეტად ლატაკდებოდა სამტრედიის ელიტარული საზოგადოება, მით უფრო ბრაზდებოდა და ბოროტდებოდა შენგელიების ბრიგადა. ქუჩაში ვედარავინ ბედავდა გამოსვლას, მაღაზიები საიმედოდ ჩაირაზა, ქალაქი გაუკაცრიელდა. „მაგ ოხრებს სახში არ მეეკითხენ, თვარა, ცხვირს რავა გავყოფ გარეთ!“ – ჩურჩულით ამბობდნენ დაბოძებული სამტრედიელები. თავისი პირ-

ვანდელი დანიშნულება და გადამწყვეტი მნიშვნელობა რაიონის საზოგადოებრივ-კულტურულ ცხოვრებაში მხოლოდ ბაზარმა შეინარჩუნა.

დილით, პახმელიაზე, ბაზარში გავქანდით მე და შარა – მეზობელია, საშინელი ძველი ბიჭი. იმ დროს – ძმა და „პადდელნიკიც“. ფული მაქვს! სასადილოში შევედით, კუპატი, რამე, ხორცები ავიღეთ, ზეიდან ორი „პოლიტირა“ და ლუდი. არაყი ჩავარტყით, ჩვენთვის ვართ და გრძლად ვაბოლებთ. უახლოეს მაგიდაზე ვიღაც ზის, შემცა, კაი ბიჭებს გაუმარჯოსო, თქვენ გვერდზე მიგულეთო და ამგვარი ათასი ყ...ბა. ვიფიქრე, მეტენება ეს დებილი. მეც ცოტას ვუსწორებ, შავურად ვპასუხობ – კანემნა, რაზეა ბაზარი-თქო... შარა თან ღრმა ნაფაზებს ურტყამს, თან ცალი ყბით მიჩურჩულებს – მეეშვი, მაგ ჩემისას, „რემბოა“, შენგელიების ბაზრის მაყურებელიო. შევთვერით, დავბოლდით და გავდივართ. საფულე გავაძრე და გადავიხადე...

– ძმაო, დღეს თბილისში მივდივარ და ლაპატნიკი მათხოვე, თუ ძმა ხარ...

ღმერთო, რას მერჩი?! ამათ თბილისიდან მოუტყდი და აქ დამახვედრე?! ეჰ, მართლაც რომ ზედს ვერსად გაექცევი! ვერაფერს გაანყო, ღმერთი მაღალიაო:

– ვაა?! ფულიც ხომ არ დავტოვო შიიგ?!

მე გამხდარი ვარ, ყბა ყბაში მაქვს გაყრილი, შარა ხომ – პაპიროსის ქალაღივით სიფრიფანაა. „რემბო“? ოოო, „რემბო“ – დიდმუშტებიანი, ჩლუნგი რემბოა, რა! გაკვირვებისგან ყბა ჩამოუვარდა. აბა, რა იქნებოდა?! რაც „გლდანელოს“ თბილისელი ბიძაშვილი – „რემბო“ – შენგელიებმა ბაზრის მაყურებლად დაადგინეს, მას შემდეგ „არა“ სიტყვა არ სმენია და შელაპარაკება ხომ საერთოდ რა ხილია, არც იცის!

– ეეე, ამას შეხედე, ჩემი დედას შ...ი!

მთელი სასადილო ჩვენ გვიყურებს. მაგარ შარში გავეხვიე! კი მინდა დავპატარავდე და გავქრე, მაგრამ პრესტიჟი?! სასადილო? კაი ბიჭობა? მთელი მულამი და ვაჟკაცობა ხომ სიმართლისთვის იმ დროს ჩხუბია, როდესაც იცი – დამარცხდები და მაგრადაც გაილახები:

– მიყურე და იყავი. არ გინდა ეგ ბაზარი ჩემთან, თუ ძმა ხარ, რა!

– ბიჭო, შეგჭამ, ჩემი დედას შევეცი!

– ყლე არავის მოაჭამო, შე ნაბოზვარო, გაიგე?! თუ, ჩაგხადო და ისე აგინსნა?!

რა მექნა, „საუკეთესო დაცვა – თავდასხმააო“. „რემბო“ ახტა-დახტა, „იაუ!“ – დაიძახა და მუშტი დამიადა. დამიადა და მეც დავუადე. შარა არ ჩანს, ადგილობრივია და ზუსტად შეაფასა სიტუაცია. უკვე ბაზრის წინა ტერიტორიაზე ვართ გამოვარდნილნი, გავაძრე „მონკავშირის“ ყამა. „რემბო“, ხარივით დანითლებული თვალებით, ჩემზე იქაჩება, ნახევარი ბაზარი აკავებს ... მერე რა მოხდა, გაამბოთ?! ო, არა, არა, ნულარ მაიძულებთ!

...რა და, სამეფო კორტეჟი თავისი მსუბუქი კავალერიით ფეხებთან ნაჩერდა! პირადად მე ალარაფერი მახსოვს. ოთხ-ხუთ კაცს იმპროვიზებული საკაცე-ლეჟანკით სახლში მოვუთრევივარ, გონზე სრულად მხოლოდ სადამოსკენ მოვედი. „სრულს“ პირობითად ვუნოდებ – დასიებულ თვალებში ოდნავ ვიყურები, გაგლეჯილ თავს ძლივს ვამოძრავებ, გატეხილი შვიდი ნეკნით ზედაპირულად ვსუნთქავ. ორივე ყვრიმალი და წარბსზედა რკალები ისე მაქვს სისხლჩაქცევისგან ამობურცული, საკუთარი თვალებით ვხედავ. ცხვირი გვერდზეა მარჯვენა ყურთან. მნახველები მიყვებიან: „... რომ გადმოლაგდნენ მანქნებიდან, შენ ერთი კარგათ შეუკურთხე. მერე ჯერ გამოსხარშული ხის დრინით მოგთიშეს და ფეხებით აგწიეს... ნახევარი საათი თავით ასფალტზე ატბოინი მალატოკივით გაჭახუნეს. ბოლოს

რემბომ ფეხები დაგცხო გვერდებში და წვევიდენ“.

ყველაზე რთული მაინც ნეკნებია. თაბაშირში ვერ ჩასვამ, გატეხილი ძვლის პირები სუნთქვისას ერთმანეთს ეხახუნება და საშინელ ტკივილს იწვევს. გადაბრუნება-გადმობრუნებაზე ხომ ლაპარაკიც ზედმეტია. ყველა უბედურებასთან ერთად, საავადმყოფოში წამალი არაა, ეგეც წაიღეს მაგ ოხრებმა! რა მექნა? ვეგდე, ვსვამდი კაშმარნად, თვალის გახელისთანავე ეგრევე პოლიტირას! ვაყოლებდი 40-50 ტაბლეტ სიბაზონს და მასტირკას. ვინეკი და ვინეკი. სამი თვე მაინც გაუნძრევლად ვიდე. ფიქრი მიჭირდა. თითქოს დროც ბევრი მქონდა და შენელებულ აზროვნებას ძალიანაც არ უნდა გაველიზიანებინე, მაგრამ ელემენტარულ არითმეტიკულ მოქმედებებს ვერ ვასრულებდი, ასოების წერა მიჭირდა, განსაკუთრებით მაბრკოლებდა კითხვა: შ თუ ნ? ხ თუ ძ? მ – ნ? კარგია, არა? არ გაბრაზდები ეს ექიმი კაცი?! ამიტომ საკუთარ თავს ფიქრიც კი ავუკრძალე... ნუ, გარდა, „რემბოს“ და ზოგადად, სამტრედიის „მხედრონის“ ადგილობრივი უჯრედის ხელმძღვანელობის მწარე გინებისა. თბილისელები, მაინც ვცდილობდი, არ გამელანძლა.

სჯანა პაქაძე.

ომის პიქუსის პანდემია

სამოქალაქო ომს თან სდევს მდგომარეობა, როდესაც ყოველივე ცუდი, რაც ადამიანში დევს, ზედაპირზე ამოდის და მანკიერი მხარეები არა თუ არ იმალება, არამედ ვაჟკაცობის, მამაცობის ელფერსაც კი იძენს. იმხანად ძირითადად ასეთი პიროვნებები მართავდნენ მოვლენებს და მისაბამ მაგალითსაც წარმოადგენდნენ. ამას გარდა,

აღმოვაჩინე ომის კიდევ ერთი თვისება – ის თავის მღვრიე მორევში ყველას ითრევს და გინდა-არ გინდა, შენც სამხედრო ყაიდაზე იწყებ ცხოვრებას. ყველაზე საშინელი კი ისაა, რომ სამოქალაქო ომი ჩვეულებრივ უწყინარ ადამიანებში ყველაზე მდაბიო ინსტინქტებს აღვიძებს და მხეცებად აქცევს. ჩვენც ხშირად ამგვარი ცხოველური ინსტინქტებით ვხელმძღვანელობდით და ამაზე ნაკლებად ვდარდობდით.

სულ მოკლე ხანში არსებული რეალობის აღქმა სამტრედიაშიც შეიცვალა. დიდი ტრაგედიიდან, ომი ჯერ ცხოვრების წესად და მოსაწყენ ყოველდღიურობად იქცა, შემდეგ კი, „დიდი ბიძიების“ გასართობი „ომობანას“ თამაში გახდა. ასე უპასუხეს უკიდურესად გადაღლილმა ქართულმა ინფანტილურმა ნეირონებმა ხანგრძლივ დუხჭირ ყოფას.

მეც დიდი მონდომებით ჩავები სამხედრო გარდაქმნებში. მახსოვს, თუ რა მონდომებით დავრბოდი დილაადრიან ბაზარში და ვარჩევდი ჩემთვის მოსახდენ სამხედრო ფორმას, ჩექმებს და სათანადო ზომის „მონკავშირის“ დანებს. პორტუპეა და ტყავის სხვა ქამრები მამის ძველმანებში აღმოვაჩინე. ასე გიჟივით გამონყობილი ვინონები თავს ქუჩის ბიჭებთან. მათ მორთვა-მოკაზმულობაშიც ერთი ელემენტი მაინც სამხედრო დანიშნულების იყო. იარაღს არც ვახსენებ, ყველას ეკიდა.

ღმერთი კვლავ დამცინოდა – თბილისიდან ომსა და შფოტს გამოვექეცი და ჯოჯოხეთის ცენტრში ამოვყავი თავი! სამეგრელოსა და იმერეთის საზღვარზე მდებარეობის გამო რაიონული ცენტრი გარდამავალ დროშასავით გადადიოდა ხელიდან ხელში. ხან „ზვიადისტები“ მოინევდნენ სამტრედიის გავლით ქუთაისისკენ (იჩმებდნენ, ვითომ თბილისისკენო, „მარა, მეტი არაა ჩემი მტერი, მაგენს პერევალამდეც ვერ ჩეელნიენ“), ხან კი „პუტჩისტები“ უტევდნენ სამეგრელოს, ესეც ჩვენს ტერიტორიაზე

„გადაჯლიგინებით“. ყველანი ისე შევეჩვიეთ ამ „კაზაკი ი რაზბოინიკის“ თამაშს, რომ, ნუხილის მაგიერ, გვიხაროდა კიდეც დილიდან ელვის სინრაფით გავრცელებული შეტყობინება მორიგი ახალი სამხედრო ადმინისტრაციის შესახებ. ასე ვხარობდით სამტრედიელები მთავრობების გახშირებული ცვლით! ჩვენი რა მიდიოდა, როო? ერთ დღეს გამოხვალ, შემხვედრ სამხედროს უპასუხებ – „ეე, ეგ რა პონტია, ჩემი დედას შ...ი?“ მეორე დილას შემოგეფეთება ქერთიანი გმირი და ეტყვი – „არაა მაი სტორი მოქცევა!“

მე პირადად ამ ომმა საბოლოოდ დამლუპა და გამაცამტვერა, როგორც უმეტესობა იმ დროს. არა, არც მანამ ვიყავი ფრთიანი ანგელოზი, მაგრამ ამ საშინელებამ, უპირველეს ყოვლისა ყოველგვარი ოცნება გაფანტა, კეთილი განზრახვები ძირშივე ჩაკლა! საომარი დროის ერთადერთი ნატვრა ხომ სისხლია და მტრის დაჯაბვნა-განადგურება. მტრებიც ბევრი და ყველგან ჩნდებიან, შენც სულ მეტად და მეტად ებრძვი მათ!

ყველა სვამს, თანაც გამოუფხიზლებლად, მწარეს და საზიზღრობას, ოღონდ დასალევი იყოს. მე რა, წითელი კვერცხი ხომ არ ვიქნები? მეც დათიშული დავდივარ ყველასთან ერთად და ყველაზე მაგრად! სამტრედია ამერიკული სპირტის ოხშივარით აყროლდა – ქუჩაში დაეხეტებიან მუდამ ახლადგალვიძებული ტიპები, შემუშებულები, გაუპარსავი სიფათებითა და ჩალურჯებული თვალებით, ხალხს მიწისფერი ადევს. რაც მთავარია, ყველამ დავკარგეთ სიკვდილის შიში!

... ბიჭო, რა დროს შეფასებებია, ჩვენ ისევ შევხურდით ომობანას თამაშში! ამ ომში ორივე მხარის საიდუმლო გეგმები მთელმა ქალაქმა ერთი დღით ადრე მაინც ვიცოდით. ამჯერად დასავლეთის მხარე ანუ „ზვიადისტები“, მოძლიერდნენ, ეგ „მიწადასაყრელები“ (ან ჯიგრები) და ხვალისთვის დაიწყებენ სამტრედიაზე შეტევას. იატაკქვე-

შეთში წასული სამტრედიელი „კანონიერები“, იგივე „ზვია-დისტები“ კბილებს ილესავენ, დროშებს ამზადებენ. „პუტჩისტები“ უკან დასახვევად ემზადებიან. ორივე მხარეს დიდი ფუსფუსია ატეხილი. წარმოდგენა დილის 7-8 საათზეა დანიშნული! სცენა – აბაშა-სამტრედია, წყალგამყოფი – ცხენისწყალი; მიზანსცენა: ერთი დღით ადრე, სიტყვებით – „ჩემი დედას რო შევეცი!“, ქალაქს ტოვებს „სამთავრობო“ ჯარი, სამხედროების გაუმართაობის გამო, ორი „БТР“-ი რჩებათ; სცენაზე შემოდინ „კანონიერი“ ხელისუფლების ჯარები შეძახილებით – „სკანი დიდა ფხოდი, ედო (ჯაბა)!“ მათ შემოჰყავთ ამაღლებულბორტიანი „КАЗ“ („КАМАЗ“-)ები; მთავარი მოქმედი პირები – მე, შარა, ჩეჩენი მეთაური და მეგრელების ჯაჭვი. ვიმეორებ, არ გამოგრჩეთ, სპექტაკლი დილაადრიან იწყება! დასწრება აუცილებელია საცოდავი სამტრედიელებისთვის.

სცენა პეზილია.

**პეზინაჰი „ზვიადისტები“,
ნოა და ცოთი**

დილა თენდება. სამხედრო ოპერაცია დაიწყო! ჯერ საარტილერიო მომზადებაა, აქა-იქ ჭურვები სკდება. მე და შარას ჩვენი გეგმა გვაქვს – საომარ არეულობაში ცენტრალური აფთიაქის მიბომბვა წამლის კონფისკაციით, მისი შემდგომი დანიშნულებისამებრ მოხმარებისთვის. უკანასკნელად ვამონებთ სამუშაო იარაღს: კარების გასატეხი ფომკა აღუნული ორკაპით, „მანტიროვკა“, „ატვერკა“, „ზუბილა“, უფრო ურო, ვიდრე ჩაქუჩი და „პლოცკო; ამას გარდა, ბოქლომის გადასაკვნიტი მაკრატელი, სამუშაო ხელთათმანი, ერთი-ორი დიდი დანა-შტირი, გისოსების

ამოსაგდებად „კირკა“ – ეგაა, ყველაფერი ადგილზეა. თითო ჭიქა – „აბა, ღმერთი ჩვენკენ და გავეშვით!“

ჩვენი ქუჩის თავამდე გასვლა იყო და, „ზვიადისტების“ 10-15 კაციანი ჯაჭვი სროლით ცენტრისკენ მიიწევს. წინ დაბალი ტანის, ხმელი ჩეჩენი მეთაური მიუძღვის, „რეი-ბანებით“ და წვრილი ულვაშებით – ტიპური საკადრო ოფიცერია, ხაკის, თხელ წელზე მომდგარ ფრენჩში, ასე 40 წლამდე. უკან ორმეტრიანი, ცისფერთვალეა, ქერათმიანი მეგრელი ბიჭები, სადესანტო კომბინეზონებში – რა დედამ შობაო, ალტაცებით იტყვი!

„ნავეე-დით!“ – გავეცი ბრძანება და ჩვენი ქურდული ორეული მოიერიშე „ზმეიკას“ უკან ამოუდგა. მე „Adidas“-ის ლურჯი რეიტუზი მაცვია და წითელი ხასხასა ყვითლით „Puma“-ს ზედა, შარა შედარებით სადადაა – შავი ჯინსი და პერანგი, ასეთივე ფერის ქურთუკი. კაი ბიჭის სტატუსი ავალდებულებს, რა ქნას. ხელში დიდი ქარხლისფერი ჩანთა. მეომრები გაკვირვებით გვიყურებენ, ვერ გაუგიათ ვინ ვართ, რა გვინდა? ვერც გვიშორებენ, გაქანებული სროლაა. ციდან დიდი თვითმფრინავი პიკირებს, მგონია, სადაცაა თავზე დამაფრინდება.

– Лажись!

თვალის დახამხამებაში მთელი ბატალიონი უჩვეულო ფრენას იწყებს. ორმეტრიანი მეომრები, წინ განვდენილი ხელებით, ადგილიდან წყდებიან, ისე, თითქოს წყალში უნდა გადახტნენ და მიწაზე რბილად ეშვებიან. განსაცვიფრებელი სანახაობაა!

– Лажись! Ёб твой... Всех накроет сука, что охуели, ёб вашу мать! Что как клоуны оделись! Лажись-говорю блядь!

მე და შარა დამცინავი სახით ვუცქერთ ჩანოლილ ჩეჩენ მეთაურს – ჩვენ, ჩემი ძმა, ტყვიის არ გვეშინია, შე ყლეო, აბა რისი კაი ბიჭები ვართ?! წინიდან ტყვიამფრქვევა დაუშვა – „და-და-და-დან, და-დან!“.

– შარა, გააძრე „პერშინგი“! პულემეტრიკ, შენ დამეხიე კლებზე!

ეიფორიაში ვარ, ვყვირი. ლეიტენანტი შარა-ში-ძე ჩანთიდან იღებს სამხედრო მათარას, ხსინს თავსახურს და იყუდებს.

– ჰოუ, ჰოუ გააჩერე, გააჩერე, რა ამბავია, აფთიაქამდე არ მიგვეყვება!

– ოჩილ, შენ ნუ გეშინია, ერთი კილო მაქ სუმკაში – სააფთიაქო! ჰა, ჩაარტყი.

ჩეჩენი, გაყ... და, თვალებს არ უჯერებს! მეგრელები ზიზლით გვიყურებენ, თან ჩემი თბილისური აქცენცია სააქჯო. დიდად მაინც ვერ იცლიან ჩვენთვის, წინ ტყვიებია.

– Встать! Вперёд! Пошли, пошли!...Ложись!

ისევე ხელგანწედილი გადაფრენა მინაზე გაშხლართვით. ტრადიციული – „**Ён вашу...!**“ და თავიდან... აღარ ისვრიან, როგორც ჩანს, მოწინააღმდეგის ნაწილებმა საბოლოოდ დატოვეს სამტრედია. მხოლოდ უშველებელი თვითმფრინავი ურტყამს ქალაქის თავზე წრეს, არც მანამ უსვრია და ახლაც არაფერს აშავებს. ვითომ დაზვერვაზეა თუ ჩვენ გვაშინებს? ჩვენ არ გვეშინია, ჩიტუნი!

ჩვენი ბატალიონის შეიარაღებას ვუკვირდები. ტორე-ბში – უზარმაზარი, ჩემი წონის მაინც იქნება – ხელის ტყვიამფრქვევი, ფართე ზურგზე – თითქოს სათამაშოა, ცეროდენა კალაშნიკოვები. დამცავი შეფერილობის კომბინეზონები, გულმკერდზე – ჯვარედინად, წელზე – შემორტყმით – ლენტები, მტკაველისოდენა ტყვიებით. რა ძალა უნდა მართო ამ ამუნიციის ზიდვას და ამას დამატებული სირბილი, ფრენა?! რაჟოკები, ლიმონკები, შტიკ-ნოჟი და ამგვარი წვრილმანები მხვედველობაში არც მიიღება. სალოლ, ძმებო მეგრელებო!

სამტრედიის ცენტრალური ქუჩით მივიწვევთ. გზაჯვარედინია. აბა ჰე, ნახვამდის, მამაცო ჯარისკაცებო, „გუუდ

ბაი“ ჩეჩენ! „ზმეიკა“ მილიციისკენ მიცოცავს, ჩვენ ჩამოვრჩით. აფთიაქამდე არასაუწყებო დაცვის შენობა გვაქვს ასაღები. რისთვის, ჩვენც არ ვიცით, უბრალოდ მიტოვებულია და ალბათ იმიტომ. გაგვიტაცა ომობანამ, ხელს არავინ გვიშლის, არც გვიჭერს, ჩვენც განუსაზღვრელი თავისუფლებით ვთვრებით! მტვრევა, ნგრევა, მსხვრევა, რა საამური ხარ შენ! შევრბივართ და სიგნალიზაციის პულტზე ვიყრით მილიციისგან ჩარჩენილ ჯავრს. ჰო, რა გამეტებით დავცხეთ დიდი რკინები სასიგნალო წითელყვითელ-ლურჯ ნათურებს! ო, რა მომხიბლავი ჰანგებია – „ბაახ!“ „ჭახ-ჭუხ!“ „ღრიჭ-ხრრუშ!“ ზემოდან ხმა: „ბიჭო, რომელი ხარ მაქანე?“ შევკრთი! სხვენიდან ჯერ აბურძგნილი თავი გამოჩნდა, შემდეგ, ჩვენი დანახვით გათამამებული მამაკაცი ლურჯ ფოხანა ტრუსებსა და ჭუჭყიან მაისურში. კიბით ქვემოთ დაეშვა.

– ბარო, შარაია, ვერ მიცანი?!

– უი, აი ვინ ყოფილა! რაია, ნიფხავში რო დარჩენილხარ?

– ბიჭო, ფორმა გევიხადე და გადავაგდე დროზე, რაი მექნა? ვერ მოვასწარი სახში გაქცევა, მორიგე ვიყავი და ქე შემეეთრენ ე ოხრები... თქვენ ვერ მომცემთ რამეს?

– მერე შენსავით ტიტველი ვირბინოთ?!

– არა, იქნება... რა ვიცი... მაშინ ავძვრები ისტოვლე, მარა პულტის უკანე ველოსიპეტი მაქ დამალული და ამომანოდე ჭერზე, რაია? არ წამართვასკენ ამ კეთილმოტყუნულებმა!

– ჩერდაკზე გინდა იკატავო, შე ჩემა? მიდი, მიდი, გაძლე. ჰო, კაია, გამომართვი და ჩვენზე კრინტი არ დაძრა იცოდე, მერე, ვლასტი რო შეიცვლება!

კარგია! ერთი დიდი საქმე მოვითავეთ – სიგნალიზაცია გამოვრთეთ, თუმცა უფრო არა უსაფრთხოებისთვის, უბრალოდ, როგორც ვთქვი, ძველი ზუბი გვაქვს ძაღლების. მივემართებით აფთიაქისკენ. სამტრედიის ცენტრი სულ ასი მეტრია დიამეტრში, ასე რომ, სამხედრო მოქმედებათა

თეატრი ჩვენ თვალწინაა გადაშლილი. „ზვიადისტებს“ სამტრედიის ალება უკვე მოუსწრიათ. შემოდინ მეომრებიანი ბორტებამაღლებული „KAMA3“-ები – სამხედრო ტექნიკის ავანგარდი, მეგრული „პოპ-არტი“! ეჰ, გაჭირვებას რა ვუთხარი მეე – სანწყლებს ჯავშნიანი მანქანები არ ჰყავდათ, რა ექნათ? ხომ უნდოდათ მათაც ომობანას თამაში?! გამოსავალი ასეთი მოინახა – რაც რკინები იყო „მეტალობაზებზე“ და „დელავოი დვორებზე“, სატვირთო მანქანებს მიაღუდეს. კაბინა, მთელი კორპუსი გარშემო, ძარა, თავისი ორმეტრიანი ბორტებით, საბურავები – ფოლადის სქელი ფურცლით დაიფარა. გამოვიდა, რა გამოვიდა – „მარგალიული“ ტანკი „მონსტრი“! რკინის დინოზავრებმა სამტრედიამდეც გაჭირვებით მოაღწიეს, უღელტეხილის გზის შედგომა იყო და საბჭოურმა მოტორებმა, აღარ შეგვიძლია ამდენი რკინის თრევაო. ეს იყო უკანასკნელი, რაც აღმოხდათ მომაკვდავებს და იქვე, რიკოთის მისადგომებთან, სათაფლიის განთქმული დინოზავრივით სამუდამოდ მიიძინეს.

ძალების კონცენტრაცია მილიციასთან წარმოებს. სამხედრო კომენდატურა, „პუტჩისტების“ მსგავსად, „ზვიადისტებმაც“ ამ შენობაში განათავსეს. წინ ბალახზე წამოკოტრილებული მეგრელი დეეკაცები მშვიდობიანად აბოლებენ. ვერც დაიჯერებ, რომ ეს ახალგაზრდები ბავშვური გამომეტყველებით, სულ რამდენიმე წუთის წინ, გამხცეებული სახეებით შემოცვივდნენ სამტრედიაში და გააფთრებით უშენდნენ ადამიანებს ტყვიებს.

უცებ მთელი ქალაქი შეზანზარდა – „ბა-ბათქ!“ გარშემო შენობებში შუშები ჩაიმსხვრა. ყველა პანიკამ მოიცვა, მეომრებმა კვლავ ფრენა იწყეს. ჩვენ ხმაზე გავიქეციით. გაირკვა, რომ სამთავრობო ჯარების მიერ დატოვებული ჯავშნიანი მანქანა დეტონაციისგან აფეთქებულია. გასაოცარია, რა დიდ ენერგიას იტევდნენ ტანკში ბოროტი გან-

ზრახვით დატოვებული ჭურვები. მისვლისას ადგილზე ორი-სამი პეშვი რკინის ნამსხვრევი დამხვდა, თითქოს თეფში გაეტეხათ! მეორე ასეთივე ჯავშნიანი მანქანა მილიციიდან სულ ოციოდე მეტრში დგას, მას ვერავინ ეკარება. ცაში ისევ მზვერავი თვითმფრინავი გამოჩნდა, სროლებიც განახლდა.

აფთიაქს ვუახლოვდებით, გზად სამტრედიელი გივია-„სიქა“ მხვდება მოტოციკლეტზე ამხედრებული. ესეც კაი ბიჭია. მეუბნება, სამშობიაროსთან ტანკებია გაჩერებულიო. დედაჩემი ხომ გინეკოლოგია, რა უნდათ, ეგებ ქალებს ერჩიან? გივიას უკან შემოვუჯექი, გავვარდიოთ სამშობიაროსკენ.

საგიჟეთია ნამდვილი! ჯავშნიანი მანქანა უტვინო მეომრებს თხრილში ჩავარდნიათ, ვერ ამოჰყავთ. უკან დაგბრუნდით. როგორც იქნა, ოცნების ადგილამდე მივალწიეთ. აფთიაქის დიდი შუშები აფეთქების ტალღას გამოუგდია. შევედით, თითქოს არავინაა. მივიხედ-მოვიხედეთ, სათავსოს კარები გაიღო, ხნიერმა თეთრხალათიანმა ქალმა გამოყო თავი:

– ტი-ტუ! ტიტუია, დეინგრა, დეიდა, აფთიაქი! **რას შობიენ ხვა რიცით?**

– ომია, ქალბატონო, რა დროს აფთიაქია, ვერ ნახვალთ სახლში?!

– მარტო ვარ და მეშინია, რაფერ ნევიდე? ისვრიენ კილო?

– ნადით დროზე სახლებში, თორემ აქ შემოცვივდნენ და ცუდ დღეში ჩაგაგდებენ!

ამათ უყურე, რა თავგამოდებით იცავენ წამლის სანახებს! აფთიაქის ფოიეში ვდგავართ სამნი – მე, შარა და გივია.

– აბა, ძმებო, აღვნიშნოთ, შარა, გააძრე „პერშინგი“!

– ვაა, თქვენ რა მომზადებილები წამოსულხართ?! აგი

ჩანთა რათ გინდენ და ვაბჟჩე, რას შობით აქანა?

ომის განამანიაში გართული „გივია-სიქა“ აქამდე ვერ ჩასწვდომოდა ჩვენს მზაკვრულ გეგმას. ნამალი ოხრად გვექნება, ტონობით. გივია – კაი ბიჭია და სატრანსპორტო საშუალების, სახელდობრ შავი, გაპრიალებული „Урал“-ის მფლობელი. გავიყვანოთ უნდა ნილში, რაზეა ბაზარი?!

– აბა, კაი ბიჭებს გაუმარჯოს! ჩვენ გაგვიმარჯოს!

– გაგვიმარჯოს! ბიჭო, ზურია, ჯონდოიეს მანქანა ყავენ აი ბოზებს შტრაფნიოზე და იქნება კი მოგვცესკენ „ზვია-დისტემა“?

ვალაგებთ ახალ გეგმას. სანამ შარა პროვიზორების ევაკუაციას უხელმძღვანელებს და სეიფამდე მისასვლელ გზას განმენდს, „სიქა“ თეთრხალათიანებს სახლებში გადაზიდავს, მე მილიციისკენ გავიხედავ. ჯონდოს „ზაპორო-ჟეცი“ დგას საჯარიმო სადგომზე, ომამდე წაართვეს. ისიც კაი ბიჭია და იმ დროისთვის მოსკოვში გახლდათ საყარალოდ.

გავედი მილიციასთან. შესასვლელთან დაცვაა. აქეთ-იქით წამოწოლილან ნაცნობი მფრინავი მეომრები, კვლავ აბოლებენ, საუბრობენ, ხმამაღლა იცინიან. მეგრული არ მესმის, მაგრამ თითქოს ირონია მე უნდა მეხებოდეს. ჩაცმულობა? მივაჭერი მთავართან. შუახნის მეგრელია, გრძელი ქალარა თმებით და დიდი წვერით. ტანი – მოჭიდავის, ჯიჯგვიაო, რომ იტყვიან, აი, ისეთი.

– ძმებს გაუმარჯოს!

– ...ჰმმჰმ.....?

გაკვირვებით შემომხედა, ამათვალიერ-ჩამათვალიერა, მიბრუნდა მეგობრებისკენ და ყველამ ერთად ატეხა სიცილი. ვაა, ამათ უყურე შენ, გამარჯობასაც არ კადრულობენ ეს ჩემისები. ავტომატი არ მაქვს და ადამიანდაც არ მთვლიან.

– ჩვენი ძმა, გამომხედე, რა. საქმე მაქვს უფროსებთან,

გამატარე.

– მითხარი, აბა, რა გინდა შენ?!

– კაროჩე, რა მინდა ძმაო დაა... აგერ, ეზოში, შტრაფ-
ნოიზე დგას ჩემი ძმაკაცის მანქანა, გაასწორე და ძმურად
გამატანე რა – კაი ბიჭია და ამ ბოზებმა წაართვეს, ნუ. ხო
აზზე ხარ, თან ზის ეხლა. კაროჩე, ოჯახი მარტოა, გაყიდის
და საჭმელს შეჭამენ, რა. **აზრეს?**

– ვინ ხარ შენ?!

– მეე, რა ვიცი, ვარ რა...

– თბილისელი ხარ შენ? ძველი ბიჭი იქნები, ბაზარზე
გეტყობა. რას გეტყვი, იცი, დაახვიე, ბიჭო, აქედან, სანამდე
მთელი ხარ, ჩქიმ ჯიმა კოჩი!

– ე, რანაირად მელაპარაკები, ძმაო?!

– წაეთრიე ახლა, თვარა მოგიტყნავ კარგის ტრაკს!

– წესიერად ილაპარაკე და მანქანა გამატანე, გაიგე?!

– უხ, სკან დიდა ფხოდი! აბა, ეხლა იცეკვე, თორე შენიი!
ჭაღარა მეომარმა ავტომატი მომიღერა. ყველამ ერთად
ატეხა სიცილი. შეძახილები: „მიდი, ნოე, მიდი, აცეკვე მაი
თბილისელი პიდარასტი!“.

– შენ დამეხიე, ბიჭო, ყლეზე შენი ავტომატიანად! შენი
ნოე დედას შ...ი მე!

დამთავრება იყო და ჩემთვისაც მოულოდნელად ავტო-
მატის ლულას წავავლე ხელი. ყოველივე იმდენად უცებ
მოხდა, „კალაშნიკოვის“ დიდ სამიზნეს ისეთი ძალით
ჩავეჭიდე, ცოტაც და იარაღი წართმეული მქონდა! კიდეც
კარგი, ვერ მოვასწარი, მფრინავი ჯაჭვის ტყვიამფრქვე-
ვები ერთბაშად მე მომაშტერდნენ... არ გამიმეტეს. სულ
ბოლო მომენტში მოასწრო ნოემ და გამოჰკრა თითი ჩახ-
მახს. მოკლე ჯერი და „მამამთავრის“ ერთი ტყვია მარ-
ჯვენა ტერფში შესრიალდა. წავიქეცი. ისეთი მთვრალი
ვარ, ტკივილს ვერც ვგრძნობ. წამოვდექი.

– ჩვენი ძმა, მანქანა გამატანე და გაპატიებ. თორემ

იცოდე, ვბრაზდები და დაგენძრევა!

– იდი ნა ხუი, გიხოდ დიდა შმუნდი!

ამის თქმა იყო და ცხვირწინ დავინახე... თუ შემდეგ ვფიქრობდი, რომ დავინახე და მხოლოდ დარტყმის ძალის მიხედვით წარმოვიდგინე? ჩემი თავის ხელა? არა, გაცილებით დიდი, ვეებერთელა მუშტი. კუვალდა! მეხი! რკინა-ბეტონი! სახეში კლდე შემასკდა! ბუნდოვნად მახსოვს – ძვალმა, „ღრჭ-უო“, სისხლის შადრევანი. გონება დავკარგე...

ნარკოზიდან გამოვივიარ. ლოგინზე ვდევარ, ბურუსია, ვხედავ ქალებს. საფენებს მადებენ, ვეცოდები. მილიციის გვერდზე სახლში გადაუთრევივართ, დედაჩემის ექთნის ოჯახია. ნახევარი საათი მაინც გამაქვავა, მაგის ნოე დედას... რა დამიდა! ბევრჯერ მომხვედრია, ერთხელ რელსი მგლიჯეს თავში, ისე რომ ყბები დამტყდა, ასეთი გრანდიოზული არაფერი მინახავს! მალადეც მარგალიკოჩი! თავი წამოვწიე – ტანს თითქოს მოწყვეტილია, ისე ქანაობს, როგორც პატარა ჩინურ ფიგურაზე.

– დეიდა, არაყი, დროზე!

– აჰა, შვილო, აგერაა, სტოლზე!

რამდენიმე ქალი საფენებს ამზადებს, სისხლს მწმენდენ.

– ჭიქა...

მომანოდეს პატარა, სათითურით პანანინა, ნორმა-ლური ადამიანებისთვის, ნუ.

– წყალი?

– აგერაა, დეიდა, ბაკალში, ეილე, ჭისაა.

– კაი რა, დეიდა, რა დროს ჭაა, მაიცა რა!

ქვემოთ ტაშტია, სავსე სისხლით და ჭუჭყიანი ბამბებით. კათხა ამოვაპირქვავე და არყით ავავსე. ვგლიჯე სულმოუთქმელად... უუფ! ბრრ... წავიდაა! ცოტა თავი გამითბა, სარკეში ჩავიხედე... ეეე, ეს რა არი, ცხვირი აღარ მაქვს?! სად წავიდა ამხელა ცხვირი?! თვალეები დაწვრილებული, ჩინელზე მეტად, წინ აირწინალის მილივით გამონაზარდი,

საღლაც თავს უკან იკარგება. ძგიდე გაგლეჯილია, სისხლი ნაკადით ასხამს. ხელით ცხვირი მოვიძიე... კეფაზეა! ცხვირი მომტეხა, მე მაგის დედას...! წავედი! არა, ჯერ ჩასწორება უნდა. ექიმი? არა, ჩემით... მტკივა. დავქაჩე და ყურამდე მოვიტანე. ერთხელაც სარკე... პიკასოს „გერნიკიდან“ გადმომხტარს ვგავარ!

გარეთ გამოვედი, თავში, თუ ამას თავი ჰქვია, ერთი აზრი მაქვს – რადაც უნდა დამიჯდეს, უნდა დავბრიდო ნოე! წინ ტანკია, აი ის, მილიციასთან რომ იდგა, გვარდიელების დატოვებული. ომის ყველა კანონით, ესეც დანაღმული უნდა იყოს. ფეხებზე მკიდია, სასტიკად ვარ გამწარებული, ძალები გამოორმაგდა. ჩემზე იტყვიან, გააფთრებულიაო, ჯავშანზეც აფთარივით ავხტი!

– *Лажись! Мины!*

ყვირის „რეიზანებიანი“ ჩეჩენი, მეგრელები იწყებენ აქეთ-იქით გადაფრენას. ტანკის კომპურაზე სარქველს ვეჭიდები. ჩემი ამღვრეული აზრით მოტორს ავაგუგუნებ თუ ავაბრუხუნებ და შევვარდები მილიციის ეზოში. ამათ მაოუტყნავ დედებს!.. არც აფეთქდა, არც გაიღო, ჩამოვხტი. ნაბოზვრები დამცინიან. მეც ვაგინებ, რაც ძალა და ღონე მაქვს, აღარც ბრაზდებიან, რომ მესროლონ და გამათავონ, ეს განდონები! დამცირებისგან სულ გადავირიე – საცოდავი სანახაობაა! როგორც იქნა, შარამ, გივიამ და ვილაცეებმა სახლში წამომათრიეს. ისევ წოლა, თავის ტკივილები, ექიმები, წამლები და არყები.

დაღამებულია, ვწევარ, თავში ორთქლმავალი დადის. ნოე, ოხ ნოე, შენი დედას...! უჰ, რა ვქნა, სანამ ვინვე? „სათავე ოფისი“ გამოვალე, სამედიცინო სპირტი დაუშვი... გუგუნმა იკლო. „ზვიადისტებო“, მე თქვენთან ვიყავი, თქვე ნაძირლებო! ეს რა მიქენით, თქვე არამზადებო! მეტირება...

დილაადრიან ბაზრისკენ გავბოდილდი, ცენტრალურ

უნივერმალში არაყი შევიძინე და იქვე, ეზოში, ლოთებთან ჩამოვჯექი. ვსვამ, თან ქურაში გამვლელებს ვათვალიერებ, სამხედროები დადიან – ნოეს ვეძებ. რატომღაც უნივერმალის შუშის დიდ ფანჯრებს მივაშტერდი, თვალი სიგნალიზაციის ვერცხლისფერ ზოლებს გავაცოლე, გვერდითა პატარა სამკუთხედი გამორჩენიათ...ნოე ისევ არ ჩანს, ვატყობ, ვერც ვნახავ. ეჰ, სჯობს ალკოჰოლით ჩავიკლა ბოღმა.

ღამისკენ გამეღვიძა, თავში ისევ მატარებელმა ჩაიქროლა. რა ვქნა, სანამ ვიყო ასე უმოქმედოდ? გავალ გარეთ, ეგებ ნოეს წავაწყდე სადმე. ამერიკული სპირტი კარგა ხანია გათავდა, კარბიდის არაყია გადამყიდველებთან. შევიარე, ვიყიდე, იქვე დავლიე და სახლისკენ წამოვედი.

უნივერმალთან ვარ, ფანჯარა გამახსენდა... აი, აბაროტიც! გავტეხავ, ამათ ჯინაზე გამოვაცარიელებ და გულსაც მოვიოხებ. ადრე შემჩნეული უსიგნალიზაციო გვერდითა სამკუთხედი იდაყვით ჩავამსხვრიე. იქვე, ახლოს, ჩვენი ქურის დასაწყისში, ბოძს ამოვეფარე. ბალახზე პატარა სუფრა გავშალე, წამოვუნექი, ვსვამ და ობიექტს ვათვალთვალე. არავინ ჩანს, ჩემი და შარას ვიზიტის შემდეგ ვერც სიგნალიზაციის აღდგენას მოასწრებდნენ. ერთმა მეზობელ-მეგობარმა – ზაზამ ჩამირბინა, აქ რას აკეთებო? უნივერმალი გავტეხე და ვყარაულობ-თქო. ვააო! ჩვენ მილიციიდან დაგვირეკეს, სიგნალიზაცია ჩაირთო და დაცვაში მოდიტო, არ დაგიჭიროსკენო. ესეც კაი ბიჭია. ეეჰ, ნავედი? არა, ჯერ შევხედავ, მოვა რო ვინმე? ომია, ვის ცხელა მალაზიისთვის? სინყნარეა... მაგის დედაც, სადაც ვინროა, იქ განყდეს!

უნივერმალში ვარ. დახლიდან ჩამოხსნილ უზარმაზარ ჩანთაში ყველაფერს განურჩევლად ვყრი. უცებ აივსო. ბიჭო, რა გეჩქარება, მთელი ღამე წინაა?! დაწყნარდი! თავი ხელში აიყვანე, რა! შევუდექი მალაზიის მეთოდურ

განმენდას. ყველა სექციას დაკვირვებით ვათვალიერებ, შემდეგ ძვირ ნივთებს დახლზე ვანყობ და მათში გამარჯვებული ჩანთაში თავსდებო. სერვიზები, ნაირ-ნაირი ბროლის ვაზები, მაჯის საათები, ტანსაცმელი, რუსული დეკორატიული ყულაბები და ბევრი სხვა რამ... ეგაა, კონკურსს მიაქვს ბევრი დრო! გადავალ ახალ განყოფილებაში, რაღაც მომენონება, მიწვევს ჩანთის ამოპირქვაება და ნივთების ახლიდან გადარჩევა. მოკლედ, მაგარ ამბავში ვარ! ამოდენა სიკეთეს ერთი ფრიად მნიშვნელოვანი გარემოება დაემატა – ყოველ სექციაში ვპოულობ გამყიდველების მიერ გადატეხილ ფულს. ვალებ უჯრას ან ვწევ დახლზე გადაფარებულ გაზეთს, დევს საკმარისად დიდი თანხა – ოცი-ოცდაათი ათასიდან – ას-ორას ათასამდე. ერთი მოზრდილი ცელოფნის პარკი პირამდე ავავსე! ძველი მორფინისტული ჩვევით, სამი ჭარხლისფერი ტკიცინა ორმოცდაათათასიანი ფეხსაცმელში ჩავიდე, დაჭერისას ძაღლებმა რომ ვერ გიპოვონ და საკანში შეგყვეს. მოკლედ, ვგულაობ! ისე გავერთე, ძვირ საქონელს თავი დავანებე, ესთეტიკურ სიამოვნებაზე გადავედი. ვარჩევ ლამაზ, თვალისმომჭრელ ნივთებს. დახლქვეშეთში აღმოვაჩინე გამაღმალული ჭურჭელი, სპილენძის ინდური დოქები, ბროლის ჭალი... საკანცელარიო საქონელმა გამიტაცა! შვილებისთვის ვარჩევ ჩინურ კალმებს, პასტებს, სახაზავებს, ფანქრებს, ათ-ათი რვეული – ცალხაზიანი და უჯრედებიანი, არა, ოც-ოცი იყოს... დავიღალე, დროა წავიხემსო. გადავედით სურსათში! არყები და კონიაკები, ვისკები და შნაპსები და... მუხრუჭების ხმა! ჩქარი მეგრული საუბარი!

ეუფფ! ავფრინდი და ტელევიზორის ცარიელ ყუთში ამოვყავი თავი. გავიყურე, გავშეშდი და საერთოდ მოვკვდი! როგორია – გაგანია ომია, კომენდანტის საათია, შენ მაღაზიას ქურდავ?!
შემოვიდნენ. მეგრული გინება. მეძებენ, რას მეძებენ –

სულ გადააბრუნეს დახლები! ჩანთები ნახეს, მარადიორი არ ჩანს...

– ნამდვილ-ი-ად აქაა, ბიჭო?! ტყვილ-ი-ა არ მაძებნინო, იცოდე!

– უფროსო, ორი საათია რუსულ სკოლაში ვარ ჩამჯდარი, რავარც ჩეერთო სიგნალიზაცია, გამევიქეცი და მაგას უდარაჯებ. ერთი საათის წინ შემოძვრა და მის მერე აქანა დაბორიალობდა და რა ვიცი? ჩანთები ხომ მაგერაა და...

ავოე, რა დავინვი! ეს არამზადა არ ზის თურმე მოპირდაპირე შენობაში!

– იქნებ გაიქცა?!

– არა... თქვენ რო მოხვედით, სადღაც გადახტა და გაქრა.

– სხვა გასასვლ-ი-ელი იქნება სადმე?

– არა, ერთი კარია მარტო, ატვეჩაი ვარ, აქანაა!

– მაშინ ჩვენ წავალ-ი-თ, დიდ ფანარს მოვიტანთ. არ გაგექცეს, თორემ შენ დაგბრიდავ, იცოდე! ხო აქაა ნაღდი?!

– კი, უფროსო, კი-თქვა!

– იარალი შეაყენე და თუ გამოჩდა, გლიჯე იცოდე!

კომენდატურის ხალხი წავიდა, ეს ადგილობრივია, ეგებ რაიმე გამოვიდეს... დროზე! სამალავიდან თავი ამოვყავი.

– არ გეინძრე, გესვრი!

– გაუმარჯოს ძმას! არ მესროლო, ადგილზე ვარ. ბიჭო, აჰა, ნახე რამდენი ფული მაქვს! პაპალამ გავიყოთ და გამიშვი რა!

– არ გამოვა მაგი ამბავი...

– რატო არ გამოვა, შენ გამატარე და მერე ატეხე სროლა, ნახავ, თუ არ გამოვა!

– მეც მინდა, მარა დამინძრევენ მეგრელები...

– რას დაგინძრევენ, დამჭერი თუ გინდა! ძმაო, ხომ იცი, დამხვრიტავენ მარადიორობისთვის, გამაქციე რაა! გთხოვ,

ძმურად!

მანქანის ხმა. მე ისევ ტელევიზორის ყუთში ვზივარ კურ-
დღელივით. ვგრძნობ როგორ მიუთითებს ჩემი განმარ-
ტოების ადგილზე სამტრედელი მილიციელი.

– აბა, ამოეთრიე მაქედან, სკან დიდა პხოდი!

ხელი თმებში, ქეჩოში. უნივერმალის მოზაიკაზე პირქვე
გავიშხლართე. სუნთქვისას ცხვირში მტვერი შემდის, თავს
ოდნავაც არ ვატრიალებ, მზერა პირდაპირ იატაკისკენ
მაქვს მიმართული. არ მინდა საკუთარი სასიკვდილო ტყვია
დავინახო... ავტომატის კონდახი გვერდებში, მუჯღუგუ-
ნები თავში:

– ფეხები გაშალე! ხელებიც! დროზე! ამოტრიალდი, შე
ნაბოზვარო, ერთი შეგხედო, შენი...!

ლულა თავზე მაქვს მობჯენილი... ასე ახლოს სიკვდილ-
თან არასოდეს ვყოფილვარ. ხელები საფეთქლებზე მივი-
ფარე, არ მსურს თვალის მოკვრითაც კი ჯალათის ფეხებს,
თუნდაც ჩრდილს ვხედავდე. სიბნელე მამშვიდებს, მასში
არაეინაა, არც მე, არც მკვლეელი. გაცოფებულია, სადაცაა
დაუშვებს... ჩემ ბედზე, ამ ჩემისას კარგადაც დაუღევია.
გასაოცარია, რა სიცხადით აღვიქვამ ყოველივეს – გატია-
ლებულ მთვრალს სხვისი ოხმივარი სასტიკად მანუხებს!
სრულიად გამოვფხიზლდი, ხმა საიდანღაც შორიდან,
ზემოდან მოდის:

– ამობრუნდი, თორე გესვრი, შე ახვარო! ჩვენ აქ სისხლს
ვღვრით, ეს განდონი იპარავს! აი, შენნაირ პიდარასტებს
ვეომებით, თქვენი „მხედრიონი“ დედებს შევეცი მე! ამო-
ბრუნდი-თქო!

თავში მწარედ მერჭობა ავტომატის ლულა. პირველად
ვესწრები საკუთარ დახვრეტას. მთავრდება? ამოტრია-
ლება არ შეიძლება! არაფრით, არა! სულ რომ გასკდეს
სიბრაზით, მაინც! თორემ ასიანი გამათავებს! თვალებში
რომ ჩამხედავს, მერე ადვილად მესვრის. ასე ვერ ბედავს,

უცნობს ვერ მიმეტებს. განძრევა და დანძრევა ერთი იქნებაო, ამაზეა ნათქვამი.

– არა, ხო?! არ გადმობრუნდები, ხო?! აბა, ვნახოთ, შენი დედას...!

და დაუშვა და დაუშვა! წვიმა, ნიაღვარი, ტყვიების, რა თქმა უნდა. ჯერი ყურისძირში – „დრრრ-დრდ-დრდ-დრრ“... ყურები დამიგუბდა, მიწის. ისევ ჯერი – „დრ-დრ-დრდდდ-დრ“... კარგი მსროლელია ეტყობა! ისე ახლოს აჯენს ტყვიებს, რომ ატკეჩილი მოზაიკის პანანინა ნანილაკები სახეში მესობა. თავს ცოცხალი თავით არ ვანძრევ, ქვესკნელში ვიყურები. „ჩხაკ-ჩხუკ“ – სულ გაცოფდა, ეს ჩემისა, მეორე მჭიდი გააძრო. ისიც თავთან დამაცალა. ამოუშვა როგორც იქნა ბოლმის ორთქლი, გაუარა გაშმაგებამ. აი კაცი – მეგრელიც ჭეშმარიტი ქართველია, ვერ დასწამებ სეპარატიზმს! ჯიგარი ხარ! არ დამბრიდა! გადავ-რჩიიი!

– წაათრიეთ, ამის დედას შ...ი, არ გამომაფხიზლა ამ დედააფეთქებულმა! მანქანაში არ ჩასვით, თორე შემომაკვდება! ბანარია ბაგაჟნიკში და გამოაბით!

– მიმაბეს „06“-ზე და კომენდანტურაში წამაჩანჩალეს. წავიქცევი, ცოტას გამათრევენ, გააჩერებენ და ასე... ცირკია ეს ცხოვრება.

საკანში შემაბრძანეს, მანამ ისე, მსუბუქად წამითაქეს. დავიღალე, ძილის დროა...

გამელვიძა, ყველაფერი მტკივა, ცუდად ვარ. არც სიგარეტი, არც დასალევი, რა გინდა, რომ ქნა? გადავხედოთ ადგილობრივ თანამეგობრობას. „შენ რაზე დაგიჭირეს? მე ამაზე ვზივარ...“ – გაცნობითი მიმოხილვა ჩავამთავრეთ. სამი ახალგაზრდა მეგრელია, მარადიურობაზე დაჭერილი; ერთი თბილისელი გვარდიელი, შეთავსებით დეზერტირი და კაი ბიჭი, თვითონ ასე ამბობს; მამა-შვილი აბაშიდან. ნელ-ნელა, მიმართვის სტილით, სათანადო ფრაზებით,

გამოკითხვის ტონით ვიმკვიდრებ ადგილს ბნელი საკნის მზის ქვეშ. მარადიორები თავისთვის სხედან, ერთმანეთში ჩქარი მეგრულით საუბრობენ. ისეთი თვალებით იყურებინ, ეტყობათ, მანეთად გამოსჭრიან კაცს ყელს. თბილისელმა უცებ აულო ალლო მდგომარეობას, ეგრევე გვერდზე ჩამომიციტუცქდა. მამა-შვილს ჩემთან შემოაქვს სააპელიაციო საჩივარი, მათ „მხედრიონის“ გულშემატკივრობაში სდებენ ბრალს:

– რა მექნა, კაცო?! შემოვარდა „მხედრიონი“ და მომეცი მანქანა, საცხა რო გყავს გადამალულიო, მეზობელს ჩოუმვივართ. არ მოგცემ და შენ ძუკუს დავხვრიტავთო და არ მიმეცა?! თივაში მყავდა ანგელოზივით „ნივა“ და ქე გავატანე... აბა, რაი მექნა?! მევიდენ მერე აგენი და რეიზა გაატანე მაშინა „მხედრიონსო“? შენი შვილი ბალელშიკობს მაგენსო და წამოგვათრიენ აქანა, აბა! რამდენი მიბრაგუნეს, რო იცოდე, კინალამ დახვრიტეს აგი და გადევეფარე, არ ქნათ მაგი-თქვა! და მირტყეს, რა მირტყეს! ჰო, ჰო, ჰო!

– კაი, დანყნარდი, ბიძაჩემო, დაისვენოს კაცმა, დაჭრილია, ლომკაშია, რამე და მერე გავარკვიოთ შენი საქმე.

აი, თანაშემწეც ასეთი უნდა! განრთვნის გარეშე მოქმედებს კაი ბიჭი, იცის საქმე და! უფფ, რა პახმელიაზე ვარრ... უი, ფული ფეხსაცმელში! გავიხადე, ადგილზეა! გისოსებთან დავდექი: „აოე! რომელი ხარ მანდ, კარებიი! ოუ!“ მოვარდა „ნუ პაგადი“ – შეიარაღებულ ყაჩაღებზე დაგეშილი მილიციელია, დაბალი ჩინის, ოლონდ უბოროტო, შტერიც. უჯიშო, ასაშვები ძალღია, დაუფიქრებლად მიდის ტყვიაზე და სახელიც სათანადო შეურჩიეს. ჰგავს კიდეც მულტფილმის გმირს. ომი უხარია, ავტომატი მისცეს და იმიტომ, შტიკ-ნოჟიანად დაათრევს. ყოველ შემორბენაზე რკინის კარის ძელს გამოსდებს, წელში გადატყდება – „უხ შენი დედას შ...ო!“ – შეიყვირებს და აგრძელებს გზას. არ იხსნის ცოცხალი თავით, დაქრის ასე წელში მოხრილი

უკუდო მგელივით.

– „ნუ, პაგადი“, შეხედე რა მაქვს!

– ვაა, პიისიატ ტისჩი, საიდან?!

– საიდან და ტუმბორჩიდან. მიყურე, სამი ბოთლი დასა-
ლვეი მაიტა და ორმოცდაათიანი შენია, ხარაშო?

– ახლა არ შემიძლია, ჯერე აქანე არიენ, მერე.

– ეე, მიდი რა, გამომართვი რა, ვინ გაიგებს...

შეხვედრის პროცედურა ასჯერ მაინც გავუმეორე. ფული
ეგრევე აიღო, ოღონდ არ მოაქვს. ყოველ შემოსვლაზე
მპირდება და თითო ლერ „ასტრას“ მძღვეს. ვერ ელევა
„ნუ პაგადი“ ფულს. როგორია, ორმოცდაათი ათასს, ასი
ყაჩალი რომ დაატყვევოს, არავინ მისცემს. დრო გაჩერდა,
ცოტას დავიძინებ, ეგებ გავიდეს ერთი-ორი საათი...

ძილში ჩამესმის საკნის წინა კარების ჩხაკუნები, თვალები
გავახილე. უკან „ნუ პაგადია“, წინ? ვხედავ ამერიკულ
სიგარეტს აბოლებს, წამოვხტი. წამძინარეგზე თვალები
არ მაქვს ბოლომდე გახელილი, ვეძახი:

– აუ, ძმოო, სიგარეტი მაიტა რა...

„ნუ პაგადის“ ენა ჩაუვარდა. გარშემოც სამარისებული
სიჩუმეა. მოვიხედე, ყველანი ზურგშექცევით წვანან
გაშეშებული, ვითომ სძინავთ. ვაა, რა ხდება?! ვუყურებ
ახლად შემოსულ დაბალი ტანის გამხდარ მამაკაცს. შავი
ტყავის ქურთუკი, წელში გადაჭერილი ქამრით, „NKVD“-
ს კომისრებს რომ ეცვათ, ისეთი; „მაუზერის“ კაკლის ხის
ბუდე; გალიფე შარვალი, ფეხზე მომდგარი შავი ჩექმა.
სახე – მოყვითალო, მკვდრისფერი, თეთრი წვერი, უკან
გადავარცხნილი თმები, წინ ოდნავ მელოტი. მელოდება,
გაკვირვებასაა – ნუთუ ვერ ვცნობ?!

– თბილ-ი-სელი „ტო“ იქნები შენ! გიყვარს ხო, მალ-ი-
ბორო! უყურე შენ ამას!

კომისარი მიუბრუნდა გაფითრებულ „ნუ პაგადის“, ჩემს
წარმომავლობას არკვევს. „ნუ პაგადიც“ მთელი გულითა

და სულით პასუხობს, მაგრამ პირი გაუშრა, ენა ებმება, რალაცეებს ზლუკუნებს. უკნიდან მესმის დამფროთხალი მეგრელი მარადიორის ხმა: „გაჩუმდი, ბიჭო, ლოთია მაგი! დასახვრეტად მიყავს ხალხი!“ ოხ შენი! პახმელიამ იცის ამგვარი გადებილება. ჰო, ესაა – ბიბლიური გმირი, ლოთი ქობალია! მამამთავარი ესაა, თუა! კაცი კი არა, ცეცხლია, ცეცხლი! ერთი უხერხულობაა – უკან დახევის მრცხვენია, თან არც ვარგა, სულ გაგიჟდება ეს ჩემისა. სანამ ვიდგე მათხოვარივით განვდენილი ხელით? სიგარეტისთვის გაშვერილი ორი თითი უცებ კი მოვკაკვე, ხელის დაშვება არ გინდა?! ტეხავს:

– მომე რა, ერთი ღერი, რა მოხდა, როო? კაცი არა ხარ, დილიდან ამ ნაგავ „ასტრას“ ვენევი...

წვეროსანი ჩემკენ მობრუნდა, თვალეები დაუნვრილდა, უელავს, „მაუზერისკენ“ ნაილო ხელი.

– მალ-ი-ბორო გინდა იმენნა, ხო?! ა, შენ!

„მაუზერის“ შავი ლულა გისოსებიდან შუბლზე მაკვირდება, ისევ თითქმის მიბჯენით. თავია თუ სამიზნე, თქვენი..! არა, ასე არ წავა, ხელის ჩამოშვებას ახსნა უნდა, სად წავილო?! მომძვრეს მაინც რა!

– რა მოხდა, შე კაი კაცო, სიგარეტი გთხოვე, ის ხომ არ მითხოვია...

„მაუზერმა“ იქუხა, რა იქუხა! კედელს თუ ჭერს ბღღვირი აადინა! ხელიც, როგორც იქნა, დავუშვი – უხერხული მდგომარეობიდან ორივენი ღირსეულად გამოვედით. ინციდენტი ამონურულია, ისევ გა-დავ-რჩიი!

– გნახავ მე შენ! დამელ-ი-ოდე იცოდე! მოვალ, მოვალ და ვნახოთ ერთი, რა ვაჟკაცი ხარ?! ეს სამი გამოათრიე ჯერ!

ეჰ, გაუყენეს მეგრელი მარადიორები უკანასკნელ გზას? საკანში ითქვა – დასახვრეტად მიყავენ მაგენიო, მანამდე ვინც წეიყვანეს, არაკაცი არ დოუბრუნებიენო...

„დამელ-ი-ოდე, იცოდე... მოვალ, მოვალ...“ ტრიალებს

თავში. მართლა რომ მოვიდეს, ეს კეთილმოც...ი? ომია, ვინ გაპატიებს მარადიურობას? ფიქრებმა წამილო, შიშები იცის პახმელიამ. „ნუ პაგადისაც“ არ მოაქვს, ამ ქობალი-მაც – დამელოდე, მოვალო... რა ვილონო? კლასიკური გამოსავალი – ძილი.

გამეღვიძა, გვერდები მტკივა, ცივი ოფლი მასხამს, მაკანკალებს. „დამელოდე... მოვალ, მოვალ...“ – რაღაც ცუდად ავიკვიტე. ცემენტის ჭუჭყიან იატაკზე ვწევარ და ლილინით რეკვიემს ვატრიალებ გუნებაში – „და-მე-ლო-დე-ე-ე, მე მო-ვალლ შე-ნნ-თან და მი-გა-ყე-ე-ნებ კე-დელ-თან-ნ-ნ, და-და-დანნნ!“ ბიჭო, რაღაც ისეთი მოჭუ-ტული, ღვარძლით სავსე თვალებით მიყურებდა, იმხელა „მაუზერი“ ეკიდა მაგ... ბიბლიურ კაცს, არ უნდა გავდეს გადამგდებს! ნაღდად მოვა! „და-მე-ლო-დე...“ – არა! უნდა ვიმოქმედო, ვიცნობ ზვიადის ახლობლებს, აქედან მივანვ-დენ ხმას? თავში ათასი აზრი ირევა... წერილს მივწერ!

„ბატონო ზვიად!

ომი ველურ ცხოველებად აქცევს ადამიანებს, დაბადე-ბულელებს, რათა იცხოვრონ ძმებად.

ვოლტერი

გწერთ სამტრედიის საპატიმროდან ზურაბ ო-ძე. ბატონო ზვიად, ეგებ გამიხსენოთ და გადამარჩინოთ გაუგებრობას, რომელშიც ჩემდაუნებურად აღმო-ვჩნდი. გატყობინებთ, რომ ვცხოვრობდი ე. წ. „აკადემიის სახლში“, ჭავჭავაძის პროსპექტისა და კეკელიძის ქუჩის გადაკვეთაზე, ჩაის სახლთან. გავიზარდე აკაკი განერე-ლიას ოჯახში, რომელსაც თქვენ და მამათქვენი ხშირად სტუმრობდით. ვარ თქვენი ნათლულის, კოკას მეგობარი. გემახსოვრებათ, იმავე ეზოში ცხოვრობდნენ ბატონები

გრიგოლ (ქიცა) ხერხეულიძე, კოტე ჩოლოყაშვილი და სხვა ღირსეული მამულიშვილები. მამათქვენმა – დიდმა კონსტანტინემ – რომ გაიგო ჩემზე, სამტრედიიდან არისო, ხუმრობით „სამტრედსკი პროლეტარიატ რვიოტსია ვ ბოი“-ც კი მიწოდა! თურმე, მის არქივში ინახებოდა რენეგატი სამტრედიელი რკინიგზელების ანალოგიური წერილი ორჯონიკიძისადმი.

ჩემზე რა გაიბოთ? ვარ მაღალი კვალიფიკაციის ექიმი ანესთეზიოლოგ-რენიმატოლოგი. ეგებ გამოგადგეთ ჩემი პროფესიით, დიდი მონდომებითაც ვიმსახურებდი თქვენს ჯარში. ეს ჩემი მოვალეობაც კი არის სამშობლოს წინაშე, რომელსაც ჩვენმა მშფოთვარე ცხოვრებამ ამაც-დინა. მოგეხსენებათ – „ყოველგვარ შეშლილობას თავისი ლოგიკა გააჩნია“ – მეც ასე დამემართა... (დანვრილებით, პირადად შეხვედრისას მოგიყვებით).

რაც შეეხება ჩემს დაკავებას, ბატონო ზვიად, მართალი გითხრათ, სულ უდანაშაულოდაც არ ვზივარ... მაგრამ, ხომ იცით (თქვენ არ გესწავლებათ), როგორი მოულოდნელობებითაა აღსავსე ყოფიერება, თანაც, ადამიანი ცვალებადიაო, გვასწავლის დეკარტი. საქმე ისეა, რომ შესაძლოა ლოთი ქობალიამ დამხვრიტოს. მე ხომ სარგებლის მოტანა შემიძლია სამშობლოსთვის და გამოსწორების პირობასაც ვდებ! გთხოვთ, საპატიმროდან დამიხსნათ, რათა სისხლით გამოვისყიდო დანაშაული!

ვასრულებ რა წერილს, სერვანტესის სიტყვებით მოგ-მართავთ – „უღმობელობა არ შეიძლება იყოს მამაცობის თანამგზავრი“.

სამტრედია, კომენდატურის საპატიმრო. პატივისცემით,
ზ. ო. („ოჩილა“)

„ნუ პაგადის“ ჩაუცურე ჯიბეში – ტკიცინა „ჭარხლის-

ფერს“ გჩუქნი, ოღონდ წერილი რომელიმე მაღალჩინოსან „ზვიადისტს“ გადაეცი-თქო. კარგიო, მაგაზე რავა გეტყვი უარსო.

მეორე დღეს მდგომარეობა ოდნავ გამოსწორდა. დედამ მოალბო ერთ-ერთი ზედამხედველის გული და ამანათი შემომიგზავნა. სიგარეტი, საჭმელი, ერთი ბოთლი ღვინო და სიბაზონი. დილით გამომძიებელი შემოვიდა – ქობალია მაგრად გაგიბრაზებიაო, ასე დაიბარაო, უჩემოდ არ გაბედოთ გაშვებაო. „დამელოდე, მოვალ, მოვალ...“ დახურა, გადმომხედა ღმერთმა! შუადღისას ზაზა-ზაზიამ მომაკითხა ამანათით – სიგარეტი, დასალევი, საჭმელი და... და... და ნა-მა-ლიი! ნაცნობმა მილიციის თანამშრომელმა „პერედაჩის“ მისაღებად გარეთ გამიყვანა, მორფინზე თავს იკლავს – შპრიცს კამერაში ვერაფრით ვერ შევატანინებო! რაზეა, ძმაო, საუბარი, ბაიანი რად მინდა, შიგთავსია მთავარი! შეყვირებლა მოასწრო – ჰა, ჰა, რას შობი, ზურია, არ დაგიჩრქდესო! იქვე, გამომძიებლის თვალწინ გავიქანე და პირდაპირ შარვლიდან ვიდღლიზე ბარძაყში. ამდენ ნანერვიულეზე, უძინარზე, დაღლილზე რა ჩავკაიფდი! ეუფუფ! მაგარია! ერთი ჭიქაც მივარტყი და – „გელოდები, ლოთი, შე არამზადა, თუ არ მოხვიდე, შენ იყო შპროტი!“ კამერაში ჩავიმუხლე და გავაბრუე ხალხი, იმდენი ვიბაზრე.

ოთხი-ხუთი საათისთვის „ნუ პაგადი“ შემოვიდა, ისევ მოედო შტიკ-ნოჟით კარებს, კვლავ კინალამ მოსტყდა კისერი და მადლობა უთხარი გერონტი უფროსსო. გერონტი ბანქოს პროფესიონალია და შეთავსებით სამტრედიის აზარტული თამაშების ინდუსტრიის ბოსი. იმჟამად უცებ ეროვნულ მოძრაობაში ჩაბმა გადაწყვიტა და მაიორის წოდებით „გერონტი უფროსად“ გარდაიქმნა. პოლკოვნიკიც გახდებოდა, ოღონდ მეგობარმა, სამტრედიის ყოფილმა მილიციის უფროსმა ფორმა არ ათხოვა. გერონტის ჩვენი მეზობელი ჰყავს ცოლად და დედამ

სთხოვა ალბათ ჩემზე. მონატრებულ დღის სინათლეზე გამიყვანეს, მილიციის ეზოში „გერონტი უფროსი“ მხედართმთავრობს. მფრინავ მეგრელებს მწყობრი ნაბიჯით სვლაში ავარჯიშებს – „ნაბიჯით ი-არ! ზურგისა-კენ! იქვე ათი წლის შვილი უდგას, ცხოვრებას სწავლობს. ხუჭუჭთ-მიანი პატარა მეომარი ტყავის ქურთუკში, ავტომატით, „ლიმონკებით“, ტყვიის ლენტებით გულმკერდზე, ნელზე: ათი წლის ვანიკო „მაქსიმის“ ტყვიამფრქვევის სახელურით პანანინა მუშტში, მამის ცქერით ტკბება! ისიც უფროსებთან ერთად მომბანას თამაშობს.

მივუახლოვდი, დავდექი. ამხელა კაცი რამ გადაგრიო? ასეა თუ ისეა, დაახვიე სახლშიო! სვა-ბო-დაა! ოხ, ლოთი...! შენი დასახვრეტი ანი დაიბადება!

ოჯახად ჭირნახული გმირი დავბრუნდი! ცხოვრება ჩვეულ კალაპოტში ჩადგა. „ზვიადისტებმა“ იჯახირეს, გარშემო რაიონები – ხონი, ვანი, ბალდადი, გომი გომნატეხებთან ერთად აიღეს, ქუთაისამდე ჩააღწიეს, შემდეგ როკის უღელტეხილის გზას შეუდგნენ და გვირაბთან, როგორც იმერეთში იტყვიან – „მოგჭამეს ჭირიო“...

სკანა პიქა.

**„პუბლისტატი“ და ბანეხანი
იბოხ ბიოხბაქა**

ჩემს საყვარელ ტახტზე ვწევარ, ავადმყოფი, ომის იარებს ვიშუშებ. მამა მმკურნალობს, ფეხზე ნატყვიარ, დაჩირქებულ ჭრილობას მიხვევს, ცხვირს კეფიდან თავის ადგილზე აბრუნებს. მე და შარა ვაგრძელებთ პლანის, ნაძვის ხეებისა და არყების განადგურებას. ერთი კვირა არაა გასული, რაც „ზვიადისტებმა“ დაგვტოვეს და კვლავ

სამთავრობო ჯარების შეჩვეულ ჭირს ვუძღვებთ, „მხედრონის“ კიბოსთან ერთად.

შუადღისთვის, შარამ გაურკვეველი წარმომავლობის ვტარიაკები მოათრია. ვტარიაკი – სხვისი მოხმარებული წამლის ნარჩენებია, ანუ მორფინისტის ნასუფრალი ძვალა. უკეთესი არაა, რა გაეწყობა, მეორეულს მოვიხმართ. ვითომ ტანსაცმელი თუ მიდის, წამალს რა უშავს, როო? ვხარშეთ, ვადუღეთ, ვწურეთ და რაღაც მივიღეთ. ასეთ ნავავს დიმედროლ-რელანიუმს თუ გაურევ და რაც იქნება-იქნება, ერთი ტაბლეტი მორფინი მაქვს სადღაც საიდუმლოდ გადანახული. ადრეც ვეძებე, ვერ ვნახე, არც ამჯერად მწყალობს ბედი. არა და, რომ მახსოვს? დიმედროლს დავამატებ. ოცკუბიანი ბაიანი აივსო, ჩემს დამწვარ ვენებში ამდენის უდანაკარგოდ შეყვანა არ გინდა?! შარამ ბაბოჩკით ქარგვა დაიწყო. ჯერ კისერი – ვერ შევიდა, გამხმარია! მტევნები, ტერფები... არა რა, შენი... სკდება! გავისისხლე, ხელ-ფეხი დამისივდა. ამოვედით ბარძაყზე, რაღაც ლურჯი ზოლები კი ჩანს... ეგ არი – ბაბოჩკამ კანტროლი მისცა, შავი სისხლი შემოვარდა მილში!

– ბიჭო, ზურია, რაცხა ბრახუნია ნინიდან?

– მიდი, კაცო, მიდი! ვინ უნდა იყოს, მაგათი დედაც, ნელა, არ გასკდეს! ჰო, აი ეგრე, ნუ ჩქარობ!

– ოჩილა, დეინგრა სახლი!

როგორც ყველას სამტრედიაში, სახლის უკანა, სამზარეულოს მხრიდან გვაქვს შემოსასვლელი. ჩვენც ამ უკანა ოთახში ვდგავართ. მე – ტრუსებში (როგორც შარა ეძახის – შარვლის მეგობარში), შარა – ბაბოჩკიანი ოციანით ჩემ წინაა ჩაცუტქული. რა დროს სტუმარია, ასეთი საპასუხისმგებლო მომენთია, ბოლო კუბები შედის! – მიდი, ბიჭო, შეიყვანე, მეტი არ დამნგრევია არაფერი. ნელა, ნუ ჩქარობ, კარი ჩაკეტილია. შემოუვლის სახლს, სად ტრაკეში წავა! ოუ,

ოუ, მწვავს რა! გაბერა, შენის!

უცებ ურდულზე გადაკეტილი სამზარეულოს კარი შემოინგრა! შემოცვივდნენ ოთხნი თუ ხუთნი! ავტომატებით ხელში. უცაბედი თავს ნადგომით გაოგნებულს, დიმედროლ-რელანიუმით გაბრუებულს ისევ კალაშნიკოვის შავი ლულა მიყურებს. მერამდენედ?! კარგი რა, ჩემ მეტი ამ ქალაქში არავინ ცხოვრობს?!

შარას კონდახები ისეთი ძალით დასცხეს, მეზობლის ეზოში გადაფრინდა, მე მხოლოდ დამიზნება მერგო წილად და ბრძანება – „ჩაიცივი, შე მორფინისტო!“ სახლის დარცვას შეუდგნენ, დარბიან ორივე სართულზე. ზემოთ არაფერია, პარკეტის და კედლების გარდა, ავეჯიც კი თითქმის არ დგას, რადგან, ან მშობლებმა გამოაგზავნეს თბილისში, ან მე გადავახურდავე წამალში. ქვემოთაც მსგავსი მდგომარეობაა. ამ მათხოვრებმა კონდენციონერები გამოაგდეს, ჩემს საყვარელ სამოსს ეცა ერთი. რბილი ტყავის, მაგარი მონითალო ყავისფრით ფრანგული ფეხსაცმელი მქონდა და ცისფერი „Lacoste“-ს პულოვერი. ადგილზევე მოირგო, ძველი, თავისი სუნით მე დამიტოვა. აი, იმის სახელი კი დავიმახსოვრე – „ინდაურა“, მაგრამ რად გინდა? ომის ბოლოს სხვამ დამასწრო და ჩააძალდა!

მივედით სულ ერთი კვირის მონატრებულ მილიცია-კომენდატურაში. რატომღაც სამტრედიის პროკურორთან, დალისთან შემიყვანეს – აბა, შენ იცი, როგორ წესიერად მოიქცევიო და პასუხებს კარგად გასცემო, გენერალ გიორგაძესო! ვაა, ბარო ოჩილ, რა დონეზე ხარ გასული, დაკითხვაზე „კგბ“-ს გენერალთან აყავხართ! საკუთარ თავთან ავმალლდი, ასე ვთქვათ, დამნაშავის ამპარტავნებამ შემიპყრო! გაპრანჭული, ნითელსაცხიანი, ოქროებით დახუნძლული პროკურორი – დალი; გაბრუებული, ნოეს მუშტით ჩალურჯებული ცხვირ-პირით და მისივე მეოხებით, ფეხზე სახვევით დამნაშავე – მე; შტიკ-ნოჟიანი

ავტომატით შტერი და ვერცხლისმოყვარე ბადრაგი – „ნუ პაგადი“ – მივუყვებით დიდების გზას! აი, კარები გაიღო და ამობრწყინდა ის – მზეჭაბუკი ლუბიანკიდან, იგორ პანტელეიმონის ძე გიორგაძე! „ნუ პაგადი“ გარეთ დატოვეს. ფინია ძალივით უყვარს „უფროსების“ კარებთან დგომა – „უფროსის“ ლომკაშია კაცი, რა ქნას?!

საკმაოდ დიდი კაბინეტი. სანერ მაგიდასთან ზის მრგვალთვალება, შემელოტებული, შუახნის მამაკაცი უსერიოზულესი გამომეტყველებით, ისეთით, თითქოს ჩვენს საუბარში საბოლოოდ და გადაჭრით უნდა გაირკვეს – ღირს კი ამ ქვეყნად ცხოვრება? ჰა?! თუ, ტყვნა და შიმშილი! მე და ლამაზმანი პროკურორი ვსხდებით, ინყება საუბარი. ანკეტური მონაცემები, ერთსვლიანი დებიუტი – e2-e4... სანდომიანი, შემპარავი ხმით მწვანე სამხრეთულებიანი გენერალი აკეთებს დამანგრეველ სვლას ლაზიერით, „დეტსკი მატს“ მისვამს, თავისი გამწვანებული ტვინით – მაჩვენებს ჩემს წერილს ზვიად გამსახურდიასთან!

– ჩვენ ხელში ჩაგვივარდა თქვენი მიმართვა ზვიადისადმი, რას ნიშნავს ყოველივე ეს?

ბიჭო, ჩემი საკანში დანერილი პოემა არ მიუცია ვილაცას?! ოხ, „ნუ პაგადი“, შენი ძალად წესიერი დედას...! ეს იდიოტი, ინსტრუქციის თანახმად, რომელიმე თავის უფროსს აჩვენებდა. თუმცა, ანი რაღა მნიშვნელობა აქვს, მაგრამ „ნუ პაგადი“, მაინც შენი დედას შევეცი!

– რას ნიშნავს და დახვრეტის შემეშინდა და დავწერე, რა... რა მოხდა, როო?

– Это всё сказки! სიმართლე ილაპარაკეთ!

გენერალმა კუც გამოიყვანა და მიტევს. რით გინდა უპასუხო? მე მხოლოდ ერთი ჯაგლაგი ცხენი მყავს, ნაცემი მხედრით და დადიმედროლებული მეფე.

– სიმართლეს ვამბობ. ცხვირი ნახეთ რას მიგავს, აი, ფეხშიც დამჭრეს...

– Это всё комуфляж! მე სიმართლე მინდა მოვისმინო თქვენგან!

აუფ, დაქაჩა დიმედროლმა! იგორს მეორე კუ გამოჰყავს, იკავებს სტრატეგიული მნიშვნელობის დაფის შუაგულს. მეც ვლიზიანდები, მაგრამ სანვავი მაკლია, ვერ ვარ, რომ უნდა, ისეთ ფორმაში:

– რა გითხრათ, ვერაფრით დაგეხმარებით.

– მაშინ მე გეტყვით სიმართლეს, ხოლო თქვენ დაფიქრდით, ღირს კი ჩვენთან თამაში? И так – ჩვენი მონაცემებით, თქვენ ხართ ზვიად გამსახურდიას საიდუმლო აგენტი!

ქიშში! ესეც შენ, უბრალო კი არა – საიდუმლოო! როგორია, რას დაუპირისპირებ – მათი?!

აბსურდის წინააღმდეგ ხომ არგუმენტები არ არსებობს. ეჰ, ისეც ჩემი გაძვალტყავებული ცხენი უნდა ვაქციო თოხარიკად.

– რა აგენტი, თქვენ ხომ არ გაუბერეთ?! ცხვირი ნახე, ფეხი, ვაა!

– შენ როგორ ელაპარაკები გენერალ გიორგაძეს?!

წამოიკვილა დალი პროკურორმა და ორი-სამი მიწიდან ამოსული ბაკლანი თავის ჩვეულ საქმეს გულმოდგინედ შეუდგა...

– წაიყვანეთ! იფიქრე, იფიქრე, მალე შევხვდებით!

ახლა ამან დაიჩემა „იფიქრე, იფიქრე, მალე შევხვდებით“! „მოვალ, მოვალ, მოვალ...“ – ლოთის მოშხამული შლაგერი კვლავ დატრიალდა დადიმედროლებული მეფის თავში... ვზივარ, ოღონდ ადინოჩკაში. გარე სამყაროსთან, როგორც სახიფათო სპეც-აგენტს, კავშირი არ მაქვს. არც სიგარეტია. აუფფ, რას ქაჩავს დიმედროლი! უფფ, კისერშიც მიჭერს. სხვა რა გზაა, დავიძინებ.

მაშინ პირველად ვიგემე „მწვანე“ დაკითხვის თავისებურებები. გაღვიძებენ უსისტემოდ, სადისტურად, სხვადასხვა დროს, რათა ვერ შეძლო თვალის მოხუჭვა, ხოლო

თუ მაინც მოახერხე, ძილი შფოთიანი უნდა გქონდეს. ხან სამზე დაგიძახებენ, მერე თითქოს განებებენ თავს და სულ ნახევარ საათში წამოგაგდებენ ახალი დაკითხვისთვის, შემდეგ შესვენება და მოულოდნელად ხუთზე იწყება იგივე. მიზანი – დაძაბულობას ველარ უძლებ და წერ „მწვანე“ გენერლებისთვის სასურველ ჩვენებას.

ჩემი და პანტელეიმონოვიჩის დაძაბული პარტია გრძელდება, პოზიციურ ბრძოლას დასასრული არ უჩანს. ის მიჩემებს – აგენტი ხარო, მე ვუმეორებ – აბა, ჩიტები შენა გყოლია-მეთქი და ვართ ასეთ თამაშში. ყოველი ასეთი მონაკვეთი ჩემი ზედაპირული ცემა-ტყეპით მთავრდება. ამ გაღვიძება-დაკითხვებმა ისე დამქანცა, ვატყობ, კაპიტულაციისკენ მიდის საქმე. რა ვიღონო? „ღირს კი ასეთი ცხოვრება?“ – ახლა გიორგაძისეულ კითხვას მე ვუსვამ საკუთარ თავს. დილის ხუთი-ექვსია, ტკბილად მიმეღულა თვალები და დამიძახეს – ბიჭო, არ იძინებს ეს შობელ-ძაღლი, მთელი ღამე მე მდარაჯობს?! წამოვდექი, მივლას-ლასებ, რაღაც უნდა ვქნა...

შევედი, დავჯექი, დაიწყო შიზოფრენიკების ჭადრაკი.

– რა მოიფიქრეთ, ბატონო ზურაბ?

ვაა, ეს ბატონო, რაღაც ახალია, ესეც გადამწყვეტი შეტაკებისთვის ემზადება? ნუთუ მე გადავღალე?!

– რაზე? არა ვარ აგენტი და რა უნდა მომეფიქრებინა? დაჭ-რი-ლი ვარ და ნა-ცე-მი!

– კარგი, რახან ასე ჯიუტად უარყოფთ თქვენს როლს „ზვიადისტურ“ დაზვერვაში, გავხსნი კარტებს და მოგახსენებთ, რომ ჩვენც, „как говорится, не лыком шиты!“ იცით, რას ეფუძნება ჩვენი მტკიცებულებები, გარდა თქვენი დაშიფრული წერილისა და მასში მითითებული შეხვედრის აუცილებლობისა?... მოიცათ ამოვიკითხო... მმ... ა, აი! „(დანვრილებით, პირადად შეხვედრისას მოგიყვებით)“... საინტერესოა, ეს ფრჩხილები რას უნდა ნიშნავდეს?..

კარგი, ვაგრძელებ სხვა მტკიცებულებების შესახებ. ჩვენ დავათვალისწინებთ თქვენი სახლი და აღმოვაჩინებთ ფრიად საინტერესო რამ!

– რა, წამალი ხომ არ გიპოვიათ?! ერთი მორფინი შევჩურთებ სადღაც, ვერაფრით ვერ ვპოულობ?!

– არა, ნუ მახნევთ თქვენი ნარკოტიკებით, არ გამოგივით! ჩვენ აღმოვაჩინებთ, რომ ქვედა სართულისგან განსხვავებით, ზედა სართული, სადაც ჩვენი მონაცემებით მდიდრული ავეჯი იდგა, ამჟამად ცარიელია! რატომ?!

– რატომ?..

– ჰა, ჰა, საქმეც ეგაა! რატომ და თქვენ ზუგდიდში საემიგრაციოდ ემზადებოდით!

ვაჰ, შენ აგაშენა ღმერთმა! ამდენი ხანი ამას მიმაღავდი, ამიტომ არ მაძინებდი, შე მართლა ტვინგამწვავებულო, შენი დებილიი...! შეხედავ, გონიერ ადამიანს ჰგავს. მწვანე საუნჩებო „პაგონს“ მძლავრი ფესვი გაუდგამს იგორის თავში.

– რაა?! ზუგდიდში საემიგრაციოდ?! ზუგდიდში რაღა მინდოდა?!

– აი, ეგ თქვენ უნდა გვითხრათ და ზვიად გამსახურდიას ზუსტი სამყოფელიც მიგვითითოთ!

მოკლედ, მუდმივი ქიშის მდგომარეობაში ვყავარ ამ კაცს! სანამ საკადრის პასუხს გავცემდე და მატს ჩავუსვამდე და პარტიას დაუშვითავრებდე და მაგრად მცემდნენ და ქვემოთ საკანში ამომამწყვედევდეს, უნდა ვათოხლო ამ ტვინ-დაობებულს! აზრი კი საკუთარმა წამალ-ალკოჰოლ-მონყურებულმა ტვინმა მომანოდა.

— ... ეჰ, ვატყობ მომიწევს დანებება... Как говорится, თავს ზემოთ ძალა არააო. გენერალი, თქვენ გაიმარჯვებთ!

– Наконец-то! აი, ასე არა სჯობს?! გისმენთ...

– რა და... ბევრია მოსაყოლი, ფხიზლად გამიჭირდება, წამალი უნდა მაგ ამბავს!

უიმედოდ ვუყურებ, მთელ სამეფოს ვითხოვ, რათა ნაკლები მივიღო...

– წამალი არა და არაყს კი მოგცემთ, ოღონდ სიმართლე! არა?

– სიმართლე?! გეკადრებათ, მე ტყუილი არ ვიცი! მომეცით და დავინწყოთ რა!

მოიტანეს – სამედიცინო სპირტია! მაგიდაზე უდგას დანახნაგებული შუშის „გრაფინი“, წყლით სავსე. ამ საუნწყებო სოც-ავანგარდის ნიმუშს თავს პატარა, თლილჭიქიანი ხუფი უმშვენებს. ეჰ, სად ნახავ კიდევ ასეთ სილამაზეს!

ჩამოასხა ორმოცდაათი გრამი, მანოდებს... მეორეს აღარ მომცემს, ახლა რასაც მოვასწრებ და დახლი დაიხურება.

– სპირტია, ვითომ? აბა ერთი, რა ბოთლია ეგ?

– Слово офицера! აი – „Спирт Медицинский. 96%“!

– ერთი წუთით, ბოთლი ვნახო, ხომ იცით, სიფრთხილეს თავი არ სტკივა – რაც არ უნდა იყოს, დაზვერვის გენერალთან მაქვს საქმე! ვუყნოსო, აბა...

უცებ მივიყუდე! ორასიანი ბოთლი ჩავცალე, თვალის დახამხამება ვერ მოასწრო, ისე! ეგრევე გამეხსნა.

– ესე იგი, ზუგდიდში საემიგრაციოდ ვემზადებოდი, არა-ა?! ჰა?!

– დიახ, დიახ! ზემოთ სახლი ცარიელია, как коток, хоть шаром покати.

– თქვენ თუ იცით, სამტრედიიაში რაზე ვარ ჩამოსული?

– რაზე, აბა თქვი!

– კურტ ვონეგუტის ნაკითხვა უნდა მოვასწრო და მერე ნანიტა ვნახო...

– ვინ?! ნანიტა ვინღაა, გამსახურდიას სვიაზნოი აგენტი?!

– ბიჯო, ამხელა კაცი ხარ, ამოდენა პაგონები გარტყია,

შენ ხომ არ გაჟრიალებს, ჩვენი ძმა?! ჰა?! რა მიინდა ზუგ-დიდში საემიგრაციოდ, ისედაც დღეში სამჯერ მიწვეს ბარიგასთან მორფინზე ჩასვლა! ეგეც არ იყოს, პარიზია თუ ნევილი, ემიგრაციის ამბავში?

– Даа...опьянел агент Гамсахурдиа...

ეჰ, დროა დავუმთავრო პარტია. ვინ თქვა, მეფით და მხედრით მათი არ ისმებაო?!

– კარგად მისმინე, შე ვონეგუტო! აგენტიც ხარ და ყლე-ზეც დამეხიე, თუ გინდა, რა! არ გამიტრაკა საქმე!

ერთი კვირა მირტყეს, მერე მობეზრდათ და „მხედრიონელი“ ჯექსონას თხოვნით გამომიშვეს. სახლში საყვარელი, უწყინარი და უსაფრთხო საწოლი მელოდა...

იმხანად საბოლოოდ მივხვდი, თუ რას ეფუძნებოდა მანამ სადღაც მთვლემარე, სულის სიღრმიდან უეცრად ამოტივტივებული ჩემი სიმამაცე. მძიმე ცხოვრებისეულმა გამოცდილებამ ცხადად დამარწმუნა ერთ ძველისძველ ჭეშმარიტებაში – ადამიანი ნებისმიერ გაჭირვებას ჯერ ეჩვევა, თანდათან ეგუება და შემდეგ მოთმინებით უძლებს. ფეხებით რომ დაკიდონ, იმასაც კი! ხშირ შემთხვევაში ის არა მხოლოდ მორჩილად იტანს უბედურებას, არამედ მასთან ბრძოლაში გამარჯვებულიც გამოდის! თავიდან შემოთავაზებული წესებით იწყებ თამაშს, ხოლო დროთა განმავლობაში შენში მანამ დათრგუნული ღირსება, თავისუფლების სული ათმაგი ძალით იღვიძებს. სრულიად უწყინარი ადამიანი, ერთი შეხედვით მშიშარაც კი, ექსტრემალურ პირობებში, წრთობის შედეგად იძენს უნარს, დაძლიოს საკუთარი სიმხდალე. სათანადო პირობების თუ საჭიროების შემთხვევისას გამირობაც ჩაიდინოს და თავიც განიროს სხვისთვის! თან უხეში ხდები, ცხოველს ემსგავსები და შემოთავაზებულ წესებს ასე უფრო უძლებ.

მე წინასწარ ვიცი – რაც უნდა ცუდი რამ შემემთხვეს ან რაიმე თავზარდამცემი ამბავი შევიტყო, შევეჩვივი,

ის ყოველდღიურობად იქცევა და გავუძღვება. დამატებით ამგვარი გამოცდილება მომცა ომმა – უბედურება, რომელიც საყოველთაოა და მხოლოდ შენ არ გეხება, გაცილებით ადვილი ასატანია. თუ სხვასაც უჭირს, ნაკლებად განიცდი პიროვნულს, რადგან ერთი დიდი უბედურების წნეხი ბევრ-ზეა გადანაწილებული. ასეც შეიძლება ითქვას – როდესაც არაფერი გაქვს დასაკარგი, გარდა საკუთარი უბადრუკი, მობეზრებული არსებობისა, თავგანწირვაც ადვილია.

სჯანა პაყსი.

თბილისის ბინა და ქუჩა ჰონაბუტი

ომიანობის ხანაზე თითქოს ყოველივე მოვყევი, ყველა გმირის ბედ-იღბალი მიმოვიხილე. ერთი რამ დარჩა გაურკვეველი – რა ხვედრი ერგო ჩემს მაგიდაზე მოთავსებულ კურტ ვონეგუტის სტაფილოსფერ ტომს? სულაც არ იქნება გასაკვირი, თუ ამხელა მოთხრობიდან ინტელექტუალური მკითხველი მხოლოდ ამით დაინტერესდება.

... 1993 წლის 31 დეკემბერს წალენჯიხის რაიონის მიკარგულ სოფელ ხიბულაში, საქართველოს პირველი პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია, „გიორგაძეებისგან“ დევნილ დაღლილ, ქანცგანწყვეტილი და მარტოსული, მოკლეს თუ თავი მოიკლა. „წმინდა გიორგის“ ორდენით გამშვენებულმა „ცეკა“-ს მდივანმა ედუარდ შევარდნაძემ კი, ჩვეული კომუნისტური სიმტკიცით, ჯერ „ზვიადისტები“ დაიჭირა-დახვრიტა, ხოლო შემდეგ „გვარდია“-„მხედრიონს“ დაერია და წამებით სული ამოხადა. დადგა, ერთი მხრივ, უშუქობის, შიმშილისა და სიცივის, პარაფინის სანთლის, ნავთისა და ალკოჰოლის სურნელით გაჟრენილი კუპონების და

მეორე მხრივ, დაკაიფებული კანონიერი ქურდებისა და დაპურებული „ელიტის“ „საყოველთაო სტაბილურობის“ ეპოქა. „ზვიადისტებად“ და „პუტრისტებად“ გახლენილი ერთი მუდმივი მეორედ მოსვლის მოლოდინის რეჟიმში ცხოვრებას შეუდგა...

ერთი სიტყვით, ომი დასრულდა, მე თბილისში ჩამოვედი. რალა თქმა უნდა, გამოსწორება ვერ მოვახერხე და ლოთობას შეეყვები. გავიდა წლები... ცხოვრების ამ მონაკვეთზე მხოლოდ მოგვიანებით დავწერე. მაშ ასე, **„რატომ ვერ წავიკითხე „მან“ კურტ ვონეგუტი?“**

...ზურა მარტოდმარტო ეგდო ვაკის ცარიელ ბინაში. წლები ისე გადიოდა, ერთადერთი ქალი, რომელსაც ზურა ხვდებოდა, ზოია იყო, ჩვენი უბნის ლომბარდიდან. რისთვის, გასაგებია – მობილურს და საქორწილო ბეჭედს უტოვებდა „ზალოგში“ და აღებული ფულით წამალს ყიდულობდა.

გავიდა დრო, მობილური და ბეჭედი სადღაც გაუჩინარდა. საკმარისი დოზის შოვნა სულ უფრო ჭირდა და ზურა ოჯახის ნივთებს მიადგა. ჯერ „კუზნეცოვის“ ჭურჭელი და მშობლების ნაჩუქარი ინგლისური სერვიზი გაყიდა ვერცხლის დანა-ჩანგალთან ერთად, შემდეგ „სუხოი მოსტის“ ქორვაჭრებს ავეჯი გაატანა კაპიკებად. ასე ამბობდა – ნივთები შენ უნდა იხმარო და არა პირიქითო.

ბოლოს, დაჭერებითა და ცემებით დაღლილი ზურა კვლავ არაყს მიუბრუნდა. და აი, მოხდა სასწაული – მეგობრებთან დაბადების დღეზე მისულს ნანა დახვდა. ისაუბრეს, შემდეგ გოგო სახლამდე მიაცილა. მეორე დღეს კი ნანა სახლში დაადგა:

– ზურა, რა გეშველება? რა დღეში ხარ, ბიჭო, ხედავ? სხვები რომ მეუბნებოდნენ, არ ვიჯერებდი. გააფრენ ამდენი მისიგან, შე საწყალო! თუმცა მეტი რალა?

– მაიცა, რა, გავაფრენ არა! მშვენიერ ჭკუაზე ვარ! პროსტა, წამალი გათავდა და არაყზე გადავჯექი. ახლავე აგისნი ყველაფერს, აზრზე უნდა მოგიყვანო, სანამ დავიბრდიები.

შენ მაქს ბროუდის პონტში ჩემი ნანერები შეაგროვე და გამოაქვეყნე, ნებას გაძლევ!

უყურე, აგისნა! ესაო, ისაო, მოკლედ გეტყვი – ჩემი შენდამი გრძნობები, თუ რაც არი – დადებითი ემოციები, თანაც ძალიან დადებითი! ემოციები კიდე, იმართება ენდორფინებით. კაროჩე, მაგრად მევასები, ტო, მაგრად! ყურადღებით მომისმინე! ანესთეზიოლოგი ვარ, ხომ გახსოვს?

– შენ თუ გახსოვს, შენ?!

– არ გინდა, მოეშვი, მომისმინე – ნაღლია! ადამიანის ტვინში განთავსებულია სიამოვნების სეიფი. ნარკოტიკის შეყვანისას წამალი ქურდივით შედის ოთახში, სადაც დამალულია დადებითი ემოციები და მორგებული გასაღებით ალებს სეიფს. ფაქიზი სიამოვნება იფრქვევა სანახიდან და სისხლის მეშვეობით იღვრება ორგანიზმში, სხეულის ყველა უჯრედი იწყებს ნეტარებაში ჩაძირვას... გადის დრო და ზურაც კაიფშია! ანუ ჩვეულებრივ დადებითი ემოციების მართვა მორფის მსგავსი ნივთიერებით – ენდორფინით ხორციელდება და მას ადამიანის ტვინი გამოყოფს. აზრზე ხარ?! – ადამიანი თავისთვის აწარმოებს საკუთარ მორფს! ნარკოტიკი პროსტა, ზუსტად იმეორებს ბუნების გზას და ანაცვლებს ტვინში გამომუშავებულ ენდორფინს.

ამ თემაზე საუბარიც კი ზურას ეიფორიაში აგდებდა. შთაგონებულს თვითონვე უკვირდა საიდანაც გაჩენილი მჭევრმეტყველების. რაც ნლებია არ ელაპარაკა, სულ ერთბაშად მოინდომა:

– ისმის კითხვა: სად – ღმერთი, სად – მორფი?! პასუხი უბრალო და სადაა – ღმერთმაც კი, „რომელმან შექმნა

სამყარო, ერთითა წამისყოფითა“, საკუთარი ხელით შექმნილ ბუნებაში ვერაფერი ნახა თეთრი, ქათქათა ყაყაჩოს – Papaver Somniferum – ის გამხმარ წვეწვრე უკეთესი, რათა ჩვენი განცდები ემართა! ამ საკითხში ისიც კი უძლური შეიქნა და იძულებული გახდა დათმობებზე წასულიყო – აიღო და დაუტოვა ადამიანებს ეს პანდორას ყუთი. აი, ნანიტა, სადაა დამალული უდიდესი საიდუმლო! ღმერთი აზრზე მოვიდა – მორფზე კარგი სხვა არაფერია, გაიგე?!

– გავიგე, გავიგე...

– ჰოდა, სიყვარული და სმის მოთხოვნილებაც მსგავსი კლასის ენდორფინებით იმართება. აქედან დასკვნა – იმიტომ დავლიე ვისკი, რომ დიდი ხნის ჩამკვდარი გრძნობები გავაცოცხლო, გავაასკეცო! ახლა კი დავაყოლებ სიგარეტს, მერე შენ ჩაგეხუტები და ენდორფინებიც გამომეყოფა! ასეა, ჩემო ნანიტა, ასე. ისე, შენც მორფინისტი ხარ, ოღონდ პატარა დოზებზე ზიხარ და სხვა ყველანიც – „ნორმალურები და ფრიად დადებიტები“ – ნარკოშები ა-რი-ან! ოღონდ თქვენს პატარა ტვინებს, ასეთივე პატარა ემოციების გამო, ძალიან მცირე დოზები ჰყოფნის, თქვენი მიკროტვინები რომ აწარმოებენ, იმდენი, აბაა! პროსტა მორფინისტებს ერთი ნაკლი აქვთ, თქვენთან შედარებით. დიდი დოზების შეყვანით ისინი თრგუნავენ ტვინის ენდორფინულ ცენტრს და ამიტომ არიან სანწყლები უხალისოდ. დადიან საცოდავები ლომკაში სიქაგამოცლილები. ასე ვარ მეც...

– თუ არაყიც იმავე მოქმედებისაა, რალაზე გაგიჟებს? რეები ქენი, გახსოვს?!

– დაბადების დღეზე? ისე რა...

– ომის შემდეგ პირველად გნახე და „გეპაკაზუხებოდი“, ვაა! მაიცა ტო! აგისხნა დასალევზე და მერე ნახავ, თუ არ ვარ მართალი. უყურე! ალკოჰოლის შემთხვევაში რა ხდება: ქურდი შედის იმავე ოთახში, ანუ ემოციების სანახში

და რადგან გასაღები ანუ მორფი არა აქვს, ამტვრევს სეიფს, ნუ „ფომკით“, რა. მოუთოკავი, უხეში, მსხვერვისგან დამახინჯებული ენერგია ერთბაშად გადმოედინება ორგანიზმში! ალკაშურ თავდაჯერებულობას, ჭეშმარიტ კაიფამდე, სიამოვნების რაღაც მთავარი კომპონენტი აკლია. სამაგიეროდ, იგი იძენს აგრესიულ-სექსუალურ, ახვრულ იერს! შედეგიც სათანადოა – ბოროტი ხდები, ტო! შემდეგ, მალევე – 15-20 წუთში იჩუტები. ჩალიჩობ ბოლომდე გაცალო უკვე გატეხილი სეიფი ნარჩენი, მახინჯი ემოციებისგან. გინევს დაამატო „განსხვავებულები“ და ვისკები. შხამის დოზა გნამლავს და ღორივით თვრები! სასურველ შედეგს მაინც ვერ აღწევ. ბრაზდები და იწყება შარიანი ჩხუბი. ასეა ეს ამბავი, ჩემო ნანიტა-ა... ჰო, კიდე, იცი – ვინ გარკვია, ვინ?! ეგებ საზოგადოების „უარყოფითი“ ნაწილი ამგვარი თანდაყოლილი ენდორფინო-დეფიციტით იბადება, ჰა? ეჰ, მაიცა დავლიო, თორე ავტირდები... ტეხავს, თანაც მაგრად.

– ვაა, ჩემი საყვარელი ვონეგუტი? ნაიკითხე, ხო მაგარია?!

წლებია ნარინჯისფერი წიგნი თავთან ედო. აღარც ახსოვდა. მაგრად შერცხვა! ნანა ხომ ძველი მეგობარია, სულ აქებდა – რა ჭკვიანი, განათლებული ბიჭი ხარო.

– მაიცა რა, რა დროს ვონეგუტია?! ვონეგუტის დედას არ შ...ი! მე მათიას რუსტი ვარ, მათიას რუსტი! მე ვცდილობდი ყველასთვის ამეხსნა, თუ რა ჯოჯოხეთში ვარსებობთ ჩვენ... მე მიწოდდა ავფრენილიყავი და როგორც გერმანელი პილოტი „ნითელ მოედანზე“ ისე, თქვენს ტოტალიტარულ გულეებზე რბილი დაშვება გამეკეთებინა. შემდეგ თვითმფრინავიდან გადმოვმხტარიყავი და მეთქვა – აი, ხედავთ, მე ყველა საჰაერო თავდაცვას დავუძვერი, ის მხოლოდ ტოტალიტარული ქიმერაა. ნუ შეუშინდებით ნურაფერს, ხმა ამოიღეთ!

ბევრი ვეცადე, მაგრამ როგორც მათიასი, სადაც ჩავფრინდი, ყველგან შემიპყრეს და იზოლაციაში მომაქციეს. თუმცა, ვინ იცის, შეიძლება მომავლისთვის, როგორც რუსტი, მეც შემიყვანონ ტოტალიტარიზმის მნგრეველთა ოქროს სიაში. მოკლედ, არალიარებული მათიას რუსტი ვარ – მფრინავი, რომელიც ვერ ჩამოაგდეს!

– ეჰ, აქამდე კიდევ რაღაც იმედი მქონდა. შენგან არაფერი არ გამოვა! წავედი რა...

– არ გინდა ეგეთები! სად მიდიხარ, მარტო მტოვებ?! კარგი, წადი, მაგრამ იცოდე, თავს მოვიკლავ, თუ არ მომისმენ! სულ დამაკომპლექსე ამ ვონეგუტით, ტო! როდის წამეკითხა? არ მეცალა, მძაფრსიუჟეტიან სპექტაკლში ვთამაშობდი!

– ზურა, ვონეგუტი რა შუაშია?! ისე ვთქვი.

– კაი, მომისმინე, აღარ ვახსენებ. ჯერ იყო და სამოქალაქო ომი არ გათავდა! ორ ცეცხლს შუა მოვექეცი – ხან „ზვიადისტები“ მიჭერდნენ, ხან კიდე ნაბოზვარი გენერალი გიორგაძე მცემდა. მოკლედ, გრუშასავით ვიყავი! მგონი ადრეც მოგიყევი, რეებიც გადამხდა, ისე მცემეს, ცხვირი მომძვრა და ყურთან გადახტა! მერე სამტრედიაში ლოთი ქობალია გადამეკიდა – წარმოიდგინე, საკუთარ დახვრეტას დავესწარი, რაღაც სასწაულით გადავრჩი, ტო! მაიცა, ერთი ჭიქაც ჩავარტყა...

ჰო, სად გაფჩერდი-ი? ა, რა, ის უნდა იყო...ეეე...ვონეგუტი წაკითხული რომ არ გქონდესო, მე მეუბნები ტოო?! არა გრცხვენია?! რატომ არ მაქვს გადაბულბულებული, არა? სანამ კითხვა მაგრად მიყვარდა და შემეძლო, ანუ 30 წლამდე, ვონეგუტი „ესესერში“ არავინ იცოდა, მარტო ვონეგუტმა იცოდა ამერიკაში – ვონეგუტი ვარო. ჰოდა, ჩემო დაიკო, მთავარია სიყვარული და გაგება! მეც რა მექნა, გავედი ქუჩაში და ავყევი შავურ ამბებს. მიუნვდომელი ლიტერატურის გამოცემა მერე დაიწყო. მეც ვიშოვე

და თაროზე ჩამოვდე რა... ისე, რატომღაც მახსოვდა მწვანე ფერის ტომი იყო ოქროსფერი წარწერით და... ახლა ვუყურებ, სტაფილოსფერი არ გამხდარა, ვაა?! მერე-ე, ისევ მორფი და ვოდკა, და ვოდკა-ა, და შავი, და ლუდი-ი, და ვისკი-ი, და ვოდკა-ა, და პლანი-ი... ეგ ისე, მისამღერივით.

– გაჩუმდი, ნუ გამაგიჟე! რეებს ბოდავ!.. ზურა, არ გინდა იმკურნალო?

– მეე ტოო?! რა დროს მკურანალობაა, დაინგრა ქვეყანა! ფრანკო-მასონები გვიტევენ, არ გვაცლიან „გაბრწყინებას“, მთელი მსოფლიო გვეჩაღიჩება, „ქართული ფასეულობები“ უნდა დაგანეროთო და რა ვიცი, ათასი პრობლემა! ახლა გეკითხები – ასეთ დაკავებულ კაცს ვილაცა ვონეგუტისთვის მეცალა, ტოო?! უნამლოდ, რა დროს ეგაა, ცხოვრება აღარ მინდა! მოვიცლი თითქოს ვონეგუტისთვის, ან ლომკაში ვარ ან ისეთ პახმელიაზე ვიჩითები... არა, დედას! ნუ აი, რა გითხრა, ნუ, არ ვიცი! ბევრი გაფრენები და გარიჩაყები რა. თან ვწევარ და ვონეგუტი მელანდება რქებით და ვირთხები აზის თავზე, ხელში გველები, ბევრი გველები! ამასობაში დიდი რელსებიანი „თოვლის კაცი“ მოდის და თავში მირტყამს. მართლა მომივიდა, არ გჯერა? სამი თვე ვინექი ყბამოტეხილი ქუთაისის რეანიმაციაში! მავთულები გამიყარეს ყბებში, კბილებს შორის, მერე ზედა და ქვედა ყბა ერთმანეთს მიაბეს... ვინექი ასე, უსიტყვოდ, ჩუმად. ამასობაში დავბრძენდი, დავდინჯდი და შემეხორცდა. ორი თვეა, რაც გამომწერეს. „დიდი ვონეგუტი“ უკნიდან მომეპარა და თავში, რას ჩამარტყამდა აბა, თუ გამოიცნობ? ჰა?! ვერ გამოიცანია-ი! ნაღდი რუსული ფოლადის, სამმეტრიანი ლიანდაგი მგლიჯა, ტო! მატარებელი რო დადის ზედ და ასე იძახის – გრუხუნ-გრუხუნ, გრუხუნ-გრუხუნ, ტუუ-უ, ტუუუ-უ!“

– კიდე კარგ ჭკუაზე ხარ! მაიცა, ორივემ ჩაგარტყა?

– არა, შე სლაბო, არა! „თოვლის კაცი“ და „დიდი ვონე-

გუტი“ – ერთია. ჰოდა, ეს „გრუხუნ-გრუხუნი“-ი მომხვდა თავში! და გამისკდა თავი-ი... ეს არის პირველი თავი მოთხრობისა – „რატომ ვერ წაიკითხა ზურამ კურტ ვონე-გუტი“. გაგრძელება შემდეგ ცხოვრებაში... ისე, ვაპირებ დავწერო ყველაფერი, რაც იყო. უხ, მე ამ საბჭოთა კავშირის და რუსეთის დედას შ...ი, არ წამართვეს მთელი სიცოცხლე! ძმაკაცმა მითხრა ნარკომანიაზე – ეგ თემა აღარაა აქტუალურიო. ღმერთმაც ქნას, მაგრამ ჩემი და ჩემი თაობის ცხოვრება აღარ ითვლება? მე მაინც დავწერ და, თუა აქტუალური, თუ არა და ამ ჩემს... იმას რა!

ასე რომ, ჩემო ნანა-ნანიტა, ვონეგუტი კი არა, თავიც რომ მომყვა აქამდე, ისიც ბევრია! მოგწონვარ ეგეთი – მოგწონვარ, არ გევესები და... ნადი რა, ნება შენია... თუ არ გინდა. მე მართალი გითხრა, მაგრად კი მიყვარხარ! იცოდე, ძალიან მაგრად! ისე, სიყვარული თუ გამიღვიძებს ემოციებს, ყველაფერს თავს დავანებებ... მე ვიყო არაკაცი! პირობას გაძღვევ, შენი გულისთვის მთებს გადავატრიალებ!

ზურას ცრემლი მოადგა. არყის ბოთლი აიღო – ცარიელია! გულჩვილობის დასამალად კედლისკენ მიაბრუნა თავი. ნანა მიუახლოვდა, მხარზე დაადო ხელი და მალევე წავიდა. შეუმჩნეველად მაგიდაზე ფულიც დატოვა. კარის მოხურვისთანავე ზურა გადმოტრიალდა, თავი წამოწია. ფული აიღო – ეჰო – ამოიძახა და მაღაზიაში არაყზე დაეშვა...

2000 წლის ოქტომბერს, დილით ავჯარე, გარდაცვლილი დამხვდა. ისე მაგრად მომკვდარა, ისე ნაღდად, რომ ბიჭებმა, თითქოს, დავასაფლავეთ კიდეც... ჯერ იყო და საბჭოურმა ჭაობმა მოუკლა ემოციები და ამის გამო წამლით სჭირდებოდა ენდორფინების დეფიციტის შევსება. აბა, საკუთარი გრძნობებისთვის არ ემკურნალა? თუ კომკავშირულ კრებებზე მოხარული კარტოფილივით გდებუდიყო

და თევზივით ეცხოვრა?! მერე იმპერიას მტანჯავი კრუნჩხვები დაენყო – მშობიარობა სასტიკი შეტევეთი ტკივილებით, სამოქალაქო ომის საშინელი ჭინთვა, სისხლდენა და ცივი, უშუქო, არყით გაჟღენთილი ჩვილის დაბადება. „დედა სსრკ“ მშობიარობას, ზურა კი სმას გადაჰყვია...

დასასრულს, ერთ გარემოებასაც განვმარტავ – რა ბედი ეწვია ნანიტას, ბოლო მიზეზს, რომლის გულისთვისაც კიდევ ღირდა ზურას სიცოცხლე? გარდაცვალების შემდეგ, მის მობილურზე უნახავთ მესიჯი, დაახლოებით ამგვარი ტექსტით: „Mivfrinav New-iorkshi. Voneguti waikitxe? :) Rodisme shevxdებიT, imedia...Gk. Shen Nanita“.

ახლა ვილაც იკითხავს, სულელია ეს კაციო, საკუთარ თავზე თუ მოთხრობას წერს, როგორღა მოკვდაო? უბრალოდ, თავიდან არ გავამხილე – მე კი მოკვდი, მაგრამ სხვა დაიბადა და მან დაწერა. ის მოკვდა, ეს სხვა კი განაგრძობს ცხოვრებით ტკბობას, მის მობეზრებას და ყოველდღიური ყოფისგან დაღლას.

დიახ, მე „მეც“ ვარ და „ზურაც“, და კიდევ ბევრი, უამრავი „მეც“. ადამიანის მთავარი ნიჭი, მისწრაფება, მიზანი განვითარება და წარმატებაა. ამიტომ ადამიანი ცვალებადია. ცხოვრების გარკვეულ ეტაპზე ის თითო „მეს“ თმობს და ამ მორიგი „მეს“ მოკვდინებით, მორიგ კერპს ამსხვრევს და მორიგ კოლექტივს ტოვებს. ასე თავისუფლდება და ვითარდება ის – თანდათან გამოდის ყოველდღიურობის მონობის წნეხისგან. „მესგან“, რომელიც გვთრგუნავს და არ გვაძლევს ფრთების გაშლის საშუალებას. რომელიც გვზღუდავს, რაღაც პირობითი აკრძალვებითა და წესებით, გვბორკავს კონკრეტული გარემოებებით და თავს გვახვევს, თუნდაც კაცთმოყვარე თუ პროგრესულ, მაგრამ მაინც კოლექტივიდან წამოსულ, ზემოდან დაშვებულ, მიღებულ, შაბლონურ შეხედულებებს.

გადახედავ შენში არსებულ შეხედულებათა სისტემას,

ჩვევებს, იმ ეტაპისთვის მორიგ კერპს უკუაგდებ და გადა-
დიხარ უფრო მაღალი ხარისხის თავისუფლების სივრცეში,
სადაც მორიგი კერპები გელოდება და ყველაფერი ისევ
თავიდან... წინააღმდეგ შემთხვევაში, განვითარება წყდება,
ადამიანი ქვაკვდება და თვით იქცევა კერპად.

ასე, ამ „მეების“ მოკვდინებით იზრდება ადამიანი... ჰო,
როგორც იქნა, მოვიცალე და ვონეგუტს ამჟამად ვკითხუ-
ლობ. აი, სპექტაკლიც დასრულდა, ეგაა სულ.